

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE GİBİ EDATILYLA KURULAN
KALIP SÖZLER DEYİMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ali Fuat ALTUNTAŞ

Danışman
Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

BOLU 2017

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ali Fuat ALTUNTAŞ'a ait "Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler Deyimler" adlı çalışma, jürimiz tarafından **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **yüksek lisans tezi** olarak oy birliğiyle/oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

20.01.2017

Unvan, Adı, Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

.....

Üye : Doç. Dr. Mehmet T. BERBERCAN

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Uluhan ÖZALAN

.....

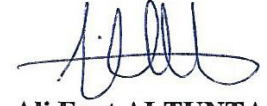
Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Yaşar AYYILDIZ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ETİK UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler Deyimler**” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başvuru kaynaklardan yapılan alıntılarının adlarının bilimsel kurallara uygun olarak metin içinde, dipnotlarda ve kaynaklarda gösterildiğini, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ali Fuat ALTUNTAŞ

20.01.2017

ÖN SÖZ

Bütün dillerde anlatımı etkili kılmak, söyleyişe çekicilik kazandırmak için deyim adı verilen söz öbekleri kullanılır. Deyim, bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu olarak tanımlanır.

Deyimler ve Kalıp Sözler üzerine birçok çalışma yapılmasına rağmen bu yapıların benzetme ilgisi kuran gibi edatlı ilişkileri üzerine yeterince durulmamıştır. Tezimizin çıkış noktası Prof. Dr. İ. Gülsel SEV'in "*Türkiye Türkçesinde gibi Edatıyla Kurulan Benzetmeli Anlatımlar*" isimli çalışmasıdır. Eserde 356 adet *gib* edatıyla kurulan benzetmeli anlatım işlenmiştir. Türk dilinde edat grubu niteliğinde kurulmuş *gibi*'li benzetmeli yapıların burayla sınırlı olmadığı düşüncesiyle dilimizin söz varlığını bu hususta arttırmak, Türkçenin zenginliğini gözler önüne sermek için çalışma konusu oluşturulmuştur.

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığımız bu çalışma **Giriş, İnceleme, Dizin, Sonuç, Kaynaklar, Taranan Eserler** bölümlerinden meydana gelmiştir.

Çalışmamıza ilk olarak 1900'li yıllardan günümüzün popüler eserlerine kadar seçtiğimiz Türk Edebiyatının örneklerini listelemekle başlanmıştır. Tezimizde eserlerin bulabildiğimiz en eski basımlarından yararlanılmasına özen gösterilmiştir.

Bu şekilde 48 adet eserde geçen *gibi* edatlı cümleler tek tek fişlenmiş, tarama neticesinde belli bir malzeme oranına ulaşılmasından sonra fişlerin tasnifine geçilmiştir. Bu şekilde tarafımızca 2383 adet *gibi* edatlı Kalıp Söz, Deyim tespit edilmiştir.

İnceleme bölümü için eldeki malzeme 12 ana başlık ve 6 alt başlık altında kategorilerine göre yazılmıştır. Başlıklar altında incelediğimiz cümle örneklerinde geçen *gibi*’li Kalıp Sözler, Deyimler, çalışmamızın Dizin bölümünü oluşturmuştur.

Sonuç bölümünde Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler, Deyimlerin sayısal değerleri gösterilmiştir. Bu bölümde ortaya koyduğumuz malzemeye ilişkin tespit ve değerlendirmelerimize de yer verilmiştir.

Maddi manevi hiçbir desteğini benden esirgemeyen ve her zaman güvenen kocaman aileme, eğitim hayatım boyunca üzerimde emeği olan bütün hocalarıma, yardımlarından dolayı arkadaşlarıma, çalışmam boyunca büyük bir özveriyle desteğini gösteren değerli hocam Prof. Dr. İ. Gülsel SEV’e teşekkürü borç bilirim. “Bu tez **Türk Dil Kurumu** bursu desteği ile hazırlanmıştır.” Desteklerinden dolayı Türk Dil Kurumuna teşekkürü borç bilirim.

Ali Fuat ALTUNTAŞ

20.01.2017

ÖZET

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE GİBİ EDATIYLA KURULAN KALIP SÖZLER DEYİMLER

Ali Fuat ALTUNTAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

Ocak 2017, 243 + xv Sayfa

Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler Deyimler konulu yüksek lisans çalışmamız Giriş, İnceleme, Dizin, Sonuç, Kaynaklar, Taranan Eserler bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde Kalıp Sözler, Deyimler konusundaki tanımlara, araştırmacılarımızın görüşlerine yer verilmiştir.

İnceleme bölümünde Türk Edebiyatının seçkin örneklerinden tarama yoluyla elde ettiğimiz *gibi* edatlı cümlelerden oluşan malzeme 12 ana başlık, 6 alt başlık altında işlenmiştir.

Başlıklar altında incelediğimiz cümle örneklerinde geçen *gibi*'li Kalıp Sözler, Deyimler, çalışmamızın Dizin bölümünü oluşturmuştur.

Sonuç bölümünde Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler, Deyimlerin sayısal değerleri gösterilmiştir. Bu bölümde ortaya koyduğumuz malzemeye ilişkin tespit ve değerlendirmelerimize de yer verilmiştir.

Tezimizin Kaynaklar kısmında yararlandığımız alışmalar, Taranan Eserler başlığı altında ise incelemeye esas olan malzeme için taradığımız eser örneklerinin künyesi sıralanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kalıp Söz, Deyim, Gibi Edatı.

ABSTRACT

THE ROUTINES AND IDIOMS FORMED WITH THE POSTPOSITION “GIBI” IN TURKEY TURKISH

Ali Fuat ALTUNTAŞ

Master’s Thesis

Turkish Language and Literature Department

Supervisor: Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

January 2017, 243 + xv Pages

The study titles as The Routines and Idioms Formed with the Postposition “Gibi” in Turkey Turkish consists of “Introduction, Analysis, Index, Conclusions, References and The Sources Scanned” chapters.

In the Introduction, the definitions and views of researchers about routines and idioms are provided.

In the analysis chapter, the linguistic material gathered as a result of a scanning process from prominent literary works of Turkish literature are examined under 12 main titles and 6 subtitles.

The routines and idioms with “*gibi*” examined under the titles constitute the index chapter of the study.

In the conclusion, the statistical value of the routines and idioms with “*gibi*” in Turkey Turkish are shown. Moreover, the determinations and evaluations related to the gathered material are given.

The sources used for the research are given in the “references” title. The scanned works for the material to be used in the research are given in “the sources scanned”

Key words: Routines, Idioms, the Postposition of “Gibi”.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK UYGUNLUK BEYANI.....	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM	
1. İNCELEME.....	10
1.1. İsim Kısmı Tek Kelimeden Oluşan Benzetmeli Yapılar	10
1.1.1. İsim Kısmı Özel İsimden Oluşan Benzetmeli Yapılar.....	57
1.2. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	59
1.2.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar.....	87
1.3. İsim Kısmı Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	90
1.3.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar.....	94
1.4. İsim Kısmı Sıfat Tamlaması Kalıbında Olanlar	95
1.5. İsim Kısmı Sıfat-Fiil Kalıbında Olanlar	131
1.5.1. <i>-mlş gibi</i> Kalıbında Olanlar.....	137
1.5.2. <i>-Dığl gibi</i> Kalıbında Olanlar	144
1.5.2.1. <i>Olduğu gibi</i> Kalıbında Olanlar	145
1.6. İsim Kısmı İsim-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar	151
1.7. İsim Kısmı Bağlama Grubu Kalıbında Olanlar	152
1.8. İsim Kısmı Birleşik İsim Kalıbında Olanlar	152
1.9. İsim Kısmı Tekrar Grubu Kalıbında Olanlar.....	155

1.10. İsim Kısmı Unvan Grubu Kalıbında Olanlar	156
1.11. İsim Kısmı Birleşik İsim Grubu Kalıbında Olanlar	156
1.12. İsim Kısmı Kısaltma Grubu Kalıbında Olanlar	157

II. BÖLÜM

2. DİZİN	158
2.1. Genel Dizin	158
2.2. İsim Kısmına Göre Dizin	189
2.2.1. İsim Kısmı Tek Kelimeden Oluşan Benzetmeli Yapılar	189
2.2.1.1. İsim Kısmı Özel İsimlerden Oluşan Benzetmeli Yapılar	199
2.2.2. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	199
2.2.2.1. Özel İsimlerle Kurulmuş Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	205
2.2.3. İsim Kısmı Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	205
2.2.3.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar	206
2.2.4. İsim Kısmı Sıfat Tamlaması Kalıbında Olanlar	207
2.2.5. İsim Kısmı Sıfat-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar	214
2.2.5.1. –miş gibi Kalıbında Olanlar	215
2.2.5.2 . –dığı gibi Kalıbında Olanlar	217
2.2.5.2.1.Olduğu gibi Kalıbında Olanlar	217
2.2.6. İsim Kısmı İsim-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar	217
2.2.7. İsim Kısmı Bağlama Grubu Kalıbında Olanlar	218
2.2.8. İsim Kısmı Birleşik İsim Kalıbında Olanlar	218
2.2.9. İsim Kısmı Tekrar Grubu Kalıbında Olanlar	219
2.2.10. İsim Kısmı Unvan Grubu Kalıbında Olanlar	219
2.2.11. İsim Kısmı Birleşik İsim Grubu Kalıbında Olanlar	219
2.2.12. İsim Kısmı Kısaltma Grubu Kalıbında Olanlar	219

III. BÖLÜM

3. SONUÇ	220
-----------------------	------------

KAYNAKLAR	239
------------------------	------------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Tasnif Edilen Örneklerin Sayısal Veri Olarak İşlenmesi	220
--	-----

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1: Tasnif Edilen Örneklerin Grafik Olarak İşlenmesi	221
---	-----

KISALTMALAR LİSTESİ

A	: Aşk
AG	: Ateşten Gömlek
AM	: Aşk-ı Memnu
BAK	: Benim Adım Kırmızı
BBY	: Başka Bir Yaz
BEA	: Beyoğlu'nun En Güzel Abisi
BM	: Babasız Melekler
BÖİA	: Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk
BTÜ	: Bereketli Topraklar Üzerine
ÇEK	: Çağatayca El Kitabı
DA	: Devlet Ana
DB	: Dik Bayır
DK	: Dede Korkut
DLT	:Divan ü Lügat't Türk
ET	: Efkâr Tepesi
FMBDBT	: Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku
GH	: Gönül Hanım
H	: Huzur
HÇ	: Hanımın Çiftliği
HK	: Halime Kaptan
HS	: Hayattan Sayfalar
HSİİ	: Hababam Sınıfı İcraatın İçinde
HÜK	: Havva'nın Üç Kızı
İH	: İstanbul Hatırası
KGT(KK)	: Kıpçak Türkçesi Grameri (El-Kavaninü'l-küllîye)
KH	: Kırık Hayatlar
KM	: Katre-i Matem
KSK	: Kırmızı Saçlı Kadın

M	: Mürebbiye
MB	: Mahur Beste
MS	: Mai ve Siyah
NA	: Nar Ağacı
O	: Od
P	: Pinhan
PKA	: Puslu Kıtalar Atlası
R	: Reşad
RA	: Ruh Adam
S. De	: Soygun Demet
S	: Sağırdere
SB	: Sinekli Bakkal
SD	: Sahnenin Dışındakiler
SY	: Susuz Yaz
ŞYY	: Şişhaneye Yağmur Yağıyordu
T	: Tatarcık
TDK TS	: Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük
Tu	: Tutunamayanlar
UB	: Ustan ve Ben
UBB	: Uzun Beyaz Bulut Gelibolu
VD	: Viran Dağlar
YA	: Yılkı Atı
YB	: Yanık Buğdaylar
YÖ	: Yılanların Öcü

GİRİŞ

Deyim, Kalıp Söz adını verdiğimiz yapılara anlatımı güzel ve akıcı kılmak için sıkça başvurulur. Bu söz öbekleri için Eyüboğlu Türkçe için tabir, ıstılah, mesel gibi terimlerini belirtirken batı dillerinde expression, saying, idiom, parable, metaphor, paradoks vb. kelimelerinin karşılık geldiğini hatta argo, slang, jargon gibi bozuk ağız denilen ifadelerle geniş sınırlı bir kavrama ulaştığını belirtmiştir (Eyüpoğlu 1975: s.V).

Deyim, Kalıp Söz konusu araştırmacılarımız tarafından kesin olarak ayrılamadığı için farklı görüş ve tanımlamalar yapılmıştır. Araştırmacılarımızın yapmış oldukları tanımlar aşağıdaki şekildedir:

Deyim Türkçe Sözlük'te genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir olarak tanımlanır (TDK 2011: 651).

Zeynep Korkmaz deyim kavramını, “Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime öbeğidir.” şekline tanımlar (Korkmaz 2007: 66).

Berke Vardar, “Bir tür sözlüksel birim oluşturan anlambirim toplama; genellikle öz anlamından az çok ayrı bir anlam içeren kalıplaşmış söz.” tanımına yer verir (Vardar 2002: 71).

Yusuf Çotuksöken deyim için “En az iki sözcükten kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran , anlam yönünden yer yer mantık dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbeklerine verilen addır.” açıklamasını yapmıştır (Çotuksöken 1992: 5).

Ömer Asım Aksoy ise deyimi, bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce şeklinde ifade eder (Aksoy 1988: 52).

Deyim, Kalıp Söz konusunda Günay Karaağaç'ın tanımlarına baktığımızda her iki tanımın da aynı olduğu görülür. “ Bireysel ve nedenli olan bir söz dizimi biriminin genelleşip yaygınlaşarak nedenliliğini yitirmesiyle ortaya çıkan ve tek bir sözlük birimi olarak algılanan söz öbeği veya cümleye deyim / kalıp söz denir.” (Karaağaç 2013: 271, 516). Kalıp Söz için ayrıca “Bir bireye ait olan bir söz öbeği veya cümle, toplumda genel bir kabul görerek yaygınlaşıp genelleşir ve kendisini oluşturan sözlerin niçin bir araya geldikleri unutulur. Böylece, o söz öbeği veya cümle, bir bütün halinde işlem görmeye başlar ve bu biçimde gerçekleşen genelleşerek nedensizleşmeye, bu yapı, herhangi bir bireye ait olmaktan çıkıp toplumun malı haline gelir. Bu genelleşme ve nedensizleşme süreci de, sözlük birimi haline gelmenin temel koşuludur.” diye belirtir (Karaağaç 2013: 516). Ancak bir de Kalıplaşmış Söz terimini kullanır ki bunun için “Belli durumlarda söylenmesi konusunda toplumun bireyleri arasında üzerinde anlaşmaya varılmış söz öbekleri veya cümlelerdir“ şeklinde açıklamada bulunur (Karaağaç 2013: 523).

Bu konudaki son çalışmalardan birini yapmış olan Gökdayı kalıplaşma terimini; çok sözcüklü birimlerin sözcük seçimi ve dizimiyle belirli bir kavramı gösterdiği bir yapı oluşturma ve daha sonra da çoğunlukla değiştirilmeden hep aynı biçimde kullanılma süreci olarak açıklanabilir şeklinde tanımlamıştır (Gökdayı 2011:55). Gökdayı Kalıp Sözlerin tanımı için ise: Önceden belirli bir biçimde girip hafızada öylece saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi hatırlanarak, gerekiyorsa bazı ekleme ve/veya çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık veya aralı sözcükler içeren sözcük öbeği ya da tümceden oluşabilen belirli durumlarda söylenmesi toplumca benimsenmiş ve görece bir sıklığa sahip sözler olarak iletişim kurulmasına, devamına veya sonlandırılmasına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleri şeklinde tanım önermiştir (Gökdayı 2011: 71).

Gökdayı, gibi edatıyla kurulan Kalıp Sözlere “*olacak gibi değil, ölçmek gibi olmasın*” örneklerini vermiştir.

Tanımlardan yola çıkarak Deyim, Kalıp Söz ayrımı konusunda şu yorumlar yapılabilir:

Deyim, kendisini oluşturan yapıdaki sözcüklerin gerçek anlamları ve mecaz anlamları arasındaki farkın az olduğu, herkes için aynı şekilde ve aynı anlamda, mecazlı/mecazsız bir ifadeyle kullanılan kalıplaşmış söz öbekleri; Kalıp Söz için temel anlamlarını kaybetmeden ya da kısmen de olsa kaybederek yeni olgulara karşılık gelen söz öbekleridir şeklinde tanımlanabilir. Araştırmacılarımızın tanımları ve örnekler gösteriyor ki Deyim, Kalıp Söz ayrımı konusunda kesin bir ifade kullanmanın zor olduğu ve bu ayrımın nasıl yapılacağı hususunun sorun olarak devam ettiği.

Dilimizde benzetme ilgisi kurmak için Deyim ve Kalıp Sözlere sıkça yararlanılır. “Benzetme, insan düşüncesinde ve dil kullanımında büyük önem taşır. Bilhassa edebi dil kullanımında benzetmelerden geniş ölçüde yararlanılır. Bu yönüyle benzetme, bir varlığı bir başka varlıkla anlatmanın, öğretilmenin de kaynaklarından biridir” (Karaağaç 2013: 190). Karaağaç’ın yapmış olduğu tanımdan yola çıkarak günlük konuşma dilinde ve edebî dilimizde benzerlik ilgisi kuran *gibi* edatlı mecazlı/mecazsız yapılara baş vurulur.

TDK TS’de *gibi* edatının 4 temel anlamı vardır. “-e benzer” anlamı için “Bu göz alabildiğine düzlük, sinsi bir bataklık gibidir.”- A. Erhat örneği kullanılmıştır. Diğer üç anlam cümle içerisinde zarf görevindedir. İkinci anlam “o anda, tam o sırada, hemen arkasından” için “Haber aldığı gibi yola çıktı.” örneği verilmiştir. “imişçesine, benzer biçimde” anlamı için “Bus ade dekor, ölümün manzarasını ulvi bir tablo gibi güzelleştirmiştir.”- O.S. Orhon. “-e yakıştır” anlamı için ise “İnsan gibi davrandı.” örnek cümlesi kullanılmıştır. Ayrıca “gibi yapmak, gibi gelmek, gibi olmak” anlamları da örnek cümlelerle verilmiştir (Tdk 2011: 944).

Dilimizin tarihî devirlerinde de bugün olduğu gibi benzetmelerin gösterim şekli yine bir benzetme edatı olan ‘**teg**’ ile yapılır. Örneğin en eski yazılı metinlerimizden Orhun Abideleri’nde;

“Tengri küç birtük üçün kangım kagan süsi **böri teg** ermiş, yağısı **kony teg** ermiş. (Tanrı güç verdiği için babam kağanın askeri kurt gibiymiş, düşmanı koyun gibiymiş.) (Kültigin, Doğu cephesi, 12. satır)

Tarihî Türk lehçelerinde *gibi* edatına sırasıyla *gibi*, *bigi*, *kibi*, *kibik* (*kibi+ök*) şekillerinde rastlanır. *gibi* edatının yapısı kip ‘kalıp, misal, örnek’ sözüne +i üçüncü teklik şahıs iyelik ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

Karahanlı Türkçesinde “(gözlerim) **Yağmur kibi** kan saçar. DLT I, 272-18. Eski Anadolu Türkçesinde “**kargu gibi** kara saçını yoldı.” DK, 54, 7. “**depe gibi** et yağ/ **göl gibi** kıımız sağdur.” DK, 14, 8. Kıpçak Türkçesinde “**arslan kibik**.” KTG (KK), 112. Çağatay Türkçesinde “zülfî şâmıda yanar sên **şem’ bigi**.” ÇEK (Şeyb), 69. örnekleri *gibi* edatının tarihî Türk lehçelerindeki kullanım şekilleridir (Sev 2007: 99).

İsimlerin yalın ve iyelik ekli hâllerleriyle zamirlerin de hem yalın hem de ilgi hâli ile kullanılan *gibi* benzetme edatı bazen de cümlelerin zarfı olur (Hacıeminoğlu 1992: 41).

Çalışmamızın konusunu teşkil eden Türkiye Türkçesindeki kullanımlar için Ö. Asım Aksoy, söz konusu yapıları ‘benzetmeli anlatımlar’ başlığı altında, deyim sayılmaya elverişli olan ve olmayan benzetmeli anlatımlar vardır, diye belirterek şu şekilde açıklar: “Kimi kavramları daha iyi belirtmek için birtakım basmakalıp ‘benzetme’lere başvururuz. *Buz gibi*, *ateş gibi*, *kömür gibi*...deriz ki *çok soğuk*, *çok sıcak çok siyah* demektir. Atasözlerini ve deyimleri derleyen kitaplarda bu basmakalıp benzetmeler de yer almaktadır. Bilindiği üzere benzetme ilgeci olan ‘gibi’, benzetmedeki iki ‘yan’ın güçlü olmasından sonra gelir. Bunun arkasından ‘benzetme yönü’nü belirtecek olan önad söylenmezse ‘...gibi’ takımı, bu önadın yerini tutar. Yani *buz gibi* sözü kendisinden sonra soğuk sıfatı kullanılmasa bile ‘çok soğuk’ anlamına gelir. Dilin her zaman tuttuğu bu yolu özel bir kuruluş ve anlatış yolu sayıp bu gibi

‘benzetme’leri deyimler ya da atasözleri arasında göstermeyi biz uygun görmüyoruz.” (Aksoy 1988: 46). Ö. Asım Aksoy’un yapmış olduğu tasnife edebî eserlerin taranması esnasında karşılaştığımız benzer örnek ve kullanımlar dolayısıyla katılıyoruz. Bu yapılar Sonuç bölümünde detaylandırılmaya çalışılmıştır. Aksoy, herkes tarafından aynı biçimde kullanımı yaygınlaşmış *Tereyağdan kıl çeker gibi, gümrükten mal kaçıtır gibi, süt dökmüş kedi gibi, terbiyeli maymun gibi, deli saraylı gibi* benzer örneklerin deyim olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade eder.

Özkan bu yapıların deyimleşme eğilimde olduğunu ve kelimelerin anlamlarından yeni bir durumu, olguyu anlatır hâle gelerek oluşumunda benzetmelerin etkili olduğunu belirtmiştir (Özkan 2004: 2289).

Yaptığımız inceleme ve örneklerden yola çıkarak Sev’in “Bu yapıların hangilerinin deyim, hangilerinin kalıp söz olduğu konusuna ise tereddütle yaklaşmakla birlikte isim kısmı sıfat-fiil grubu kalıbında olanların deyim, diğerlerinin kalıp söz olduğunu düşünmekteyiz.” (Sev 2012: 510) şeklinde ifade ettiği ayrıma katılıyoruz. Bu husus, elde edilen örneklerden yararlanarak tezimizin sonuç bölümünde ayrıca değerlendirilecektir.

Tezimizin çıkış noktası olan Sev’in makalesinde “Türk Edebiyatının güçlü yazarlarının roman ve hikâyelerinden tespit edilmemekle birlikte ileride yapılacak kapsamlı ve ayrıntılı bir çalışmaya örnek olabileceği düşüncesiyle çalışmamızın çerçevesini TDK Türkçe Sözlük’le sınırlandırdık. Bu şekilde Sözlük’ün 10. (2005) baskısı taranmış, 356 adet *gibi* edatlı kullanım (deyim ve kalıp söz) tespit edilmiştir.” şeklinde belirtmiş olduğu ifadeden yola çıkarak 48 edebî eseri tarayarak konunun genişletilmesi amaçlanmıştır. Tarama ve tasnif işlemleri sonucunda 2383 adet *gibi* edatlı kullanıma rastlanmıştır. *gibi* edatlı edat grubu niteliği taşıyan cümle örneklerinin tasnifi şu şekilde yapılmıştır:

1.1. İsim Kısmı Tek Kelimeden Oluşan Benzetmeli Yapılar

1.1.1. İsim Kısmı Özel İsimlerden Oluşan Benzetmeli Yapılar

1.2. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

1.2.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

1.3. İsim Kısmı Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

1.3.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

1.4. İsim Kısmı Sıfat Tamlaması Kalıbında Olanlar

1.5. İsim Kısmı Sıfat-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

1.5.1. -mİş gibi Kalıbında Olanlar

1.5.2. –DIĞI gibi Kalıbında Olanlar

1.5.2.1. Olduğu gibi Kalıbında Olanlar

1.6. İsim Kısmı İsim-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

1.7. İsim Kısmı Bağlama Grubu Kalıbında Olanlar

1.8. İsim Kısmı Birleşik İsim Kalıbında Olanlar

1.9. İsim Kısmı Tekrar Grubu Kalıbında Olanlar

1.10. İsim Kısmı Unvan Grubu Kalıbında Olanlar

1.11. İsim Kısmı Birleşik İsim Grubu Kalıbında Olanlar

1.12. İsim Kısmı Kısaltma Grubu Kalıbında Olanlar

Çalışmanın konusu:

gibi edatıyla kurulan Kalıp Söz ve Deyimlerin yeni taramalarla daha önce aynı konudaki çalışmayı dikkate alarak karşılaştırma yoluna gidilmesi tezimizin konusunu oluşturur.

Çalışmanın önemi:

Türkiye Türkçesinde *gibi* edatıyla yapılan Kalıp Sözler ve Deyimlerin Türk edebiyatının seçkin edebi eserlerinde kullanım şekillerinin saptanması ve tasnif edilmesiyle tarama ve derleme çalışmalarına katkı sağlamak tezimizin önemini oluşturur.

Çalışmanın amacı:

TDK Türkçe sözlüğe katkıda bulunmak ve Türk dilinin söz varlığını geliştirmek amaçlanmıştır.

Çalışmanın yöntemi:

1900’lü yıllardan günümüze kadar yazılmış ve yazarlar arasına hiçbir ayırım gözmeden tarama işlemine alınmış romanların saptanmasıyla işe başladığımız tezimiz 12 ana başlık ve 6 alt başlık altında tasnif edilmeye çalışılmıştır. Edebi eserlerin seçiminde telif hakkının hangi yayınevine ait olduğu konusuna özellikle dikkat edilmiştir.

Örneklerin Toplanıp Yazılışında Dikkat Edilen Bazı Hususlar

“Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Benzetmeli Yapılar” isimli makaleyi esas aldığımız çalışmamızda *gibi* edatlı Kalıp Sözlerin, Deyimlerin dilimizde yaygın bir şekilde kullanımını tespit etmek için, herhangi bir ayırım gözetmeden, 1900’lü yıllardan günümüzün popüler romanlarına kadar seçtiğimiz örnekleri listelemekle ön hazırlık yapıldı. Buradaki zorluk, romanların telif hakkını elinde bulunduran yayınevlerini ve olabildiğince eski basım romanları bulmaktı. Zaman içerisinde el değiştiren telif hakları aynı eserin birden çok basımını ortaya çıkardığı için tezimizde bulabildiğimiz en eski basımlarından yararlanmaya özen gösterildi.

Bu şekilde 48 adet eserde geçen *gibi* edatlı cümleler tek tek fişlendi. Tarama neticesinde belli bir malzeme oranına ulaşılmasından sonra fişlerin tasnifine geçildi. 12 ana başlık ve 6 alt başlık altında *gibi*’li cümle örnekleri kategorilerine göre yazıldı.

Örnek cümlelerin yazımında tek kelimelik olan yapılarda iyelik eki almış olanlara (*adı gibi, canı gibi*), çokluk eki almış olanlara (*azizler gibi, köpekler gibi*), yapım eki almış olanlara (*süreççi gibi, zemberekli gibi*) rastlanmıştır. Bunlar çalışmamıza dâhil edilmiştir. Çokluk eki almış isimlerde yaygın olarak kullanılan *kumrular gibi, paşalar gibi* örneklerinin varsa hem teklikli hem çokluklu biçimleri değerlendirilmiştir. *gibi* edatının yüklem olduğu kullanımlar da (...*gibiymiş*, ...*gibiymiş*) çalışmamızda yerini almıştır.

Taramalarda eserlerde bir cümlede birden fazla gibi edatlı yapının geçtiği görülmüştür. Bu tip örnekler dâhil oldukları kategoride bir sefer gösterilmiş, Dizin kısmında ayrıca gösterilmiştir. (“Bakışı, *tokat tokat, yumruk yumruk, tekme tekme gibi*ydi.” YA, 21), (“Zengin iken *fakir gibi*, sultan iken *kul gibi* yaşamayı tercih ederler.” KM, 262)

Zamirlerle kurulan (*senin gibi, onlar gibi, öteki gibi*) kullanımları, ayrıca... sularında anlamına gelen *saat beş gibi, üç gibi, on gibi* anlatım bozukluğu bulunan yanlış ifadeler de fişleme esnasında ayıklanmıştır.

-miş gibi yapısını fişleme sonrası sınıflandırmada kalıplaşma ve deyimleşmeye uygun olanları seçilmiş ve incelemeye alınmıştır. (*ayna tutulmuş gibi, beyninden kurşunlanmış gibi*). Ayrıca -i fiilinin öğrenilen geçmiş zamanı olan -imiş gibi yapısı da (*altın yumurta imiş gibi*) yine aynı kategoride değerlendirilmiştir.

-Diğl gibi yapısını alt başlık altında işlememizde TDK TS’de geçen *dilediği gibi* grubunun etkisi olmuştur.

TDK TS’de yer verilmeyen *olduğu gibi* yapısı ise, üstelik anlam farklılıklarıyla birlikte incelenmesi gerektiği düşüncesiyle çalışmamızda alt başlık altında işlenmiştir.

Cümlelerde geçen birleşik isimli *gibi*’li örneklerin gösteriminde TDK Yazım Kılavuzundaki yazılışlar esas alınmıştır. Bu şekilde eserlerdeki yazım yanlışlarının önüne geçilmeye çalışılmıştır. (balmumu gibi – *bal mumu gibi*, faltaşı gibi – *fal taşı gibi*) Ancak gibi edatlı grupların dışındaki yazımlarda eserdeki yazılışlara sadık kalınmıştır.

Birleşik isim grupları, özellikle ad soyad ile kurulmuş olanları, popüler romanlardan tespit edilen (*Kıvanç Tatlıtuğ gibi, Cüneyt Arkın gibi*) yapılar, adı geçenlerin zihinlerde belli yönleriyle ön plana çıktıkları düşüncesi göz önünde bulundurularak çalışmamızda yerini almıştır.

gibi’li örneklerin yazımında, özellikle sıfat tamlaması kalıbında olanlarda, kalıplaşmayı sağlayan kelime gruplarının alımına dikkat edilmiş, gerekirse söz konusu

edat grubunun tamamının alınmaması tercih edilmiştir. (“Uzaktan bakana *tek bir akıntı gibi* görünür, içinde yüzene ise dört ayrı ırmak.”A,246), (“Üstat Osman bütün hikâyeyi acıklı bir *masal gibi* dinleyen cüceden cildini dikkatle tarif ettiği bir kitabı yeniden bulup getirmesini istedi.” BAK, 378)

Bazı örnek cümlelerin yazımında tamamlama yoluna gidilmiştir. (*deve kervanı ile seyahat (eder) gibi*, *su yüzüne çıkma(sı) gibi*).

arı kovanı gibi uğulda-, *arpacı kumrusu gibi düşün-*, *itler gibi çalış-* örneklerinde rastlanıldığı üzere gibi edatlarının kendisinden sonra gelen fiillerle deyimleşmiş oldukları görülmektedir. Bu tarz yapılarda da gibi edatına kadar olan kısım hem incelemede hem de dizinde gösterilmiştir.

Örneklerin seçimi ve işlenişinde kalıplaşma, deyimleşme sağlayanlarının olmasına özen gösterilmiştir.

I. BÖLÜM

1. İNCELEME

1.1. İsim Kısmı Tek Kelimeden Oluşan Benzetmeli Yapılar

“Rakıyı *acemiler gibi* bir dikişte içip hemen sarhoş olmama takılmalarına aldırmıyordum, ama hala sakalımın, bıyığımın yeterince çıkmadığını, belki de yeterince erkek olmadığımı toy liseliler gibi iddia etmeleri öfkeliendiriyordu beni.” KSK, 91

“Tepenin doruğunda Kozpınar’ın sık ağaçları, çıplak bozkırın ortasında yeşil bir *ada gibi* duruyordu.” DA,408

“Burada, *adam gibi* yatıp esir uyanmak var.” DA,26

“Bu plansızlığın, bu hazırlıksızlığın, bu toyluğun ve macera tutkusunun neye mal olacağını *adı gibi* biliyordu Hacıbey.” NA,74

“Çünkü demiryolları Büyük Sahra’yı etrafından *ağ gibi* sarmaya başladı.” HS,214

“İhsan farkında olmadan ona cevap veriyor, kendi içinde bu gülüşün bir *ağaç gibi* büyüdüğünü, çiçek açtığını duyuyordu.” H,74

“Bir *ahtapot gibi* sayısız kollarını uzatmış, her şeyi kucaklamıştı.” H,63

“Uzaktan bakana tek bir *akıntı gibi* görünür, içinde yüzene ise dört ayrı ırmak.” A,246

“Bir *akis gibi* çok kısa bir düşünce uyandırıyorlar, sonra yerlerine başkaları geliyordu.” H,349

“Saltanatı ilâhî bir hak diye tanır ve padişaha muhalif olanı - kim olursa olsun - *akrep gibi* ezmeyi, zaptiye nazırının vazifesi telakki ederdi.” SB,38

“Ermeni tercüman önemde bir *aksangrav gibi* gerilmiş konuşuyor:- Kepten cenapları, sizin böyle sarhoş herkesin evinin önünde oturmanızın yasak olduğunu söylüyor. Siz muhakkak sarhoşsunuz! Bizimle gelin.” SD,291

“**Aksi gibi** Ebrehe gözlerini ondan hiç ayırmıyor, bu da kendisini adamakıllı bocalatıyordu.” PKA,120

“Tevfik’e, bu yeni Zâti eşyası ve evi gibi rol kesmeye çıkan, fakat beceremeyen bir **aktör gibi** geldi.” SB,176

“Bir **albay gibi** hem onun hücum taktiklerini inceliyor ve hem de karşı taktik bulmak için olanca zekâsıyla çalışıyordu.” T,115

“Sahib-i imtiyazın keyifli zamanını bulacağım da bir lira koparacağım diye düşünerek bir **âlet gibi** yazı yazmaktan usandım!” MS,233

“Onların kurbağa sırtı gibi benekli ve yeşil zemini üstünde uzaktan gelen boş tramvay sarsıntıları, cinsi tayin edilemeyen gürültüler bir **alev gibi** parlıyor, söniyorlardı.” H,328

“Doğrusu, yanlış zamanda yanlış mekânda olmak bile yeter, **altın gibi** kalbi olan, temiz, namuslu, nezih insanların içindeki cenabetin birdenbire ortaya çıkmasına.” A,42

“Merasimlerde saf ipekten kaftanlar giyse de, nasırla kaplı elleri ve kırık tırnaklarıyla **amele gibididiniyordu** sermimar.” UB,323

“Saçsız başı adeta bir **ampul gibi** parladı.” İH,465

“Başlar kavadaki süt **anafor gibi** dönmeğe, kendi kendine dalgalanıp köpüklenmeğe...” ŞYY,123

“Sen olmasaydın, bu bereketli toprakların üzerinde bir **anıt gibi** yükselen genç kentimizi kuramazdık.” İH,4

“Elinde büyüyen Sıdika ona hemen bir **anne gibi** alışkındı.” MB,117

“Neticede hepsinin aklından geçen şeydi ama bir tek ben, **aptal gibi** yüksek sesle söyleyivermişim.” UB,366Am

“Bu camlı kapı, hayatın nobranlığıyla, aşkın zarafeti arasında bir **araf gibiydi** adeta.” BEA,347

“Vallah **arı gibi** dalarım.” S,134

“Çoğu esnafla **arkadaş gibiydik.**” BEA,233

“Oysa şimdi oturmuş, **arkeologlar gibi**, kentin gizemini araştırıyorduk.” İH,50

“Görürsün bak **armut gibi** düşerler önüne.” UB,440

“Günün sonunda Mahmut Usta aşağıdan ‘Yetişir!’ diye seslenir, zemindeki kovaya tek ayağıyla basar, biz çıkırığı çevirerek onu **asansör gibi** ağır ağır yukarı, günışığına çıkarırdık.” KSK,27

“Nurkan’ın piyanosunu dinlediği gece düştüğü yerden onu Yek kaldırmış, sonra tıpkı bir *asker gibi* yürüyerek ayrılmıştı.” RA,196

“Sıska, kambur Yek sert bir hareketle esas duruşa geçerek dikleşti ve emir almış bir *ast gibi* emri askerce tekrarladı: -Soldan geri marş edeceğim komutanım!” RA,165

“...Han odasında bakir tenine çok derin bir *aşı gibi* yapışan köylü kızını, büyük siyah gözlerini her an bu uğultulu davete koşmaya hazır bir ürperme ile arar...” H,28

“Karı konuşurken burnunu büküp, başını ‘olur’ demecesine sallıyor, küçük bir taşı *âşık gibi* yuvarlayıp duruyordu.” S,202

“Bu *aşk gibi* güzel ve asil bir şeyden, bu kötü dünyamızda tek kurtarıcı saymamız, her selameti kendisinden beklememiz lazım gelen bir duygudan oluyordu.” H,201

“Fakat şimdi gözlerinin kanlanmış olduğunu, ürkmüş ve azmış bir *at gibi* soluduğunu hatırlıyorum.” AG,136

“*Ateş gibi* parlayıp da beni mi korkutacaksın...” YB,96

“Yok, annecim, bildiğin *atmaca gibi* bakıyor işte...” İH.189

“Şimdi pusuya yatıp gecenin karanlığında avını kollayan bir *avcı gibi*, dikkatle Safinaz’ı gözlüyordu.” P,179

“Elini yumruk biçiminde alnının hizasına kaldırdı sonra ipi kopmuş bir *avize gibi* aniden boşluğa bıraktı.” NA,431

“Ulan bırakın *avratlar gibi* fısıldamayı da mertçe konuşun...” YB,64

“Yüzüne Beyaz Hala’nın haşarı torunu ifadesi yüklese de daha çok müvekkilini savunan bir *avukat gibi* konuşmuştu Ali Osman.” UBB,250

“O kadar çok makyaj yapmıştı ki, yüzü aşırı fondötenden *ay gibi* parlıyordu.” A,93

“...O ne dese bir papağan gibi tekrarlıyorlar, bir *aygır gibi* bağırıyorlardı.” EB,57

“Ahmet’in dayısı, Ankara’yla konuşan, güçlü kuvvetli, *ayı gibi* kalın enseli bir adam.” ET,180

“Her biri, yekdiğerini adeta bir *ayna gibi* kullanırdı; ne olduğunu değil, ne olmadığını gösteren bir ayna.” P,112

“*Ayva gibi* sararmıştı.” ET,156

“O, çamura düşmüş mısır koçanına benziyen kızcağızı, o garsonu ve bir *azap gibi* kendisine musallat olan tebessümünü, kollarının bilezikleri bir eski zaman devesinin çanları gibi şıkırdayan orta yaşlı, düzgünlü kadını, hep muhayyilesi uydurmuş olabilirdi.” H,287

“Ünlerini *azizler gibi* çile odasındaki acılar yüzünden, ya da kayıp koca gibi bileğinin gücü ve kılıcının ucuyla uçurduğu kafalar yüzünden değil...” BAK,136

“*Baca gibi* sigara içip kuş kadar yemek yedi.” HÜK,131

“*Badem gibi* büyük siyah gözleri, boyalı sakalı, heybetli görünmek için boyanan yanakları, bilhassa kalın ve mütehakkim sesinden ürkmüştü.” SB,276

“Her taraf bir *bahar gibi* renkliydi.” H,192

“Onun etrafında bir *bahçıvan gibi* sabırlı ve dikkatli çalış!” H,303

“Duygularını ifade edebilmek için bakkal, *bakkal gibi*, bahçıvan da bahçıvan gibi düşünebilseler; kendilerine yakışacak bir ifade coşkunluğuna kavuşacak zamanı bulabilirdi; bütün şehir, gereksiz edebiyattan temizlenmiş olurdu.” Tu,66

“Tepkisel konuşuyordu, *bal gibi* de etkilenmişti cerrahın anlattıklarından.” İH,58

“Eğri boyunu bir güzel kadın tarafından beğenilmeye kuvvetli bir engel sanıp dururken matmazelin gönül avlayan sevdalı bakışı ara sıra manalı manalı kendine çevrilmiş olmasından önüne atılan aldatıcı taneye ağzını açan anlayışsız bir *balık gibi* eğrile büğrüle kızın etrafında dolaşarak kalbinde gülünç ümitler, halinde acınacak gariplikler peyda olmaya başladı.” M,50

“Sayvan *balkon gibiydi*.” DA,7

“Bir *balon gibi* sönuverdi neşesi.” BEA,208

“İri eli, Elif’in suratına *balyoz gibi* indi.” YB,52

“Muhabbetçi’nin mes’ut ve şişman bir *banker gibi* dünya umurunda değildi.” EB,227

“Her iki taraf da fiçinin ağzındaki *barut gibi* patlamak için ateş bekler durur...” YB,168

“Peyker, kendisinin de ilave ettiği bir fazla mecalsizlikle sanki yükünü taşımaktan yorgun bir vaziyetle ince sarılmış düz beyaz şemsiyesine bir *baston gibi* dayanarak ilerlerken...” AM,37

“Dağıtmaya çalıştığım tarafım, dipte bir yerlerde, sislerin arasına gizlenmiş bir deniz feneri gibi uzak ve *basur gibi* sinsice, sessiz sedasız çıkıp dönüyordu.” FMBDBT,12

“Çarçabuk kendini siperin arkasına atıp kızın cesedini üzerine bir *battaniye gibi* çekerken zaman dolmuştu ve kulakları çınlatan bir gürültüyle bomba patladı.” BM,57

“Cemiyet hayatına verilecek nizam karşısında, asıl gidilecek yola gidemediği için kararsız, siyasi hadiseler karşısında ümitsiz, bir *baykuş gibi* köşesinde yaşıyordu.” MB,83

“Ayaktakımı alayının başına varınca Şems asasını **bayrak gibi** havaya kaldırdı ve avazı çıktığı kadar bağırdı: ‘Durun!’ ” A,162

“Pinhan o sıcaklıkta nicedir aradığı huzuru buldu; bir **bebek gibi** kıvrılıp mışıl mışıl uyudu.” P,169

“Kirli suratının ortasında beyaz bir **benek gibi** duran bandajı gösterdim.” BEA,136

“Hatice Ana, Muhtar’ın yakasına sarılıp **beşik gibi** sallamaya başlayınca, bu hal tükenmişti...” YB,93

“Dört kişi yabancı, ıssız ve sarı bir **beyâbân (çöl) gibi** görünen meçhul araziye daldık gittik.” AG,179

“Ağası **beygir gibi** ezerdi karısını...” SY,39

“**Beyler gibi** beslendi.”YA,30

“O gün pazara çıkaracağı bir malın en yüksek fiyat getireceği kanısına varan bir **bezirgân gibi** memnun oldu.” T,165

“Bu ‘Öff’ Kerim’in bağrına **bıçak gibi** saplanmıştı.” YB,352

“Uzun yılların içinde beslediği hasret, yüreğinin başında **biber gibi** yandı, buruk bir acı, göz kapaklarını alev alev yaktı, yaktı...” YB,130-131

“Biletçinin güzel bir kızı vardı: **biletçi gibi** esmer.” Tu,629

“Sağımız solumuz **billur gibi** su, lakin yıkanamıyoruz.”UBB,112

“Kâhya kadına Rabia’nın o akşam anlayamadığı birtakım sualler soruyor ve kadının cevapları da Rabia’ya **bilmece gibi** geliyordu.” SB,36

“Bekleme yeri, uzun, geniş, fakat alçak tavanlı, tıpkı bir **bodrum gibi**, ışıksız bir salon.” ET,250

“Zavallı, bir **boğa gibi** ıstırabından haykırıyor: - Aman bacım, ayağını öpem bacım!” AG,216

“Mavili lacivertli atlas bir **bohça gibi** harelenen deniz parlaklığını yitirmiş, karışık, ütüsüz, kirli bir çarşafa dönmüştü.” HK,78

“Ardı ardına aldığı yumrukların şiddetiyle serseme dönen bir **boksör gibi** şaşkınlıkla bakıyordu yüzüme.” BEA,194 o“Her gün doğru, yanlış bir yığın havadis etrafta bir **bomba gibi** patlıyor, küçük muhitlerden şehre, asıl kalabalığa doğru yayılıyordu.” SD,254

“Burnu kocaman, mütecaviz ve havada, bulanık küçük gözleri birbirine yakın mavi iki **boncuk gibi** hissiz hissiz bakıyordu.” AG,57

“Baba kız konuşmaya vakit bulmadan kaptan köprüsünden kaptanın sesi bir **borazan gibi** öttü; -Çabuk olun... On dakika sonra kayıklara!” SB,223

“Duvardaki rafta **boru gibi** bükülmüş kâğıtlar duruyordu.” S,189

“Döndükçe daha da mavileşiyor; mavi ise, suya bırakılan toprak **boya gibi** yayılıyor, kendine kıvrılıyordu.”P,60

“Laz başlığı sağ tarafta iki **boynuz gibi** düğümlenmiş, arkasını duvara vermiş, gözleri gökte, uzanıyor.” AG,123

“Çünkü İstanbul halkı bu nimeti, **boza gibi** yatsıdan sonra tartardı.” SD,58

“Ama ses, tıpkı bir **böcek gibi** ayak uçlarından yukarıya tırmanmaya başladı o zaman.” P,193

“**Buğday gibi** biçiliyor, tütün sapı gibi kırılıyorlar.” NA,399

“Köprülere bakıyorduk, denizin bileklerine **bukağı gibi** geçirilen...” İH,560

“Baktın mı **bulut gibi** görünüyordu.” YÖ,77

“Çember tamamlanmış, ettiği laflar **bumerang gibi** ona geri dönmüştü.”A,311

“O zaman bütün vicdan azaplarından, içini **burgu gibi** delen bir yığın hatıradan kurtulacaktı.” H,54

“Fakat kısıkvrak yakaladığı **buz gibi** soğuk bilekte çuvaldıza rastlayamayınca, Beberuhi'yi bir korku raşesidir aldı.” P,83

“O sabah üzerine çiğ düşen Katre-i Matem’e bakarken Topaç Yeye, üst üste hırkalar, mintanlar giymiş vaziyette bir yandan hala hastalığın nekahetini yaşıyor, diğer yandan, kısa bağlanmış **buzaklılar gibi** bu soğanın çevresinde dönüp durmakla geçirdiği bütün bir kışı hatırlıyor, belki şimdi o sabrının mürüvvetini görüyordu.” KM,282

“Bir yandan arağın, bir yandan da Ceviziçi'nin suallerinin adamakıllı sersemlettiği müdavimler de dillerini tutamaz; ilk üç kadehten sonra **bülbül gibi** ötmeye, keyifli keyifli şakımaya başlardı.” P,72

“...Sevdiği kadının kolları ve bacakları yerine kendininkileri kestiren ve böylece sonradan bu kadınla evlenerek, kütüphanenin üstünde bir **büst gibi** yaşayan kaptan...” Tu,217

“Her şeyi, herkesi peşinden sürükleyen, bir **büyü gibi** değiştiren küçük bir kadın...” H,34

“Yanındaki kız tıpkı bir **büyücü gibi** onun aklından geçenleri anlayarak cevap veriyordu.” RA,139

“O kapkara, insan ruhuna bezginlik veren hava, yerini *cam gibi* parlayan, masmavi gökyüzüne terketmişti.” YB,60

“Öyle tuhaf dönüşümlere şahitlik etmiştim ki hayatta: Temiz aile çocuklarının yatakta canavarlaştığını da görmüştüm, *canavar gibi* görünen adamların içlerinin meğer ne kadar yumuşak ve şefkatli olduğunu da!”A,176

“Sonunda *canı gibi* sevdiği yeğenine küçük bir hizmeti dokunabildiği için yüreği rahatladı.” VD,366

“Çenemi kapıyorum ve asıl derdime dönüyorum: Çok güzel olduğumu anlar anlamaz artık çamaşır, bulaşık yıkamak, *cariyeler gibi* sokağa çıkmak hiç istemedim.” BAK,404

“Herkes Eğilmezler korkusu ile birbirini *casus gibi* görür oldu.” YB,69

“Fakat bunların en mühimi 26 Temmuz gecesı Anafartalar Komutanlığı’na terfi eden miralay Mustafa Kemal’in düşmanın şiddetle taarruz edip aldığı Conkbayırı’nda *cehennem gibi* devam eden Anafartalar Muharebesi’ni büyük muvaffakiyetle neticelendirmiş olmasıdır.”UBB,143

“Eliyle gözyaşlarını, koluyla da burnunu sildi, sonra da gidip Beyaz Hala’nın koynuna bir *cenin gibi* kıvrılarak sokuldu, kıvrıldı ve orada uyudu.”UBB,190

“Onu dinlerken Fahir, Nuran’ı hiç tanımadığını anlıyor ve Adile Hanım tekrar bir anlaşma imkânından hiç bahsetmediği için, Fahir’e Nuran’ın sevgisi ebediyen kaybettiği bir *cennet gibi* görünüyordu.” H,198

“Tekrar beyaz fili görmeye geldiklerinde Hesna Hatun, Mihrimah’ın arkasında bir *ceset gibi* sessiz duruyordu.” UB,72

“Çünkü namert sandık, gevrek karpuz gibi parçalanıp içindekileri *ceviz gibi* dağıtacağına, saman torbası gibi yığılakalmıştı.” DA,557

“*Ceylan gibi* bir al tay.”YA,31

“Bu *cıva gibi* hareketli, adaleli hizmetkâr, herkesten hürmet görürdü.”UB,17

“Ama manita da öyle böyle değil ha, *cillop gibi* valla...” BEA,14

“Yusyuvarlak bir adam canlandı gözlerimin önünde, kaşsız, kirpiksiz bir surat, tombul kırmızı yanaklar, minicik bir çene, *cin gibi* bakan kara gözler.” BEA,193

“Sonra bu kadar genç bir kadının anne olmak hakkından mahrum edilmesini, hem ona, hem tabiata karşı bir *cinayet gibi* görüyordu.” H,176

“Geniş omuzları, ela gözleri ve kıvrır kıvrır saçları ile **civan gibi** bir delikanlı olmuştu...” YB,133-134

“Kedinin çalıp götürdüğü **civciv gibi** tıpkı onun gibi işte.” YB,71

“Bütün kafasındakilere, hepsine birden (paydos!) demek, kapıları açmak ve yol vermek, son zerresine kadar her hatırayı, her hayali, her tasavvuru kovmak ve herhangi bir nesne, cansız ve şuarsuz bir mevcut olmak, bu güneşin altında parlak bir yılan sırtı gibi, bir ucu dikilen sokağa, güneşin yer yer bir **cüzamgibi** kemirdiği duvarlara, evlere katılmak, varlığın çemberinden çıkmak, bütün tenakuzlarından kurtulmak...” H,58

“Geniş dalları **çadır gibi** açılmış bir ladin ağacının altına oturmuşlardı.” R,69

“Uzatmalıyı selamladı, **çakı gibi** çakıldı kaldı.” R,8

“Bir hafta böyle geçtikten sonra ustam bir gün yanında ufak tefek, **çalı gibi** ince bir adamla çıkageldi.” UB,271

“Şemi’nin çenesi **çalpara gibi** takır takır birbirine vurmaya başladı.” M,156

“...Kazan büyüklüğündeki mesvar semaverlerini kurmuş çaycılar; yaş lavaşlarını **çamaşır gibi** ipe dizen fırıncılar...” NA,109

“Mikelet köyünde, yüzleri kapalı iki kadın, dereye inip, **çamur gibi** bulanık akan çaydan güğümlerini doldurdular.” ET,87

“O sırada cüce iki avucunu **çanak gibi** birleştirip ağzıyla üfürüyor, sonra öne doğru avuçlarını boşaltıyordu.” KM,443

“Nasıl **çarşaf gibi** bir deniz üstünde gitmiş, nasıl Beyrut’tan Şam’a seyahat etmiş.” SB,245

“Tüylerimi bir **çayır gibi** dalgalandırısın.” Tu,276

“Seda, mermer sütunlara muayyen bir ahenkle vuran bir **çekik gibi**.” SB,347

“Sürüyle kâfir can vermişti orada; gökten dolu gibi, **çekirge gibi**, yaralı kuş gibi ceset yağmıştı.” UB,103

“Çetin sakın halini bozmadan, kapıya kolunu dayayıp **çelik gibi** gerildi.” YB,196

“Bir yıldız süratiyle dönen bir **çember gibi** dönüyor, döndükçe her şey göçüyor, renk ve şeklini kaybediyordu.” H,210

“Bu dram, Paris’in tiyatro sahnelerinde yüzlerce defa oynanmış ve her oynanışında seyircilerin gözlerinden **çeşme gibi** yaş boşanmış, bu eser Bodler’in şöhret kazanmasına sebep olmuş.” M,32

“Yapışan yerlerde küften ve kirden lekeler, **çıbanlar gibi** çiçek açacak.” BAK,198

“Buradan yetişen çocuklar ne aydınlık, ne gürbüz olurlar, nasıl *çığ gibi* büyürler, boy sürerler!..” ET,243

“Halkın *çılğınlar gibi* yollara düşmesi Hatice Ana ile Gül’ün yürekleri başında top top ateşler yaktı.” YB,328

“Onu bir *çınar gibi* görmek için muhakkak Behçet’in gözleriyle bakmak lazım değildi; biraz meclisine girmek, sohbetini dinlemek, canını sıktığınızın farkına varmak yeterdi.” MB,39

“*Çıngırak gibi* kahkahasıyla gülerken bütün bahçe halkı bize bakıyordu.” AM,72

“Kambur biraderiniz de onun aşıkıdır, o karı için *çıra gibi* yanıp tutuşuyor şöyle...” M,112

“Tevfik ıslah olmazsa, kendisi tezgâh başına geçecek, bakkallık edecek, onu da *çırak gibi* kullanacaktı.” SB,18

“Küplere binen Arap İhsan çocuğu *çırpı gibi* ayak bileklerinden tutup tepetaklak havaya kaldırmıştı ki, Alibaz’ın entarisinin içinden yerlere Venedik dükaları, İspanyol kuruşları, esedi altınlar, zolota ve mangırlar dökülmeye başladı.” PKA,17

“Onun aşka bir *çiçek gibi* açılışı, o derinden ve biçare bir tebessüm üzerinde kapanışlar, kısık gözlerinin içinde yanan adeta madeni ışık, sonra Boğaz sabahları gibi perde perde değişmesi, Mümtaz için kendi ruhunun manzarası olmuştu.” H,149

“...Bu gece cananımın yatağına girebileceğim mantığı, beni bütün âleme öylesine yaklaşıtıyordu ki nar ağacını ve tamir edilmiş kapalı kepengi görünce derenin öte yanına seslenen bir *çiftçi gibi* bağırmamak için kendimi tuttum.” BAK,386

“Karnı doymuş *çingene gibi* gözü yoldaydı.”YA,87

“Sen adamı *çirgibi* yersin!” HÇ,268

“Hiçbir şey düşünmeden kapıyı hışımla açıp evin ortasında *çivi gibi* durdu.” YB,193

“Nihayet o gün öğleden sonra, kurbanlık kuzuyu kasaba teslim eden *çoban gibi*, Kimya’yı Şems-i Tebrizî için hazırladım.” A,380

“Ve bir *çocuk gibi* saf bakışlarıyla yüzüme baktı.” SD,313

“Sahaya yakışır bir giyinim isterdi takım... Gıcır gıcır formalar, en ünlü futbolcuların ayaklarındaki, ayağa *çorap gibi* yapışan ayakkabılar...” HSİİ,60

“-Höst... Koparırım *çöp gibi* boynunu... Çabuk ol!...” DA,64

“Sen o kadar yıl oku, didin; mektebini bitir... sonra *çöplük gibi* bir yere bak.” Tu,92

“Aşağılara tümüyle bakan, dar kapılı, savunması kolay mağaranın avuç kadar ön boşluğuna Elif’i yine bir **çuval gibi** bıraktı.”DB,270

“Yirmi Yedinci Kural: Şu dünya bir **dağ gibidir**, ona nasıl seslenirsen o da sana sesleri öyle aksettirir.” A,260

“Aynı gün kısa boylu, **dal gibi** zayıf adam bir adam uğradı.” UB,440

“Daha doğrusu etrafımda onun ve arkadaşlarının sesi, sazların bir türlü tutamadığım ahengi vardı, bu ahenk beni öbür dinleyiciler gibi alıp peşinden sürükleyeceği yerde üzerime bir **dalga gibi** yığılıyor, bazan da sonsuz bir çukur gibi ayaklarımın dibine açılıyordu.” SD,233

“**Dalyan gibi** boyu, taşı sıkısa suyunu çıkaracağı kuvvetiyle kısa sürede herkese korku salar, semtteki ticaretin başına otururdu.” BEA,43

“Ve Allah biliyor ya o kapkara benek ufuk çizgisinde **damla gibi** eriyip kaybolduktan çok sonra dahi, Şems'in yakıcı bakışlarını üzerimde, ta yüreğimin derinlerinde hissettim.”A,121

“Bir bozgun şarkısı eşliğinde yapılan hazin bir **dans gibi**, karısıyla birlikte hafifçe sallanarak çıktı lokantadan, bir zamanların namlı kabadayısı Süleyman.” BEA,33

“Nida hamamının hem erkekler hem de kadınlar kısmının her köşesi ince bir işçilikle **dantel gibi** işlenmişti.” P,94

“Olmazsa sürerim sizi Anadolu’ya! Yeni açılan Anadolu liselerine! **Darı gibi** ekerim, dağıtırım sizi!” HSİİ,13

“Yüreği **davul gibiydi**.” YÖ,144

“Alanda karşılaştıkları koca Tülü neredeyse **daylak gibi** kaldı yanında.” SY,136

“Babama bakamıyor, bu soruyu bir **dedektif gibi** tekrarlıyor ama ağlayan karısından bir cevap alamıyorduk.” KSK,133

“**Değnek gibi** zayıftır, arkası kamburlaşmıştır.” T,39

“Pinhan saklandığı yerde, bir yandan soluğunu tutmuş merakla, hayretle izliyor, bir yandan da **deli gibi** çarpan yüreğine tehditler savuruyordu.” P,60

“Benzi her zaman limon sarısı, vücudu ise kemikleri sayılacak kadar zayıf olduğu için Cenaze lakabıyla çağrılan, fakat bu narin vücudun altında **demir gibi** sağlam bir yürek taşıyan Mustafa'ya, Şeyh Mehmed Mühür Efendi'nin itimadı tamdı.” P,132

“Yer, Kadıköy vapurunun altındaki lodoslu **deniz gibi** kalkıp iniyor.” SB,392

“Oysa malı mülkü çevresine taşan, hazinelerinin hesabını bile tutmayan bir adamın derviş olması, onca zenginlik arasında *derviş gibi* yaşaması daha başkadır.” O,160

“Konya’da iki çocuk babası Suad, bir hastane köşesinden hayatını zehirlemek için, öksürük, balgam ve pıhtılaşmış kan arasından *destan gibi* mektuplar yazıyordu.” H,201

“Herkes onu gözlerinde *dev gibi* büyüttü, tıpkı bir dev gibi.” YB,211

“Bu ses her anlamı ile Mustafa’nın beynine *dikenler gibi* battı...” YB,127

“Tıpkı *dilenciler gibi* ellerimi kavuşturup yalvardım: ‘Seninle gelmek istiyorum. Benim kahramanım sensin. Bırak ben de geleyim.’ ” A,119

“Dikçe *dilsiz gibi* Kara Ali’nin yüzüne baktı...” YB,330

“Behçet Bey, baba sevgisini bir nevi *din gibi* alanlardandı.” MB,27

“Oğlanın içi güldür güldür işleyen, bin beygirlik bir *dinamo gibi*, kafası patlamaya müheyya bir barut mahzeni gibi...” SB,153

“*Direk gibi* bir boynu, hürmetli hır göğsü vardı.” ŞYY,79

“Tevfik, Tuna Nehri gibi taşmıştı, tayfun gibi kızının etrafında dönüyor, kapıp kollarıyla kaldırıyor, dükkânda aşağı yukarı *divane gibi* dolaştırıyor, arada bir bırakıyor, biraz yüzüne baktıktan sonra tekrar kapıyor, nöbet gelmiş deli gibi sayıklıyor, ağlıyordu.” SB,89

“O vakitler sünnetçiler *doktor gibi* bir şeydi köylük yerlerde biliyo musun?”UBB,189

“O kadar büyük ve geniş ki, *dolap gibiydi.*” BAK,43

“Sürüyle kâfir can vermişti orada; gökten *dolu gibi*, çekirge gibi, yaralı kuş gibi ceset yağmıştı.” UB,103

“Deli Mehmet’in Haceli, kudurmuş *domuz gibi* yürüdü üstümüze.”YÖ,208

“*Doru gibi* bir gün sığırın köye dönüşünde önüne geçtiler.”YA,47

“Ben altı ay ‘M...’ de bir idam mahkûmuyla bir *dost gibi* yaşadım.” SD,219

“Sanki ilahi gibi, *dua gibi* durumdu onların isimlerini mırıldanıyorlar...” BEA,299

“Kanlıca’daki karı koca, (Nuran’ın baba tarafından, Tevfik Bey’in karısı tarafından akrabaları) bunu bir türlü anlamadıkları için Tevfik Bey’e hala mustarip ve matemli bir *dul gibi* bakıyorlar...” H,183

“Babalık oğulluk bağları koptu, ayrıldı, hürmet ve terbiye efsaneleri *duman gibi* savruldu.” SB,210

“Koç Emo, bu sefer çok fena öfkelenmiş, memur takımını *dut gibi* silkelemiş,

“Vetandaş huzurunun korunması için yakın bakalım!’ demişti.” ET,101

“Ama Süheyl *duvar gibi* önüne dikilmiş duruyor, selamsız sabahsız aralarına giren bu davetsiz misafirlere kızgın boğa gözleriyle bakıyordu.” ŞYY,27

“Sonunda oğlan kesildi, burnundan kan, *düdük gibi* boşandı.” DA,416

“Galatasaray'da iken bir elimi *dürbün gibi* gözümün üstüne koyar, onun içinde tavandaki lambanın ışığının kırılmasını seyrederdim.” H,163

“Anne kız, karanlıkta, yekdiğerini boğmak isteyen iki *düşman gibi*, yüz yüze, nefes nefese, gözleriyle birbirini araştırarak duruyorlardı.” AM,56

“Detayları bir *edibe gibi* lezzetle tasvir buyurmanızdaki letafet bana çoktan unuttuğum medeniyeti özletti.” UBB,120

“Hele de babasının yaptıkları halk arasında *efsane gibi* anlatılıyorsa.” O,58

“Sonra önüne *ejderha gibi* adamlar dizilip silah çekti, aklına küçüklüğü ve güçsüzlüğü gelip göğüs geçirdi.” YB,105

“Sen bile *el gibi* ayda yılda bir uğrar oldun baba evine...” DB,105

“Çocuk patikleri kadar yumuşak, *eldiven gibi* oturmuşlardı ayaklarına.” VD,381

“Uzun zamandan beri benliğini sıcak sıcak eriten, ince ince bir sızı, yine düşüncelerin potasında *elek gibi* elenirken toplantıya hiç gelmeyen altmışlık bir kadın geldi...” YB,345

“ ‘Aşk bilen biri için yedi gerçek sır vardır. Bu yedi sırra sahip olan dünyaya hâkim olur.’ dediği sır bu gece bütün gizliliğini açığa vuracak ve dünya yuvarlağını bir *elma gibi* sunacak avcumuza.” BÖİA,332

“Kara tenli, çiroz, gözleri *elmas gibi* parlak bir adamcağız.” UB,48

“Hakikatte kendi yaşında olan Sabiha’ya, yaşadığımız zamanın bu işlerdeki telakkileri, daha ziyade İhsan’a yahut onun neslinden birisine ait bir şey, bir nevi *emanet gibi* bakıyordum.” SD,118

“Fakat yeşil etekli, atılmaya müheyya bir *engerek gibi* tekrar kıvrınmasını büyük bir hazla seyretti.” SB,45

“Tanındığı bazı doktorlar Macide'ye bir *enkaz gibi* bakıyorlar, yatakları ayırın, diyorlardı.” H,176

“Şu sırada serçe parmağın eline batmış bir *enserî gibi* sana fazla geliyor olabilir?!” KM,423

“Sakız ağaçları *erguvanlar gibi*, fakat daha mahzun kızarmışlardı.” H,192

“Bir *erkek gibi* sertçe sıkı elimi.” İH,382

“Hakikat şu ki İsmail Molla Bey, tahakkümlü tabiatıyla, nüfuslu ve her tenkidin üstünde kalan şahsiyetiyle etrafındakilerin hemen hepsinin farkında olmadan bir *esir gibi* kullananlardan, daha doğrusu, bir esir bağıllığını onlarda ren tabi bir ruh haleti yapanlardandı.” MB,27

“Bununla beraber kıyafeti *eskisi gibi* muntazam, hatta mübalağalıydı.” SD,211

“Bu sert yüzler, bu nasırlı eller, bu denizden, balıktan, dalgadan, yelkenden, ağdan başka bir şey bilmiyor gibigörünen insanlar, yani başlarında mayosunu boynuna *eşarp gibi* dolamış siyah saçlı Delxsarto’nun Meryemleri çehreli genç çocuk, hepsi bu tecrübenin malıydılar.” H,122

“Maneviyatımı güçlendirmek adına bir oturuşta yüz soğan doğramaya, koca kazanlarda yağlı pilavlar, ballı hoşaf lar hazırlamaya, sabahtan akşama *eşek gibi* çalışmaya alışkındım.” A,120

“Gelini kollarından tutup *eşya gibi* yukarı çıkardılar.” ET,129

“Tatsaydık tuzlu bir *et gibi* tok olurdu.” BAK,216

“Nihayet bahçenin dip tarafına büyükçe bir kümes yapılmasına, bunun bir *ev gibi* kapalı tarafı ve yalnız telle örtülü küçük bir bahçesi olmasına karar verdiler.” H,159

“Bildiğı için de Zülfikar Bey’in yanında ikide bir anasından söz açar, annesine çok bağı bir *evlat gibi* görünmeye çalışırdı.” VD,196

“Vehbi Efendi *evliya gibi* bir adamdır, Mevlevîler, tefi, dünya zevkine âlet için çalmazlar, diye başlayarak, uzun izahata girişti.” SB,70

“Kendi kendime bu adı tatlı bir *ezgi gibi* mırıldanıyordum.” S De,88

“Zengin iken *fakir gibi*, sultan iken kul gibi yaşamayı tercih ederler.” KM,262

“*Fare gibi* sinsice, sessizce, hırslı ve haris, bu eksiklik duygusu ruhumu kemirmekte.” A,132

“Kendini *fasulye gibi* nimetten sayıyor.” T,33

“Öyle olmasaydı *felçli gibi* olurduk.” A,142

“Hessy’nin mavi gözleri, kapının yanındaki ışıktan dolayı *fener gibi* parlıyorken, yine aynı gözlerle, kendisinin deyiş iyle, muhteşem güzelliğı, baştan ayağı süzüyordu.” BM,299

“Ufacık iki çizgi kaşları, *fırça gibi* sık saçları vardı.” HS,256

“Dünya gözlerinin önünde *fırıldak gibi* döndü ve karanlıklara gömüldü...” YB,315

“İçi *fırın gibi* olur birez döşeyince.” ET,102

“Ben Abdülkadir’in oğlundan yanayım, herkes korktu ben Abdülkadir’in oğlundan yanayım, diyerek köyün ortasında *fırtına gibi* esip yağdı.” YB,104

“Bir ses duydum; *fısıltı gibi* bir ses; ‘Hey Yunus!.. Bu yana gel!’ ” O,128

“Ara sıra öyle efendilere rastgelirim ki, sımsıkı kürkünü giymiş, boyun atkısını sarmış, eldivenlerini geçirmiş, tatlısıyla ekşisiylen *fıstık gibi* tımtıkız karnını doyurmuş.” HS,191

“Madem ki ak sütümle büyüttüm Recebimi, madem ki *fidan gibi* boy attı, gayri bana lüzum kalmadı.” P,163

“Onun için *fil gibi* kerhaneci, ense kulak birbirine karışmış.” HÇ,265

“Daha *filiz gibi* bir delikanlı diye düşündü.” YB,128

“Fesini önüne eğ de şöyle bir *filozof gibi* bir düşün bakalım.” M,59

“Rakım’ın gözleri hayretle, korku ile birer *fincan gibi* açılmıştı.” SB,389

“*Fişek gibi* fırladı Bulut, ben de peşinden.” İH,216

“Bir baktık geldi oğlan, *fıtil gibi* sarhoş.” HÇ,58

“Şöyle başlayabiliriz, yıllarca rüyalarında ya da hiç beklemediğin anlarda, kafanın içinden geçen *flash gibi* patlayan fotoğrafları biliyorsun.” BM,332

“Kısa sert saçlı bir *fok gibi* suyun yüzünde Zehra’ya doğru yüzdü, arkasından birer birer ötekiler atladı, yalnız Hasan içlerinde salapuryanın Üsküdar’a doğru kaymasını önlemek için demir atmayı hatırladı.” T,128

“Dalıcı bir *forvet gibi* saldırırım zamansporun kalesine: on üç-bir, on iki-iki, on bir-üç...” Tu,42

“-Vallaha Yunus usta *fos gibi* geliyor bana!” BTÜ,34

“Bazı kadınlar çantalarını uzak diyarlarda savaş meydanlarında kazanılmış *ganimetler gibi* gururla taşıyorlardı.” HÜK,18

“Tarihi surlarla iç içe geçmiş, derme çatma evlerin arasında kaba bir kalıntı, bir *garabet gibi* dikiliyordu yardımcımın gösterdiği beş katlı bina.” İH,229

“Yine poyraza döndü yel, yine *gâvur gibi* ciğere işlemeğe başladı.” YA,86

“Hakikaten *gelin gibi* süslenmişti, allı beyazlı çiçekler...” BEA,349

“Kızın solgun yanakları altın başakların arasında açan iki *gelincik gibi* kızardı.” SB,257

“Hâlâ bir *gemici gibi* adımları ayırık, kollarını sallaya sallaya yürüyordu.” T,27

“Çatallardan birinin uçları mahkûmun boğazına *gerdanlık gibi* geçirilip bir tasma ile bağlandığında diğer çatallardan biri çene altına, diğeri göğüs uçlarına batıyordu.” O,174

“Usta ve kalfalar mermeri *gergef gibi* işliyor; kayaları hamur gibi yoğuruyor, hendese şekillerini su gibi akışkan eyliyorlardı.” UB,374

“Avcıdan kaçmak isteyen vahşi bir *geyik gibi* etrafını arıyordu.” AG,200

“Kendi içimden ‘Ağamın duvası yüzü suyu hürmetine Mevlam her işimi *gına gibi* un ediyor’ dedim.”DB,99

“...Bir nükteyi anlatmak, bir mazmunu tefsir etmek için saatlerce yorulur; bu genç dimağı bir *gonca gibi* nazik parmaklarla açmağa çalışır.” MS,45

“Meydan bir anda *gök gibi* gürledi: -Helâl olsun!” DA,143

“Ayşe’nin yüzü dalgasız, rüzgârsız bir *göl gibi* sakindi.” AG,55

“Recep, sırlıslık olmuş elbisesi ile boşlukta salınan bir *gölge gibi* içeri savuştu...” YB,43

“Bu tekkede ta Hezarpâre Horoz Baba’dan bu yana, her postnişin kitaba *gözü gibi* bakmakla, onu canından âlâ bilerek koruyup saklamakla mesuldü.” P,124

“Bu gece saatinde mücerret ve gayri şahsi bir *göz gibi* genişleyen bu su o kadar derin, o kadar karanlıktı...” MB,22

“Behçet Beyin bütün gençliği iki ihtiyar ve zavallı kadının ‘maşallah, oğlumuz, ciddi ve terbiyelidir, sağa sola bakmaz.’ yahut ‘a, vallahi, eminim bütün Emirgan önünde soyunsa, Behçet şöyle yüzünü çevirmez, bir kadın görünce *gül gibi* kızarır.’ “ MB,27

“Üstelik tuhaflıklarında, maskaralıklarında ansızın bir *gülle gibi* yuvarlana yuvarlana gelip her biri bir başka düşüşle düşüşlerinde, bir ayağının üzerinde durarak, boynunu kısararak hastalanmış, topallaşmış bir horoz gibi dikilirken birden atın kişneyişinden ürkererek topallar gibi yürüyerek kaçışında...” S De,30

“Su birikintilerini *gümüş gibi* parlatıyordu.” HÇ,28

“Böyle söylemesine rağmen bir yandan da neyi sorguluyorsun, her şey *gün gibi* ortada dercesine sabırsızca bakıyordu.” BEA,338

“...Kapı vurulduktan sonra alelacele odadan çıkarken düşürdüğü için kenarda bir *günah gibi* duran karımın kırmızı kuşağına dikkatle bakıyor”. BAK,83

“Ama birden gökyüzünde ışıklar patlar, yıldızlar yanar, ortalık *gündüz gibi* olur.” İH,39

“Kendisine olan hayranlığım her geçen gün daha fazla artmakta, varlığı bu zor şartlarda kararan ruhumu bir **güneş gibi** aydınlatmaktadır.” UBB,110

“Bu felaket ile o koca edebiyat, manasız ve faydasız bir **gürültü gibi** bize miras kalmış.” GH,75

“Bu kıymetli hediye alan nedamet çeşmesi keyfinden bir **güvercin gibi** gurul gurul sesler çıkartıp, sularını taşırdı.” P,84

“Bu açlık, beni bir **hafiye gibi** takip eden yüksek düşüncelerimin, tatmin edilemeyen ilmi emellerimin verdiği açlıktı.” Tu,70

“Nereden kabardığı bilinmeyen bir küçük rüzgârla harekete geçen bir bulut parçası, evvela bir gül bahçesi oldu, sonra ince ince parçalara ayrılarak ta başlarının ucuna kadar ilerledi ve orada yeleleri alevli siyah bir atın ön ayaklarına doğru bir **halı gibi** serildi.” H,192

“İnsan yoksul düşse, iftiraya uğrasa, hapse girse, hatta esir olsa bile, gene de başı dik, gözü pek, gönlü emin bir **halife gibi** davranmaktan vazgeçmemelidir.” A,229

“Sokaklar **hamam gibi**.” SB,353

“Dedikodular bir **hamat gibi** sallanıyor.” R,58

“Bir yandan sövüyor, öte yandan **hamur gibi** yoğuruyordu.” BBY,55

“Yeşildere’de, diller yine diledikleri gibi dönerken Eğilmezler ’in her duyduğu söz, birer **hançer gibi** beyinlerine saplandı...” YB,220

“İssiz bir vadide **hapis gibi**dim.” O,247

“Peri başını önüne eğdi; kocasının sözlerindeki keder yüreğine işlemiş, sönmekte olan bir ateşin közlerinde kalan **har gibi** yakmıştı içini.” HÜK,348

“İki levend birer **harami gibi** Settarhan’ın yoluna dikilmişti.” NA,133

“Kura ırmağının iki yakasına kurulmuş bir şehirdi Tiflis; her iki tarafta yükselen sarp yamaçların arasından ırmak nazlı nazlı akıyor ve şehir bir **harita gibi** Settarhan’ın önünde uzanıyordu.” NA,243

“En ince ve manasız teferruatına kazar gördüğü hayata, bazan güreşmeyi gözüne kestirdiği bir dev, bazan başında beklediği bir **hasta gibi** bakıyordu.” SD,288

“Bütün sıcaklığı bir **hatıra gibi** derinden geliyordu.” H,191

“Herkesle iyi geçinmek için **hava gibi** olmak lazım; renksiz, vücutsuz.” HÜK,384

“Birinde Kırmızı Saçlı Kadın’ın babası olduğunu sandığım adam **havuç gibi** upuzun bir burunla çıktı sahneye.” KSK,64

“Gönül Hanım’ı gözlerden bir *hayal gibi* silen katar kaybolduktan sonra üç arkadaş tekrar otele döndüler.” GH,99

“Öbürü; asla affetmediği annesi Meryem’in sevdiği erkeğe kendini adayışındaki tutkusallığa ve hayata kafa tutuşundaki güçlülüğe gizli hayranlığını bir *hayalet gibi* yanında taşımaya müebbet mahkûm Türkiyeli Beyaz Taylar.” UBB,238

“Oğlan bundan cesaret alarak bir *hayvan gibi*, onu koklayarak tanımaya çalıştı.” P.165

“...Mithat Cemal Kuntay’ın Üç İstanbul’undan Haldun Hürel’in İstanbul’u Geziyorum Gözlerim Açık’ına kadar hem inceleme araştırma, hem gezi, hem de edebi eserler gerçek bir *hazine gibi* duruyordu kütüphanede.” İH,147

“Hastasını konuşurarak muayene eden bir *hekim gibi* hissettim kendimi.” O,320

“Kendisi tek bacaklarıyla iki koltuk değneği arasında *hevenk gibi* sallana sallana yürüyen topalların önüne düştü.” HS,220

“İpek eteklerini fışıl fışıl sofalara salıverip salınan, hotozları birden şakaklarından aşağı düşecek gibi eğik dolaşan sarışın saraylılar; sesi billûra benzeyen, vücudu bakır bir *heykel gibi* dümdüz olan Habeş Gülbeyaz!” SB,290

“Yukarda iskemleler devriliyor, çardaklar kırılıyor, itişip kakışmalar arasında sunturlu küfürler, inilti, boş yerine yumruk yeyince çıkarılan *‘hunk’ gibi* sesler duyuluyor.” ŞYY,86

“İçinden : ‘Hele şükür baş belaları uyumuş’ dedikten sonra, nefes almaya bile korkarak, *hırsız gibi* yavaş yavaş sofanın ortasına doğru yürümeye başladı.” M,87

“Haklarında anlatılan onca hikâyeyi, *hikâye gibi* dinlemişti şimdiye değin Settarhan.” NA,374

“Bu süre boyunca kocam, tıpkı *hilâl gibi* her gün biraz daha değişerek, benden ve oğullarından uzaklaştı.” A,225

“*Hindi gibi* kabarırsın!” DA,475

“Babası bir gün açlıktan ölünce öksüz kalan Kamuran’ı, yedinci defa Hicaz’a gitmez üzere olan katmerli bir hacı, yanına *hizmetçi gibi* aldı.” EB,77

“Yahu sabahtan beri *hoca gibi* öğüt verirsin...” S,18

“... O bir *horoz gibi* gömleğinin çevresinde kabaran kıvrıklardan oluşan yakasını şişirerek sağa sola hızlı bir hareketle gerdan kırıp külahını yerleştirdikten sonra enli, kırmızıya boyalı dudaklarıyla bütün dişlerini gösteren geniş bir gülümsemeyle sırtıyor...” S De,24

“Derken tam göz gözü görmez karın ve erken çöken karanlığın içinde **hortlak gibi** bir adam üzerime geliyor sandım da, başımı iyice öne eğerek sıvıştım.” BAK,206

“Takiyeddin’in canını sıkan şey her neyse, bir ağaçtan diğerine bulaşan bir **hastalık gibi** Sinan’ı da etkilemişe benziyordu.” UB,362

“Nice sonra Ella geriye dönüp baktığında başlangıç anını zihninde o kadar çok tekrarlayacaktı ki, sanki geçmişte yaşanmış bitmiş bir **hatıra gibi** değil de, hâlâ evrenin bir köşesinde sürmekte olan bir tiyatro sahnesi gibi gelecekti ona her şey.” A,15

“Kürsünün önünde, malûl askerler bir **hilâl gibi** çevrilmişler...” AG,49

“Kanak, yeli **hortum gibi** çeker, soğuk tepelerden daha ağır basardı.” YA,65

“Saçlarını başının üstüne **hotoz gibi** toplamış, boylu, son derece şişman, orta yaşlı, kulakları, kalın parmakları elmasla dolu bir kadın belli ki, evin sahibi, bana odaları tutanın Muhtar Bey olduğunu, moruğu acıyarak yanına aldığını, kendisi olsa kapı dışarı edeceğini, buna da hak kazanacağını söyledi.” SD,275

“Gece defnettığımız cenazelerin üstü bir **höyük gibi** görünüyordu.” O,66

“Sokak, evinizin kapısından başlayan hayat, ayrıldığınız zaman hüznü duyduğunuz arkadaş, bir **humma gibi** sizi saran macera ve yarın içine gireceğiniz kördüğüşüdür.” SD,60

“Jüstinyen’in yanında ikinci bir **hükümdar gibi** dikmişti gözlerini yeryüzünün en büyük tapınağına Teodora.” İH,321

“Muhacirliğe çıkmış bir köpek, **hükümet gibi** bir kadın, avucuna sıkıştırılan yüklü bir bahşiş ve güzel kızın yaşlı gözleri.” NA,486

“Bazen bilmezlik bir **hürriyet gibi** geldi; bazen esaretim oldu.” O,186

“Bir **ırmak gibi** ağılıyordu artık.” BBY,48

“Öğretmen adam **ırgat gibi** tarlada çalışmaz!” ET,225

“Her nefes alışında **ıslık gibi** bir ses deliyordu havayı.” UB,443

“Sol bastaki şu genç kız ise bir **ışık gibi** insanın gözlerini kamaştıracak güzellikte...” RA,177

“Otuz sene evvel genç olan ve Paşa’nın son ziyaretinde sadece zekâsını, dağılmış bir bahçenin güllerinden çekilen **ıtır gibi** kendisine sunan kadın...” SD,297

“Bahçeye vardığım sırada evin kapısı gümbürtüyle açıldı ve **ızbandut gibi** bir kadın dışarı fırladı.” A,145

“Çocuğun yüzü **ibik gibi** kızardı.” ŞYY,68

“Konar, kan emmek, besin sağlamak için *iğne gibi* sivri, emici hortumunu hayvancağızın derisinden içeriye salar.”DB,306

“Zayıf vücudunun üstünde, kocaman başı *iğreti gibi* duruyor.” Tu,354

“Omuzları bir *ihtiyar gibi* çökmüş, sesini yeis bürümüş, kendi kendine söyleniyordu.” SB,56

“Yaratığı yarın *ikindi gibi* çıkarırız kafesinden.” UB,43

“Oradan da baka baka istinsah edilip bir gizli defterden, bir başka kitaba ve nihayet geldik kahvenin cana can katan bir *iksir gibi* içildim bu mutlu kahvehaneye.” BAK,354

“Tel ve duvağın altında ve beyaz elbisenin üstünde ve arkalarındaki sinema aşkları peyzajile bu düzgün ve edalı çift, bu elbiseyi ilk defa giyenin kafasında olduğu gibi, her tarafından saadet taşan, yaşanan anı, bir *iklim gibi* zapteden bir hayat ve sevgi reklamı yapıyordu.” H,52

“Fakat, din bir *illet gibi* insanın kanına bir defa girerse bir daha çıkmıyor.” SB,109

“*İlik gibi* kız: Boy, bos, endam...” HÇ,99

“Tuhaf şey, o bağırdıkça ben rahathıyordum, söylediği kötü sözler, hakaretler, ruhuma *ilaç gibi* geliyordu.” İH,36

“Her işi tutan ayrı. Köy yerindeki *imecelik gibi*!” BTÜ,382

“ ‘Tamam İhsan, tamam, yere bırak silahını, oturup *insan gibi* konuşalım...’ ” BEA,380

“Öküz gibi, *inek gibi* çalışsın!” SY,264

“Tekrar penceresine geldi, bir sarmaşık pancurun arasından girerek ona gülüyor gibiydi, bundan ince bir filiz kopardı, düşüncelerinin humması arasında ucunu *inci gibi* küçük ve beyaz dişlerine götürdü...” AM,47

“Düşünmek istemiyor, olmuyor, çekip alamıyor zihninden geçenleri, bir *ip gibi* uzanan sonu gelmeyen, karmakarışık duygular.” R,23

“Sesi *ipek gibi* yumuşacıktı.”UB,27

“Ferahfeza makamını adeta bir nevi *irşatgibi* kendisine sunan Acem perdesinden Dügâha, Kürdi ’ye, Rast’a, Çargâh’a, Gerdaniye ’ye, Saba’ya, Neva’ya geçiyor, her şey birbirinde kayboluyor, birbirinde arıyor, birbirinde buluyordu.” H,241

“Toprak *irmik gibi* işlenmişti” .YÖ,29

“Tevfik *iskelet gibi*, nekahat devrinde bile Rabia’yı gözünün önünden ayırmak istemedi.” SB,164

“Araya girmeme kalmadı, Hamza, kanı *ispirto gibi* delikanlı, tabancayı çekti yekindi...” HÇ,58

“Konuşmak için bir ruhu çağıran *ispirtizmacılar gibi* ciddi oturuyorlardı.” EB,74

“Her gezi bir *işâence gibiydi*.” İH,377

“Onun zoruyla her gün *it gibi* çalışıyorum.” A,83

“*İtler gibi çalışır* gâvur elinde.” DB,117

“Sen *iyot gibi* açıkta kalacaksın.” EB,112

“Kısacası şu saatten sonra bir *izci gibi* iz sürmeni istiyorum.” BM,110

“Kerim karşısında bir *kâbus gibi* belirmişti.” YB,149

“Ama bu tatlı hayallerin tam ortasına bir *kaya gibi* düşüyordu Meyhaneci Manol’un iri göbeği.” P,159

“Başı *kazan gibi* dönüyordu giderken.” YÖ,201

“Bayram için, yaz boyunca Muhtarın önünde, ‘Su! Su!’ diye *kargalar gibi* bağırmak yoktu.” YÖ,19

“Bu gün kendiliğinden, yeniden buluşma yoluyla değil ancak ona yaklaştığı; onun görünüşüne, haline, huyuna ve karakterine bir *kalıp gibi* uygun geldiği için o san yeniden meydana çıktı: Dersliklerin havasında “Piç Bekir” havası uçtu ve herkes, üstelik kendisi bundan o kadar memnun oldu ki artık Bekir Servet adı onda, yalnız resmi dolabından çıkarılarak süpürülüp ütülendikten sonra bir iki saat giyilecek bir *giysi gibi* yabancı kaldı. KH,103

“Dinini, donunu(renk), devletini bilmediği insanların arasında garip, *karınca gibi* dolaşiyor.” DB,231

“Hatta Saray’a bile muntazaman giren bu adama şimdiye kadar fakir ve orta halli Müslümanlar’ın evi kapalı bir *kale gibi* gelmişti.” SB,105

“İki şerefeli minareler kuzeyde, daha uzun olan üç şerefeli minareler ise güneyde olduğundan aşağıdan bakınca yapı *kartal gibi* yükseliyordu.” UB,185

“*Karıncalar gibi* sıraya girip, el ele tutunarak karları çiğniyoruz.” ET,52

“Mahmut bir kayısı ağacının gölgelediği bağ duvarı üstüne *karakuş gibi* oturmuştu.” DB,149

“Nihal, yine kendi tarafından iltizam olunan bu babasından uzaklık içinde, uzun bir kışın siyah günlerini kafesinde güneşler düşünerek geçiren bir *kanarya gibi*di.” AM,144

“Ona mis kokular karışmış sulara yıkanmayı, yumuşatıcı yağlarla tenini *kaymak gibi* yapmayı, yüzünü ballı maskelerle gençleştirmeyi ve bir erkekle konuşurken hangi kelimeleri nasıl kullanması gerektiğini öğrettim.” A,379

“Selma kalkmıştı, yüzü *kâğıt gibi* beyazdı.” HÜK,193

“Teni yumuşacıktı, parmaklarının arasında *kadife gibi* kayıp gidiyordu.” P.168

“Yanlışını yakalarlarsa gözünün yaşına bakmazlar, *kabak gibi* çıkarsın ortaya.” BEA,136

“Yarısı havada, *kayış gibi* vuruyor dala yaprağa.” YÖ,130

“Yoksul köylüler, *kaz gibi* yolunan, ışıksız köylüler...” ET,93

“Ama bir şey yapmamışsam, işte o zaman, o inatçı ruh bir *karabasan gibi* çöker üzerime.” İH,56

“Büyük bir okuyucu olan Molla Bey için kitap da *kadın gibi* bir şeydi; yani okuduktan sonra başından atılırdı.” MB,28

“Buralarda *kafe gibi* bir yer yok mu?” İH,299

“İnsan öldürmekten çekinmeyen bir teröristi *kahraman gibi* sundu bize.” İH,251

“Kerim bu itimatsızlığın farkına vardıkça, güneşin altında duran *karlar gibi* eridi...” YB,365

“Kesmem gereken kaslı boynundaki damarlar bir *kalp gibi* korkuyla atıyordu.” İH,247

“Kitapları yanmadan önce, hemen her gün, kendisine ‘bu kadar serveti böyle *kav gibi* binada, bu kibrit kutusunda saklıyorsun; maazallah bir yangın, bir şey oluverir, mahvolursun!’ diye nasihat vermişti.” MB,12

“Mütarekenin başında Muhlis Bey evi kendine bir nevi *karargâh gibi* seçmişti.” SD,247

“Lale ile Gül iki *kardeş gibi* büyüdüler...” YB,117

“Onu garsoniyerinde *kapıcı gibi* kullanıyordu.” SD,317

“Onun bütün çatık kaşlı prensipleri, titizlikleri bu küçük çocuğun karşısında güneş altında *kar gibi* eriyordu.” MB,118

“Suratlar asıldı ve gözler *kazık gibi* yerlere çakıldı.” YB,69

“Yeniden haykırırken, Kerim kabuğuna çekilmiş *kaplumbağa gibi* dinledi.” YB,166

“Mümtaz gecenin, içindeki maiye başka şey katılmış bir *kadeh gibi* bulandığını görüyordu.” H,337

“Yanağı *kâfur gibi* bembeyaz, saçları *misk gibi* simsiyah.” KM,15

“Hamam külhanında yatar, üzüm tortusu ile geçinir, *kâhinler gibi* gaipten haber verir, *ermişler gibi* keramet gösterir, şaraptan gayri nesneye itibar etmezmiş.” KM,67

“Yüz buldukça *kâhyası gibi* davrandı.” VD,281

“Mustafa bunlardan başka, elbisesinin göğüs cebi için kenarları pembe işlemeli bir ipek mendil, kancasıyle bunu cebin ağzında tutacak mavi saplı *kalem gibi* bir küçük bıçak...” S,241

“Ot yığınına dolanınca, on beş adım ötede Ertuğrul Bey’in at eğitimcisi Demircan’ın çıplak sırtını, gergin bir *kalkan gibi* güneşte parlar gördü.” DA,74

“Derisi *kamelya gibi* beyaz, ağzı kızıl bir gül goncası gibi renkli, saçları bir yığın altın gibi parlak, gözleri ela ve süzgündü.” T,20

“Şu yataklardan kaç sahipsiz askerin gelip geçtiğini, kaçının fidan gibi devrildiğini, *kandil gibi* sönuverdiğini görmüştü.” NA,388

“Tespîh taneleri gibi yan yana dizilmiş kadınların meydanda oynanan maçı seyrettiğini görünce anladım bu şehirde daha o zamanda bile futbolun *kan gibi* damarlardan aktığını.” NA,51

“İçlerinden biri atından inerek celladın burnuna *kapı gibi* bir fermanı dayadı.” PKA,99

“Kısa, mavi dizliğin örttüğü bacaklar biraz daha ince ve çevik, ayaklar daha *kaplan gibi*, kırmızı kuşağın sardığı vücut daha körpe, kırmızı fesin uzun mavi püskülü, omuzlarına daha bariz bir çalımla düşüyor.” SB,127

“Dürülmüş yataklar, şuraya buraya atılmış boş çimento torbaları, kırmızı tuğlalar, *karyola gibi* kullanılan boş seker sandıkları...” BTÜ,105

“Halit kapıyı açınca Reşit içeriden vuran idare lambasının ışığıyla bir *karaltı gibi* çıkıvermişti ortaya.” HK,61

“Hasan ve Anuş’u iki sandalcı ve Yıldırım elden ele *karpuz gibi* aktardı.” NA,487

“Karacahisar’ı, gündüz gözüyle kapıp alanlar, Moğol önünde *karı gibi* kaçan Türkmenler değil mi?” DA,512

“Kartal da olsan seni yuvanda bulup *karga gibi* avlayacağım!” KM,260

“Sonunda aylardan beri kafasını sürekli ardından gelen bir *karabasan gibi* uğraştıran şeyi yapmak için acı ve aman vermez bir zorunluk gördü.” S De,77

“Bir akşam bu kız mahalle kahvesine bir *kasırğa gibi* girdi.” T,21

“ ‘Korkma’ lafını, gerekmez yerde *katır gibi* direten kılıç ehline karşı ustalıklı kullanmak âdetiydi. “ DA,279

“Annemin beni görünce ‘*Katil gibi* bakıyorsun bana, ne var sende?’ diyeceğini sanıyordum.” KSK,90

“Belki Âdem’den, belki Etiler’den kalma, *katran gibi* bir geceydi.” YÖ,309

“Merak, zamanı gelmiş bir *katmer gibi* açılıyor içimde.” NA,14

“Gece yarısı kim kime, dum duma, köşk de eski yapı zaten, *kav gibi* alev bir anda dört bir yanı sarıvermiş.” ŞYY,117

“Gelenler tam kendi hizasından geçerken birkaç adım geride bir çılgılık koptu ve bir gövde *kavak gibi* yere devrildi.” KM,325

“Fırtına başlarken daha vapur *kayık gibi* çalkanmaya, beyaz köpüklerin üstünde kendini kaybetmeye başladı.” AG,235

“En çok, arada bir iki *kazma gibi* sarı dişi, yırtıcı bir istihza ile gösteren gizli ağzı insanı işgal ediyordu.” AG,57

“Bu yetmez, senin ensene de *kene gibi* sarılmak isterler.”DB,239

“Kaşla göz arası küçük pencerenin perdesini kapayan Mahmut korku dağıtan gözleriyle üzerine çullanmış, *kerpeten gibi* elleriyle omuzlarına çökmüştü...”DB,207

“Bazan bir *kedi gibi* nazlanırdı.” SD,306

“Bütün bedeni ‘*keşkek gibi*’ydi.” YÖ,155

“Damlalar, yer yer ağarmış, *keçe gibi* sert, göğüs kafesine kadar uzanan kıvrır kıvrır sakalından aşağı pıtır pıtır düşerken, o başını kaldırdı; eşikte soluğunu tutarak dikilen genç dervişe baktı.” P,12

“Gelin, yokuş yukarı, *keklik gibi* sekiyordu.” ET,156

“Sonra bu temennaları, bu nezaketi, bu el ovuşturmalarını bırak, ikide bir başını *keçi gibi* sallama.” MB,49

“Bir *kelepçe gibi* uzanıyor ve yumuşak bulutların, altın ışıkların, koyu mavi gölgelerin arasında yüzen karlı zirveleriyle, bitmeyen masallarını anlatıyorlar.” NA,15

“Şimdi babasının dizlerine dayanarak halının üstüne diz çökmüş, Bebek Bahçesindeki seyranlarını, en küçük tafsillâta kadar, fikri oynak bir *kelebek gibi* oradan oraya sıçrayarak, naklediyordu.” AM,72

“-Kol kaslarım kadar gergin ki, elimde olsa *keman gibi* çalacağım, Haşım.” T,100

“İçinden uzun bacaklı, sıska, *kertenkele gibi* bir herif çıktı, güzel güzel geldi.” ŞYY,109

“Bir yandan en güzel şarapları yaparsınız dağlarda *keşişler gibi*; bir yandan şehirlere götürüp içersiniz, o şarapları en karanlık meyhanelerde, Dostoyevski’yle birlikte.” Tu,321

“Hepsi musikinin ocağında bir an için, Anadolu’yu ve bütün İmparatorluğu saran vak’aları, başlarının üzerinde bir *kılıç gibi* asılan yarının tehdidini unutmuşlar, Allah’ın küçük, yalnız ruhun selametini düşünen bir kulu olmuşlar, kısa fasılalarla ömürlerinin hesabına dalmışlar, (Bu cinsten eserler yapılırken bu batmaz, daha baharımızdayız!) demişlerdi.” H,246

“Altında *kızak gibi* ayaklar.” ET,23

“Az kaldı *kımız gibi* eriyip akacaktı.” RA,9

“Parmaklar parçalana parçalana *kıyma gibi* oluyor.” YÖ,270

“*Kıymık gibi* etine battı bu laflar.” UB,307

“*Kına gibi* derler o taraflarda iyi işlenmiş topraklara.” SY,262

“Emir, bir *kırbaç gibi* şaklamıştı havada.” UB,411

“Şimdi o *kısrak gibi*, sanki gerçek bir kısrığın resmi gibi resmedilmesi günah mı?” BAK,252

“Nisan geliyor, hâlâ havalar *kış gibi*.” SB,313

“Onu bir *kut’a gibi* yavaş yavaş keşfediyor ve ettikçe hayranlığı ve bu tapınma hissi değişiyordu.” H,128

“O akşam konak, *kıyamet gibi* kalabalıktı.” SB,331

“Devasa duvarları bir *kilit gibi* birbirine bağlayan Altın Kapı’ya.” İH,209

“Lale’nin rengi *kireç gibi* oldu...” YB,95

“Dar alnının ortasına kadar gelen siyaha boyanmış, *kirpi gibi* dik saçlar, sık iki çalı kümesine benzeyen kaşlar...” BEA,105

“Mümtaz üç senedir işlerini gören bu çocuğun yüzünü bir *kitap gibi* okumağa alışmıştı.” H,162

“En az söylüyor, kaşları bir *kobra gibi* dalgalanıyor, medeni bir sesle kumandaya benzer bir şeyler söylüyor.” T,157

“İki taraf **koç gibi** toslaştığından, toslaşırken, ‘Sakınıp gerileyim’i aklından çıkardığından dağ gibi savaş atları gök tere batıp yorulup hoplamaktan kalıp, kargılar kırılıp kılıçlar körelmekte...” DA,478

“ ‘Yapma Zeynepcim, bu **kola gibi** de değil, daha zararlı.’ ” İH,471

“İşte konakları önünde ayrı bir **konak gibi** yükselen çitlembik ağacı.” VD,336

“Meksikalı bir şair pan de muertos, ölüler ekmeği dağıttı; Aziz'in tâ İskoçya'dan eski bir arkadaşı kalabalığın üstüne **konfeti gibi** gül yaprakları saçtı.” A,413

“Bu düşünce, bir **kor gibi** yakmaya başlamıştı beynimi.” İH,241

“Corridos Adası, Batı Anadolu'yla Doğu Yunanistan arasında dar ve uzun bir **koridor gibi** uzanan takım adaların (Fenikeliler Korudor Adaları derlerdi) en büyüğüdür.” Tu,165

Kor “Upuzun, kupkuru bir kadın, Köse Hasan'ın karısı, paçavralar içinde, bir **korkuluk gibi** girdi.” BTÜ,395

“Bir **koro gibi** aynı anda cevapladılar.” BEA,262

“Helga'nın acı içinde bağırmasıyla John, kızın önüne bir **koruma gibi** dikildi.” BM,207

“Artık kendimi boş bir **kova gibi** hissediyorum.” O,189

“Birincisi sokağın ortasındaki evlerden birinin altına kara bir **kovuk gibi** gömülen dükkân, öteki sokağın biricik üç katlı binası.” SB,10

“Tanrı'nın verdiği kuvvetle atam Kaan'ın çerileri kurt ve düşman askeri **koyun gibi** olmuşlar, ileriye, geriye seğirtmişler.” GH,79

“Kaçarsam beni bulurlar; yakalar, yaralar yahut öldürürler korkusuyla senelerdir **köle gibi** vücudumu satarak emirlerinde çalışmıştım.” A,272

“Züleyha'nın **kömür gibi** siyah gözleri, omuzlarına dökülen siyah dalgalı saçları, boyu poşu, endamı, tıpkı annesine benziyordu.” P,134

“Öteki **köpekler gibi** her gördüğüne kuyruk sallamazdı.” BBY,82

“İşte o zaman **körüük gibi** inip kalkan göğüslerinin arasında kıpır kıpır eden bir şey dikkatini çekti.” P,188

“Zeminlikler hava almadığından esasen rutubet içinde çukurlar olup, insana buram buram ter döktüren, diğer tarafta da kendisini ruhen **köstebek gibi** hissetmesi içi bire bir, mükemmel zindanlardır.” UBB,109

“Ciğerim **köz gibi** yanıyor...” ET,212

“Yalan derler, Emine’nin tenine dokunan olsa Allah adına yeminim var, *köpek gibi* vururum duyar mısın?” YB,58

“Yalnız Kamçatka bir *köprü gibi* kalmıştı.” EB,136

“Kazvinli Cemalettin’den de etkiler taşıyan bu ahlak yüzünden, bazıları gerçekten kör olmadıkları halde âleme bir *kör gibi* bakabilmeyi öğrenebilmek için karanlıkta aynalar arasına oturup, bir kandilin soluk alevinin ışığında, Heratlı eski ustaların sayfalarına haftalarca yemeden içmeden bakıyorlar.” BAK,97

“İşini daha iyi öğrenir ve daha hızlı yaparsan, bir köle gibi değil *krallar gibi* yaşarsın.” O,95

“Ağzı *kum gibi* kupkuruydu.” HÜK,83

“Bu yüzden bir sarıldım telefona.” İH,485

“Hatice Ana bir hafiflemişti.” YB,241

“Her mahalle *kutu gibi* kendi içine kapandı; her sokak, sakinlerinin dışarı çıkmadığı bir kaleye dönüştü.” UB,131

“Herif milleti uysal, çocuk kadar saf, köyün delisi kadar salak kadınları severler.” UBB,155

“Kâhya kadın içeri girince Sabiha Hanım biraz evvel o kadar meşgul olduğu İmam’ın torununu hemen unutuvermişti; o erkânı harbiyesinden rapor bekleyen *kumandan gibi* her akşam kâhya kadının getireceği malûmata dayanarak konağı idare ederdi.” SB,35

“Müzeyyen resme girdi, *kuğu gibi* yürüdü, yürümedi salındı ve deterjan reklamlarında beyaz çamaşırlardan taşan o tanrısal parlaklığa benzer bir ışığın içine indi.” FMBDBT,50

“Uyanmış çiçeklenmiş dallara *kurum gibi* sıvanmıştı arılar.” YÖ,77

“Beyoğlu’nun kim bilir hangi kafesinde ya da barında *kumrular gibi* cilveleştik, diyecek hali yoktu elbette.” BEA,359

“*Kurşun gibi* hıştırtısı, öfke dolu gürültüsü, hırçın hırçın başını taşlara vuruşu, gökleri delen ‘İmdat’ seslerine galebe çalıyordu...” YB,5

“*Kuyu gibi* fakat aydınlık, lezzetli bir an.” H,64

“Necdet Denizel siyah smokinlerini geçirmişti sırtına, güzel kadınsa beyaz bir gelinlik içinde *kuğu gibi* süzülüyordu.” İH,26

“Safa belki biraz daha acı, daha ihtiraslı bir örnektir, çünkü yıllarca Hacı İbrahim Efendi’nin elinde bir *kukla gibi* oynatılmış, onun taassubuna karşı içinde öyle bir hınç

ve kin birikmişti ki, onun abdest suyuna tükürmeye, hatta seccadesine köpek sürmeye kadar cesaret etmişti.” T,69

“-**Kurbağalar gibi** feryat etmeyiniz!” EB,205

“Halime Anasının dizi dibinden sıyrılıp dip köşeye **külçe gibi** yığıldı.”DB,284

“Kimi var, her akşam **küp gibi** içer, gene de kimseye zarar vermez.”A,167

“Nedir o efendim bakkalın, çakkalın, kasabın bile tutabildiği **kümes gibi** dar, bayağı pis, yerler!” T,12

“Sıradan kulaklara **küfür gibi** gelen sözler sarfetti; onu seven insanları bile kafa karışıklığına, hayal kırıklığına düşürdü.” A,354

“İçini çekti, benzi **kül gibi** soldu, kanı kaçan dudaklarının arasından mırıldandı.” YB,126

“Merdivenin dibinde, Nerkis Ayşe'nin **kütük gibi** şişmiş cansız fakat ölümün sınırlarında şurası burası sarsılmakta devam eden vücuduyla sarmaş dolaş, üzerinden atlayıp geçenlerin farkında olmadan, onun kadar cansız uzandı...” MB,134

“Ağustos günü onu bir **kürk gibi** bunaltan kumral saçlarını ensesinde kocaman bir düğüm yaptı.” NA,67

“Bu nedenle, kafatasımı bir duvara çarpınca kırılıp dağılacak cam bir **küre gibi** hissediyorum.” Tu,699

“Bu kelimam (sözlerim) hissetmeyene **latife gibi** gelebilir.”UBB,141

“Doğru, sınıfını bir **laboratuvar gibi** kullanmıştı.” HÜK,397

“İlk bayılmada gördüğü hayal, bütün o top, kazma kürek sesleri, annesinin çığlıkları ve konuşmalar arasında babasının billur lambayı yakmaya çalışması, bir **layt (leit-motif) gibi** bu rüyaları dolaşıyordu.” H,37

“Kaç defa **labirent gibi** daracık sokaklarda kaybolup kendilerini bir bazilikaya hayran hayran bakarken buldular.” UB,203

“Tozlu uzun yollarda bir tek ağacın altında soğuyan başı Ayşe'nin kolları arasında, beyaz çıplak göğsü üzerinde **lâle gibi** açılan kırmızı yarasıyla gözümden uçu gitti.” AG,110

“Bu bir Moğol şehnamesi: İskender'in demirden süvarilerinin demirden atları, içleri neftle doldurulup alev verilince birer **lamba gibi** yanarak, burun deliklerinden alevler fışkırtarak düşmana saldırıyorlar.” BAK,368

“Neme lazım, **lastik gibi** kaleci idi.” ŞYY,102

“Adı Keto olan, yanıma yaklaştı, *leş gibi* kokuyordu, aldırmadım.” BEA,10

“Bu köpükten oluşmuş şemsiyenin altında beyaz bir gülün gölgesinin altında açmış bir *leylak gibi* açık eflatun yeldirmenin akıcı ipeğine saklanan vücut, yalnız benim anladığım gibi olabilirdi...” S De,88

“O gecedен sonra ben artık yuvada yatan *leylek gibi* o ağacın sırtını kendime mekân tuttum.” M,164

“Şimdiki şikâyetim, dişlerimin kanlı ağzıma *leblebi gibi* dökülmesinden, yüzümün tanınmayacak kadar ezilmesinden, ya da bir kuyunun dibine sıkışıp kalmış olmaktan değil; hala yaşıyor sanılmaktan.” BAK,11

“Koyu renkli orman, uçsuz bucaksız buğday tarlasının içinde -demek bir buğday tarlasıydı- bir *leke gibi* duruyordu.” Tu,33

“Bir anda Simon’ın yüzü *limon gibi* sarardı.” BM,134

“Bu kızların ikisi de Zehra fırtınasından sonra birer *liman gibi* göründükleri için onlarla kaynaşmamış mı?” T,90

“Başlangıçta bir *lonca gibi* kurulan ama gitgide dilencilikten hırsızlığa, haraç toplamaktan adam kaçırmaya kadar pek çok suçu örgütleyen külhanların en büyük özelliği, burada kimliksiz yaşanması idi.” KM,70

“Bir hikâyenin behemehâl bir yerde başlayıp bir yerde bitmesi, behemehâl kahramanların kesif şekilde, döşenmiş bir rayda yürüyen bir *lokomotif gibi* yürümesi lazım mı?” H,167

“Üç gün sonra *lök gibi* donar !’ diyor.” ET,65

“Bir *makine gibi* kalktım.” AG,222

“Dört ayak yürüyor, gözleri dört dönüyor, *maymun gibi* çığırıyor, güya atılan fındıkları kaparak, dişleriyle kırarak kabuklarını Tevfik’in suratına fırlatıyor, Çingene’nin bir tarafından öbür tarafına, yan yan taklak atıyordu.” SB,96

“Garip bir ışık çöktü; katı cisimler *macun gibi* eridi.” UB,144

“Güzelliğini bir *mal gibi* sattığı yılların daha tadı damağındadır.” HS,188

“Hacer kızına vereceği kumandalarla ihtiyarın ona olan tutkunluk ve güçsüzlüğünü bir *maden gibi* işletmek fennini de biliyordu.” HS,241

“Kafası eski bir *madalyon gibi*.” SB,239

“Ben hepsine o kadar kısa cevaplar verdim ki, sonunda vazgeçti; yolun geri kalan kısmını yan yana, fakat kendi içimizde *mahpus gibi* yürüdük.” SD,233

“Bugün ise *mantar gibi* bir gecede biten bir yığın düşman etrafını sarmıştı.” H,201

“Fakat içimizdeki ruh darlığı ve dışımızdaki sefalet, insanı bir *malzeme gibi* kullanmak itiyadımız ve bunun doğurduğu korku.” H,86

“Fotoğraflarını gördüm, valla *manken gibi*.” BEA,266

“Sesini, şöhretin hemen hemen eşiğine gelen bir hastalıkla kaybetmiş eski bir muganniye olan mürebbiyesi ve piyano hocası Matmazel Caroline ile anlaşılmadıkları tek nokta nasıl bir netice vereceği bilinmeyen bu hadiseyi Leyla’nın biraz da bir *macera gibi* telakki etmesiydi.” SD,115

“Sizi iç mahzeninizden çıkarıyor, bir yığın imkânı bir *masal gibi* anlatıyor.” H,26

“Hiç ummadığı mağarada hazine bulmuş bir *madenci gibi* aceleyle toprağı eşelemeye başladı yardımcım.” BEA,30

“Ölü odası dedimse, karanlık bir yer, *mağaza gibi*.” BTÜ,167

“Adanın güneybatı doğrultusunda bir *mahmuz gibi* uzanması, onu kuzey rüzgârlarının şiddetli tesirlerine karşı korumuş ve barbar çağlardan beri, gemilere tabii bir sığınak olmasını sağlamıştır.” Tu,165

“Her gün kapımın önü *mahşer gibi* kalabalık oluyor, tanıyan tanımayan, belki bir şeyler koparabilirim ümidiyle gece yarısından sonra evin önünde nöbet tutmaya başlıyordu.” Tu,213

“Bende *mangal gibi* yürek var!” HÇ,169

“Fakat, gene de ‘Şarkı’ yerine -adı Türkçe olmasa da- “*Mars*” *gibi*, milli karakterimize uygun bir ad seçebilirdi.” Tu,158

“Salim’in ışıktaki daha beyaz görünen, şişman sarışın yüzü mermer bir *maske gibi*.” T,96

“Denizden doğru esen hafif rüzgârın itmeye, kımıldatmaya çalıştığı ağır bir *mavna gibiydi* kentin üstüne çöken bunaltıcı hava.” VD,70

“Bu, bir *mevsim gibi* bereketli, velut saatti.” H,27

“Bir *meyve gibi* tatlı ve çekiciydi.” H,64

“Birinde anlamsız, hiç kıpırdamayan gözler, birinde oynak, *mekik gibi* gidip gelen gözler.” ET,132

“Bu, İstanbul’un dedikoducu, çekiştirici dillerinden durmadan dönüp dolaşan bir *mesel gibiydi*...” KH,273

“Çöl sıcağında ve elverişsiz şartlar altında harp ederken, kaybettiğimiz binlerce askerimizin ve Balkan, Filistin ve Kafkasya mağlubiyetlerinin acısı içimizdeyken

Miralay Mustafa Kemal Bey'in etrafında kurulan efsaneler ve onun şefliğindeki zaferler hepimizin yarasına *merhem gibi* gelmektedir."UBB,144

"Derisi *meşin gibi* sertleşmişti." P,112

"Gömleğinin kolu yarıya kadar söküük, koştukça havada *mendil gibi* sallanıyordu..." YB,,11

"Huzur içinde uyusun, *melek gibi* adamdı Niko'm." BEA,348

"Köpeğin koyu bal rengi sarıgözlerinin etrafında çok ince, *mercan gibi* bir halka vardı." SD,,169

"*Mengene gibi* iki el yapıştı koluma." İH,116

"*Mezar gibi* daralacak evimizin önü." YÖ,217

"O, insanda yıpranmamış, sağlam, her türlü tecrübeden uzak, yalnız hayata dayanmak için kuvvet veren bir *membagibi* durmalıydı." H,38

"Ülkede düzen bozulmasaydı, ölene kadar, dışı sert, içi yumuşak, sadece hak ettiğiyle yetinir, değerli bir *memur gibi* yaşayacak, bir çarpışmada vurulup ölmezse, devletin en yüksek katlarına yavaş yavaş, ama duraklamadan çıkacaktı." DA,255

"Ve gözlerimin önünde bir *meşale gibi* tutuştu mafya babası." BEA,382

"Bünyamin, elinde olmaksızın, zavallı babasının ta baştan beri büyük bir oyun oynadığını, karnından konuşanlar gibi su şırıltısından gök gürültüsüne, acı feryatlarından zevk inlemelerine, esnaf bağırıtlarından savaş naralarına kadar bütün sesleri taklit ettiğini ve *meddahlar gibi* sesini kılıktan kılığa sokarak herkesi konuşturduğunu düşündü." PKA,154

"Kaşyınca, kaşdığı yer *mercimek gibi* kabarıyordu." BTÜ,264

"Suda yapacak bir şey kalmayınca bu kez kendilerini kıyıya, güneşin altına attılar, kumun üzerinde küçük ve mutlu *merkepler gibi* debelendiler." NA,40

"*Mermer gibi* bir baş, beyaz alnından altın kâhküller..." SB,272

"Üstelik nereye gidersen git, bir türlü kurtulamadığın, aklına *mih gibi* çakılmış o soru: Onlar öldükten sonra ben niye yaşıyorum ki?" İH,553

"Henüz pek koyu görünen deniz, bakışını bir *miknatis gibi* çekti: 'Hah! bu bendeki ateşi söndürse şu dalgalar söndürür' dedi." M,127

"Vehbi Bey söylenmekte devam ediyordu, nihayet İkbâl'in muhteriz bir *mırılta gibi* sesi işitildi." MS,330

“Tehditkâr bir ifade okunuyordu gözlerinde, sağ elindeki fildişi saplı gümüş bastonu bir *mızrak gibi* ayaklarının dibindeki tarihi yarımada saptırmıştı.” İH,431

“*Midye gibi* içine kapandı, suskunlaştı.” UB,104

“Paçavralar içindeki Cihan’ın yanında bir *mihrace gibi* parlıyordu.” UB,78

“Kahkahası daimî, neşesi *mikrop gibi* yakınlarına geçer.” SB,29

“O zaman evin kapıları, pencerelerin iç tarafındaki kepenkler örtülür, bütün ev, -birkaç yıl öncenin karikatürlerinde koskoca bir transatlantikte tek başına balayı seyahatine çıkan *milyarderler gibi*- bu tek başına eğlenen yüksek mevkili adama yahut masraftan çekinmeyen mirasyediye bırakılırdı.” MB,130

“‘Şu Mustafa’nın işlediği taşlara bak. *Minare gibi* doğru!’ dedi.” S,216

“Ortalık *mis gibi* deniz kokuyordu.” İH,7

“O zamana kadar kendisini *misafir gibi* gördüğü ev birdenbire onun oluvermişti.” H,34

“Kaybeder ama, şu Burhan da neden ağırlık taslar, *mollalar gibi*?” Tu,88

“Haşım’ın kalbi yüz beygirlik bir *motor gibi* işliyor.” T,182

“Şimdi bile sofada elektrik ışığı altında, herkese ve hepsine karşı yabancı, bir *muamma gibi* ayrı duruyordu.” H,263

“Benimki patoz ustasının yanında *muavinlik gibi* bir şey mesela.” BTÜ,25

“Kendisine bir *mucize gibi* görünen bu haberi aldığı zaman Molla şaşkınlıktan dona kalmıştı.” MB,34

“Bu Allah’ın sevgili kulu, cihan yakışıklısı, allame-i cihan (dünya çapında üstat), aklın ışığına iman etmiş vatansever insan gözlerimin önünde *mum gibi* eriyordu ve ben onu teselli etmek isterken sesim bile çıkmıyordu.” UBB,118

“Onun öbür tarafına geçtikten sonra karısının kibirli yüzünü, iskelet endamını bir daha görmeyeceği, onu bir *mumya gibi* kurutan o dik sesini işitmeyeceği için gülümsemişti.” MB,116

“Sadece bir *musiki gibi* onu kendi içimde dinliyordum.” SD,307

“Kan vardı, adamın başı *musluk gibiydi*, fışkırıyordu kan.” BBY,68

“Yukarıda *musandragibi* bir yerde arkalarını kapıya vermiş bir çift konuşuyordu.” H,206

“Onun sihirli bir *muska gibi* taşıyan hemen halkın gözünde yükseltecek olduğu inancındaydı.” T,31

“Lotüs, her birinin önünde biraz durmakta, hayvanın canlı güzelliğinden sonra **mücevher gibi** işlenmiş eğere, başlıklara, üzengilere, hatta Türkmen dokuması bellemelere beğenerek bakmaktaydı.” DA,418

“Ama kim olduğunu çıkaramadığım kadın solist, ‘Titrerim **mücrim gibi** baktıkça istikbalime’ diye asılırken şarkıya, münasebetsizce ötmeye başladı telefonumun zili.” BEA,372

“Beton dökerken; televizyonu aküye bağlarken; çıkırığın planını çizerken tam bir **mühendis gibi** düşünüp davranan birinin, bu efsane ve masalları, kendisi de gerçekten yaşamış gibi anlatabilmesi beni büyüledi.” KSK,31

“O zaman, birden herkes birşey eksik olduğunu, onu bekleyerek burada kaldıklarını hatırladılar, yedi ses bir **nakarat gibi** tekrar etti: Kahve!.. Kahve!..” MS,17

“İnsanın avucunun ortasına öyle **nal gibi** mecdidiyeyi yapıştırdıkları zaman insan yalancı kederle değil sevincinden ağlar alimallah.” HS,194

“Pembe, mavi, beyaz, sarı kâğıtlarda, satırların tebeşir yeri hala görülür şekilde, muntazam, adeta **nar gibi**, diş diş yazıyla yazılmıştı.” H,44

“Çılgılık Yeye’nin hücreğine bir **nara gibi** yansımıştı.” KM,409

“İnsan ki eşref-i mahlûkattır; bir **nebat gibi** hissiz yaşamak ona yakışmaz.”P,215

“Uzun sarı saçlarını bir **nehir gibi** omuzlarına akıtmış, kot pantolonunu, botlarının ve mavi kazağını giymiş, her kadının mutlaka zulasında sakladığı gibi o da eşyaları arasında bir ruj bulup dudaklarını boyamıştı.”UBB,268

“Tüfeğini acemi bir **nefer gibi** taşıyan bu çocuğu acaba nerede gördüm, diye düşündüm.” AG,136

“ ‘Dışarı çıkmam imkânsız zaten. Şaka bir yana... Başı bir insan parçası gibi değil, bir **nesne gibi** düşünmeye çalışın. Otopsiye giren doktorlar böyle yaparlar.’ ” İH,396

“Öküz sinirlerinden örme müthiş kırbaç, vınlayarak, şaklayarak, ısıklanarak kalkıp iniyor, dolanıp çözülüyor, her inişte, her çözülüşte, cavlağın çıplak gövdesini **neşter gibi** açıyordu.” DA,122

“Mümtaz Nuran’ın elinde kendi tesbihi, musikinin uçurumunda sanki bir **nezir (adak) gibi** sıra beklediğini gördü; genç kadın (Yak beni ey sonsuzluk!) der gibiydi; o kadar mustarip, kendi içine çekilmiş bir yüzü vardı, fakat omuzları yerindeydi.” H,245

“Koridordaki camili minareli duvar saatinin **ninni gibi** gelen tik taklarını dinleyerek, göğsü her solukta inip kalkarak, öylece dalıp gitti.” HÜK,192

“*Nohut gibi* gözü olmaz bir adımcık yılanın!” YÖ,95

“Ruhundaki azametın göklere sığmayacak derecede esirileştiğini, adeta bütün kâinata inkılap ettiğini duyuyor, kendini bu ulviyet karşısında bir *nokta gibi* ufacık görüyordu.” EB,39

“Bu ümit ışığı bir *nur gibi* doğup, beşeri ıstıraplar, yokluklar, hasretler ve kahırlar arasında içimi ısıtıyor Valideciğim.” UBB,140

“Siyah gümrak kaşlarının altında iki *ocak gibi* yanan gözlerini kapayarak çaldığı için yavaş yavaş gazinonun dolduğunu ve ruhani ilhamının sofrasına bir akşamcı kfilesinin toplandığını görmemiş.” H,237

“Kırala kırk kişilik bir vagon *oda gibi*, halıyla, kilimle döşe...” S,150

“Bu belki sırf nezaket, belki de erkek arkadaşları yahut muhtemel nişanlılarına böyle *odun gibi*, incecik, zerafet ve çekiciliği olmayan bir kız yanında kendilerinin ne kadar kadın, ne kadar güzel olduklarını göstermek içindi.” T,25

““*Of gibi* de anladım.” HÇ,150

“ ‘Sizler, arkasından ağlamak için seversiniz?’ Sabiha’nın bu sözü kafamın içinde bir *ok gibi* dolaşıyordu.” SD,230

“Etim ikiye yarılmış, âşık kemiğim açılmış, *oluk gibi* kan akıyordu.” O,232

“Yalnız bunları iyi değerlendirip büyüdüğü zaman *onlar gibi* olmaya çalış...” YB,271

“Tanıdığım hiç kimse sevdiği yaşlılarla *onun gibi* konuşmasını bilmezdi.” SD,70

“Çünkü bu güzellik duygusu ve içinde ona bir *orkestra gibi* refakat eden sevinç alalede bir duygu değildi.” H,350

“Sonradan bugüne ait hatıralarını toplamağa çalışırken o anda Suat’ın yüzünün fırtına altında bir *orman gibi* karıştığını düşünmüştü.” H,248

“Birkaç asırlık topraklarımızdan *ot gibi* söktüler.” H,319

“Rehberimiz de zarif, incecik, *oya gibi* Gürcü bir kız, adı Nora.” NA,453

“Gazetede, bir bankanın talih kuşu uçuyordu: küçük, *oyuncak gibi* bir eve birtakım ikramiyeler taşıyordu.” Tu,551

“...Allah’ın saf karanlığı gözlerine bir *ödül gibi* inmeden önce, önlerine koydukları bir harika sayfaya saatlerce, bazen günlerce hiç durmadan bakarlardı.” BAK,372

“*Öğrenci gibi* görünmek istemiyordu ama öğrenci gibi görünmek istemiyormuş gibi görünmek daha fenaydı, onu hiç istemiyordu.” HÜK,314

“Elinde sigara, yaklaştığını gören Mahmut Usta, kıyafetimi, adımlarımı, elimdeki çantayı bir *öğretmen gibi* gülümseyerek inceledi.” KSK,14

“Zavallı kadın yine *öksüzler gibi* boynu bükük çocuğuyla gelmiş, matbaanın aşağı katında ağlayıp duruyor.” MS,107

“Ne garip, bu yaşayan adam, yaşayan ve eğlenen, düştüğü bataklıkta bir nergis tarlasında otlar gibi hazla dolaşan ve lezzet alan adam bir *ölü gibi* bakıyordu.” SD,288

“ ‘M...’ de çok muhteşem sabahlar, bütün varlığı ortadan kaldırmak istiyormuşçasına her şeyin yerine geçen, ağır, *ölüm gibi* yekpare ve arızasız öğle saatleri görmüştüm.” SD,180

“Bir *örümcek gibi*, olduğu yerde anı örerek avını beklemeyi sever, açıkta, güneş altında adeta rahatsız olurdu.” MB,39

“Yıllarca hizmet ettiğim enstitü beni, bir *paçavra gibi* kenara bıraktı.” BM,192

“Duvarlar yeni badanalı, tahtalar siline siline *pamuk gibi* beyaz...” T,62

“Burası *panayır gibi* kalabalıktı.” HS,215

“Utancından yüzü *pancar gibi*, kıza bakmaya cesaret edemeyerek, gülü uzattı.” SB,130

“ ‘Nereden gelir, nereye mi gideriz?’ diye *papağan gibi* tekrar ettim.” A,179

“*Papatyalar gibi* sizi koparıp göğsümde tutmak istiyorum...” Tu,39

“Nihayet bir *papaz gibi* perhizkâr ve iş içinde yaşamaya karar verdim.” AG,196

“O, sırtını ocağa verdi, salonun ortasındaki küçük havuzda, *parmak gibi* ince, billûr bir fiskiyenin etrafında tembel tembel yüzüşen kırmızı balıklara tebessüm etti.” SB,266

“*Pars gibi* bakıyordu.” RA,229

“Ayağımın dibinde *paspas gibi* dirençsiz yatışı durup durup gözümün önüne geliyor.” A,322

“Eğer bunun yaparsan her istediğini yaparım, *paşalar gibi* yaşarsın, paşalar...” YB,223

“Lale soğanı baharda çıkarılmaz da toprağın altında bırakılırsa yaz sonunda tıpkı *patates gibi* yedi veya sekiz soğan üretir.” KM,198

“Sokağı dolduran bu kalabalığın sebebini anlamayan, kalabalığın kafalarında gezen beyini gayet eğlenceli bir *palyaço gibi* seyrederek gülen Anadolu’lu arsız evlatlığa: - Kız dadımı çağır!- diye haykırdı.” EB,34

“Soyunmuş bir *pehlivan gibi* güzelliği daha aşıkâr...” SB,394

“Yusuf titreyerek başını öne eğdi, vücudu *pelte gibi* olmuştu.” UB,381

“Dağlı, bir *pençe gibi* gerilen eliyle, adamın ellerini burnunun üstünden indirdi.” SY,144

“Çırak, mümkün renklerin tamamıyla dokunmuş bu halıları birer *perde gibi* açmaya başladı.” NA,148

“Seyahat sırasında Kont, Gönül Hanım’ın etrafında *pervane gibi* uçar, dolaşırdı.” GH,16

“Yerde kıvranan kızıl saçlı gençle *pestil gibi* merdivenin üzerine serilen Ercan iyi görünmüyordu.” İH,430

“Mübarekler toprağı *peynir gibi* doğruyor!” HÇ,12

“Karşısında durmuş kendisine gülümsüyordu. Hem de nasıl? Dağ eteklerinde çamlıklar arasında önüne çıkan duru bir *pınar gibi* ışıltılarla.” VD,120

“Beni uzaktan, bir camdaki *pırlıltı gibi* alakadar eden konuşmalar dinleyecektim.” SD,292

“*‘Pırlanta gibi* kocaya düştün kızım, sevin!’ dedi.” DA,550

“O yıllarda Anadolu’nun her yanında *pıtlak gibi* bitiveren tarikatlar, oldum olası asabımı bozardı.” O,2

“Keşke *piliç gibi* yumurtadan çıksak!” SB,57

“Böyle mi sokulunur, *pisi gibi* tıptırsız!” DA,523

“*Pislik gibi* yaklaşıyorlar, her an suç işleyecek potansiyel suçlu gibi.” BEA,188

“Sakalı boyu kadar uzun bir adam, elinde tabak, hastalara derman dağıtıyor, bir ala kartal çiğdem topluyor, sığırtmacın önünden *pire gibi* dağılan danalar bügelektan kaçıyorlardı.” YÖ,192

“Selim, mevzilendiği yerden hücumla kalkan *piyade gibi* şiddetle doğrularak oturdu ve sırtını yastıklara dayayarak sert bir bakışla bu acayip, hatta küstah doktora baktı.” RA,171

“Fakat *piyango gibi* bir anda ortaya çıkması Kler’i tedirgin etse de, bunu John’un kıskançlık olarak algılayabileceğini düşünerek hislerini gizlemeyi yeğliyordu.” BM,25

“Serçe peşindeki kedi kadar sessiz, *poiraz gibi* süratli, Hürrem Sultan vahşi hayvanların kısmında bitiverdiğinde, hazırlıksız yakaladı herkesi.” UB,94

Pö “Cenk yaralarıyla dolu göğsü *pösteği gibi* kılıydı ve iman tahtasının üzerindeki kıllara renk renk cam boncuklarla birkaç inci özenle düğümlenmişti.” PKA,16

“Doğru söylüyordu, metro köprüsü Haliç'e vurulan bir *pranga gibi* duracaktı denizin üzerinde.” İH,59

“Sungur'un kendisine bir *prens gibi* bakılır.” T,114

“Kendimi bir *prences gibi* hissediyordum.” BM,274

“*Projektör gibi* gözlerin var.” T,100

“Delikanlı hiç cevap vermeden bu sözleri *put gibi* dinledi.” M,147

“Gözleri bir *radar gibi* çalışıyordu.” BM,73

“Uzatma *radyo gibi!*” ET,23

“Anadolu çamlarından damlayan *reçine gibi* zamk halinde uzayıp yavaşladı zaman.” HÜK,299

“Çünkü fakfon tabakamı da kaybetmeyecek, müşkül bir mevkide, bir kuruşa karşı *rehin gibi* onu kullanacaktım.” EB,213

“İlk karısı da *resim gibiydi*.”DB,291

“Daha önce de evden çıkarken beni izlediğine tanık olmuştum; sağ eli kırçıl sakallarında, tamamlanmamış resmine bakan bir *ressam gibi* dalgın dalgın adımlarımı sayıyordu.” BEA,63

“Sahi, ne olmuştu da her sabah *robot gibi* sofraya kuran kadın, bu sabah kahvaltı hazırlamayı unutmuştu?”A,125

“Bir faciayı, bir *roman gibi* ve tesirleri daima taze kalacak bir yaşta yaşamıştı.” H,36

“Evden sessizce çıkmış, saatlerce sokaklarda, *ruh gibi* dönüp durmuştum.” FMBDBT,31

“Bu bir *rüya gibi* olmuş idi.” AM,246

“Benim işim *saat gibidir*.” YÖ,52

“Çota delirmiş gibiydi, ayaklan ıslak tahtalar üzerinde *sabun gibi* kayıyordu.” UB,84

“Yalnız, yeğeninize kendi hakkı olan parayı öyle *sadaka gibi* vermeyin!” SD,157

“Bu muammayı çözmeye uğraştıkça, daha çok içerliyor, kırgınlık *safraya gibi* yükseliyordu boğazında.” HÜK,368

“Aniden yağan *sağanak gibi* gözyaşları yüzünü sırlıslıkla etti.” UBB,216

“Bahçe gözlerinin önünde bir *sahra gibi* görünüyordu.” MS,160

“*Sakız gibi* beyazlaşan rakımı elime aldım, Evgenia da sek rakısının usulca titrediği ince belli kadehine sarıldı.” İH,77

“Onu karaya bağlayan halat inceldiği yerden kopuvermişti; ne yöne gideceğini bilemeden, çalkantılı bir denizde *sal gibi* sürükleniyordu.” HÜK,395

“En fenası *salak gibi* aldatıldığını düşünmesiydi ki, şimdi bu hikâyeye inananlarla dalga geçen bu iki genç adamın kakhahaları etini tırmalayarak, canını acıtıyordu.” UBB,253

“Hele zavallı Amca Bey, safrası yana kaçmış *salapurya gibi* ağrıyan kalçası üzerine çarpıldıkça çarpıldı.” M,150

“Ondan beri aklı *salıncak gibi* gidip gelirdi.” UB,66

“Alaaddin *saman gibi* alev almıştı.” A,249

“Hülasa bir *samanlık gibi* ilk alevde tutuşmağa hazır bir gerginlik içinde kaldık.” SD,253

“Fakat bütün bu geçici duygular, isyanlar tükenince, *kuvvetli* akıntının alıp götürdüğü bir *sandal gibi* onun peşinden yürür, gerçekten kendisine ait bir bakışını, bir gülüşünü yakalayabilmek için çırpınır dururdu.” MB,59

“Adam öldürme suçundan, Ağır Ceza’da yargılanacak bir *sanık gibi* odaya girdi.” DB,167

“Amca Bey dışarıdaki ayak seslerinden başka masanın altında hemen kulağının dibinde bu ikinci patırtıyı işitince diri diri kapana yakalanıp da kapan sahibinin geldiğini duyan *sansar gibi* ne masanın altında durabiliyor, ne de dışarı kaçabiliyordu.” M,87

“Neden yıllardır bir kız çocuğunu, bir *sapık gibi* takip etmem isteniyordu?” BM,146

“Benim tecrübeme göre, otorite *sarmısak gibidir*; ne kadar çok kullanılırsa kokusu o kadar ağır olur.” HÜK,125

“Çünkü devlet gücünü moral değerlerle desteklemek zorundaydılar. *Saray gibi* politik yönetim merkezleri ile *tapınak gibi* inanç merkezlerinin birbirine yakın olmasının nedeni budur.” İH,385

“Yok, hiç *sarhoş gibi* hissetmiyordum kendimi.” İH,503

“Bu hadise onu ilelebet değiştirecek, hayat serüvenine bir *sarmaşık gibi* dolanacaktı.” HÜK,64

“Hayat da tıpkı *satranç gibi*.” A,35

“Sonra usulca doğruldu, hedefinden emin bir *savaşçı gibi*, dört askerin güçlkle zapt ettiği siyah boğaya yöneldi.” İH,4

“Tozlu kumun içinde yıpranmış, zar gibi deriler, çocukluğumun mika askerleri gibi kırılğan ve sedef rengi yüzeyler, tenim renginde milyon yıllık taşlar, *saydam gibi* gözüken kabuklar, devekuşu yumurtası büyüklüğünde tuhaf kaya parçaları, ponza taşı misali bıraksan suda yüzecek kadar hafif taş parçalar vardı.” KSK,62

“Rüzgârda sallanan bir *saz gibi* yürüdü.” T,20

“İncecik çenesi, *sedef gibi* pürüzsüz teni, derin ama dertli bakan ceylan gözleri vardı.”A,147

“Bu geçidin iki yanı boydan boya *sedir gibi* uzatılmış eni başından az fazla, taştan bir peykeye benzer.” HS,185

“Nerede ise *Sfenks gibi* bize kapalı sualler soracaksın.” H,255

“Ben vaktinde yetişmezsem her şey mahv ü perişan olacak, bütün ümitler- Yarabbim kimlere ait ve ne cins ümitler!- yıkılacak, telafisi imkânsız felaketler bir *sel gibi* etrafı alacaklar.” SD,333

“İkinci güneşi, gelinin gölgesini *selvi gibi* uzatmıştı.” S,103

“Bu hazneciklerin suyu *semaver gibi* kapakları açılarak kova ile konur.” HS,185

“Yalnız Emin Bey ayakta çok temiz ve dürüst kıyafetiyle, yüzü sertleşmiş, sırrın ve nağmenin mahfazası uzviyetiyle bir *sembol gibi* duruyordu.” H,240

“Hatta bazı atlılar, kuru dallardan *sepet gibi* örölüp içi taşla doldurulan palanka duvarlarını aşmayı başarmış, yaya yeniçerilerin başlarına bela olmuşlardı.” PKA,82

“Daima uzaktan bir *serap gibi* parlatılan, sonra geriye, muayyen olmayan bir zaman atılan bir eğlence veya istirahatle, ne olduğunu pek bilmediğim, fakat mühim olduğuna inanmam lazım gelen bir iş arasında kalıyor, birincisini feda ederek ikincisine koşuyordum.” SD,198

“*Serçeler gibi* yeğniydim, kelebekler kadar mutluydum, sevinçliydim, hani bir aşağı bir yukarı, iler geri uçarlar ya kelebekler, öyleydim işte.”BBY,71

“*Serseriler gibi*, gömleğinin üst iki düğmesini çözmüş; serseriler gibi düşünüyordu parkta.” Tu,537

“Kimse bu *servi gibi* uzun boylu, çocuk yüzlü genç kızla, eteğine yapışan zavallı cüce ile alâkadar olmadı.” SB,201

“Rabia ona görülmemiş bir memleketten yeni dönen bir *seyyah gibi* geliyordu.” SB,285

“Kendimi *Sezar gibi* hissettirmekle kalmayıp, aynı zamanda yalanlarıyla oyuna mı getirmeye çalışıyorsun?” BM,342

“Yaklaşık on bir yıl geçmişti ve sulh ortamının rehaveti herkesin üzerine bir *sıfat gibi* yapışmıştı.” KM,141

“Hele ki Tebessüm Sultan’ımın yolu, Anadolu Türkmenleri için bir *sığınak gibi*.” O,309

“Osman zavallı bir *sığıntı gibi*.” SB,431

“Ceylan kadar çevik, *sığır gibi* kuvvetli olması kâfi değildi; sesi de bülbüllere denk olmalıydı.” UB,37

“Bu son cümleleri bir *sır gibi* yavaş sesle söylemişti.” SD,230

“ ‘Ne oluyor?’ diye sordum birden bir *sırdaş gibi* fısıldayarak.” BAK,278

“*Sırık gibi* uzundu adam; yüzü kemikliydi, alnındaki kırışıklar onu belki de olduğundan yaşlı gösteriyordu.” HÜK,20

“Ötekilerin hepsi *sırım gibi*, kasları oktan fırlamış birer yay gibi gergin...” T,47

“Nuran’ın adı bir *sutma gibi* vücudunu dolaştı.” H,331

“Hava neredeyse *sıvı gibi* eriyordu.” HÜK,150

“Ağlamaya başladı, sessizce *sicim gibi* boşalttı gözyaşlarını.” BEA,177

“Şu yanayım, şu *sigara gibi* kül olayım ki etmez.” NA,126

“-*Silah gibi* patladı...” BTÜ,22

“Bir düşüncesi öbürüne uymuyor, bir sonraki bir evvelkini, görülmeyen ellerini çabukça kımlıdattığı bir *silgi gibi* siliyordu.” MB,54

“Raci’nin ısrar ve inat ile devam eden tecavüzlerine karşı ya bir *sille gibi* bir tahkir fırlatarak mukabele eder, yahut bu adamın haline acıyarak yalnız bir boş kelime ile geçiştirirdi.” MS,177

“Bembeyaz uzun saçlarını bir saç örgüsüyle başının arkasına *simit gibi* yusyuvarlak toplayarak topuz yapmış, beyaz pudrayla kat kat pudralanmış kadar beyaz yüzü, yüzlerce derin çizgiyle *oya gibi* işlenmiş, mavi gözlü yaşlı bir kadındı bu.” UBB,

“Sihir de tıpkı *simya gibi* bir ilimdir sultanım.” KM,451

“Ah, o Şems denen soysuz herif benim sınıfıma girecek olsa, elimin tersiyle *sinek gibi* kovalardım.” A,312

“Ölen kadınla olan evlilik hayatının bütün safhaları çok hızlı bir *sinema gibi* gözlerinin önünden fırl fırl geçiyordu.” HS,227

“Sessizlik, *sis gibi* çöktü üzerlerine perde perde.” UB,32

“*Sofu gibi* çember sakal bırakmıştı ama bakışları aynıydı.” A,173

“Katre-i Matem gerçekten de ikiz birsoğanın yarısı gibi değil, tek ve metin bir *soğan gibi* boy atmıştı.” KM,246

“Bacıbey sağ elindeki çözükle yayı *sopa gibi* tutuyordu.” DA,128

“Fakat onun için kazanmak, kaybetmek diye bir mesele yoktu; asıl mesele davanın açılması, hazırlıkları, halecanları ve hepsinin arkasında, hayatını bir nevi *spor gibi* dolduran mücadele hırsı idi.” MB,106

“Yüzündeki terler biraz daha irileşti ve boynundan aşağı *su gibi* aktı...” YB,127

“Selim, düzensiz birlik görmüş *subay gibi* baktı: -Arkadaşların öğretmen mi?” RA,107

“Gerçekten *sucuk gibi* parayla dolu olduğunu anlayınca koca Tanrının, bu Frenklere şuncacık akıl vermediği halde, bu kadar parayı neden kemerlerine doldurduğuna şaşıtı.” DA,584

“Budak Hasan’ı bekleyenler *suçlu gibi* dona kalmıştı.” YB,81

“Yine de bir Alamancımızın olması *suç gibi* görünür köy yerinde.” DB,240

“Nitekim şimdi de özümde bir köle idim, Efendim Fuzuli’nin kölesi idim, ama nereye gitsem *sultanlar gibi* karşılanıyordum.” BÖİA,86

“Dedeleri yedi sekiz kuşaktan beri devlet hazinesine *sülük gibi* yapışmış ve yerlerini ancak birbirine bırakmak şartıyla mukadder ölümle oradan ayrılmışlardı.” MB,40

“Doru, bu süre içinde her biri *sülün gibi* iki tay verdi.” YA,30

“Çünkü gündüzleri, sadece yosunlu, rüzgârın, yağmurun *süngeç gibi* delik deşik ettiği taş parçaları olan kayalar, bu saatte birdenbire canlanırlar, birdenbire, kudretleri ve cüsseleri insanın çok üstünde, *talih gibi* susan ve yalnız varlıklarının içimizdeki aksiyile konuşan bir yığın hayal varlık, Mümtaz’ın etrafını alırdı.” H,27

“Otuz yıl önce bir ocak olan yıkıntının içindeki külleri elimin yanını *süpürge gibi* alışkanlıkla kullanıp açtım ve ortaya çıkan fırının demir kapağını kulbundan tutup gıcırdatarak çektim.” BAK,431

“Kolları ne kadar güçlü, entarinin altında aşağı doğru *sürahi gibi* incelen uzun bacaklar, sandalları içindeki parmakları düzgün, tabanı kemerli, ökçe ve sıkı kundura bilmeyen tabii ve güzel ayaklar...” T,131

“Kamagan Derviş, sürek avında, değerli bir avı döndüre dolandıra öldürmeleri için Beylerin önüne getiren usta, fakat usanmış bir *sürekçi gibi* sırtını kayaya dayayıp çömelmiş, bulanık aydınlığın altında batağa doğru uzanan ovaya dalmıştı.” DA,530

“Küçüklüğünde İsmail Paşa’nın konağında Paşa ağasının, itibarlı uşakların artığıyla geçinen cılız, zavallı bir ahır uşağı iken eline geçen o tepesinden *süs gibi* boyuna asılmak için çiviyle delinmiş mahmudiye altınını kendisine yastık vazifesini gören kıl yem torbasının arasına katlayıp üzerine başını koyduğu geceden beri Agop Efendi için altın veya gümüş herhangi bir parayı tek başına tasavvur etmek imkânsızdı.” MB,122

“Altında *süt gibi* apak bir at vardı.” A,140

“Bej Kadillak’ın korna sesiyle uyandıkları zaman, kuvvetli güneş pencereden içeri bir *sütun gibi* vurmuştu.” HÇ,313

“Otuz yıl önce bir ocak olan yıkıntının içindeki külleri elimin yanını *süpürge gibi* alışkanlıkla kullanıp açtım ve ortaya çıkan fırının demir kapağını kulbundan tutup gıcırdatarak çektim.” BAK,431

“Topkapısı’ndan başlayarak Bizans surları dışındaki kabristanların neredeyse tamamını dolaşmış, bütün yeni mezarların başucuna geçici birer *şahide gibi* dikilmiş tahta parçalarının üzerlerindeki isimleri okuyor, Nakşigül’ün adına rastlama umuduyla koşuşturup duruyordu.” KM,122

“*Şaka gibiydi.*” İH,273

“ ‘Ah’ taki ‘h’ harfi halka biçiminde olduğundan, bu kan damlası onun kenarında sanki diğer yaprakları koparılmış bir gelincik lalesi, bir *şakayık gibi* durmuştu.” BÖİA,161

“Derken denizden birdenbire *şamandıra gibi* tostoparlak bir şey çıktı.” T,103

“Zira şimdiye değin her Ruz-ı Muhabbet öncesi sorduğu sualler yanıtsız bırakılmış, kısa süreliğine de olsa yabancılığı bir *şamar gibi* yüzüne vurulmuştu.” P,36

“*Şap gibi* yanmıştı fukara.” HÇ,44

“Biz Rum milleti *şarap gibiyizdir*, Bacıbey hanım, eskidikçe güçleniriz, hem de körpelere tövbe çektirmecesine...” DA,553

“Şakalaşıyordunuz, ilgisiz davranmaya çalışıyordunuz; ama davranışınızda, sesinizde yanlış perdeden okuyan bir *şarkı gibi* bir yapmacılık vardı.” S De,59

“*Şalgam gibi* kızaracağına cevap ver. Yoksa boşamam onu.” BAK,228

“Hazreti Muhammed zamanında Kuran-ı Kerim’i *şarkı gibi* makamla okumak mı vardı?” BAK,19

“Altın işlemeli kaftan giymiş bir *şehzade gibi* görünüyordum.” BÖİA,88

“Şu *şeker gibi* Müslim Emmi’ den de haraç alınır mı?” DB,81

“Ardından ayak sesleri dökülüverdi *şelale gibi*, sanki bir sürü insan koşuşturuyordu sağa sola.” UB,19

“İki âşık ne maceralar ve fırtınalardan sonra evlenirler, ama Hüsrev’in önceki karısından olan çocuğu genç Şiruye *şeytan gibidir*, onları rahat bırakmaz.” BAK,26

“Yorgunluğumu gidermek için Evgenia’nın bana *şifa gibi* gelen ısıtılı bakışlarına, çocukluk arkadaşlarım Yekta ile Demir’in sohbetine ve rakının mucizevi dinlendiriciliğine güvenerek bastım gaza.” İH,183

“İncecik, *şür gibi* latif bir kardelen...” A,103

“Taksi sesleri, kornalar, çok rutubetli havada keskinliklerini kaybetmişler, yüksek bir yerden atılan bir *şilte gibi* yayılıyorlardı.” H,283

“Ve çamurlaşan karların üzerinden *şimşek gibi* akıp gitti...” YB,32

“Lastiklere birer tekme attı: *şoförler gibi*.” Tu,569

“Doktor Crack, bir *şovmen gibi*, içeri giren adamı konuklara tanıttı.” BM,433

“Bir efendinin, parmağını *tabanca gibi* göğsüne uzatıp kendisine bağırıldığını görünce ne yapacağını şaşırdı. S,193

“Zavallım çocuk mu kadın mı belli değil. *Tahta gibi* bir göğüs, bir deri bir kemik...” BEA,110

“Sakalınızın biçimiyle, redingotunuzla, yandan düğmeli üstü podsüet ayakkabılarınız, kolalı gömleğiniz, geniş hazır kıravatınızla ne kadar sevimli, bugünden uzak, asıldığı yerde unutulmuş bir *takvim gibi* sadece geçmiş bir zamandınız.” MB,147

“*Tanrı gibi* sonsuz ve büyük bir varlığın akılla anlaşılmasına imkân olmadığını kabul etmişlerdir.” RA,154

“Alabalıkların ürediği ak damlalı suyun akağında iki avuç su alıp içti, avuçlarını soğuk su ısırdı, ıslak ellerini siyah gür saçlarına *tarak gibi* yaparak sürdü.” R,177

“...Terzibaşı sokağının duvarlarını, Nurullah Hoca bahçesine bitişik ahırın nedense *tarçın gibi* kokan keskin bok kokusunu, Canbazlar sokağındaki yangın yerlerini, Doğancılar geçidiyle, açıldığı meydandaki Kör Hacı Çeşmesi’ni tanıdım da Şeküre’nin rahmetli babasının evine değil, çıkaramadığım bir başka yöne doğru gittiğimizi anladım.” BAK,399

“Ağaç oluktan akan sudan iki avucunu yanyana kenetleyip *tas gibi* yaptı, üst üste avucuna su doldurup içti, nefes aldı, tekrar tekrar içti.” R,169

“İnsanı huzura kavuşturması bakımından *tasavvuf gibi* bir ilaç bulunamaz.” RA,131

“Bu sanrı belirince zihnimde, *taş gibi* düşmeye başladım aniden.” İH,340

“Lakin bizim *taşeron gibi* yok.” BTÜ,161

“ ‘Kumara oturmadın, ama insanları kumara oturtup *tavuk gibi* yoldun diyorum.’ ” BEA,88

“Tepelerinde İstanbul’un öz göğü bir Bizans mozaiki, bir *tavus gibi* mavi, bir tek bulut yok.” SB,339

“Ürküp çekinmenin, pısıp tırsmanın, koca bir ömrü *tavşan gibi* kovukta saklanarak geçirmenin ve bunun adına ‘ne yapalım, kaderim böyleymiş’ demenin anlamı yoktu.”A,272

“Rabia, yem vakti gelmiş genç *tay gibi* yerde küçük kulaklarını kabartmış bekliyor.” SB,335

“ ‘Hem de ne kaçış,’ dedi Ali alaycı tavrını sürdürerek. ‘*Tazı gibi...*’ İriyarı olanına baktı. ‘Yok yok, deve gibi!’ ” İH,275

“Senin anlayacağın *teke gibiydi* bu ölen, ağabey!” SY,171

“Görünüşi itibarıyla, dört ayak üzerinde duran bir *tencere gibiydi.*” PKA,175

“Şu dükkânın vitrinindeki mayonezli levrek, yanbaşı *ince* derisi çok donuk cilalar vurulmuş sarı bir *teneke gibi* tutuşan ve sönmüş gözleri kirli bir çinko parıltısıyla insana bakan tuzlu balık...” H,210

“ ‘Yaşlılar kahveden usandı. Cıgaralar *tepe gibi* yığılmış’ dediler.” S,88

“İşte bu hâlde, çivit mavisi bir gök tepemizde *tepsi gibi* parlarken, şehrin velilerinin nezaretinde Konya’ya adım attım.”A,136

“İşte o noktalar kambur, sivri semerleri, vücutlarına kavisli olarak yapışan uzun boyunlarıyla yavaş yavaş develeşerek, taneleri birbirine zincirle bağlı uzun *tespih gibi* aheste revan yaklaşır.” HS,212

“*Testere gibi* dizilip duruyorlardı ağzında.” ET,219

“Orman içi açıklığında ateş yakan çocukların yanına bir kişi indi yirmi yaşlarında esmer tenli, *tığ gibi* bedenli şahsın sırtında parkası ayaklarında deri çizmeler, elinde kısa namlılı tüfeği vardı.” R,60

“ ‘Aman yoldaşlar, tutun beni.’ diyerek düşmana dalkılıç koyulup kendini koç gibi vurup bileli *tırpan gibi* dönüp biçerekten kâfiri dağıtsın, ulaştığının pis canını cehenneme göndersin.” DA,485

“*Tilki gibi* adamdır benim Hüsnü Ağam!” YÖ,168“İçeri girdiği an, kesif bir koku *tokat gibi* çarptı suratına.” UB,393

“Radyo: ‘Şunu yaptık, bunu ettik; 1950’de şöyleydik, şimdi böyleyiz!’ diyor, yüksek sayıları, arka arkaya insanın kafasına *tokmak gibi* vuruyordu.” ET,208

“Yerinden, sertçe vurulmuş *top gibi* fırlayıp, ayağa kalktı...” YB,272

“Kehribar benizli hasta kız çocuğu, renkleri solmuş, saçakları dökülmüş kilim, minik kedi yavrusu oracıkta tortop olup, bir *topaç gibi* dönerken, Pinhan’ın gözleri kararmış, dizleri titremişti.” P,140

“Cebinden çıkardığı büyükçe bir mendile topladığı yiyecekleri doldurmaya başladı, elindeki mendili bir *torba gibi* yaparak işine devam etti.” R,37

“Elle *tornavida gibi* çevrilen bu ilk sondaj aletlerinden sonra motorla çalışan güçlü makinalar çıkmıştı.” KSK,102

“-Tuhaf... Adeta *torpil gibi* geliyor... Duyuyor musun Haşim?..” T,107

“Maşallah oğlun *tosun gibi*... DB,107

“Ah, tüccar kısmı da bu biçim uyusa, benim işim *tren gibi* yürürdü.” S,20

“Bu esnada *tufan gibi* bir serpinti güvertenin üzerine boşalıyordu.” NA,204

“Derisi güneşten *tunç gibi* yanmış, dolu ve mesut hayatının tesiriyle sevimli ağzındaki eski çizgiler hemen hemen tamamen silinmiş, Sinekli Bakkal delikanlılarının rüyalarına giren bir sima olmuştu.” SB,133

“*Turp gibidir* bunların hepsi...” DA,33

“Kendisine bu lezzetleri veren mahlûk, din kitaplarının insanoğluna bir nevi *tuzak gibi* gösterdiği, hayat mücadelesinin ileriye bakan her göze tehlikeli bir engel gibi işaret ettiği mahlûktu.” MB,63

“Gökyüzünde *tül gibi* beyaz ve ince bulutlar ağır ağır dönüyor, hiçliğe karışıp eriyordu, tıpkı *semazenler gibi*...”A,415

“Geniş ipek kurdelelerle tellerin üzerinden tepesine kadar çıkan *tülbent gibi* ince kumaşları, kenarlarından, küçük küçük büzmelerle kıvrılarak sarkan geniş dantelleri, biraz daha aşağıda ince sarı değneğin bir kısmını ayırt ediyordum.” S De,87

“Genç kadın o *tüy gibi* hafif vücudu kaldırıp, bir *kilim gibi* Pinhan’ın ayaklarına sermiş ve keramet beklemişti.” P,139

“Şimdiyse Hak bana ruhumun *uçurtma gibi* süzülebileceğini göstererek korkmamayı öğretiyordu.”A,272

“Bu, yeni satın aldığı aynanın karanlıkta bir *uçurum gibi* açılan boşluğu idi.” MB,25

“Davetlilerden derin bir *uğultu gibi* sesler çıktı.” SB,332

“Bakışının dokunduğu her yerde irin dolu keseler patlıyor, sağlam uzuvlar çürüyor, ten, et olup kokuyor, kemik *un gibi* ufalanıyor, insan eli *leblebi gibi* küçük kemik parçalarına dağılıyordu.” SD,288

“Yaklaşan kışın, *ustura gibi* kesen ayazma direnmeye çalışan arkadaşlarımla sırt sırta verdiğim yalnız bir zamanda...” O,297

“İbrahim eğersiz atın karın boşluğuna ayaklarını *üzengi gibi* vurdu.”YA,103

“Emma'nın zaafılarını sanki ezberden bilirmiş gibi davranıyor, ona bir türlü reddedemediği başbaşa kalma fırsatları hazırlıyor ve *üzüm gibi* siyah gözleriyle bir iki saniye onu süzdükten sonra, başka hiçbir mukaddemeye lüzum görmeden...” H,89

“...En azından bu çevrelerde *veba gibi* hızla yayılan en son dedikodu ve söylentileri fazla fazla işitmiş olduklarından hiç kuşum yoktu, ama yine de anlattım.” BAK,67

“...Ve sonra da bu ikiliğe dayanarak bu çehrede mutlak bir hüküm süren bu burun, dudakların üstünde küt, bütün hayata ve her nevi yaşama isteğine dargın bir *veto gibi* birdenbire bitiverdi.” SD,106

“On iki yıl boyunca, o şehir senin bu şehir benim gezerken hayalimde Şeküre'nin ağzını istekle genişletmiş, dudaklarını daha derli toplu, ama iri ve parlak bir *vişne gibi* daha etli ve dayanılmaz hayal etmişim.” BAK,41

“*Viyaklar gibi* garip sesler ve çığlıklar bırakarak sağa sola fırladılar.” YA,55

“Dolan, taşmak isteyen bir *volkan gibi*, sıcak sıcak, tuzlu tuzlu yaşlar aktıkça Murat'a cevapsız kalan sorular sordu.” YB,325

“*Yaba gibi* eller, insafsızca kalkıp Melek'in suratına indi.” YB,225

“Evet, öyle *yabancı gibi* hissetmiyorum burada ben...”UBB,290

“Bu da Eceyaylası köylülerinin genç Gazi Alican Çavuş'a canı gönülden sahip çıkıp, onu bir *yadigâr gibi* korumaları ve baş tacı etmeleri için yeterliydi.”UBB,15

“Erenköyü'ndeki köşk, Boğaz'daki yalı, Bebek, Kanlıca sefaları, parke taşlı yollarda lastik tekerlekleri *yağ gibi* kayan siyah, cilalı yeni arabasında her ramazan akşamı Şehzadebaşı'nda yaptığı gezintiler, bütün bunlar hep dışta kalan şeylerdi.” MB,62

“Mevlâna'nın her kelimesi *yakut gibi* kıymetliydi.”A,172

“Kardeşinin gönderdiği haber *yalan gibi* geldi.”DB,250

“Ardından bir kurt daha atlayıp çıkıyor dişi kurdun yanına, dili bir karış dışarıda **yalım(alev) gibi** olmuş.” R,131

“Cezanın **yağmur gibi** yağdığı sınıfımızda o bu çehrenin saçığı altında bir tevbih damlası bile üstüne düşmeyen seneyi bitirdi.” SD,58

“Aslıhan, Bacıbey’in **yamçı gibi** terkeye bağladığı kara kuzuya acıyarak baktı.” DA,296

“Padişahın hiddeti karşısında **yaprak gibi** titremişKoca Sinan.” İH,492

“Son zerresine kadar erkek olan bu mağrur yaratılıştı, bu gece, o eski ve ezeli kadın, tabiatın büyük aslı birden bire bir **yara gibi** kanamıştı.” MB,31

“Evet bana hayranlık ediyor ve ben burada, mutlu uykusunun içinde mışıl mışıl uyuyan Feridun’un yanında güçsüz ve savunmasız bir **yaratık gibi** güçsüzlüğümünden, köpürmüş öfkemden, dünyaları parçalamak isteyip de bir şey yapamamaktan kıvranıyordum!..” S De,14

“Bir yerden burnuna et kokusu gelince, paralarını acele kesesine doldurup **yastık gibi** başının altına koyduğu yiyecek torbasını önüne çekti.” S,162

“Beklenmedik bir kıpranışla, kaşları birer **yay gibi** çatıldı ve kirpiklerinin aralarından elem dolu pırıltılar süzüldü.” YB,337

“Ve öyle yaptı, **yel gibi** gidiyordu.”YA,105

“Mor çarşafının pelerinleri havada eski gemilerin başındaki zafer heykellerinin kanatları gibi, sert bir rüzgârla bir **yelken gibi** dolup boşalıyordu.” SD,184

“Az ileride bir **yelpaze gibi** açılan, kenarları tarhlarla bezeli bahçeden latif bir koku yükseliyordu.” UB,211

“Üçüncü defadır ki, Sabiha’nın adı, oltadaki **yem gibi** önüme atılıyordu.” SD,313

“Atatürk, yüzünü daha iyi görebilmek için **yengeç gibi** yampiri yampiri hatta gerisin geri yürüyen bir sürü çocuğun arasında, iki eli ceketinin iki yan cebinde, gururlu ve gülümser ilerliyordu.” ŞYY,76

“Ulan **yezit gibi** kızsın. Peki herifi nasıl çarptın?” HÇ,240

“Osman’a dakikalar **yıl gibi** geliyordu.” SB,383

“Derken, içlerinden biri, daha da ileriye gitmeye karar vermiş olacak ki, karındaşlarını ite kaka önünü açarak hızla sağa yöneldi; **yılan gibi** kıvrıldı; imbiklerden geçti; dervişin merakla ve hayranlıkla seyretmekte olduğu adamın kirpiklerinden aşağıya damla damla süzüldü. “P,11

“Camiden çıkan erkeklerin, geveze kadınların, huysuzlanan çocukların, öfkelenen babaların, daha bir sürü suretten ibaret kalabalığın arasına *yıldırım gibi* daldım.” NA,515

“Kızın yanakları al al, gözleri birer *yıldız gibi*.” SB,259

“Bilmezden, he desem, demek, gözdeki kıl parçası, ağızdaki *yonga gibi* çıkarıp atacaksınız beni...” DA,243

“Nihayet bu ağırlık yavaş yavaş azaldı; vücuttan aşağı doğru kayan bir *yorgan gibi* bacaklarının üstünde toplandı, onun boş bıraktığı yere acının şuuru geldi.” MB,134

“*Yufka gibi* oldu bedenim, dizlerimin bağı çözüldü.” A,173

“Bir kıştağı geçtiklerinde önlerine aniden çıkan manzara Büyükhanım’ın böğrüne bir *yumru gibi* indi.” NA,310

“Sadri’nin bu sözden maksadı, karısının o *yumurta gibi* kafası, her ucu bir tarafa uçan elbise süsleri içinde türlü eğilmeler peyda eden o ipince vücuduyla bir uçurtmaya benzediğini anlatmak olduğu halde...” M,52

“Kendimi herkesten uzak, kimsesiz, bütün tanıdıklarımı bir *yük gibi* taşımama rağmen kimsesiz hissediyordum.” SD,285

“Sigarayı yudumladıkça, dumanlar gözlerinin önünde iplik iplik büküldü ve yükseldikçe, atılmış *yün gibi* çoğalıp gözlerden kayboldu...” YB,204

“Sıcacık bilek avucunda *yürek gibi* atıyordu.” BTÜ,300

“Küçük Adalı kızın kökünden biçilmiş bir *zambak gibi* alev, duman içinde hala kulaklarında çınlayan feryatla gözlerinin önünde devrilişinde yavaş yavaş bütün hayatı için bir ders bulmağa başlamıştı.” MB,136

“Mensur’a göre otorite birleştirici bir *zamk gibiydi* – parçaları düzen içinde bir arada tutan harç.” HÜK,126

“Aslında tam bir *zanlı gibi* davranıyordu Leyla; duygularını, düşüncelerini gizleyerek, kimlerle konuştuğunu, neler bildiğini öğrenmeye uğraşıyordu.” İH,167

“Fiili livata esnasında aletlerine sürecekleri yağın bulunduğu kutucukları *zar gibi* yerde yuvarlayıp barbut oynayan bu adamlar, delikanlıyı tepeden tırnağa süzdüler.” PKA,123

“Adam *zargana gibi* ince uzundu.” İH,105

“Saçları kandan iyiden iyiye gözlerinin üzerine yapışmış, ağzı köpük içinde bir *zebani gibi* çırpınıyordu.” MB,133

“Başını kaldırdı: Tepelerinde *zebellah gibi* bekçi duruyor: ‘Gelin benlen merkeze’ dedi.” ŞYY,155

“Mıstık suçluluğu *zehir gibi* içerek konuştu.” YB,55

“İhsan *zemberekli gibi* atını çeviriyor, fakat o kadar anî bir kâbus başlangıcı ki...” AG,152

“Bir *zengin gibi* hareket eder, daima aslı olmayan yüz bin liralardan, çeklerden, madenlerden, apartımanlardan bahsederdi.” EB,43

“Bu *zerzevat gibi* küfe ile kitap almak onun eski bir âdetiydi.” EB,223

“Vitrini de yerindeki doğrusu, yeni yaptırdığı dişleri ağzına biraz büyük gelse de özenle taranmış sonradan ekilme saçları, kaliteli kumaştan siyah paltosu, lacivert takım elbisesi, vişneçürüğü rengindeki kravatı ve elindeki halis deriden çantasıyla *zumba gibi* bir adalet savaşçısı olarak dikilmişti karşımıza.” BEA,218

“Teneke, *zift gibi* is içindedir.” ET,230

“O zaman böyle değil para *zibil gibi*, şehirden bavulla rakı getirmişim.” BTÜ,118

Yere serilmiş kuru otların üstünde, cavlak dervişler, başlarını birbirlerinin dizlerine koymuşlar, kocaman baklalı bir *zincir gibi* kıvrılmışlardı.” DA,60

“Kadının yüzü bu ışıktaki, bu aydınlıkta, kara kapkara, *zindan gibi* kara, iyi seçilmiyor gibi geliyordu bakanlara.” SY,179

“Küfe küfe çavuş üzümleri, içleri kan kırmızı, kabukları *zümrüt gibi* karpuzlar, dilimlerinden bal akan kavunlar, pencereye istif edilmiş kuruyemişler...” SB,12

1.1.1. İsim Kısmı Özel İsimlerden Oluşan Benzetmeli Yapılar

“Minareye çıkıp sesim ne kadar güzel, Arapçam nasıl da *Arap gibi* deyip kibir kibir kibirlenerek, zenne gibi kırta kırta makamla ezan okumak mı vardı?” BAK,19

“Sanatçı, tıpkı *Ayasofya gibi* onu da dışarıdan resmetmişti.” İH,23

“ ‘Medeni yapacağız’ sözünden ihtiyarlar şimdi *Azrail gibi* korkuyor.” T,36

“En son olarak seyyah bir Arap sansınlar diye yüzümün yarısını *Bedeviler gibi* sarıp sarmaladım.” A,153

“Sancay, talimatım gereğince daha uzaktan, tıpkı *Budistler gibi* tapınmaya başladı.” GH,57

“Nakkaşlardan biri, fırçasının sürçmesi yüzünden mi, yoksa mahsus mu, bilinmez, **Çinli gibi** çekik gözlü, çıkık elmacık kemikli kızın beyaz atının burnunu biraz tuhaf çizmiş.” BAK,79

“Suçlu bir uçak gemisi **Goben gibi Breslav gibi**, Çanakkale Boğazı’ndan girip İstanbul önlerine demirlerseee... Ne olacak?” HSİİ,30

“Işık filan yoktu, **Haliç gibi** ıssızdı tekne...” İH, 529

“Sağ olsun Başkomiserim, **Hızır gibi** yetişti.” BEA,154

“Bir aşıcı kadından ziyade **Hipokrat gibi** konuşuyordu.” KM,318

“Tıpkı **Hitler gibi** konuştuğunun farkına vardı.” H,341

“Sonra seni oraya bir **İsa gibi** gerdiler...” H,352

“Fatih tıpkı **Konstantin gibi**, bu yıkılmış, talan edilmiş kentten bir payitaht yaratmak için adeta seferberlik ilan etti.” İH,454

“Cezaevinde iki gün evvel ziyaretine gittikleri Hamza, başına **Köroğlu gibi** sardığı patlıcan moru ipek Trablus kuşağını düzelterek: ‘Amman Reşit Emmi,’ demişti, tam zamanı. İte köpeğe meydan vermeden gidin!” HÇ,151

“Sanki hatırladığı o hikâyedeki Leyla’nın ölüm haberini alan **Mecnun gibiydi.**” KM,133

“İki arkadaş bakışıp, **Moğollar gibi**, ellerini karınlarına vurarak kahkahalarla güldüler.” DA,66

“**Napolyon gibi** gururla söyleyebiliriz: ‘Bizim asaletimiz, bizimle başlar.’ ” Tu,66

“Daha yirmi birinde olan bu padişahı şanlı ceddine layık bir sultan yaptığı, **Osman gibi** boyun eğmeyen, **Orhan gibi** hükümrân, babası **Murat gibi** savaşçı kıldığı için...” İH,406

“Fakat o, eski padişahların türbelerindeki saçak uçlarını öpen eski bir **Osmanlı gibi**, beyaz elin üstüne dindar ve müteheyyiç eğildi.” AG,46

“Vaktiyle **Osmanlılar gibi** kabına sığmayan genç bir millet, garptan çok istila hırslarını kendi tabii sahalarında yani doğuda aramış olsalardı bugün Anadolu’dan öteye geçmeyen Türkiye’nin doğu sınırı ta Hindistan’a kadar dayanmış olacak ve tabii, kuvvetli hudutlar içinde kurulmuş bir hükümet olarak gayet emin ve gelecekte güvenli bir halde Asya’da hüküm icra edecekti.” GH,105

“ ‘**Radloff**’ gibi Ruslaşmış Almanlar, ‘**Thomsen**’ gibi Danimarkalılar eski medeniyetimizin, Kuzey Çin çölleri ortalarında kalan belirtilerini buldular.” GH,9

“Kendimi *Sezar gibi* hissettirmekle kalmayıp, aynı zamanda yalanlarıyla oyuna mı getirmeye çalışıyorsun?” BM,342

“Şayet onun yanında feyiz alacak kadar kalırsam, ben de *Şems gibi* gözüpek, isyankâr olurum.”A,115

“Sonra, *Tarzan gibi* ‘Uuu...’ diye üç kere bağırdı, yumruklarıyla göğsünü dövdü.” Tu,30

“Türkçeyi *Türk gibi* söyler, Şark felsefesini, harsını İstanbul’da en iyi bilenler arasında sayılırdı.” SB, 52

“ ‘Venedikliler, *Venedikli gibi* ölür,’ dedi beni çizecek olan nakkaş.” BAK,148

1.2. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

“Bilakis başını eğdi, yüzünü görünmez yaptı ve cıgarasından bir nefes daha çekti, sonra takunyalarına dayana dayana, daima bacakları, lifi bir *ağaç dalı gibi* omuzlarına ve gövdesine sarılı, acele karşı kaldırıma geçti ve güneşte bir duvarın kenarına dayandı.” H,57

“Buruk bir tebessümle yanıma oturup *ahiret sualleri gibi* ardı ardına sorular sordu.” A,362

“Onun durumuna üzülen anlayışlı bir dost, bir *aile büyüğü gibi* şefkatli bir sesle konuşmaya çalıştım.” İH,237

“Kütüphanesinin geniş kanepesinde mollalık devinden alıştığı şekilde, yüzükoyun okuduğu tarihlerdeki, ihtilallerin çoğu bir *aile hatırası gibiydi.*” MB,42

“Yasef Nasi’nin torunları çok iyi örgütlenmiş bir *aile şirketi gibi* çalışmaktan haz duyuyorlar, asla biri diğerinden daha çok kazanma hırsına kapılmıyordu.” BÖİA,155

“Şu öksüz kız ona ablasının emanetiydi ve dikbaşlılığını bir *aile yadigârı gibi* annesi kadar dayısından da almıştı.” NA,139

“Tanıdığı her hayvan terbiyecisi sarayın muhtelif sakinleri hakkında –helvacıbaşından çeşnicibaşına akla kim gelirse- atıp tutmaya bayılır, her dedikoduyu *akide şekeri gibi* tatlı tatlı emerdi.” UB,53

“Gelip doğruca yalının içine giriverdi, *aksiyon filmi gibi!*” HÜK,352

“*Akşam güneşi gibi* tatlı bir gülümseyiş vardı dudaklarında.” İH,477

“Çünkü tanrılık yanbaşıınızda bir *aktör elbisesi gibi* asılıdır, derhal giyinmek öyle kolay ki...” H,342

“Tepeden gelen ve saçları bir *altın filizi gibi* tutuşturan ışığın altında, koyu nefti zeminle, elbisesinin siyahı ve boynu örten pembe tül arasından bir gül topluluğu ile fişkırın bu sarışın rüya...” H,160

“Evet, yeleşini süsleyen *altın kordonu gibi* etrafa meydan okuyordu.” SD,150

“Suyun dibindeki kumlar *altın tozu gibi* parıldarken bütün kirlerini akıtıyordu üzerinden Büyükhanım ama su berraklığından bir şey kaybetmiyor, damla bulanmıyordu.” NA,485

“Osman, oturduğu yerden, koya batan yıldızları görüyor, suyun üstünde bir *altın yağmuru gibi* yağıyorlar.” SB,367

“Doğrusun Hophop Kadı, bu dediklerin kitapta yazılıdır ve de beylerin, evet, *ana südü gibi* hakkıdır ama...” DA,267

“Bazan de daha ilerilere, denize çok yukarıdan bakan kayalıklara kadar gider, orada yosun bakışlı uçurumun kenarında, durulmuş suyun yeşil ve somaki bir ayna gibi akşamın son ganimetlerine açılışını, bir *anne rahmi gibi* bu ışık parçalarını alışını ve yavaş yavaş onların üstüne kapanışını, örtülüştünü seyrederdi.” H,28

“...Çokluğu içinden yavaş yavaş kendisi olarak halka halka sıyrılan ve sonunda bir altın ejderha gibi insanda çöreklenen *ara nağmesi gibi*, keskin, öldürücü bir hisle içine yerleşti.” H,339

“Ne istersin benden? Halka şekeri mi? Hem de *araba tekerliği gibinden* getireceğim sana!” HK,23

“Bir zamanlar bir sürü çocuğun gürültüsüyle *arı kovarı gibi* uğuldayan, haftada bir iki defa ziyafetler verilen, yarı gizli bile olsa, saz ve içki âlemleri yapılan ev şimdi ıssızdı.” MB,51

“Biraz evvel *arpacı kumrusu gibi* düşünen üçler, üç arkadaşlarının yanında gelen üç kıza, bu nişanlanma şerefine bir şey ikram için yemek çadırına girip çıkıyordu.” T,190

“Onların çılgın hiddet ve kinleri, bütün hayatı kendisi için hazırlamış bir sofraya zanneden iştihaları ve bunları tek başına yüklenebilmek için imkânsız bir Atlas gayretiyle gerilmiş gururları, hiç olmazsa şahsiyetlerini değişik planda gözönüne koyan bir yığın nazariyeleri, garabetleri, yumuşaklığı bile etrafındaki her şeye bir *arслан pençesi gibi* geçen mizaçları vardı.” H,235

“Hatta kentin orasında burasında sayıları yüzleri bulan dokuma tezgâhlarının, önceki akşamlarda bir *aruz vezni gibi* ahenkle dinlediği ritmik mekik sesleri, bu akşam beyninin duvarlarını, ömürlere küçük darbeler vura vura akan bir saatin rakkası gibi dövüyor, dövüyordu.” BÖİA,289

“Her şeyleri, *asker battaniyesi gibi* dürülmüş bir yorgancığın içindedir.” ET,232

“Neden *asker kaçakları gibi* tıklatıp duruyorsun gidip gelip?” HK,33

“Fakat sonunda -Selim’in de rızasıyla- o cebine elini sokmanın güçlüklerini ileri sürerek *aslan ağzı gibi* açılıp kapanan bozuk para cüzdanını yeni baştan kullandı.” Tu,696

“O, kapı eşiğinde belirir belirmez, kafeslerine vahşi hayvan terbiyecisi girmiş *aslan yavruları gibi*hepsi kuyruğunu ve sesini kısar, başını önüne eğdi.” T,160

“Bir de dokuz geçili *aşiret beğleri gibi* gurulup oturmuşsun...” YB,39

“İzmarit taa uzaklara bir *ateş böceği gibi* uçtu.” BTÜ,389

“Hezarpâre Horoz Baba bir *ateş topu gibi* döne döne direktteki adamın üstüne düştüğünde, o da yanmaya başladı.” P,136

“Seyrek saçlı kafası, tüyü dökülmüş ihtiyar bir *av kuşu gibiydi.*” AG,57

“Sonra günün birinde *ay parçası gibi* bir genç kıza rastlardı.” UB,56

“Hizmetçimiz Paraskevi onu ilk gördüğü zaman ‘ Zavalıcak, *ayazma duvarı gibi* hep su içinde...’ demişti.” SD,73

“ ‘Aynen öyle, *ayı yavrusu gibi* bir şey. Beni bile rahatlıkla döverdi o çocuk.’ ” İH,483

“Osmanlı toprağını *ayrık otu gibi* kaplamış bilgisizlikten temizlemedikçe, nasıl yeni bir Türkiye yeşertecektik?” ET,195

“...Tıpkı bir vicdan azabı, nefse karşı işlenen bir cürmün o hiç affetmiyen, bir *azap meleği gibi* insanı bütün ömrünce kovalıyan şuuru gibi ve yine tıpkı demin dinlediği konsertonun, her süzülüşünde biraz daha kendisini bulan...” H,339

“Pelvan Vahit, konuşurken, uzun boyu, kalın gövdesiyle iki yana belli belirsiz sallanıyor, soğuk havaya *baca dumanı gibi* buğu çıkarıyordu.” S,13

“Solgun yüzlü, ağır kumral saçları bir *bağ bozumu gibi* omuzlarına yığılan, gözlerinin içi, güneşte ince saman çöpleri çıtırdıyormuş gibi pırıl pırıl tutuşan bir kadındı.” SD,15

“Yahıların arasında sabah güneşi bir iğfal, bir nevi *bahar sıtması gibi* suya düşüyordu.” SD,187

“Büyük yola giden sık çamlığın gölgeleri arasında gözleri birer *bahar yaprağı gibi* yeşil, erguvan dudakları az bulunur bir çiçek koncası, ince yüzünün yapma sarılığı yeşil çerçeve içinde sihirle, aşkla beraber düşünülen bir kadın yüzü vardı.” T,76

“Geniş bir ottoman, bir *bahçe seddi gibi* beyitin etrafını alan güller ve sarmaşıklar içinde, ikide bir tekrarlanıyordu.” H,139

“Uzunca bir *baklava dilimi gibi* verev kesilmişti ve üzerine, hançer kabzasındaki ile aynı olan işaretlerden rastgele serpiştirilmişti.” BÖİA,19

“Bütün mütehakkim tabiatler gibi o da, *bal mumu gibi* kalıptan kalıba giren Tevfik’de, ideal bir koca sezdi.” SB,15

“*Balık istifi gibi* sokağa dolan halkın başları üzerinde gezinen oğlunu görünce, şaşırdı.” EB,32

“Ustası bunları *balık oltası gibi* ne güzel büküp bir ipe dizivermiş.” KM,424

“Böyle anlarda Mümtaz’ın muhayyilesi, mesela büyük deniz ejderlerinin çektiği arabasında, etrafa köpük saçarak gelen bir deniz tanrısının, Nuran’ı elinden alıp bütün etraftaki parıltıların, onların arasından kıvranan, renkli bir akide şekeri hazırlanır gibi eriyen, *balıksırtı gibi* pul pul, her renkten, her perdeden kadife ve yosun kadar yumuşak gölgelerin toplandığı, en son haberini Anderson’un masallarından aldığımız o deniz altı saraylarından birine götürebileceğine pekâlâ inanabilirdi.” H,186

“Arabanın bagajını açtı, kutunun yanına bavulu yerleştirdi: filmlerdeki soğukkanlı *bankasoyguncuları gibi*.” Tu,565

“Lütfi Paşa eve geldiğinde, zevcesini bir *barut fıçısı gibi* onu bekler vaziyette buldu.” UB,151

“Yaşamak arzuları, içinde bir *barut mahzeni gibi* sıkışıp kalan çocuğun yüzündeki ifade tamamen silinmemişti.” SB,110

“ ‘Niye Çekirge diyorsunuz?’ Üçü birden kıkırdadı. Acayip zıplar çünkü... Aynen *basket topu gibi*...” BEA.284

“Bana musikimiz, tek *başlangıç noktası gibi* geliyor.” SD,136

“Öyle tatlı bir kanarya yahut füsunkâr bir bülbül çağrısı değil de, kapıdaki bahtsız misafiri uyaran bir *baykuş ötüşü gibiydi*.” HÜK,316

“Bir *bayram günü gibiydi* caddeler, kalabalık gittikçe artıyor, herkes birbirine soruyor.” R,47

“Pinhan ona bakarken yüreğinin *bekçi davulu gibi* güm güm atmasına mâni olamıyordu.” P,155

“...Sonra iki sandalın arasında ağ, yavaş yavaş bir *bereket arması gibi* ıslak ve kenarlarına takılmış balıkların küçük gümüşten akisleriyle sudan çıkıyor ve o zaman asıl büyük yığın güneşe bir ayna tutulmuş gibi birden parlıyordu.” H,43

“Tebessümü, bu yüzden bir *bıçak ağzı gibi* inceydi.” H,103

“Kapanmış, fakat hâlâ mor, eski bir *bıçak yarası gibi* bir ağız...” SB,122

“*Bıyık kılları gibi* uzun tüyleri zaman zaman uzak bir deniz feneri gibi yanıp sönen siyah gözlerine kadar iner.” T,39

“Manav, ürerine vişne çürüğü yemeni sarılı fesini yine arkaya iterek *bilardo bilyesi gibi* parıldayan tepesini kaşıya kaşıya beş on kulaç derin düşünmeye daldı.” HS,248

“Onun dışında sadece bir sükût, Behçet' i bütün çalışmasıyla korkunç bir *boğa yılanı gibi* çiğnemedi yutan bir sükût uçurumu vardı.” M,60

“Yıllarca koruduğum, yıllarca onun için yaşadığım birisini kaybettim diye, bir *bok çuvalı gibi* bir kenara fırlatıldım.” BM,145

“Küçük bir baş kımıltısı, gözkapaklarının kapanıp açıldığı, dudakların gerilip *böcek ayakları gibi* hafif kımıldadığı, sonra gevşeyip rahatladığı küçük devinimler yeter arasında yürek bağı olanların ‘Güvendiğin sensin’ diyene ‘Merak etme, elimden geleni yapacağım’ diye karşılık verebilmeleri için.” VD,358

“Tablalarda, *böcekölüleri gibi* yatan izmaritler.” Tu,271

“Arkasında hep aynı yenleri kısa, kahverengi kostüm, kısa saçları, *buğday başağı gibi* açık sarı, hep şapkasız, hep rüzgâr gibi kalabalığı yarar geçer.” T,21

“Tekkeyi ziyarete gelenlerin yanlarında devamlı buğday getirmelerinin sebebi de bu imiş; çünkü onlara göre tıpkı *buğday taneleri gibi* oraya buraya saçılmış Hezarpâre Horoz Baba'nın bedeni; tıpkı buğday taneleri gibi toprağa karışıp boyvermek üzere.” P,130

“İmansız *bulgur pilavı gibi* tatsız geliyor yatıp kalkmalar bana.” YÖ,53

“Dışarı çıkar çıkmaz, esen poyraz *cam kırıkları gibi* battı tenine.” UB,439

“Açıktaki toprakları şehre çevirmiş, açılmış bir *canavar ağzı gibi* yemini yutmaya hazır, bekliyorlardı.” NA,274

“Gün, kupkuru, sıcak, sarı gün, ağustos böceklerinin cırıltısı yüklü gün, dayanılmaz bir *can sıkıntısı gibi* uzayıp gidiyordu.” BTÜ,352

“Bu adam içeriye bir *can simidi gibi* girmişti.” KM,327

“Bu nasıl bahar şarkısı dostum? *Cenaze marşı gibi* bir şey...” SB,145

“Kadınlar en güzel başörtülerini takmış, tüller, tülbentler, iğne oyaları, sultan küpesi, unutmabeni, yedi dağın çiçeği içinde sağa sola koşturuyor, *cennet hurileri gibi* şerbet, çörek hazırlıyorlardı.” NA,201

“Nedense bu kızı bir *cevap anahtarı gibi* görüyordu.” BM,137

“Köydür batar, yüreğindir daralır daralır, *ceviz kabuğu gibi* daralır.” BTÜ,11

“*Ceviz yaprakları gibi* yeşil paralar, bir onun önüne, bir bunun önüne, gidip geliyordu.” ET,76

“İçinden: *Circir böceği gibi* ötüyor, gençlerin hepsini avucuna almak istiyor...” T,87

“ ‘Bu oluyor... Alıyorsunkafeinleri, *cin yavrusu gibi* dolanıp duruyorsun ortalıkta. Ne uyku, ne yorgunluk... Biz dekendimizi suçluyoruz yaşlandık diye.’ ” İH,473

“ ‘Tıpkı *cinayet davaları gibi*,’ diyerek konuyu soruşturmamıza getirmek istedim.” İH,165

“Yalnız bundan sonraki sayfalar değil, bütün bu kitap bir *cinayet soruşturması gibi* hukuki ayrıntı ve kanıtlara dikkat edilerek okunmalı.” KSK,188

“Artık uzaktan Kâğıthane, gözüküyor, Haliç bir *civa deresi gibi* parlıyordu.” EB,104

“Babıali caddesi bir *cülus günü gibi* donanmıştı. EB,29

“En sabırsızımız baytar Vakkas beymiş: ‘Ulan, bu ne hal bu, *cumartesi kibarı gibi*?’ ŞYY,106

“Karayağız hemşire de inadına topluydu: ‘Şuna bakın, *çakal eniği gibi* kalmış!’ dedi bana.” ET,218

“O an kendini, ırmaktaki akıntıyla yuvarlanan bir *çakıl taşı gibi* hissetti.” HÜK,179

“Bursalı, *çam ağacı gibi*, delikanlı bir sancaktarımız vardı.” AG,167

“*Çam budağı gibi* terlesem de, kıymeti yok...” S,128

“Osman, Rabia’nın yıldan yıla *çam fidanı gibi* uzayışını bununla ölçmemiş miydi?” SB,393

“Yüreği tertemiz, aklı altı yaşında çocuk, kendi *çam yarması gibi* bir adamdı Susam.” A,152

“Adımı, *çamaşır suyu markası gibi* telaffuz etmemenizi rica edeceğim Mister Holmes.” Tu,316

“-Gerçek!...*Çarşı arastası gibi* dükkân kuracaksa, başka!..” DA,410

“Te bu yukarıdaki *çay kaşığı gibi* yazılar onu yazar.” VD,448

“*Çin harfleri gibi* girişik bir şekilde bulunan bu üç kişi bir anda birbirinden çözülüverdi.” M,140

“O gün bugündür doğduğum yerin ismi kekremsi bir kelimedir yüreğimde; öyle narin, öyle hassas ki telaffuz eder etmez *çiy tanesi gibi* erir dilimde.” A,62

“Yarın öbür gün buralarda da, *çiğdem sapı gibi* bir tek sarı ardıç, yonca dalı kadarcık bir tek yeşil çam kalmayacak.” ET,8

“Korkulu, kısık çığlıklarla *çil yavrusu gibi* sağa sola dağılmaya başladılar.” DB,264

“Oysa, kadınlıktan uzak, *Çingene masası gibi* şeylerdi...” HÇ,7

“Ama öyle sanıyorum ki bu solgun şeylerin üstüne sizin gözlerinizden bir damla yaş düşecek olursa, onlara bir avuç *çiy damlası gibi* güç verecek...” S De,17

“Soğuğa rağmen bir ferahlık, esenlik vardı havada; iyimserlik taneleri *çiy kristalleri gibi* asılıydı boşlukta.” HÜK,340

“Bir ağacın tepesi çok yumuşak, *çocuk saçı gibi* parlak bir ışıkla renklendi.” H,210

“Yüzü küçük, balmumu bir *çocuk heykeli gibi*.” AG,241

“Sesi, bir *çocuk sesi gibi* yumuşaktı.” H,257

“Ta son sahifenin altına bir *çocuk yazısı gibi* henüz takarrur etmemiş, henüz tam bir şekil almamış bir yazı...” MS,271

“Sanduka hikâyesinin bundan sonrası *çorap söküğü gibi* geldi. P,84

“Vazife diye Padişah’a bir *çoban köpeği gibi* hizmette devam etti.” SB,138

“Şirin kızın soluk soluğa yetiştirip uzattığı koca ayran tasını, on gündür susuz kalmış *çöl bedevisi gibi* kaptı, başına dikti, soluklamadan sonuna kadar içti.” DA,458

“ ‘Hoş geldiniz’ diyen genç bir sesle açtı gözlerini, *çöl rüzgârı gibi* uğultulu, sıcak bir sestir bu.” NA,171

“Bazan bir ışık külçesinin dibinde yorulmuş bir *çöl yolcusu gibi* dinlendiği olurdu.” H,220

“Aaah; şu sıra her işin ağzını *çula kuşu gibi* açtığı sıra!” YÖ,26

“O delirince halk onu dışlıyor da, hani o da çöllere kaçıp gidiyor, bir *dağ delisi gibi* yaşıyor ya!” BÖİA,117

“ ‘Ermeni Derbendi’nde pusuları tepip yıkan, kayaları koparıp düşman başına yağdıran, nice yiğitleri ezip yaralı sırtlan gibi böğürten, tepe aşağı *dağ keçisi gibi* parlayıp uçan,

çiğ et yiyen karakuş yumuluşlu ve de yerleri yırtan al at tepinişli Âdem Ejderhası Pir Elvan yetti heeey!’ diyerek bölüğünü yürekledi.” DA,478

“Kalabalık, Eğilmezler’in kapısına yığılınca, göklere ağıt sesleri yükseldi ve **dağ parçası gibi** gövde, evin orta yerine indirildi...” YB,378

“Oysa şimdi karalar giymiş dervişin teki karşıma dikilmiş, **dağ pınarları gibi** tertemiz olduğumu söylüyordu.” A177

“Yol vakti geldi, kervan inişli kalkışlı bir **dalga sırtı gibi** ayaklandı.” NA,160

“Toprağın çıtırtısını bir ilahi, altında yatanları bir koro, onları anmak için üzerinde yürüyenler de bir **dans grubu gibi** düşünen Viki, bir an için insanın içini kanatan bu trajik opera sahnesini gözleriyle gördüğünü sandı ve dehşetle sarsıldı.” UBB,299

“Zencirlerini bıraksalar **davar köpeği gibi** üstümüze sarılıp, boğup atacaklar hepimizi.” DB,46

“Artık kimseye ışık vermeyen bir **deniz feneri gibi** yalnızdı.” UB,210

“Bu da yeterli aydınlığı sağlayamadığından, Şefik’le üç adamı, bir de bizim gayretkeş Zeynep, **define avcıları gibi** ellerinde fenerler, bir delil, bir ipucu, bir iz arıyorlardı alacakaranlık zeminde.” İH,97

“Dönüşte Tevfik Bey beraberlerinde ise onu Kanlıca’ya bıraktıktan sonra, suyun nefti bir atlas rengini aldığı ve yer yer çok sık ve ancak birkaç yaprağının üstünde aydınlığın cilasını taşıyan bir **defne ormanı gibi** karanlığa gömülü yalı diplerinden geçmeği seviyorlardı.” H,186

“Mavi kanat, ölü bedene bir noktadan bağlı kalmış, rüzgârda bir **defter sayfası gibi** açılıp kapanıyor.” NA,99

“Araba biraz yaklaşınca, dev iriliğindeki bir ata binmiş Âdem Ejderhası Pir Elvan, Karasu’yu **değirmen çarkı gibi** köpürdeterek, beri yakaya geçip yokuşa sardı.” DA,567

“Hepsi de yorgun, hepsi de yalnızlığın yükünü **değirmen taşı gibi** boynunda taşıyan ve rüyalarına sığınan tüm bu insanların ortasında toz, ter ve küf kokan boş bir döşek buldum.” A,60

“Arada başlarını kaldırıp aya bakıyorlar, ikisi de göğüslerinde **demirci örsü gibi** işleyen yüreklerinin çarpıntısını birbirinden saklamak istiyordu.” SB,149

“İki balıkçı yerde mantarlariyle, kararmış iplikleriyle ne olduğu bilinmeyen bir **deniz hayvanı gibi** yığılmış bir ağın başına çömelmişler, onu elden geçiriyorlardı.” H,121

“65-70 yaşlarında, saçları kınalı, yerinden kıpırdaması bile hadise olan, iri yarı, **devlet kapısı gibi** bir kadındı Settarhan’ın anası.” NA,154

“Gür bıyıklı, sert bakışlı, kemeri bir yığın tabanca bıçakla **devlet kalesi gibi** heybetli görünenbir Arnavut kapıyı açtı.” MB,130

“Karşılarında **deve dişi gibi** duran dört kişi önce birbirine baktı ve sonra da Dikçe ’ye: Göğsüne doğru beyaz bir sargı dolanmış Kerim, dudaklarında beliren ince bir tebessümle sessizliği bozdu. YB,382

“Bütün gece kendisini ziyaret eden çeşit çeşit rüya arasında, tıpkıince ve rahatsız edici bir **diş ağrısı gibi**, -Behçet bey için bu cins ağrılar uzun zamanlardan beri sadece tatlı bir hatıradır - hep bu sabahı, bu sabahın hayatına getireceği büyük değişikliği düşünmüştü.” MB,7

“Yürüyenin ayakkabısı caddeye yapışıyordu, sonra tuhaf, **diş gıcirtısı gibi** bir ses çıkıyordu.” BBY,18

“Ama üzerime bir ağırlık çökmüyor, duygularım ekşimiyor yersiz bir **diyez nota gibi**, damarlarımdan buz akıyor.” NA,322

“Senin kızın büyüdü diye, gözümüzü **dolap beygiri gibi** bağlatıp sokağa öyle çıkalım!” SY,69

“Kahve bozuntusu barakanın iki kanat camını küçük bir **dolap kapağı gibi** açmış.” HK,96

“Şeyhülislamın kelimeleri **dolu taneleri gibi** yağdı şehrin üstüne ve irili ufaklı bütün yangınları söndürdü.” UB,317

“Sadece bununla kalsa iyi, çekerek çıkardığı için düşmesin diye birbirine bağladığımız diğer mankenler **domino taşı gibi** yere yığıldılar, bununla birlikte düşerken koskoca vitrin camını paramparça ettiler.” BM,120

“**Düğün alayı gibi** bir cenaze...” A, 413

“Grand mama: ‘Desene hepimiz **ecinni tayfası gibi** olacağız yani.’ ” Tu,288

“Gece yakılan bir ateşe ya da **el feneri gibi** bir ışığa hiçbir yabani hayvan yaklaşamaz, ışıktan uzak durur.” R,26

“Konta şehri diye anılan mezra sahası yukarılardan bakıldığında **el içi gibi** mezra evlerinin çatıları iki kola ayrılarak geçip giden ve sonradan Şavşat deresini oluşturan dere.” R,75

“Bilâl’in beyaz kirpikli mavi gözleri, Rabia’nın yeşil benekli bal gözleri iki *elektrik cereyanı gibi* birbirine çarptı.” SB,32

“Gerçi söylediği zaman canlı söylüyor, zekâsı bir *elektrik feneri gibi*, insana en ummadığı, en zengin hayat tasvirleri gösteriyor.” SB,335

“Kuvvetli kolları *elma fidanları gibi* tazeydi.” YÖ,146

“*Elma kurdu gibi*, boncuk gibi kızımız olsa, fena mı?” HÇ,261

“Omuzlarında beyaz torbaları, koltuklarında birer *er kaputu gibi* kıvrılıp kınnapla çeke çeke bağlı yorganları, tren yoluna indiler.” BTÜ,5

“Ön koltukta, gözlüklerinin ardından bir *erkân-ı harp reisi gibi* harita inceleyip güzergâh çıkaran Zöhre Hanım, ‘Yolda Persepolis var, ona akşamüzeri girmek lazım’ diyor.” NA,264

“Yolunuzu, yordamınızı belli ederseniz bu arta kalın köylü milleti de başınıza *eşek arısı gibi* bela kesilir.” DB,10

“Sankim bu köyde bir Kurul yokmuş, bir Muhtar yokmuş; vede biz burada *eşek başıyız gibi*, ana oğul kalkıverdiler!” YÖ,286

“Yerinden kalktı birdenbire ve ilk gördüğü bir evin köşesini bucağını yoklayan bir *ev hayvanı gibi* dolaştı: kitap rafını inceledi.” Tu,361

“Bu, beyaz gergin tenli, pembe yanaklı, *fare kapanı gibi* sımsıkı kapanan ince dudaklı, küçük kara gözlü bir kızcağızdı.” SB,12

“Bacaları *fakir tencereleri gibi* zar zor tüten Yahudi mahalleciğimizden Kara’yla bir sokak geçtik geçmedik ki...” BAK,388

“Hatice Ana’nın gözleri *fal taşı gibi* açılmıştı.” YB,282

“Hiçbir fırsatı kaçırmamak için fıldır fıldır dönen gözleri, çok değil, birkaç adım ötesinden geçen bir karaltıyı seçince iri iri açılarak, *fener alayı gibi* parlamaya başladı.” P,79

“Bu Ağustos sonu sabahı bütün sokaklar bir *fırın ağzı gibi* insanı kapıyor, çiğniyor, yutuyor, sonra kendisinden bir sonrakine geçiriyordu.” H,16

“Yukarda gözleri alan kızgın güneş, aşağıda *fırın külü gibi* ısınmış tozlu yollar...” BTÜ,287

“Bir *fırtına bulutu gibi* aklımdan programlar geçiyordu.” EB,237

“Tekmil *fil yavruları gibi* hortumu kısa olduğundan, ilk sütünü içmek için ağzım kullanması gerekiyordu.” UB,69

“Bir an için seni, *film starı gibi* düşündüm de.” BM,261

“*Fok balığı gibi* sert saçları havada, kafası suyun yüzünde, sağa sola sallanarak yürüyüşünü taklit ederler.” T,52

“Mümtaz'ın zihni bunu bir *gazete havadisı gibi* ehemmiyet vermeden kaydetti.” H,330

“İşi bittiği vakit Cihan'ın teni *gelin duvağı gibi* kıpkırmızı olmuştu.” UB,249

“O, Rabia'nın yanaklarında *gelincik çiçeği gibi* açan gönül sıtmasını, gözlerinin güneş vurmuş gibi ışıldayan yeşil, sarı ışıklarını tetkik ediyor.” SB,291

“İki kadın konuşurken, taze gelin Vesile, *gelincik tarlası gibi* kıpkırmızı olmuştu.” P,186

“Cenk oyununda nice erkeği dize getiren Sitare, bir *gelincik yaprağı gibi* titriyor ama bıraktığım yerden milim hareket etmiyordu.” O,25

“Gerdan, *gergedan boynu gibi* kısa ve kat kat.” T,29

“Arkasından koltuğunda deri bir çanta, başındaki bere yampiri, yirmi yaş sularında bir daktilo, beş basamağı iki adımda *geyik yavrusu gibi* sıçrar.” T,30

“İkisi de ayrı ayrı köşelerde uzaktan uzağa ufukları dolaşan *gök gürlemeleri gibi* kendi başlarına homurtularla, düşmanlıklarının kavga sırasında söylenememiş zehirlerini boşaltırlardı.” KH,77

“Bir *göz aydınlığı gibi* karşıladı onları Bakü Hayır Cemiyeti, bu anı, bu ismi hiç unutmuyacaktı.” NA,489

“Gülüşü *gün ışığı gibi* içimi ısıttı.” A,381

“Gözleri gece karanlığında, *gün ortası gibi* vıcır vıcır görmese, bir adam, Kedigöz lakabını kazana mı bilir?” DA,454

“Koca Tülü'nün yanmış kavrulmuş, kömürleşmiş gövdesi bir *gübre yığını gibi* ahırın bir duvarı kıyısında.” SY,140

“Biraz ileride bir dükkânda çalınan Darülelhan plağından bir Nevakar, hemen karşısındaki gramofonun ağız dolusu fişkırdığı bir fokstrotun arasından, sağanak altında kalmış bir *gül bahçesi gibi* kendi ledünni dünyasını açıp kapıyordu.” H,49

“Derisi kamelya gibi beyaz, ağzı kızıl bir *gül goncası gibi* renkli, saçları bir yığın altın gibi parlak, gözleri ela ve süzgündü.” T,20

“Şüphesiz firketelerle, bir yığın buklelerle başının üzerine toplanmış kumral saçları ile, garip meyva pembesi rengiyle dik yakalı yeşil kadife elbisesinin içinde bir *gül yaprağı gibi* fişkiran bu yüz, tamamiyle kendisinin değildi.” MB,98

“Pasaklı *gümrük hamalları gibi* giyinmiş biriydi karşısındaki.” KM,339

“Saçları *gün ışığı gibiydi*; ona bakan, 'Bu kız başında bir güneş taşıyor!' derdi.” BÖİA,98

“Tevazuu içinde hayatımızdaki bu değişikliğin, kendisini ve sanatını muhteşem bir harabe yahut *güneş batması gibi* bir şey yapan üst üste inkârların bile farkında olmadan, herkese karşı dost ve eşitti.” H,235

“Selim’in ölümü gene odayı kapladı. *Güneş tutulması gibi* bir şey.” Tu,110

“Utanmadan bıraktığı sakalında *güve yeniği gibi* boşluklar vardı.” PKA,21

“Yalnız - ufuklardan bir parça güneş istemek için yuvasının kenarında bekleyen beyaz bir *güvercin yavrusu gibi* - yataktan, cebinliğin arasından küçük, beyaz, tombul bir ayak sarkıyor...” AM,59

“Yığılmış yükleri *hallaç pamuğu gibi* savurarak etrafa attı...” YB,119

“Ben, uyak almış bir *halk ozanı gibi*, sana göz kırpıyorum.” NA,411

“Peregrini’nin kalın kaşları birbirine hücum hazırlanan iki *hamam böceği gibi* çatıldı.” SB,230

“Eşyalar gün ağarınca kadar bu mestane meclisin tadını çıkarıyor, duvarların pürüzlü yüzeylerinde kendilerinden geçinceye kadar raks ediyor, ve her şafak vakti, gecenin karanlığı *hamam lifi gibi* dağılırken, hiç itirazsız eski kisvelerine bürünüyorlardı.” P,10

“Gönlü, gözü *han kapıları gibi* açılmıştı.” DB,176

“Dirseği meydana getiren yekpare kaya karşı tepeden yüksekti, üstü büyücek bir *harman yeri gibi* düzdü.” DA,431

“Bu günlerde İstanbul, *harp sahnesi gibi* olmuştu.” AG,25

“Rahmetli babandan yadigâr *harman süpürgesi gibi* sakla dur bunu!” YÖ,304

“Hürmüz’ü *haşhaş çiçeği gibi* koyu kırmızı ve titrer bir halde görür.” HS,206

“Ressam, yakın arkadaşlarını çizmiş: *hatıra fotoğrafı gibi* bir şey.” Tu,578

“Kendi sevinci, İhsan'ın fikirleri, Sabiha'nın aşağıdan doğru gelen *hava fişeği gibi* renkli, taze kahkahaları ve birkaç adım ötede gömülmeğe hazırlanan bir cenaze...” H,293

“...Fakat keyifleri yerinde ve iştahlı zamanlarında olduğu gibi hep birden o lodos dalgası hızıyla yükselmiyorlar, boşlukta kendi üstlerinde bir *hava hortumu gibi* dönüp, sonra yine boşlukta birdenbire görünmeyen bir yalı duvarına, bir rıhtıma rastlamış gibi hızları kırılıp yere inmiyorlardı.” H,39

“Aniden bir ürperti yaladı tenini; *hazan yaprağı gibi* tir tir titredi.” P,9

“Kırmızı bir çizik açıldı ayamda, hesapta olmayan bir *kader çizgisi gibi*.” A,372

“Mezar kazılırken çıkan kayraklardan birini, *hece taşı gibi* onun başucuna diktik.” O,66

“Yüzü *horoz ibiği gibi* kıpkırmızı, gözleri evlerinden dışarı uğramış, nefes almak isterken gırtlğından ipince bir düdük sesi çıkıyor.” T,137

“Develer ve insanlar birbirlerine muhtaçtılar Mirza Han’a göre, kalbi ve beyni olan *hurma ağaçları gibi*.” NA,160

“Kaptan sesi bir daha *hücum borusu gibi* öttü: -Haydi kayıklara...” SB,224

“Geceyi sabaha bağlayan saatlerde Müslim’in evinde başlayan ağıt ilk ışık köye kederle girerken tüm evlerden yükselen ağıt, saatlerce bir *hüzün bulutu gibi* yörenin üstünde dolaştı durdu...” DB,299

“*Isırgan otu gibi* yapıştı yakama, koparıp atamıyorum.” YÖ,123

“Birer *ışık zerresi gibi* hafif ve hür, ebediyeti gezmekteler.” A,54

“Onlar benim için pek nadir karşılaşmalardan bir nevi *iç karmaşası gibi* içimde yerleşip kalmış dağınık çehre çizgileri...” SD,33

“Bileklere takılan bir *ifihar madalyası gibi* kelepçeyi taşıyarak dudaklarında kindar bir tebessüm, gözlerinde lanet okuyan bir parıltı olduğu halde mahkeme salonuna girerken bakışları ile etrafı araştırdı.” RA,48

“Yalnız koyu mor gökte, *iğne ucu gibi* ufak, altın ışık noktaları serpintileri!” SB,355

“Onu kendisi, ihtiyarlığı için bir nevi *ihtiyat akçesi gibi* saklamıştı.” MB,49

“Genç mekteplerin sevinç gözyaşları dökerek çektikleri arabada, küçük dağları yaratmış bir *ilah yavrusu gibi* kurulan Ahmet Bey, Rus sefarethanesisinin önüne gelince, insandan atlarına “çüş!” manasına gelen garip bir ses çıkardı: - Durrr...” EB,30

“Bayrağı bir tarafa, bastonu bir tarafa fırlatıyor, hoplaya hoplaya ablasının etrafında dönerek: ‘Nihal hanım! Nihal hanım!..’ diye bağırıyor, sonra etrafına bir göz gezdirerek güya bütün dünyayı haberdar etmek isteyen bir *ilân borusu gibi* mini mini sesinin en tiz perdesiyle ilâve ediyordu.” AM,154

“Bir *ilkokul öğrencisi gibi* hissediyordu kendini: neden korkacakmışım Abdülhamit’ten?” Tu,82

“Genç sevgililer, olur olmaz zamanlarda ayılıp bayıldıklarında *ilk yardım ekibi gibi*, olay yerine ilk yetişen Selim oldu.” Tu,436

“ ‘Dışarı çıkmam imkânsız zaten. Şaka bir yana... Başı bir *insan parçası gibi* değil, bir nesne gibi düşünmeye çalışın. Otopsiye giren doktorlar böyle yaparlar.’ ” İH,396

“Ağır ağır can bulmaya başladı gül ağacı, kabuğu *insan teni gibi* yumuşadı.” A,304

“Bir *inilti nağmesi gibi* yavaş yavaş, sanki sürüklene sürüklene gidiyor...” MS,58

“Bütün ilmimi, bildiğim öğrendiğim her şeyi, bir *inci tanesi gibi* avucumda tutup, tek bir kişiye vermek arzusundayım.” A,63

“Martılar, *inci taneleri gibi* dizilmişti kubbenin çevresine.” HÜK,107

“Kahveden çıkmış, arkasından gelenlerin elinden kurtulmuş *ip cambazları gibi*, ayakları dolana dolana, geçen bir başka otomobilin çamurluğunda yine kendini kıl payı kurtararak, karşıdan karşıya geçmişti şoseyi.” SY,248

“...İnsanları acımasız-adaletsiz bir kahr ve ezinç zincirlemesi altında eze eze, sıkıştırma sıkıştırma, sürü sürü şuraya buraya sürükleyen bir *işkence geçidi gibi* uzunır giderdi.” KH,280

“Şu dakikada bütün geçmiş saadetinin güzel yuvası olan bu evceğiz sanki bir *işkence zindanı gibi* Ahmet Cemil’i eziyordu.” MS,79

“-Bildiğimiz *it tasması gibi* mi, aman şövalyem?” DA,28

“*İt kuyruğu gibi* uzamış yatık çalılarının arasında girmeye çalıştı, girdi.” R,37

“Sürüdü getirdi *it leşi gibi*...” DA,594

“Kızıl şarap bembeyaz kar üzerinde *kan lekesi gibi* saçıldı.” A, 304

“Ve her sene kış geldiğinde tıpkı *kar taneleri gibi* bin pareye ayrıldığına, oradan oraya savrulup estiğine ve her bahar, parçalarını yeniden bir araya getirip dimdik ayağa kalktığına inanmışlar.” P,130

“Nisa tayfasını *kabak çekirdeği gibi* açmış, akıllarına iş düşürmüşlerdi.” HÇ,36

“*Kabir azabı gibi* geldi öyle beklemek.” A,85

“Adeta bir *kadın eli gibi*.” EB,26

“Ciltleri veya halıları bir *kadın teni gibi* lezzetle okşar, tezhiplerin çiçeklerinde solmaz bir bahar vehmeder...” MB,16

“Göğsü *kalaycı körüğü gibi* inip çıkıyor.” SB,383

“Reşit, Sabri’nin namlusunun uçuna çivilenmiş bir *kalas parçası gibi* yürüyordu karanlıkta.” HK,62

“...Atların iyisi güzel yüzlü, ceylan gözlü ola ve kulakları *kamış yaprağı gibi* ve iki kulağı arası geniş ola...” BAK,306

“Gözleri *kan çanağı gibi*, adımları lakayt, vücudu titrek bacakları üzerinde zorla yürüyordu. YB,376-377

“Tatarcığın boyu ortadan yüksek, vücudu yassı, fakat bir *kaplan gövdesi gibi* kudretli ve yumuşak kaslıydı.” T,27

“Anasına eliyle selam verdikten sonra çıplak ayakları bir *kaplan pençesi gibi* yumuşak adımlarla rıhtıma doğru gitti...” T,121

“Derin inler vardır, *kar kuyuları gibi* serin...” DA,406

“Cici annelerinin, kendilerine kalan mirası bir *kar suyu gibi* eritmesi karşısında, öylece duracaklar mı acaba?” BEA,393

“Anan da seni tesiri altına alıp, benim üzerime *kar tozu gibi* savurtmasın...” DB,195

“Tokattan, tekmeden yıldırım gibi kaçır, başını kurtarır ve daha çok sıkışırsa maymun gibi bir ağaca tırmanır, avcılara meydan okuyan bir *kaplan yavrusu gibi* orada: “Ben size gösteririm!” diye hırlardı.” SB,127

“Bir *karakol neferleri gibi* geceyi ayakta geçirdik.” GH,40

“ ‘Tralalla’ şimdi *karayel dalgaları gibi* ‘emektar’ askerin kulağına sert sert çarpıyor.” T,51

“Ağaç milleti, tıpkı *karı milleti gibidir*.” YÖ,221

“Tanrı kutsal bir armağan olarak sunmuştu bir *kartal başı gibi* denize uzanan bu güzel ülkeyi onlara.” İH,3

“Burnu müstehzi bir mana ile uzanır, uzanır, burnunun ucu *kartal gagası gibi* kıvrılır, kendi, için için gülerdi.” SB,63

“Dörtinalın rüzgârı, kara örtüsünü *kartal kanatları gibi* germiş, kırmızı peçesinin ucunu bayrak gibi dalgalandırmıştı.” S,99

“Bileğini uzatıp *kartal pençesi gibi* delikanlının koluna yapıştı.” YB,160

“Bir *kartal yuvası gibi* Zağanos köprüsüne, Ortahisar’a, Tekfursarayı’nın kalıntılarına, surlara bakan bu evde çocukluğumun kaç günü geçmişti?” NA,84

“Sanki çok anlarmışım gibi, yakın gözlüğümü takarak sikkenin üzerindeki *karınca duası gibi* iç içe geçmiş Arapça harflere bakarken açıkladı yardımcım.” İH,512

“*Karınca yuvası gibi* işleyen dükkânı boşladım.” DA,218

“ ‘Peki, Titiz Tarık’ın üzerinden *kasa anahtarı gibi* bir şey çıkmış mıydı?’ diye atıldım.” BEA,69

“Elini hayretten *kaz ayağı gibi* açtı, gözlerini büyüttü: ‘Güzel ama be kardeşim,’ dedi, ‘bizim işlerimiz tamamıyla teknik, tamamıyla ayrı işlerdir: edebiyatla filan bir ilgimiz yoktur bizim be kardeşim!...’ ” ET,260

“Küçük oğlan taze yontulmuş taşlardan birisinin üzerine sıçradı, bir zaman *keçi oğlağı gibi* hopladı.” S,197

“Bir ihtiyar yanına yaklaştı, başını okşamak istedi, kız hemen bir *keçi yavrusu gibi* yana sıçradı.” T,21

“Her ağaçtan ufak tefek düşmeler olur, düşenlerin kolu, dizi, başı yaralanır, ceviz ağacından, o kadar yüksek olmasına rağmen kimse düşmez, nadir olarak düşen de bir *kedi yavrusu gibi* derhal ayağa kalkardı.” SD,30

“Onun naraları öteki takımların narasını *kedi miyavlaması gibi* ehemmiyetsiz bırakır, onların çevik bacakları mutlak en evvel yangın yerine erişirdi.” SB,135

“Erkeğin sesi bir daha, fakat bu sefer kopmağa hazır bir *keman sesi gibi* gıcırdadı: - Düşün bir kere, intihardan başka çarem kalmaz... Ölmemi istiyorsan o başka...” H,207

“Kusura bakma, teşbihte hata olmaz ablacım, bu koca sütun *kerhane feneri gibi* parıl parıl yanmaya başlamasın mı?” İH,104

“Onun bir çiftlik içinde, İzmir’in yeşil kırlarında bir *kır çiçeği gibi* büyüyen çocukluğunu biliyordum.” AG,198

“*Kış rüzgârı gibi* sert çıkmıştı sesim.” BEA,64

“Hamdidir buğday saplarını *kız saçı gibi* ördü, bir de ıslattı mı, tam.” BTÜ,31

“...Ekiciler nadaslı tarlalarının otlarını ateşe vermiş gibi açık mavi ile beyaz karışımı dumanlar yükseliyor, *kibrit alevleri gibi* küçük ateşler yanıp sönüyordu.” VD,257

“İstanbul’a geldiğinde, kısa saçlı, güneşten kavrulmuş, boynu *kiraz çöpü gibi* incelmış halini görünce kederden ve sevgiden gözlerim yaşarırdı.” KSK,185

“*Kirpi kolları gibi* ayakta duran iki kalın kaş, içeriye çökmüş, kömür gibi siyah, kor gibi yakıcı, burğu gibi keskin iki ufak göz.” SB,10

“Limon çekirdeği gördüğümde *kirpi okları gibi* kalkan sinirlerimi kimden aldığımı şimdi öğrendim.” NA,48

“Üçünün de yüzleri *kireç rengi gibi* olmuş.” R,14

“-Ama onu *kobay faresi gibi* kullanmak doğru mu?” BM,208

“Harekete geçen bir *kobra yılanı gibi* dalgalandı, uçları, ortası ayakta durmadan oynayan canlı bir helezon oldu.” T,54

“Duruşu, yürüyüşü yere saplanmış bir *kol demiri gibi* dimdikti yine.” VD,354

“Mavzerini *koltuk değneği gibi* kullansa?..” VD,217

“Adile Hanım bu ani engelin üstünden çok iyi terbiye edilmiş bir *koşu atı gibi* tereddütsüz atladı: H,95

“Alkışlıyorsa, yaşa, varol çekiyorsa, *koyun sürüsü gibi* sonuna kadar hep izinizden mi gelir?” ET,189

“Rukal’in alnıma çizdiği şakayık, tıpkı al bir *kömür külçesi gibi* dondurup üzerine kara bir ben gibi kondurduğu yanağının ta kendisiydi.” BÖİA,173

“*Köpek eniği gibi* yenileyip durma karşımda!” YÖ,125

“Git yoksa yaşlı demem, sokak kapısına kadar sürüyüp *köpek leşi gibi* dışarı ederim...” YB,347

“Benim yattığım yer buranın yanında *köstebek yuvası gibi* kalıyordu.” UB,109

“Bilâl’in, üstü ipek tüylü, sıcak dudakları Rabia’nın ağzına dokunur dokunmaz, uçan bir *kuş gagası gibi* dudaklarından kalbine kadar gitti, içini tatlı tatlı sızlattı.” SB,155

“Bütün çocukluğu bir *kuş kafesi gibi* bu ney sesleri içinde geçmişti.” H,107

“Fakat Boğaz aşağıya doğru bir *kuş uçuşu gibi* süzülüyordu.” H,127

“Dut ağaçlarıyla çevrelenmiş kerpiç bina, çalılıklar arasında gizli bir *kuş yuvası gibiydi.*” A,116

“*Kukumav kuşu gibi* akşamları hep odanda, kütüphanede.” HÜK,169

“İşte zulüm ve cebir, ne kadar usulü dairesinde olursa olsun, ne kadar bir *kudret alâmeti gibi* görünürse görünsün, Rabia’ya bir nevi külhanbeylik gibi geliyordu.” SB,155

“*Kum taneleri gibi* olan tuz parçalarını Reşad’ın getirdiği mantarların saplarını aldıktan sonra şapkanın iç kısmına bir miktar koyup dışarıda günün gittikçe ısınmaya başladığı yassı yüzlü bir taşın üzerine yan yana bıraktı, mantarların iç kısmı güneşe bakacak şekilde dizdiler taşın üzerine.” R,38

“Harp olursa hücum borusunu duymuş *kumandan atı gibi* içim kabaracak, ben de iş başına koşacağım.” AG,168

“Onların *kurbağa sırtı gibi* benekli ve yeşil zemini üstünde uzaktan gelen boş tramvay sarsıntıları, cinsi tayin edilemeyen gürültüler bir alev gibi parlıyor, sönüyorlardı.” H,328

“Demir neyse oydu, hiçbir zaman evcilleşmeyecek bir *kurt yavrusu gibi* asla değişmeyecekti.” İH,258

“Pahası ağır yükü hafif bütün *kuyumcu dükkânları gibiydi* burası da ilk bakışta.” NA,117

“Ne vakitten beri bir *kürek mahkûmu gibi* odasında kapalı yaşıyordu.” EB,150

“Aynı anda, *leylek sürüsü gibi* dolaşan bir turist grubu arasında kaldım.” FMBDBT,57

“Peri, annesinin bir yandan her şeyi mukayese edip yakınırken, bir yandan da gelinin annesiyle telefonda *liseli kızlar gibi* şakalaşıp kıkırdaşarak güle oynaya sohbet etmesini hayretle izliyordu.” HÜK,185

“Avı yeşil gözlü, erguvan renkli dudaklı, *lodos dalgası gibi* insanın içini karıştırarak yürüten dişi yaratık!” T,96

“Önceleri yağmur taşının arkasından koşar, onu şuraya buraya fırlatırken, artık coşmuş, yerden yere atılmaya, havalara sıçramaya *loğ taşı gibi* yuvarlanmaya başlamıştı.” DA,302

“Sabihaların hizmetçisi Pakize Hanım da ondan bahsederken ‘*Lokma hamuru gibi* hanımcığım, hep cıvık cıvık...’ derdi.” SD,73

“Birdenbire içinden o eski kin, ta Atiye Hanımla evlendiği günden başlayan ve kırk beş sene, toprağın altındaki *maden yangınları gibi* sessiz sedasız, bazı küçük fırlayışların dışında hiçbir iz göstermeden çoğalan, biriken büyük kin tekrar coştı.” MB,9

“*Magazin muhabirleri gibi* davranıyorsun.” BM,401

“Sanki Tanrı bakışları kalplere girmiş, melekler yerlere inmiş, mezarlığın bütün ölüleri *mahşer günü gibi* dirilmiş, her taraf derin bir baş eğmesiyle ahrete dönmüştü.” HS,231

“Devasa iki mızrak gibi gökyüzüne uzanan iki kulenin arasında, dövme demirden kanatları ardına kadar açılmış duran ‘Bab-üs Selam’ın önü *mahşer yeri gibiydi.*” İH,375

“Kılıcı yanına koydum ve diğer hançeri de belime sokup, tekneyi tıpkı bir *mahzen kapağı gibi* ait olduğu yere yerleştirdim.” O,26

“Georgiyef centilmenlik edip taksi getirdi, pijamasının üstüne geçirdiği paltosu ve *mareşal asası gibi* elinden bırakmadığı koca anahtarı ile çocuğu bizzat evine kadar götürdü.” ŞYY,87

“Sar’aya tutulmuş gibi gözleri evlerinden uğruyor, bir alay *mart kedisi gibi* çığırıyorlar.” SB,54

“Bu bastonu bir ordu karşısına tek başına geçmiş bir *masal kahramanı gibi* savuruyordum.” EB,238

“Cüce çocuğun gözleri bir *maymun yavrusu gözü gibi* mahzun.” SB,422

“Anadolu’da ender görünen çevik bir vücudu var, fakat gövde yine *meşe ağaçları gibi* sağlam ve kalın.” AG,123

“Bir *meşe dalı gibi* toprağa var gücüyle tutunan bozkır insanının nasıl katıksız bir huşunet, ne derece acımasız bir kin içinde yoğrulduğunun farkına vardım.” O,110

“Kızın senli benli oluvermiş, *meşe kekliği gibi* şakıyor!” HÇ,96

“Türbeyi, küçük, bir *meyve içi gibi* döşeli camii Nuran pek beğendi.” H,152

“Kocaman bir portakalı bir ucundan öbürüne doğru delen kararlı bir *meyve kurdu gibi*.” KSK,90

“Şimdi esmer, buruşuk bir *meyyit siması gibi* serilmişti.” MS,384

“Öyleyse düzenli bir şekilde geçmek isteyenlerin ayaklarına, yıkılmış bir *mezar taşı gibi* dolanan bu askere ne oluyordu?” NA,397

“Ama Fevzi Onbaşı’nın evinde öfke *mısır patlağı gibi* pat pat patlıyordu.” DB,227

“Boy uzun, omuzlar geniş, kalçalar bir erkek çocuk gibi dar, ten ipek gibi yumuşak ve beyaz, gözler iki büyük mavi *mine çiçeği gibi*...” SB,42

“Kıyıları boyunca dizilmiş yalıları, basamak basamak yükselen Boğaz sırtlarını, sarıçamları, servileri bir *minyatür sahnesi gibi* seyrettim.” NA,206

“Kolları suları geniş kulaçlarla yaran, ayakları yeni denize indirilmiş bir *motor uskuru gibi* denizde gidip gelen, barut rengi dumanlar arasında bir beyaz maden *vücut makinesi gibi* çıkan bir yüzücü.” T,107

“Kudret Beyin burnu bir *muhalefet partisi gibi* ebedi bir memnuniyetsizlik havası içinde yaşardı.” SD,107

“Fakat sonuna doğru bu çılgınlık, tıpkı ellerinde parmaklarını yaka yaka tutmamaya çalıştıkları *mum dipleri gibi* sönuverdi.” MB,101

“Ahenksiz, vezinsiz aletlerden mürekkep bir *musiki heyeti gibi* mukaddimesiz, müntehasız, kırık dökük muhavereler, çok içilmiş, çok yenmiş zamanlara mahsus bir serseri fikir ve lisan akışı...” MS,15

“Kâğıdın *muska böreği gibi* fazla fazla katlanması da gizlilik ve sır anlamına geliyor.” BAK,48

“Alev tam bir *müdafaa hattı gibi* önlerini kesmişti.” KM,399

“Sayfalarımın kenarlarına yazılan basit ve bazen anlamsız beyitler, son sayfamda yer alan okunuş tarihleri ve okuyucu isimleri, yüzüklerindeki mührü zahriyelerime bastırmaktan zevk alan yarı aydın ukalaların *mürekkep lekesi gibi* duran imzaları bu yıllarda çoğaldıkça çoğaldı.” BÖİA,327

“*Namus lekesi gibi* büyük, Rabbim bize tattırdı.” DB, 8

“*Nar ağacı gibi* turunç ağacının, mandalınanın yerinde de baltalanmış birer gövde buldu sadece; sahibinden izinsiz meyvesi alınan limon ağacı küsmüş ve kurumuştı.” NA,495

“Dün sabahki kızın dudakları *nar çiçeği gibiydi*; ve hep ona dönmüş bakıyordu.” H,103

“Türk’lük lafını çıkaranların kafalarını bir *nar tanesi gibi* ezivermek için Herkül’ün esatiri kuvvetini ister ve dişlerini gıcırdatırdı.” EB,258

“O asil hizmetin yardımı ile dünyaya yeniden açılan gözler, hayret ve kin karışımından müteşekkil, *nefret meşalesi gibi* yandı...” YB,184

“Bahar bir *nekahet sıtması gibi* derin ve ürperticiydi.” H,111

“Etraflarında herşey *ney nağmesi gibi* yumuşak, derinden ve erişilmez sırların aynası idi.” H,165

“Gülbahar *nilüfer çiçeği gibidir*.” UB,192

“Ona ait her şeyin bir kırmızı kurdelesı vardı ki, Sabiha bunu bir hükümdarın, dostlarına *nişan dağıtması gibi* hediye ederdi.” H,12

“Elbette karşısında *nişan tahtası gibi* durup ikinci el ateş etmesine sıra bırakamazdı!” VD,327

“Renkli camlardan boşanan ışıklar bir *nur şelalesi gibi* karanlık ruhları yıkar.” GH,32

“Kerhanenin salonlarında *nur topu gibi* çocuklarımız koşuşacak ve müşterilere hizmet edecektir.” Tu,267

“Dini, devleti *ocak külü gibi* savuruyorlar.” DB,41

“İkili, gem vurmadıkları bir hayâsızlıkla diğer müşterilere dayılanıyor, onların kâselerinden aşlarını çalıp kadehlerinden içiyor; arada itiraz eden olursa daha da diklenerek, arsız *oğlan çocukları gibi* önlerine gelen herkesle kafa buluyorlardı.” A,51

“Önemli bir soruydu ama yanıtı bilmiyordum, bakışlarım maktulün tıpkı bir *ok arkılığı gibi* birbirinden ayrılmış ayaklarına kaydı.” İH,99

“ ‘Kurbanların *ok ucu gibi* birleştirilen ellerinin belirli yönleri gösterdiğini söylüyordunuz. Sahi nereyi gösteriyordu elleri?’ ” İH,307

“İllüstrasyon’da veya İngiliz mecmualarında resimlerini seyrettiği şatolar, *on sekizinci asır köşkleri gibi* bolluk ve lüks içinde değildi.” H,116

“Kabilenin en gençleri *orangutan maymunu gibi* tırmanırlar bunlara.” ŞYY,36

“Sesi *orkestra davulu gibi*.” SB,356

“Paşa Baba’nın bir eli havada, durduracağa yeri bekleyen bir *orkestra şefi gibi* dinliyordu.” T,145

“Böyle değişik durumlara alışık takım, iyi eğitilmiş bir *ordu birliği gibi*, yer değiştirip döğüşerek çekilmeye başladı.” DA,370

“Ahmed Şevki Efendi’ye ne vakit kaleminden, o bitmez tükenmez nâlişiyle kâğıdın üzerinde ağır ağır yürüyen bir *öküz arabası gibi* cıtırdayan kaleminden bahsolunsa.” MS,105

“Kâfirini çarmıha gerilmiş *öküz derisi gibi* zapt etmeli...” DA,481

“*Öküz gözü gibi* iri iri damlalar tepemden aşağıya boşanmaya başladı.” BEA,366

“Odasında *ölü gözü gibi* yanan kandilinin başında yalnız kalınca telgrafi açtı.” EB,60

“Hadımköy civarında koleranın var olduğu askerlerin arasında şimdiden meşum (uğursuz) bir *ölüm fısıltısı gibi* dolaşsa da İstanbul’dan bu yana ilk kez kendimizde bir güç hissettik.” NA,396

“Bulutlar gökyüzünü *örümcek ağı gibi* ördü...” YB,142

“Dudaklarında ilk dökülen perdelerle beyaz baş örtülü cemaat *papatya tarlaları gibi* dalgalandı.” SB,264

“Usuldan uğunurken *pamuk yumağı gibi* gevşer, gerneşir, gerneştikçe dinginleşir.” R,105

“ ‘Cengiz Han öldü. Kemikleri *peynir tozu gibi* dağıldı ama hayaleti hâlâ Moğol Ordularına eşlik ediyor’ dedi boğuk bir sesle.” A,269

“Kol kola girmiş, hangi donanmaya ait olduğunu anlayamadığım birkaç izinli nefer, derenin sığlık yerlerinde balık avına çıkan *pelikan kuşları gibi*, caddeyi yalpalı yürüyüşleriyle geçtiler.” SD,231

“Acayip ve çok tehlikeli *peri kafilesi gibi*, bu sakın baş dinlendirme mabetlerine, bir kısmı sakat, göğüsleri nişanlarla dolu, yine Kafkas ve Kazak kıyafetli erkekleriyle beraber üşüşmüşlerdi.” SD.257

“Görünmez bir *peri kervanı gibi*, bize bazan fena neşeler, sevinçli matemler, bazan hayırlı kederler, gamlı saadeteler bırakarak, üstümüzden geçip giden senelerin eli, yalnız saçlarımızı ağartır, yalnız çehremizi değiştirir, sanırsınız.” EB,189

“Mürebbiye, aynada çıplak pazılarını, bütün endamını su içinde şeklini görüp de kendine âşık olan *peri kızı gibi* uzun bir tutkunlukla seyretti.” M,69

“Alın tahta gibi yassı, yüzü Kırkağaç kavunu, kulakları çocuk pabucu, burnu Mora patlıcanı, burun kılları *pirasa pürçeği gibi* sarkık, kırış mırış siyah pos bıyık, dudaklar deve dudağı, ağzına somun ekmek sığar, dişler kazma.” KM,441

“Altın gibi, *pirinç denesi gibi* buğday...” YA,11

“Neden beni bir *pislik torbası gibi* kenara attın?” BM,192

“Mimarın iğnelemelerini duymazdan gelebilirdi; tıpkı *puro dumanı gibi*, istenmeyen ama tahammül edilebilir bir tatsızlık addedebilirdi.” HÜK,159

“Ben tam ‘Hazine avcılarından biri!’ diye düşünmeye başladığım sırada sayfalarımın *rüzgâr gülü gibi* savrularak uçtuğumu hissettim.” BÖİA,217

“Bu tebessüm bazen talihe sessiz bir katlanış, bazen de bir *saadet gülü gibi* parıltıydı.” MB,58

“...Parlak gözlüklerinden okunan tercümanlarını göndermeye mecbur olduklarını düşündükçe, gerçekten eşsiz bir hazzın bütün vücudunu bir *saadet sütması gibi* sardığını hissedirdi.” MB,105

“Yalnız insanoğlunda idi ki yekpare ve mutlak zaman, iki hadde ayrılıyor, içimizde bu küçük idare lambası, bu isli aydınlık çırpındığı, çok basit şeylere kendi mudil riyaziyesine soktuğu için... düşüncemiz bir *saat rakkası gibi* gidip geliyordu.” H,61

“Vakıa manzarası çok latif, kendisi de genişçe ve bahçesi de çok büyük meyvesi bol ama çuval dolusu -evet, İbrahim Bey servetini artık çuvala ölçüyordu- para döktüğümüz halde henüz ne tamirini, ne de döşemesini ikbal edebildik! satırlarıyla, bulanık bir aynadan seyredilen bir *sabah manzarası gibi*, geçici bir takım sıkıntıların arasından anlatıyordu.” SD,176

“*Sabah sisi gibi* şeffaf peçesinin kıvrımları yüzünü çevreliyordu.” UB,415

“Yeşil bir filiz bir *sabah müjdesi gibi* canlandı.” H,246

“Ağaç dallarından damlardan sızan yağmur damlalarını çisintilerle sağa sola savuruyor, yüzlere, çıplak ellere çarpan her damla av tüfeğinden çıkmış *saçma taneleri gibi* can yakıyordu.” VD,202

“Aslında hemen, önünde duran pencere, bir zamanlar sokakların kralı olan adamın, tüm hayatını anımsamasında, canlandırmasında, bir *sahne perdesi gibi* ona yardımcı oluyordu.” BM,399

“Esnaflar Kırathanesi’nin televizyonunda, Tütüncü Roza göğüsleri ile bir kadın şarkıcı, ağır *sahra toprakları gibi* geçti.” FMBDBT,9

“Bu, kendisinden on yaş küçük çocukla bir çocuk gibi oynamaktan zevk duyan genç adamla, babasının sevgisinden gelen bir şımarıklığı bir *saltanat hakkı gibi* saçmaya alışmış haşarı kız çocuğunun her birleştikleri zamanki şamatalı arkadaşları idi.” MB,100

“Elindeki değneği, nedense *saman çöpü gibi* kırdı.” DA,214

“Çünkü namert sandık, gevrek karpuz gibi parçalanıp içindekileri ceviz gibi dağıtacağına, *saman torbası gibi* yığılakalmıştı.” DA,557

“Başkaları duymasın diye elini ağzına siper edip Arap İhsan’ın kulağına kim bilir neler fısıldarken, açık gözleri *sansar yavruları gibi* yuvalarında fırıl fırıl dönüyor, sağı solu kolaçan ediyordu.” PKA,32

“Mavro yirmi adım gerilemiş, var gücüyle koşup kendini *sapan taşı gibi* boşluğa fırlatmıştı.” DA,489

“Bu kilit sistemine göre *satranç tablası gibi* mermer bir kartuşa yerleştirilmiş olan tuşlara bir harf-bir rakam sırasıyla basıldığında mabedin mahzen kapısı kendiliğinden aralanacaktı.” BÖİA,26

“O günlerden sonra insanları birer *satranç taşı gibi* görmeye başlamıştı.” PKA,140

“Senin sorunun ne biliyor musun John, mükemmel bir *satranç oyuncusu gibisin*.” BM,246

“Ölümüne kadar, yedi sekiz arkadaşla birden oynayanı *satranç ustaları gibi*, memleketin her tarafında her cinsten davalılar takip etti.” MB,106

“Daha birkaç ay önce, burası *savaş alanı gibiydi*.” BEA,300

“Onları yetiştiren adam, eskitilmiş ahşaptan yapılma devasa kapının önünde, gladyatörleriyle övünen Romalı bir *savaş eğitmeni gibi* dudaklarında kendinden emin bir gülümsemeyle bize bakıyordu.” İH,346.

“Sarığını çözüp *savaşçı sarığı gibi* bağlarken artık kendisini tutamadı, sessiz sessiz ağlamaya başladı.” DA,127

“Bu kelimeler onun *sayıklama nöbeti gibi* bir gece geçirmesine yetmişti.” BÖİA,14

- “Ama bu zamanda istekler *sel suları gibi* gürültülü olmazsa sökmüyor.” ET,65
- “Bir *selvi dalı gibi* sallanarak süzüldü, süprüldü gitti.” YÖ,125
- “Kendi zaafalarını ömrü boyunca bir *ser çiçeği gibi* yetiştiren bu adamda, bütün iptidailiğiyle olduğu gibi kalmış bir çocuk tarafı vardı.” MB,44
- “İnsan uçacağına iman etse, *serçe kuşu gibi* uçar.” EB,129
- “Kendisi ta ayaklarının dibine küçük bir ayak iskemlesine oturuyor; sonra titrek bir aşk sedası ile bütün fikirlerinin, hislerinin muhassalası olan bu şiir parçalarını bir *sevda teranesi gibi* onun müteessir gözleri altında inşat ediyordu.” MS,207
- “Son tepeyi dolaşıp düze çıkınca, bir *sınır çizgisi gibi* göz alabildiğine uzanan sazlığa yakın kalabalığı gördüler.” DA,308
- “Ayağa kalktığında sıırım gibidir, dimdik, omuzları hafifçe geniş, ama *sırık hamalı gibi* çok geniş de değildir.” BAK,160
- “Büyücek pembe dudaklardan, gizli bir *sıtma nöbeti gibi* atan bir ses...” SB,231
- “Cihan Çota’yı sakinleştirmeye çalıştı ama sesi bir *sinek vızıltısı gibi* kaldı o şamatada.” UB,141
- “Tıpkı, *sinema artistleri gibi!*” HÇ,283
- “Fakat rıhtımda iki sofa arasındaki direk tepesinden bin mumlu fanus yanar yanmaz bu garip, bu kübik levhayı donuk beyaz bir ışık, bir *sinema perdesi gibi* aydınlattı.” T,170
- “Muzika nöbet çalarken bütün Sakarya bana muazzam bir *sinema şeridi gibi* geliyor.” AG,184
- “Zaman bir *sis perdesi gibi* inceldi.” A,180
- “Can sıkıntısı bir *sis tabakası gibi* çökmüştü üzerlerine; bağırsı çağrışı sokakta oynayan çocukların sesleri de olmasa hiç dağılacağı yoktu.” HÜK,25
- “‘Gerek’ lafı *sinial lambası gibi* üç kere yandı söndü.” FMBDBT,52
- “Peri için mazi *sivrisinek ısırtığı gibiydi*; kaşıya kaşıya yara yapardı.” HÜK,219
- “Sigaranın dumanlarını *soba borusu gibi* üfledi.” YB,108
- “Kurt köpeklerinin ortasına düşmüş bir *sokak kedisi gibi* ürkek, gri gözlerini bizden ayırmıyordu.” İH,54
- “Bununla beraber, bu hikâyeler, onların tatmin edilmemiş kadın hayatına bir hasta odasına açık pencereden rüzgârla birlikte dolan *sokak uğultusu gibi*, onun bu tabiatın sesini dinlemeye, onun sıcak aydınlığında kendisini, hayatı tanımaya davet ediyorlardı.” MB,65

“Hepsi, yeni geçmiş bir fırtınanın kapalı yerlere savurduğu *sonbahar yaprakları gibi* solgundu.” EB,13

“Settarhan’ın ise üzerine sessizlik çökmüştü, bir *son söz mührü gibi* ortaya gelen pilava bakarken iç geçirdi.” NA,500

“Sokak köpeği olmasına rağmen, mahallelinin aşırı ilgisinden şımarıp *sosyete finoları gibi* her yemeği beğenmeyen Bahtiyar, anında yalayıp yuttu ekmek parçasını.” İH,66

“Mal, mülk *söğüt ateşi gibi* kavrulup gidiyor.” DB,9

“Deri yırtılmış, karın boşluğuna doğru bir *söğüt kabuğu gibi* kavlamıştı.” YA,81

“Yok, demelisin ki, kuru kafanı patlatmalıyım *su kabağı gibi*...” DA,280

“*Su yılanı gibi* dönüyordu kır yılanları.” YÖ,192

“Ölü denizdeki *su zerrecikleri gibi* birbirlerine tutunurlar: dalgalanırlar, bir yere gitmezler aslında.” Tu,297

“*Süs biberi gibi* bir iki eğitim enstitüsü ve bunların her yıl yarısı öğretmenliği bırakan (kaliteli) mezunları, yükseltsinler bakalım şimdi ulusal eğitimi!” ET,19

“Karaciğer yetersizliğinden ileri gelen allerjik bir halden dolayı evinde, *sünnet çocuğu gibi* günlerden beri yatıyordu.” HÇ,56

“Onların karıları *süpürge sırtığı gibi*!” SB,261

“Açıktaki birkaç gemi demir atmıştı ve ufkun üzerinde Celil Hikmet Bey’in bulutları tek sıra halinde, bir *süvari birliği gibi* uzanıyor, ışık henüz alçaktan vurduğu için pembe bir aydınlığı taşıyordu.” NA,88

“Deminden beri elinde tuttuğu çay bardağını *şarap kadehi gibi* kaldırarak: -Şerefimize içiyorum, dedi.” RA,194

“Haberini ancak Kel Derviş’ten alacağını hesaplayarak, yüzüne *şebek maymunu gibi* bakan Mavro’ya Kerim’i göstererek yalancıkdan çıkıştı.” DA,602

“Bunlar *şehir eşkıyası gibi* yola çıkarlarsa n’apsın adam?” BEA,94

“Her işini idem, guzum, guzum, ben bu *şehir garısı gibi*, hastaya da baharım... diye başlayan uzun nutkunda İhsan’ın eğilmeyen soğuk inadıyla birdenbire meysus tozlara çömeldi.” AG,107

“Paşamızın vereceği kararı, *şeriat hükmü gibi* kabule âmâdeyim.” SB,99

“Damarlarındaki genç kanı, *şeytan akıntısı gibi* cevalân ediyordu.” SB,306

“*Şimendifer düdüğü gibi* öten bir sürü yarı çıplak, hayâsız, kart frenk karısı...” SB,54

“Körleri *şimendifer vagonları gibi* el ele birbirine tutturarak en öne tek göz bir lokomotif koydu.” HS,220

“Atiye, kendisinin, her yanı yavaş yavaş kaplayan bu suyun içinde bir *tahta parçası gibi* cansız ve tesadüfe tabi yüzdüğünü sanıyordu.” MB,55

“Onu o akşam babasının ve annesinin ortasında, başı öne eğik bir *talih mahkûmu gibi* gidişini hiç unutamam.” SD,45

“Evet, cinayet soruşturmaları da *tarih bilimi gibidir.*” İH,165

“Bir yandan da, babasının hısım akrabası ve uzun ikameti bir nevi *tasarruf hakkı gibi* kullanarak hiçbir şey ödemeyen kiracılar aleyhine bir sürü dava açtı.” MB,104

“Gözleri güneşte *tavşan gözü gibi* pembeye dönerdi.” UB,158

“*Tavus kuşu gibi* aptal aptal döndü, dolaştı.” SB,67

“Belinde bir teneke kılıç, *tavus yavrusu gibi* kollarını sallaya sallaya dolaşıyor.” SB,198

“Bu, öteden beri sürüp gelen bir aile çekememezliğinin neticesi değildi; yaşadıkları devrin üzerlerinden bir *tebeşir silgisi gibi* geçtiği bu iki adam, birbirlerinden mizaçlarıyla ayrılıyorlardı.” MB,39

“Kafasının içi *telefon direkleri gibi* vınlıyordu.” S,46

“Erkeklerde bile pek az rastlanan *telgraf direği gibi* ince uzun bir vücudun üzerine kadınlarda hiç rastlanmayan irilikte ve uzun kutru dikliğine gelmek üzere oval biçiminde bir kafa geçiriniz.” M,51

“İkisi de birbirini çok sevmişler, fakat vücutça hiç tanımamışlar, Fahir sinirli ve bezgin, Nuran sadece sabırlı, yan yana, birbirlerine kapalı, fakat gündelik işlerde açık, iki *tesadüf mahkûmu gibi* yaşamışlardı.” H,66

“Atları yedekleyip ardına dizildik *tespih tanesi gibi...*” DA,474

“*Tespih böcekleri gibi* kıvrılıp ölüverdiler efendimiz.” Tu,275

“Derbentleri geççe geççe Sehend Dağı’nın yedi zirvesinden en zorlu olanına, *testere dişi gibi* patlamış, başkaldırmış olanına geldiği zaman akşam yaklaşmıştı.” NA,372

“Bunlar, *turnak kırılması gibi*, yerinin doldurulması kolay boşluklardır.” Tu,408

“Genç adam ise seyirci önüne çıkmış ilk oyununu sergileyen bir *tiyatro oyuncusugibi* titriyordu.” BM,168

“Sonra onu oraya, bir *tiyatro sahnesi gibi* hazırladıkları akşama gerdiler.” H,333

“*Tiflin balığı gibi* sandal, nasıl satılırdı kış geldi diye?” HK,14

“Ağzın tavanı da, içinden çıkarılan ve Rabia ile eğlenen dil de bir *timsah dili gibi* paslı, beyaz.” SB,303

“Tıpkı uzun süre üstünde bir taşın ağırlığıyla bitki vermek gücünü kullanamamış iken, birdenbire güneşe çıkmış bir *toprak parçası gibi* bu duyguların gelişmesine ve tohumların sürüp filizlenmesine yol açtı.” KH,322

“Nemli toprağın ve sonbaharın rayihalarını taşıyan sabah havasını yarararak ilerlerken şöyle ağız dolusu bir küfür savurdu Azur’a; o keskin sözcüklerin her biri *tuz tanesi gibi* kaydı dilinde.” HÜK,287

“Buğday gibi biçiliyor, *tütün sapı gibi* kırılıyorlar.” NA,399

“Bu söylenişler arasında oğlu Raşit’i de bir *umut kapısı gibi* gördü.” DB,183

“Pardos’un ve adamlarının bakışları arasında yaralı yanağını adamın yanağına yaklaştırdı ve şakağına dayadığı silahı ateşleyerek, hem kendisinin hem de Pardos’un adamının cansız bedenini *un çuvalı gibi* yere yığdı.” BM,18

“Celal Elif’i biraz ötede bekleyen arabanın içine *un torbası gibi* attı.” DB,264

“Urla’nın Bademler köyünün kuzeyinde, Ovacık’tan İzmir-Seferihisar şosesine kadar, hafif dalgalarla uzanan toprakları sulayan üç dereden ikisi, yaz ayları gelince kurur, kalın kumlu, çakıllı yataklarıyla kuraklıktan gün günden yanan, kavrulan ovanın yüzüne atılmış iki eski *ustura izi gibi* kalır.” SY,7

“Pek anlatmadı, ama *uyuşturucu işi gibi* geldi bana.” BEA,58

“Bu iş böyle sürüp giderse *üniversiteli ağabeyler gibi* yapar, açlık orucuna yatarız sonra!” HSİİ,124

“En çok erik ağacı var bahçede, meyveleri kalın birer başparmağı gibi, meyvelerin renklerinin yüzde sekseni al kırmızı, geriye kalan kısmı olgun donda yeşil sarı arasında, meyveler *üzüm salkımı gibi*, dalların başları toprağa eğilmiş.” R,31

“...Saksonya işi, koyu çimen yeşili lambasını, şuraya buraya serpilmiş bir yığın eşyayı yepyeni bir kıyafetle giydirdikten ve tavandaki avizenin billurlarında bir an sessiz sedasız çınladıktan sonra kaybolan o *vapur ışıkları gibi* bütün ömrünü ışığa, renge, şiiire boğacaktı.” MB,57

“Hüseyin Nazmi hemşiresine yalnız ‘Eve mi?’ dedi, Lâmia ‘Evet!’ dedi, sonra küçük kırmızı şemsiyesini bir *veda selâmı gibi* savurdu.” MS,227

“Fakat ayaklarının ucuna basarak mengenesinin üstüne bütün kuvvetiyle asılmış olan bu zavallı vücut, bu çiriş lekeleriyle terin birbirine karıştığı bu zayıf yüz yumuşak ve

kumral saçların bir bir yapıştığı bu geniş ve solgun alın, onu bir *vicdan azabı gibi* yakalamıştı.” MB,29

“İskelet gibi zayıf başına çökük göz evleri birer *volkan ağzı gibi*, içlerinde bir türlü soğumayan lavlara benziyorlardı.” SB,346

“Sakinleşmeye çalışan *yaban atı gibi* soluk alış verişi yavaşlamaya başladı.” BM,80

“Bu hayaller kafamda *yaban çiçekleri gibi* durmadan açıyordu.” KSK,32

“*Yaban mantarı gibi* dip dibe evler bitecek.” UB,227

“Okçular çıkar güzün, *yaban öküzü gibi*, avlanır bunlardan yeteri kadar...” DA,69

“Resim dediğin kayıp giderdi tenin üzerinden; *yağ damlası gibi* kayar; *keçi yolları gibi* incecik, daracık izler bırakırdı peşisıra.” P,56

“Büyükhanım bu sakinliğe aldanmamak gerektiğini, bahtsız komşucuğu Siran’ının her an bir *yanardağ ağzı gibi* yeniden infilak edebileceğini bu bumbuz ellerin katılığından anladı.” NA,278

“Üstelik, serpilirken adamakıllı güzelleşmiş, çocuksu yüzünü mühürleyen iri, kara ve doğuştan sürmeli gözleri, incelmış delikanlı çehresinin tam ortasına bir *yangın alevi gibi* düşmüştü.” P,36

“Benim yokluğumu bir *yara izi gibi* üzerinde taşıyacaktı.” A,292

“Hepsi *yarış atı gibi* gemli, iştahlı hazır.” DB,71

“Beyaz karların üzerine bir *yas duvarı gibi* yayılmış gece rengi saçlar...” BEA,167

“Koyulaşmış yeşil, esmer gözleri etrafındaki siyah kirpikleri yaslı İzmir’in zeytinliklerini örten *yas örtüsü gibiydi*.” AG,45

“Boşlukta bir *yatak çarşafı gibi* çırpınıyordu.” HK,83

“Şarkıları, acil çıkış kapılarını bulamayanların ve aramaktan vazgeçmiş olanların, koşulları yırtamadığı için kendini yırtmışların ruhlarında *yeraltı nehirleri gibi* akan Samsunlu Orhan abim işi biliyor: ‘Kula kulluk edene, yazıklar olsun.’ ” FMBDBT,8

“İncecik belli çamlar, *yılan dili gibi* uzar giderdi yukarı doğru.” ET,7

“O, Kudret Bey’e *yılan ıslığı gibi* batıcı bir dille ömrünün bütün hatalarını sayıyor, tek mesulü olduğu sıkıntıları hatırlatıyor, hayattaki mağlubiyetlerin teşbihini kim bilir kaç yüzüncü defa yeni baştan dizerek bir *lanet halkası gibi* boynuna geçiriyordu.” SD,95

“Bay Balta’nın zihni daktilo meselesine sapıp da, içinde sonu gelmeyen, *yılan masalı gibi* uzayan binbir karışık durum belirlediği zaman mahalle kahvesine köylü birer birer toplanıyordu.” T,34

“Sesi *yılan tıslaması gibi* geliyordu.” P,103

“Rabia’nın son sözleri bir *yılan zehri gibi* Osman’ın suratına fırlıyor.” SB,397

“Ama nereye gidersem gideyim, gözleri benimle; semada asılı iki meşum, kapkara *yıldız taşı gibi* parlak, beni takip etmekte.” A,39

“*Yufka hamuru gibi* tortop bir şeyler onun da içinden yuvarlanıp boğazına çıkıyordu.” YÖ,238

“*Yüz yaşında gibi* gözüken cılız, sıska, kılık kıyafetleri perişan bir takım lamalar mabedi ikişer ikişer, ağır ağır tavaf ediyorlar, her on adımda bir duruyorlar.” GH,33

“Telli duvağının arkasında yüzü pek seçilmiyor, uzun boynu mor kadifenin içinden, antika bir vazodan çıkan *zambak sapı gibi...*” SB,333

“Kara gözleri, uzun yüzünde, iki *zeytin tanesi gibi* masumca parıldıyordu, endişeyle kapanmış kalın dudaklarının altında sivri bir çene uzanıyordu.” BEA,127

“...Sonra iğrenç kokulu bir nefesin omuzunun üzerinden yüzüne çarptığını, en son da ıslak, sıcak, *zımpara taşı gibi* pürüklü bir şeyin yanağını boydan boya yaladığını hissetti.” NA,55

“Dudaklarından çıkan sigara dumanı *zincir halkası gibi* ard arda sıralandı odanın boşluğunda.” R,6

“Baktım yine rahmetlik Ağam sofrada *zulüm yeli gibi* esiyor.” DB,34

“Ve hepsi başkalarının sırf *züğürt tesellisi gibi* gelen, fakat onların içtenlikle inandıkları birtakım şairane laflarla durumlarını süsler, hayatlarının seçkinliğini açıklar.” T,12

1.2.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

“Mümtaz, ömrünü ve hayatını ona hediye ettikçe, o tıpkı eski ve cömert *Abbasi halifeleri gibi* hepsini birden kabul ediyor, sonra yine ona iade ediyordu.” H,130

“ ‘Gençken de hep inatlaşırlardı. İkisi de kavgacı ya *Adana horozu gibi...* Arkadaşlar kendilerini göstermek için yanıp tutuşurlardı.’ ” İH,482

“Bu sakat kalan bacağımı onarır *Allah yapısı gibi* teslim edebilir mi?” YB,185

“Remzi de şu sizin su sıkkan TOMA’lar var ya, onun gibi bir herif. *Alman tırı gibi* bi’şey yani.” BEA,141

“*Amanos Dağı gibi* duruyordu geride eniştem.” BBY,18

“*Amerika cumhurbaşkanı gibi* adları olan içkiler ısmarlayabilirsin.” Tu,539

“ ‘Sen *Ankara kedisi gibi* sedirde büzülüp beni bekleyecen akşamları...’ ” ŞYY,154

“Zarif ayakları bunun bir *Arap atı gibi* çevik ve becerikli olduğu anlamına gelebilir, ama Arap atı değil; çünkü gövdesi uzun ve iri.” BAK,306

“Ve yıkılışının arifesinde hala kendisini eski *Avrupa monarşileri gibi* tanzim etmeye, yeni gelenekler kurmaya çalışan Meşrutiyet İmparatorluğunun idadiler için kabul ettiği lacivert, sarı düğmeli, çaprast yakalı üniformayı yeni giymiştim.” SD,35

“İki satırlık haberi *Battal Gazi Destanı gibi* dağıttınız köye...”DB.204

“Hakikat Poyraz Köyü için bu *Binbir Gece masalı gibi* bir şey ve davetli gençlerin bazılarının hayatında bir dönüm noktası, belki bazı orta yaşlıların da...” T,163

“Filatynos’un son zamanlarda *Bizans savaşıları gibi* giydirmeye başladığı adamları on kişi kadardı.” DA,350

“Onun aşka bir çiçek gibi açılışı, o derinden ve biçare bir tebessüm üzerinde kapanışlar, kısık gözlerinin içinde yanan adeta madeni ışık, sonra *Boğaz sabahları gibi* perde perde değişmesi, Mümtaz için kendi ruhunun manzarası olmuştu.” H,149

“*Çin harfleri gibi* girişik bir şekilde bulunan bu üç kişi bir anda birbirinden çözülüverdi.” M,140

“ ‘*Frenk askeri gibi* giyinen Çinliler, sonra Afrikalılar, hangi millettendir onlar?’ ” UBB, 218

“Bunun kadınlara göre manası ellerine fırsat girdi diye kocalarını *Haymana beygiri gibi* kullanmak, canlarından bıktırmak.” SB,411

“Kevser Hanım bir *İstanbul kızı gibi* içli imiş, güzelmiş, memleketine dönerse onu okutacaktı.” AG,173

“Ya da kahvenin dibindeki o acı telveyi süzseydi de biraz *İtalyan espressosu gibi* idare etseydi.” UBB,77

“Ama şu kana susamış *Moğol Ordusu gibisini* görmedik.” A,236

“Günahtır ve de *Keşiş Dağı gibi* vebali vardır.” DA,139

“ ‘Yani altından yapılmış... *Konstantin sikkesi gibi.*’ ” İH,301

“Kadınlara göre *Leyla-Mecnun hikâyesi gibi* bir şey, erkekler gene memnun değil.” SB,21

“Adam Mehmed Bey’i *Medine fukarası gibi* içdonuna kadar nesi var, nesi yoksa soyundurdu.” BÖİA,216

“Birdenbire gölgelere dalan ve loşlukta hatları birbirine karışan eşya arasında Rabia’nın yüzü bir *Meryem Ana tasviri gibi* göründü.” SB,74

“Biz, dil dış kitli, ses soluk vermez, kırk yıllık dondurulmuş *Mısır ölüsü gibi*, bir zaman kaskatı yatıp güneşin ısısı ve de havanın esintisi gücüyle aksırıp kendimize gelmişiz.” DA,487

“Her ikisi de başlarını kaldırmış dik yürüyorlardı, iki *Mısır hiyeroglifi gibi*.” HÜK,300

“Nasıl *Mısır Arabı gibi* inleyerek okuyor...” SB,51

“ ‘Ama burun deliği gerçek bir *Moğol atı gibi* kesik,’ diye fısıldadım.” BAK,378

“Taşlıkta beyaz tüylü bir kedi, bir nevi *Nil tanrısı gibi* yere yatmış, bir yığın çocuğu birden emziriyordu.” SD,248

“Settarhan’ın geleceğini bildiren telgraf şu evde okunalı beri hengâme, mutfaktaki hizmetkârlara dünyayı dar etmiş, ne hüneri varsa döküp saçmış, işte o sofrâ şimdi halılar üzerinde *Nuşirevan sofrası gibi* açılmıştı.” NA,154

“Bir Alman taburuna kumanda eden *Prusya zabiti gibi* konuşuyor.” SB,415

“Kâh altın sarısı renklere bürünmüş rakkaseler gibi önünden geçiyorlar, onu gülerek selamlıyorlar, kâh kol kola vermiş, sıkı saflarla, bilinmeyen bir hedefe doğru bir *Roma taburu gibi* geniş ve tesanütlü yürüyorlardı.” MB,25

“İleride, ayaklarımızın altında, bir *Semer kant yazması gibi* masmavi bir göl.” ET,206

“Tevfik, *Tuna Nehri gibi* taşmıştı, tayfun gibi kızının etrafında dönüyor, kapıp kollarıyla kaldırıyor, dükkânda aşağı yukarı divane gibi dolaştırıyor, arada bir bırakıyor, biraz yüzüne baktıktan sonra tekrar kapıyor, nöbet gelmiş deli gibi sayıklıyor, ağlıyordu.” SB,89

“Som sırma libaslar giymiş vezirleri, müşirleri arasında cuma selamlığına çıkan muhteşem, mağrur bir *Türk Hakanı gibi*, güneş yıldızlarını, ışıklarını ufuklara saçarak ağır ağır yükselmeye başladı.” GH,77

“Ne kadar *Türk köylüsü gibi* giyinse, bıyık uzatsa, kasket giyse de bütün fotoğraflarını ezberlediği Alistair John Taylor’du bu!” UBB,210

“Hele ki taş ustası, *Yörük atı gibi* olmalı.” UB,195

1.3. İsim Kısmı Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

“*Ananızın ak sütü gibi* pak bu mıntıka.” UB,271

“Çok karanlık, çok siyah, sessiz bir yer istiyordu. Tıpkı *annesinin mezarı gibi* bir yer.” H,32

“Niyetim, *avucumun içi gibi* bildiğim evin mutfak kapısından içeri girmekti.” İH,530

“ ‘Elbette hayır, Kimyacım. *Ayın on dördü gibi* güzelsin.’ ” A,378

“Dişleri dökülmüş ve ona yaklaşan güzel oğlanların dediği gibi ağzı da çok pis kokuyormuş afedersiniz, *ayının kıcı gibi*.” BAK,404

“Bu kez köylünün elli, yüz davarlarının *babalarının malı gibi* sürüden ayırdılar.” DB,9

“İlk anda su tıpkı küçük bir *bebeğin işemesi gibi* güçle çıkardı.” KSK,61

“Dışarıda, semada incecik bir ışık çizgisi belirdi, tıpkı bir *bebeğin yeni patlayan dişi gibi* yarıyordu kurşuni göğü.” HÜK,42

“*Beş parmağın beşi gibi* bizim komşuların durumu da bir değil.” YÖ,213

“Birlikte birden çekince kuyunun kapağı Bizans’tan kalma *bin yıllık bir zindanın kapısı gibi* gıcırdayarak açıldı.” KSK,166

“Boğazını yırtan hıçkırıklarla Paşa’nın ayaklarına yığıldı, zayıf kolları, *boğulan bir adamın cankurtaran simidine sarılışı gibi*, Paşa’nın dizlerine sarıldı.” SB,203

“Mavi dediyse Settarhan, *boncukların mavisi gibi* değil, limona vuran küfün, taşın, toprağın, kuruyan yaprağın mavisi gibi, soğuk ayın, bulanık ırmakların mavisi gibi mavi.” NA,244

“Ucu kanlı hançeri Kara’nın kanayan burnundan çekip başının üzerine, kafa vurmaya hazırlanan bir *celladın kılıcı gibi* kaldırdım.” BAK,457

“Sesi bir mağaradan gelen yaralı bir *ceylanın sesi gibiydi*.” YÖ,239

“Caminin tüm görkemine rağmen avludaki dört minaresi, *çaresiz bir insanın elleri gibi* inançla gökyüzüne uzanmıştı.” İH,23

“Taşları çevresine saçıyor ama *çifte tüfeğinin saçmaları gibi*.” S,188

“Dudakları aynen uyumakta olan bir *çocuğun dudakları gibi* kımıldadı.” YB,41

“Tanyerinin kızılığ vuran gölün suları uykusunda terledi terleyecek bir *çocuğun yanakları gibi* al aldı.” VD,251

“Yerde parça parça, sayılamayacak kadar çok halı, yaldızlı oymaları *denizin dalgaları gibi* şahlanmış mobilyalar.” NA,61

“*Dere boyu suyunun buzlanması gibi* gerim gerim gerilir.” DB,230

“Bizi burada yanlış pozisyonda, *dış kapının mandalı gibi* gösteriyorsun.” FMBDBT,36

“Sonra yaz, bir *dünyanın sonu gibi* içinde canlandı.” H,47

“Fakat *eğri bir bıçağın kını gibi*, onun bütün hususiliklerini almış olan bu kırk yıllık dosttan ayrılmak, onu yabancı bir toprağa bırakıp gitmek, gerçekten tahammülün üstünde, güç bir şeydi.” MB,34

“Sonra, onlar da *elin çocukları gibi* kafama taş attı...” YB,75

“Musiki ile şiir bu sarayda bir *elmanın iki yarısı gibiydi*.” BÖİA,107

“Avrat dediğin, *emmimin avradı gibi* olacak.” BTÜ,168

“O, çamura düşmüş mısır koçanına benzeyen kızcağızı, o garsonu ve bir azap gibi kendisine musallat olan tebessümünü, kollarının bilezikleri bir *eski zaman devesinin çanları gibi* şıkırdayan orta yaşlı, düzgünlü kadını, hep muhayyilesi uydurmuş olabilirdi.” H,287

“Hastane avlusu, *eski zamanın miting alanları gibi* kalabalık oluyordu.” ET,254

“Geceleri ışığa boğulan İstanbul genç bir *gelinin gözleri gibi* parlıyordu.” UB,138

“Şimdi o kısarak gibi, sanki *gerçek birkısrağın resmi gibi* resmedilmesi günah mı?” BAK,252

“Tıpkı *günümüz dev şirketlerinin logoları gibi*.” İH,389

“Herkesin cinli, efsunlu, uğursuz dediği kuyuda aslında gaz biriktiğini, Mahmut Usta bir gazetenin iki sayfasını *güvercinin kanatları gibi* açıp, iki ucundan yakıp aşağı atarak göstermişti.” KSK,33

“Böyle hep bir arada bakılınca insana sadece zihni bir *hazımsızlığın eserleri gibi* görülen garipbir halita.” H,42

“Genç kadının simsiyah saçları yavrusunu korumaya çalışan bir *hayvanın tüyleri gibi* diken dikendi.” P,204

“Ağır ağır, hiç acele etmeden, varılacak yere behemehâl varmayı kafasına koymuş *hikâyenin kaplumbağası gibi* konuşuyordu.” SD,24

“Üst kattaki çalar saat uzun uzun ötüyordu ki, Yusuf’un düşüne *urgatbaşının fırıldaklı düdüğü gibi* girmişti.” BTÜ,79

“...Tırmandığı kaya parçasında ve güneş altında *ısınan kertenkeleler gibi* canlı ve dikkatli bekliyorlar, sonra acayip bir değişiklikle ellerine geçirdikleri bu insan malzemesinin, bu küçük ve canlı şeyin yerini almağa çalışıyorlardı.” H,285

“Anası ona, kendisini bırakıp giden adamın çocuğu gözüyle bir *ihanetin canlı hatırası gibi* bakmıştı.” MB,78

“Turakçın yoldaşımı - ki o benim hayatımda *ikinin ikincisi gibiydi* - şehit eden oklarından daha zehirli bir oku, kalbime saplamak üzere yıllardır bileyip durmuş meğer.” O,12

“Kütükler sağlıklı bir *ineğin memeleri gibi* dolu dolu idiler.” DB,147

“Kıyayı avucunun, gökleri *kalbinin içi gibi* bilen Büyükhanım göklere de denize de defalarca baktı.” NA,293

“Şu *kandilin alevi gibi* yanayım, şu sigara gibi kül olayım ki etmez.” NA,126

“Settarhan’ın elinin kararı şaşmış olmalı ki iplerden birkaçı daha gevşek atılmış, şimdi tezgâhta bel vermiş duruyor, bir *kemanın gevşemiş teli gibi* sarkıyordu.” NA,135

“Bina, bütün o *kıyıların yalıları gibi* çukurda kaldığı için en üst katından giriliyordu.” SD,190

“Nicedir *kilitli bir kasanın şifresi gibiydi* rakamlar.” HÜK,275

“*Koyunun tuza koşması gibi* istekli istekli yürüyordu.” YÖ,304

“Onlar, yeni düzenler kurmak ve ilerlemek için birleşeceklerdir; *körle kötürümün yoldaşlığı gibi* bir iş için değil!” Tu,95

“Yaşlı bir adam geçiyordu yanlarından, kulak kabartmıştı, ağır adımlarla yürürken, sırtı *kaplumbağanın sırtı gibi* oval ve şişkindi.” R,147

“Yüzünden kan çekilmezden, gözleri yuvalarından fırlamazdan, ağzı yarım bir dem çekip kapanmazdan evvel çıkardığı o ses, tuzağa düşmüş bir *kurdun uluması gibi*, hançerlenmiş bir insanın elvedası.” A,39

“Daldılar *kurdun sürüye dalması gibi*, elim ayağını kesilmiş...” DA,310

“Neşe ve keder bir *kuşun kanatları gibi* birbirine bağlı ve bağımlıydı demek.” A,142

“Recep’in yüreği *lacivert ejderin kuyruğu gibi* göğsüne çarptı, çarptı.” T,103

“Böylece hor görülen, yani tahkir ve tariz edilen, küçümsenen asil Türk milleti tıpkı *lalenin ışıltı gibi* parlayarak bütün dünya devletlerinin sultanı haline gelmiş ve tek güç konumuna yükselmiştir yani.” KM,188

“Bu hiçbir zaman dinmeyen, yorulup usanmayan inilti, *mahallenin nabzı gibi* bütün gece atıp durdu.” BTÜ,47

“...Derisiyle kemikleri arasındaki kasları çürük bir *meyvenin eti gibi* yumuşayıp dağılmış gibiydi.” KH,312

“Onun için bu ağacın etrafından alarga geçilir, onun yüklü dalları, *mukaddes bir gebenin karnı gibi* uzaktan ve adeta dini bir hürmetle seyredilirdi.” SD,30

“Bu şaşmaz kanıt yüreğime öyle bir heyecan ve korku saldı ki *mumun ışığı gibi* neredeyse titreye titreye yürüdüm odada.” BAK,65

“Fısıltıları, ağır akan bir *nehirin sesi gibiydi*; söylenenlerin çoğunu işitemedim.” UB,335

“Bu hayaller tek başlarına kalsalardı, tıpkı bir *ocağın alevleri gibi* kendilerini doğuran musikinin içinde, çok kısa hayatlarını yaşayıp kaybolacaklardı.” H,249

“Şerife Hanım alt basamaklarda, siyah yeldirmesi, başörtüsüyle, büyük *Rönesans mezarlarının ağlayan kadınları gibi* boynu bükük duruyor, ondan beş basamak yukarıda Behçet Bey kendine mahsus talakatle konuşuyordu.” SD,248

“Hatta kentin orasında burasında sayıları yüzleri bulan dokuma tezgâhlarının, önceki akşamlarda bir aruz vezni gibi ahenkle dinlediği ritmik mekik sesleri, bu akşam beyninin duvarlarını, ömürlere küçük darbeler vura vura akan bir *saatin rakkası gibi* dövüyor,

“*Simsiyah bir ejderhanın dev ağzı gibi* kendine yaklaşan her şeyi sonsuza dek yutmaya hazırlanan deniz, ürkütücü bir sessizlikle o karanlıkta bekliyordu.” UBB,301

“Nef’i Efendi bu *sofraların mezesi gibiydi*, hünkârı güldürür, eğlendirir, istek üzerine hicivler söyler ve karşılığında caizeler alırdı.” BÖİA,250

“Katre-i Matem gerçekten de ikiz bir *soğanın yarısı gibi* değil, tek ve metin bir soğan gibi boy atmıştı.” KM,246

“Kerim *sözünün eri gibi* konuştu.” YB,166

“Edep ve terbiye esasına göre kaleme alınan hüsn-i adab kaideleri, ağır ve hüznü bir *şarkının nağmeleri gibi* sindire sindire, tadına vara vara icra edilmeyi talep ederdi.” P,89

“Radyolarımızın bugün, tıpkı *tavukların bir yumurta çıkardıktan sonraki gıdaklamaları* gibi, anlata anlata bitiremediği Toprak Komisyonları, bir karış Bey toprağına dokunmamıştır.” ET,105

“Derken yeraltındaki padişahın sarayında ağlayan kadınların sesinin tıpkı *televizyondaki kadın spikerin sesi gibi* olduğunu anlatmıştı.” KSK,31

“Orman yaban güllerinin özgürce yana açılan ince dalları, yaprakları *uzun yaşlı bir itin dili gibi* daracık.” R,14

“Yollar, *yoksulların bahtı gibi*, kapandı kaldı.” ET,48

“Boğaz yalılarında geçkin yaşlarına rağmen süsler içinde, köşe minderlerinde kızlarının, gelinlerinin, torunlarının, emekdar hizmetçilerinin arasında zevkleriyle, duygularıyla başka bir *zamanın yadigârı gibi* yaşayan ihtiyar hanımefendilerin hatıralarını hala hüznle devam ettirdikleri aşklar, göz kamaştırıcı düğünler, acıktı ayrılışlar, sebebi gizliden gizliye nakledilen vakitsiz ölümler birbiri ardından genç kadının gözleri önünde canlanırdı.” MB,64

“Roma İmparatorluğu'ndan günümüze miras kalan bu üç anıt, *zamanın kutsal bekçileri gibi*, akşamın bu saatlerinde giderek ıssızlaşan tarihi meydanı bekliyorlardı sessizce.” İH,169

“Hemen herkesin bir tarikate salık olduğu, kendisini bir zincirin son halkası olarak ve bir şeyhin peşinde gördüğü zaman rahat ettiği o devirde, mürşit tanınanlar *zamanımızın doktorları gibi* tavsiye edilirdi.” MB,142

“Bu sözün aksi vehmi kulaklarının içinde bir *zehirli yılanın ıslığı gibi* soğuk bir ürperme akıtarak geçiyordu.” MS,384

“ ‘*Zıkkımın kökü gibi*’ diye çıkıştı Reşad karanlığa.” R,111

1.3.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

“Sermet, *Ahfeş’in keçisi gibi* başını sallamağa hazırlandı.” EB,104

“Buharlaşmıştı sanki. Yok oluverdi birden, *Alaaddin’in cini gibi*...” UBB, 57

“Hikâye, *Arap’ın yalellisi gibi* uzarken, bir yerlerde ‘çıt’ ediyordu.” FMBDBT, 18

“ ‘Tıpkı *Aristoteles’in ahtapotu gibi*, Tanrı da keşfedilmeyi bekleyen bir muamma.’ ” HÜK, 236

“Bana gelince ben bu yolculuğa, pardon ‘sefer’ e çıktığımızdan beri gördüklerimden sonra, New Zealand Herald editörünün Yeni Zelanda’yı *Britanya’nın denizaşırı bir şubesi gibi* gördüğünü düşünmeye başladım.” UBB,82

“Gözümüzün önüne bineğinden aktarıp fukara Karamanoğlu’nun, alıverdiler akılsız başını, *Diyarbakır’ın karpuz bostanı gibi...*” DA,470

“Bazen kendimi *Goethe’nin Homunculus’u gibi* bir cam kabuk içinde mahpus sanıyorum...” H,229

“Çünkü onu *Gökışık’ın öz eniği gibi* gördüm, öyle yetiştirmeye ahdettim.” O,304

“Dıştan bakıldığında *Haliç’in tuzlu suyunun uzantısı gibi* görünen bu havuzda aslında bir damla bile deniz suyu bulunmuyor, Kâğıthane Deresi’nden ve Can Kuyusu’ndan gelen tatlı suların karışımı çalkanıp duruyordu.” KM,82

“Belli ki, gökkubbe de *Hinzryedi’nin pistolü gibi* asıl hedefini ıskalamış, böylece ucuz kurtulmuşlardı.” PKA,221

“Boynuzu bir zaman *İsrafil’in kıyamet borusu gibi* öttürdü.” DA,413

“Bazıları sütuna bakıp bakıp ağlar, bazıları bizim *Kumkapı’nın papazı gibi* istavroz çıkarır.” İH,102

“Zaten Salih Kaptan *Muhlis Beyin sağ kolu gibiydi.*” SD,247

“*NasreddinHoca’nın helvası gibi*, her şey hazır, fakat yol çamur!” ET,136

“Ağır ağır gitti saltanat, bizim *Osmanlı’nın çöküşü gibi.*” BEA,36

“*Selçuk ordusunun atlı subayları gibi* giyinmiş, beline çok enli, çok da ağır bir Endülüs kılıcı asmıştı.” DA,238

“Çünkü aynı sırada biz savunmasız, filikalar içinde, *Türklerin talim hedefi gibi* Gelibolu sahillerine ilerliyorduk.” UBB,87

“Bunların hepsinin ayrı ayrı, bir *Wagner operasının şahısları gibi*, hususi havalarla gelişleri, onun içinde uyanışları vardı.” H,54

1.4. İsim Kısmı Sıfat Tamlaması Kalıbında Olanlar

“O benim için, içinde dolaştığım bu *acayip sokaklar gibi*, fakat büsbütün başka cinsten bir gerçek olmuştu.” SD,230

“Hayat, tahammül edilmez bir şeydi; havuç yemekle, *acıkmış bir örümcek gibi* kendi bacaklarından birini yemek arasında ne fark vardı?” H,77

“Talihsizliği *acılı bir çörek gibi* oturup durur içinin derinliğinde.” YÖ,38

“Sazın tellerinden dökülen, *acı sedalar gibi*, dudaklarından duygularını döktü...” YB,169

“Ama ilm-i ledun bir yere akmazsa şayet, beklemiş bir vazonun dibindeki *acı su gibidir.*” A,86

“Hayatının her hadisesi onu yolun ortasında *açık bir hedef gibi* bulurdu.” H,194

“*Aç kurtlar gibi* etrafını çevreleyen iki delikanlıya yumruk yetiştirmeye çalışan iriyarı adamı gösteriyordu Ali.” BEA,118

“Çocuk, birbirinden güzel, birbirinden iştah açıcı bunca yemeğin ortasında ne tarafa saldıracığını şaşırmış *aç tavuk gibi* kalakalmıştı.” P,100

“Yelkenleri rüzgârla *ağır ağır şişen bir tekne gibi* yavaş yavaş hızlanan sevişmemiz, o *vakur yelkenli gibi* bilinmeyen denizlere doğru cesaretle yol aldı.” BAK,465

“*Ağır akan bir çay gibi* eteğimde dolanıyor.” A,360

“Keçi Selim, *ağır bir taş gibi*, vücudunu kanepenin üzerine bırakırken, adeta inliyordu.” YB,203

“Dudaklarını gevdi, parmaklarını sıktı, sonra da *ağızına ateş değdirilen petrol kuyusu gibi* parladı.” YB,165

“Sonra kavisler... İşte bir tane daha, sanki *akan bir yıldız gibi...*” H,106

“Yavrular, ne kabahat işlediklerini bilmiyorlar; niçin dayak yediklerini bilmiyorlar; ezilip düzülüp; *akça yapraklı bir lahana gibi* içlerine dürülüyorlardı.” ET,205

“Bir sabah, bahçedeki kuyudan bir kova su çekerken, soğuk bir yel *akma hançer gibi* kesti ellerini.” P,20

“Karıncalar yoğurda bulandıkça, kapkara, küçümen gövdeler *ak pak inci taneleri gibi* yerde yuvarlandıkça, çocuğun gözlerinde rengârenk parıltılar dolaşıyordu.” P,69

“Ela gözleri, üzerinde bulunduğumuz platformun altındaki *alacakaranlık sular gibi* durgunlaştı.” İH,303

“Kadavrası, karşıdan, bir *alaca yörük kilimi gibi* kızarıyor.” ET,110

“Ali *al bez gibi* kızardı.” BTÜ,121

“Akli kaptırdın mı, *alışık koyun gibi* düşersin kancıkların ardına...” DA,276

“*Altın damarımı rastlamış madenci gibi* parıldadı gözleri Ali’nin.” BEA,101

“...Her süzülüşünde biraz daha kendisini bulan, çokluğu içinden yavaş yavaş kendisi olarak halka halka sıyrılan ve sonunda bir *altın ejderha gibi* insanda çöreklenen ara nağmesi gibi, keskin, öldürücü bir hisle içine yerleşti.” H,339

“Kanlıca koyunda, mehtap denize bir *altın oluk gibi* boşanırken, Nuran'a bunu anlattı.” H,167

“Kâh *altın sarısı renklere bürünmüş rakkaseler gibi* önünden geçiyorlar, onu gülerek selamlıyorlar, kâh kol kola vermiş, sıkı saflarla, bilinmeyen bir hedefe doğru bir Roma taburu gibi geniş ve tesanütlü yürüyorlardı.” MB,25

“*Altın yapraklı bir ağaç gibi*, gözlerinin önünde gene saat seslerini gördü.” MB,24

“...Bu dağların kıvrımlarına altın ve gümüş zırhlar geçirir, sonra alçalan ve arkaya devrilen kavis, bir *altın yelpaze gibi* açılır, büyük ışık parçaları şuraya, buraya *ateşten yarasalar gibi* uçar, kayaların üstüne asılırdı.” H,27

“Bazen bu ışıklar daha inceliyor, gene *altın yosunlar gibi* birbirlerine karışıyorlardı.” H,168

“Evet, çevresi yüksek ve karanlık dağlarla kuşatılmış bu küçük elipsin içinden *amansız oklar gibi* fırlayan atalarımız, bütün dünyaya şiddetle saldırmışlardı.” Tu,183

“*Arabaya koşulu atlar gibi* bir boy ilerliyorlardı.” YA,41

“Bayezıt Camii’nin yan tarafında, büyük kestanenin altında güvercinleri seyretmek, Sahaflar içinde kitap karıştırmak, tanıdığı kitapçılarla konuşmak, sıcak günden ve sert aydınlıktan çarşının birdenbire insanı kavrayan loşluğuna ve serinliğine girmek, bu serinliği çok *arızı bir hal gibi* teninde duya duya yürümek hoşuna giderdi.” H,37

“Kalabalığın içinde harb borusu çalınınca iplerini kırıp koşan *asil harb atları gibi* ihtilâl havasını koklayan bir iki Fransız, siyah millet bayrağının altına dün karşı karşıya dövüşükleri sakat Türk askerlerinin arasına koşmuşlardı.” AG,50

“Kafasının içinde Şekure’nin can çekişme hali, kendi aile hayatının üstünde birdenbire patlayan bir kaza (mermi) tanesinin tehdidi çalkalanırken gene o dakikada, gizli gizli, başka bir düşünce – *ateşten bir burğu gibi* – beynini delmiyor muydu?” KH,152

“Orada *avını kollayan atmaca gibi* gözlerini kısıp etrafı seyretmeyi sürdürdü.” P,79

“Kadın çekip kaptı parayı, *avını yutan kertenkele gibi* hızla.” HÜK,176

“Dikildiği yerde *ayarı bozulmuş saat sarkacı gibi* sallanan Ali’nin sabrını daha fazla zorlamanın yararı yoktu.” İH,272

“Bir kısmının yüzü ise *aydınlık bir mağaza vitrini gibi* parlıyordu.” H,285

“Bu, ikide bir farkında olmadan, *aydınlık bir uçurum gibi* bir yanında penceresi açılıveren şüphe idi.” MB,141

“Biz kırklar bölüğü, kanat sırtta, boynuz başta, *azgın aygır gibi* yeri eşleyerekten beklemekte olalım, bu senin Mavro kardaşın, karanlıktan, ecinni çıkar gibi, sıçramasıyla Akça emminin eteğine sarıldı.” DA,473

“Her yıl çapa, yahut pamuk toplama mevsiminde çiftliği dolduran sürüyle kadına; aptal, pis, pişikli demeyip *azgın boğa gibi* dalandığını, eline geçirdiğini ahıra, kütlü ambarına nasıl sürüklediğini biliyordu.” HÇ,7

“İki adam azmanı, toslaşmış iki *azgın manda gibi*, bir zaman birbirine var güçleriyle yüklendiler.” DA,538

“Yüzlerce kişilik muhacir kabileleri şimdi birbirine eklenmiş, kıyıya birikmiş, ırmak boyunca yayılmış, ipliğe dizilmiş inciler ya da *bağı kopmuş tespihler gibiydi*.” NA,299

“Kentteki yabancı konsolosların her biri *bağımsız bir vali gibi* davranırdı.” VD,54

“Zinciri elinde, biraz topallayarak, gözleri *bakar kör gibi*, hiçbir şey görmeden yaklaştı.” DA,113

“Tehlikeli denecek derecede zengin, her ihtimale gebe, her manasında velut bir kadınlık hayatı, *bakımsız bir tarla gibi* sırf kendisini işleyecek erkeğin yokluğundan yarı hulya, yarı verimsizliğin bütün sebeplerini kendisinde gören bir aşağılık duygusu içinde akıp gidiyordu.” H,67

“Döndükleri zaman, bu etekler *bakır siniler gibi* açılıyor, mavi zipkaları görünüyordu.” S,100

“*Balayına çıkanmutlu çiftler gibi* uçaklarla seyahatlere devam ettik.” KSK,121

“Cazip ve sihirli saat, birdenbire önümde çok *basit bir makine gibi* çözülüyordu.” SD,285

“*Başboş atlar gibi*, nerede çayır görse orada otlar!” SY,94

“Sekizler bir sepet *bayat yumurta gibi* yuvarlanıyor önünden.” YÖ,131

“İzdivaca kadın gözünün ve zevkinin hâkim olduğu, kadınların birbirleri hakkında cinsi kıskançlığın dışında hüküm verebildikleri bu devirde bu konak bir nevi *bedümehtep gibi* kabul edilmişti.” MB,19

“Bütün gün, eğile kalka çalışırken gördüğü, incecik beli, canlı göğüsleri, *besili kısıraklar gibi* dolgun kalçaları ile Bahar’ın görüntüsü geldi, göz kapaklarının içinde karısının görüntüsünün yerini aldı.” SY,10

“Tercüme sanki *bestesi kaybolmuş bir güfte gibi* soğuk...” MS,58

“**Beşlik simit gibi** sırttan yardımcıma döndüm. ‘Eene yaptın bakalım, görüşebildin mi maktulün ailesiyle.’ ” İH,473

“Yok, olmadı, her yanı **betondan bir heyula gibi** kaplayan devasa binaların, çirkin görünümlerini silip binlerce yıl öncesinin antik kentini canlandıramadım gözlerimin önünde.” İH,48

“Fakat beyaz Trabzon bürümcüğünden gömleği içinde **beyaz bir zambak gibi** devrildiğini gördü.” MB,134

“**Beyaz toprak gibi**, şöyle kül gibi bir toz...” S,24

“Gökyüzünün her yerindeydi bulutlar, **beyaz yelkenli savaş gemileri gibi** geziyorlardı mavilikte.” İH,95

“Buna rağmen bahar dalları Vatikan bahçelerini **beyaz zambaklar gibi** doldurduğu bir gün yemyeşil vadilere doğru uzun uzun şiir okumuş, içindeki yalnızlığa gizli gizli gözyaşı dökmüştü.” BÖİA,186

“Kudret Bey, borçlarının, birikmiş kinlerinin, hacaletlerinin arasından çok küçülmüş, **biçare mahlûk gibi** bakıyor.” SD,290

“O gece önce Babil tanrılarına kurban sunan **bilge rahipler gibi** dinsel bir ayin yaptılar, ardından da **sefil ayyaşlar gibi** içip sızdılar.” BÖİA,404

“Nuran'ın yüzü **billur bir kâse gibi** bu parıltıyla doluydu.” H,168

“Zaman uzamış, bana sanki **bin yıl gibi** gelmişti...” O,225

“Aklım benden ayrılmış, **bir avuç bulut gibi** uçup gidiyor, vücudum ateşler içinde yanıyor Valideciğim ama Üsküplü ’nün bir daha geri dönmeyeceği hakikatini kabul edemiyorum bir türlü.” UBB,148

“İki öğrencinin **bir çift terlik gibi** bir araya gelmesini istemiyorum.” HSiİ,20

“Hisleri, **birer birer söndürülen ampuller gibi** köreliyordu.” HÜK,198

“Susuzluk, **bir kütüğü lokma lokma yiyen balta gibi** etini yontuyordu.” UB,436

“Ateş sert ve parlak mukavvayı ilk önce, **bir lahza yaşanmış bir ömür gibi** kavrayıp içten kuruttu.” SD,298

“O zamandan beri, bir vakitler yuvası bildiği okuluyla bağlarını gevşek de olsa devam ettirmişti – **bir türlü kesilip atılamayan duygusal bir göbek bağı gibi.**” HÜK,405

“Yazar olabilseydim, ben de her şeyi gören, her ayrıntının hakkını veren, kimi zaman insanlığıyla beni heyecanlandırıp kederlendiren, kimi zaman da şaşkınlık ve hayrete

boğan bu *bitip tükenmez ansiklopedik kitap gibi* bir şeyler yazmak isterdim.” KSK,109

“Zurna, *boğazlanmış inek gibi* ötüyor, davul deli deli döğüyordu.” YÖ,224

“ ‘*Boktan Hollywood filmlerindeki boktan polisler gibi* konuşuyorsun. Anlamadın mı hâlâ, bu iş buraya kadar.’ ” İH,547

“Son yıllarda, kendimizi, şişirilmiş ve yakıştırılmış rakamları *boş bidonlar gibi* yuvarlayıp gürültü çıkarma modasına kaptırdık, gidiyoruz.” ET,237

“*Boş bir çuval gibi* yıkıldı bedeni.” İH,129

“Cahil sözü *bozuk para gibi*.” VD,52

“Ama çocuk hiç orali olmamış. Bir kere *bozuk plak gibi* takıldı ya, döner döner bildiğini okurmuş” ŞYY,73

“Ve *budanmış ağaçlar gibi* yan yana sıralanan Roma sütunlarıyla kilisenin arasındaki yol boyunca ilerleyerek, katillerin dün gece kurbanlarını bıraktıkları Cafer Ağa Medresesi'nin hizasına ulaştık.” İH,334

“Korkunç olmaktan çok hazindi; dalı, yaprağı *budanmış bir ağaç gövdesi gibi* öylece yatıyordu tahta tabutun içinde.” İH,412

Bumburuş “Enişte Efendi'nin de, o *bumburuşuk ve kötü moruk gibi* azametli bir çenesi ve şimdi en sonunda gözlerimin içine acımasızlıkla dikebildiği gözlerinden anlıyordum, beni ezip geçmeye niyeti vardı.” BAK,190

“Uzun süren bir kıştan sonra, *buzlar altında filiz süren otlar gibi* her şey yeniden filizleniyordu.” SD,20

“-Molla kısmı koşar mı, *büvelek tutmuş dana gibi*?” DA,90

“Şimdi de ruhunu *büyük bir sedef gibi* Nuran'ın sesine açıyordu.” H,175

“Kehkeşanın ortasında güneşte parlayan *büyük buğday başakları gibi*, yeni güneş manzumeleri kurulur.” H,61

“Çok defa *büyük denizler gibi* susar.” H,229

“Kıskançlığın, sevginin, pişmanlığın, arzunun ümitsiz tapınma duygusunun bu üst üste uzattığı çehreler, kendi içinde ve teninde bir *büyük fırtına gibi* derinden coşup çoğalan, ona yanaşacak, hatta nefes alacak en küçük yer bırakmayan ve genç adamı doğurdukları âlemde hapsedip tüketen bu çehreler, denebilir ki, onun üst üste değişen dünyalarıydı.” H,54

“Kurumuş çeşmelerde bulabildiğimiz birkaç damlacık, *büyük pınar suları gibi* içimize serinlik veriyor, canımıza can katıyor.” ET,17

“...kadınlar pencerelerden ‘devletin aslanları’ diye asilerin kalplerine kuvvet verir, korku şehrin üstünde *büyük rüzgârlar gibi* eser, Hacı Bektaş kazanı meydana taşınır, başlar alınır, hal’ler yapılır...” MB, 43

“...Sonra yavaş yavaş Vaniköyünden Kandilliye doğru yürüsün ve tam yokuşun üstünde bir taşa otursun, denizi seyretsin, geceyi *büyük ve siyah bir gül gibi* koklasın.” H,331

“Bana zihni açık polisler lazım, *canlı cenaze gibi* dolaşan adamlar değil.” BEA,50

“Elimden gelip geleceği, hancı ile yolcu arasına *cansız bir perde gibi* çekmek olur şu fani bedenimi.” A,52

“O zamana kadar Nuran’ı sadece uzaktan, *cazip bir hayal gibi* görmüştü.” H,117

“*Cepheden dönen yorgun askerler gibi* serilmişiz.” Tu,541

“Önceleri bir *cılız arı vızıltısı gibi* çıkan ve yarı duyulup yarı duyulmayan imamın sesi, sekiz on yıldan bu yana, yaban malı çiftte hoparlörün sırtında şahlanmış, uçuyor.” ET,33

“Minik gözbebekleri *cıvalı bilyeler gibi* döndü yuvalarında.” BEA,205

“Saçları özensiz bir topuzla toplanmıştı; omuzları, *cilalı fildişinden biblolar gibi* beyaz ve parlaktı.” HÜK,327

“Şimdi de *cins bir horoz gibi* lokantanın dibinde kendi kendine kibirleniyordu.” H,162

“Bu önsöz de yazarın *coşkun bir ırmak gibi* yazdığını anlatıyor.” Tu,394

“Behçet Bey, yavaş yavaş bu ılık nefesle bütün odanın dolduğunu, acayip ve uykuda bir hayatiyetin, *çabuk büyüyen bir nebat gibi*, her yanı sarıp istila ettiğini sanıyordu.” MB,57

“Muhakkak Kreuger' in arkadaşları arasına girer, elinizde sazınız, bütün hüviyetiniz içinde güneş *çalkanan bir havuz gibi* musiki, nağme ile dolu, bize gamlarla ruh arasındaki gizli münasebetleri anlatırdınız.” MB,148

“Bu altı yüzden fazla çocuk, küçücük ilçeye bir dağılmıştır, ilçe, içine *çaput doldurulmuş iç lastiği gibi*, şişmiş çıkmıştır orasından burasından.” ET,29

“*Çaresiz bir çocuk gibisin*, dedi.” YB,268

“Bu seste, insanın içine zehirler akıtan, ağırlar dolduran bir şey vardı: Dört yanı dağlarla çevrili o uzak köyde, yedi yıl ayrılık çeken kadersiz karının, *çaresiz bir serçe kuşu gibi*, çırpınışları gözler önünde canlanıyordu.” ET,15

“İhtiyarın pörsümüş bozuk sinirleri bu son haykırmadan bütün bütün sarsılarak kalınlı inceli *çatlak zurna gibi* bağıra bağıra: -Kızıma ne yapıyorsunuz?” HS,253

“Berber Reşit ise, mengeneyle sıkıştırılmış *çelik tel gibi* sinirli, bir meşale gibi alev alev, yerinde duramıyor, sokaklarda, oradan oraya seğirtiyordu.” HÇ,226

“Leyla’nın tek ömürlük uykularını örümcek ağı kadar zayıflatan hatıralar, benim çağları aşip geçen aşkımlı potalarda eritip imbiklerden geçirerek iplik iplik ediyor ve *çelik zırhlar gibi* örüp sırtıma giydiriyordu.” BÖİA,323

“*Çelimsiz bir horoz gibi* kabardı.” BEA,130

“Kan damarlarında yarış eder gibi, *çılgın bir akıntı gibi* akıp gidiyor.” SB,408

“Candan ve şen tavrıyla, öyle hızlı konuşuyordu ki, sözcükler *çılgın bir sel gibi* dökülüyordu.” HÜK,125

“Konuşurken âdemelması, *çırpıntılı sulardaki bir şamandıra gibi* inip kalkıyordu.” HÜK,53

“Hatta sizi yavaşlatan yılların yorgunluğuna, *çiçekten prangalar gibi* ayağınıza sarılan geçmişin acı anılarına rağmen, Evgenia’nın estirdiği o tatlı rüzgâr yüreğinizdeki acıyı, kederi dağıtır, size hayata yeniden başlama gücü verir.” İH,79

“Korucu Ali Dayının kocaman kulakları, *çiğ et gibi* kızarmıştı...” S,29

“Çekikgöz zulmünden ve zorba ağalar elinde inlemekten kurtulup azıcık nefes alan şehirlerde, kasabalarda camiler, medreseler, imarethaneler, hastaneler, kervansaraylar, çeşmeler, sebiller, hanlar ve hamamlar, köprüler her yanda *çil altınlar gibi* serpiliyordu.” O,276

“Zülfikar, Florina’da trenden inerken, hava kapanmış, *çisiltili yağmur gibi* hafif kar serpiştirmeye başlamıştı.” VD,98

“*Çürük biber kokusu gibi* bir koku!” YÖ,126

“O günden sonra hep bu gıcık tekrür ediyor, evin içinde, bütün yalıyı *çürük bir göğüs gibi* gümleten öksürükler işitiliyordu.” AM,427

“*Çürük dişler gibi* sıra sıra dizilmiş yan taş, yan ahşap binalar; çansız kiliseler; mum ve buhur kokulan; ortalıkta dolanan çeşit çeşit insan: Floransalılar, Venedikliler, Rumlar, Ermeniler, Yahudiler ve Fransisken keşişleri.” UB,393

“Ben parmaklarımı adamın ağzına sokunca *çürük salaşpur gibi* bir yandan, öbür yana şöyle ayırıveririm.” HS,206

“Ansızın uykusunun arasında çocuğun *çürümüş bir körük gibi* hırlayan göğsünden bir şey kopar, ağlayarak uyanır; öksürür, öksürür, öksürür.” S De,84

“Yalnız yazmakla, *daima işleyen amele gibi* sanatın aynı mertebesinde kalacaklarını, eğer hakikaten sanat sahibi olmak isterlerse asıl sanat ehliyle ülfet etmek, onların hünerlerini, sırlarını tahlil eylemek lâzım geleceğinde ittifak ettiler.” MS,63

“Bir müddet dul yaşadktan sonra annesi yeniden evlenmiş, üst üste birkaç çocuk daha doğurmuş, onların yüzünden evde *daimi bir misafir gibi* duran ilk oğlunu, zaman zaman adını hatırlamayacak derecede unutmuştu.” MB,72

“*Dalgalarla yıkanan bir kaya gibi*, onların üstünden geçtiğini duydukça mesuttur. H,132

“Artık lakırdı söylerken şaşırıyor, yanında bir hareket etmekten sıkılıyor, *dayak yemiş kediler gibi* büzülüyordu.” MS,283

“Adama *deli camuz gibi* bakıyor.” BTÜ,279

“Keto’ya vuramadığı için *deli danalar gibi* olduğu yerde eşinen Pirana’ya döndüm.” BEA,15

“Adam *deli dervişler gibi* azdı.” Tu,287

“Acı bir figanla, evin orta yerinde *deli kasırga gibi* esip döndü.” YB,91

“Topuklarıyla atını mahmuzladıktan sonra *deli rüzgâr, taşkın nehir gibi* hızlanarak dörtlüyle uzaklaştı.” A,121

“Yeşildere’de zaman *deli sular gibi* bulanık aktı.” YB,89

“Yüzü *demir bir kapı gibi* kapandı.” A,209

“Haliç’in kıyısında *demirden bir ortaçağ şatosu gibi* dikilen Bulgar Kilisesi’ne yaklaşır kenaradı Leyla Barkın.” İH,526

“O zaman, o vakte kadar frenlenmiş olan sabrının olanca coşup kabarmasıyla taşan bir güçlülükle, *demirden bir pençe gibi* eliyle düşmanını çekti.” S De,21

“Fakat dönmesine kalmadı, kapının ardından *demir kısıkaç gibi* bir el, ense kökünden bastı.” YÖ,195

“O zaman, içinde *demir yumru gibi* bir ağırlığın acısını duyuyor, başka hiçbir çaresi kalmayarak canlarına kıyan insanlar gibi avunmayı kendisine yasak edilen, sağlığını, giderek de hayatını tehlikeye atan içkide buluyordu.” RA,249

“Muktedir devlet geleneği, tıpkı gökte *devasa bir fırtına bulutu gibi*, en lüks villadan en mütevazı gecekonduya kadar, her evin üzerine çökmüştü.” HÜK,147

“*Devasa iki mızrak gibi* gökyüzüne uzanan iki kulenin arasında, dövme demirden kanatları ardına kadar açılmış duran ‘Bab-üs Selam’ın önü mahşer yeri gibiydi.” İH,375

“Sonsuz sayıdaki deliklerinden, uyuyan şehrin üzerine ışık serpen *dev bir kevgir gibiydi* sema.” UB,100

“Evliliklerde kadınların erkeklerden daha genç olması geleneğini adeta *dini bir emir gibi* kabullenen köylüler, Meryem’in Gazi Ali Çavuş’tan birkaç yaş büyük olmasını önceleri hiç hazmedemediler.” UBB,18

“Anında çekti elini Azize, incecik bedeni *dişi bir kaplan gibi* gerildi.” BEA,253

“‘Yoldüzer’ giriverdi tarlaların içine, *dişi görmüş bir aslan gibi*, başladı tepinmeğe, yırtınmağa!” ET,210

“Yıkık halleriyle, *dişleri dökülmüş devler gibi* dizilmişlerdi şehrin yamaçlarında.” UB,227

“Bu bir gözlü, sekiz körü yokuş yukarı *dişli tren gibi* hızla çekiyordu.” HS,220

“Sandal *dizginleri çekilmiş bir at gibi* olduğu yerde durmuştu.” HK,139

“Rüzgâr, büyülu bir güçle doldurmuştu gemlerinin yelkenlerini; toprak, *doğurgan bir kadın gibi* ekilen tohumları nefis yemişlere dönüştürmüştü; deniz, cömert bir bahçe olup balıkların en lezzetlisini vermişti onlara.” İH,3

“Bu düşüncelerim özellikle Gelibolu denen yerde *dokuz yıl gibi* gelen sadece dokuz gün yaşadıklarımdan sonra sanki deniz dibinde uzun süredir saklı bekleyen birbirine bağlı büyük bir batığın aniden su yüzüne çıkması gibi önüme diziliyor.” UBB.83

“Adile Hanım, kendisinde eski zürriyet tanrılarının kudretini vehmeden ve bu yüzden tıpkı bir Asur boğası gururiyle gezinen, semt kadınlarının, işçi kızlarının karınlarına hep bu vehimdeki imkânların sonsuzluğu içinde, behemehâl *doldurulması lazım gelen bir kap gibi* bakan komşusunu şimdi *boşalmış bir balon gibi* biçare, başı düşük, bütün emniyeti yığılmış tasavvur ediyor, (gülmeden yüzüne bakabilecek miyim?) diye düşünüyordu.” H,73

“Gül, *donmuş bir insan gibi* yerinde çakılıca kaldı...” YB,328

“*Donuk kayalar gibi* boy vermezdi.” DB,17

“Tıpkı *doyduğu halde doyduğunu bilmeyen bir balık gibi* şişip kabarıyordu saray.” UB,343

“İngiliz kadınına hakaret etti diye [bir] Hintli’yi İngilizler *dört ayak hayvan gibi* yerde yürütmüşlerdi.” AG,83

“Küçük dükkânların hemen her tarafına bir yığın insan elbisesi, hazır hayat şekilleri, müstakil, *dört taraflı kilitli talihler gibi* asılıydı.” H,51

“Yaşam tarzını sürekli savunmak durumundaydı, *dört yanı kalabalık ordularla çevrilmiş minicik bir ada devleti gibi*.” HÜK,94

“Önüne bir el açıldı mı derhal, *durdurulması imkânsız bir şelale gibi* konuşmağa başlar, müspet ve menfi o kadar ihtimal ve imkânı bir arada sayardı ki kendisini dinleyen müşterinin bütün hayatını ve ruhunu *açık bir kitap gibi* okuduğuna inanmamasına imkân yoktu.” SD,262

“*Durgun bir göl gibi* kıpırtısız olan ifadesinden hiçbir şey anlaşılmıyordu.” UB,358

“Karısının ölümünden beri *durmuş bir saat gibi* bütün fikri hayatı olduğu yerde kalan ve hatta üstündeki elbise, boyunbağı, pödüsüetli ayakkabısıyla 1909 yılına ait canlı bir hatıraya benzeyen bu adamı...” H,51

“*Dut yemiş bülbül gibi* susuyorlardı.” A,314

“Bu yüzden yolda bakılınca yayvan, *düz bir ev gibi* görülüyordu.” SD,190

“Maziye ihmal edersek hayatımızda *ecnebi bir cisim gibi* bizi rahatsız eder, terkinin içine ister istemez sokacağız.” H,227

“Bir çocuk ısrarıyla evin bünyesi içinde bu oda, yıllar boyunca, acayip varlığıyla yavaş yavaş, *efsanevi bir meyve gibi*, otuz yılın içinde damla damla meydana gelmişti.” MB,13

“Kurşun renginde *eğri bir kılıç ağzı gibi* uzanan Mansurat çayı Mansurat vadisinde kaldı.” R,20

“Belki biraz sonra o *el ele verilerek yapılan rakslar gibi* o da halkaya girecekti.” SD,235

“Yaşadıkları günlerde kendi açısından önemli gördüğü özellikle iki sorunu dert etmişti kendine: İlki, Osmanlı Devleti’nin *eliayağı tutmayan yaşlılar gibi* gücünü yitirışı, uyruklarına söz dinletemez duruma gelmesi, öbürü, Osmanlı Türklerini saran göç dalgası.” VD,107

“Koca köyler *elifi bozulmuş hırka gibi* dağılmaya başladı.” DB, 9

“Muhtar’dan ‘kötülük ruhu’, bir *elmastan taşan ıstık gibi* taşıyordu.” SD,265

“Haliç'in *erimiş altın gibi* parıldayan suları, kendinden emin, sakince kıvrılarak Boğaz'ın girişine doğru uzanıyordu.” İH,138

“Boy uzun, omuzlar geniş, kalçalar bir *erkek çocuk gibi* dar, ten ipek gibi yumuşak ve beyaz, gözler iki büyük mavi mine çiçeği gibi...” SB,42

“Mümtaz bu acayip kasırganın arasında İkinci Mahmud'un veremle *eski bir muşamba gibi* sararmış yüzünü, ağır püsküllü fesinin altında ve kendi icat ettiği Avrupa biçimi lacivert, sırmalı elbisenin yakası üstünde aradı.” H,246

“Zamanla karısına, bütün aksak taraflarını öğrendiği *eski bir otomobil gibi* alışmıştı.” H,86

“Bu, çok hasretli, sıcak, insanı kavrayan ve boğazına tıklan, göğsüne *eski bir türkü gibi* çöken bir ışıktı.” H,191

“Tuhaf giysiler içindeki adamları, *eski bir uygarlığı tanımaya çalışan uzaylılar gibi* yüzlerce yıllık surların önünde işe yarar bulgular ararken, o karşımıza dikilmiş, bizimle çene çalıyordu.” İH,213

“Köpek başını *eski divan âşıkları gibi* eşiğe koydu ve kapının dışına uzandı.” H,123

“Bu edebiyatın da, *eski elbiseler gibi*, yeni baştan moda olmasını istiyorum.” Tu,650

“Altın bir tepside veya kadife bir yastıkta bir galibe uzatılan o *eski kale anahtarları gibi*, genç kadın bütün hüviyetini bu bakış ve tebessümle kendisine uzatıyor, hediye ediyordu.” H,74

“Ve Rabia'nın hicabından taze yanakları gene *eski nadide bir şarap gibi* lâl rengini alıvermişti.” SB,145

“...Günlük hayat manzaralarıyla takvim ve burç istiareleriyle, Kitabı Mukaddes sahneleriyle süsleyen *eski ressamın gibi*, Nuran'ın saatlerini, sade bir renk cümbüşü ve parıltı olan, *çalınmayan sazlar gibi* ihtimallerin zenginliğiyle konuşan bir yığın hayalle süslemeğe başladı.” H,147

“...Bestenin üzerine iyice bastığı (men) hecesi birdenbire gümüş ve mercan çerçeveli bir *eski zaman aynası gibi* derinleşiyor...” H,243

“Ve yatağının iki yanında birer *eski zaman tılsımı gibi* duran siyah katran vücutlu, kıvrıcık saçlı, kırmızı karanfil dudaklı, akik gerdanlıktı fellah kadınlarını, komodinlerin, odanın içinde her kımıldanışında kendisine şişkin göğüslerini gösteren ve Behçet beyi tadılmamış, yabancı zevklere davet eden süslerini düşündü.” MB,12

“Yangın seyrini *estetik bir örf gibi* benimseyen, her sınıftan yığınlarca insan vardı.” MB,103

“*Etime takılmış bir çengel gibi* her yere taşıdım ismini ve şimdi senin için uzak bir hatıradan ibaret olsa da özlüyorum o eski günleri.” UB,278

“*Ev altına hapsedilmiş mart kızgını kediler gibi* tahta perdenin öbür tarafından mırnav narası atan hovardalara kız da içeriden mır mır diye uygun cevap veriyordu.” HS,246

“Keskin bir rayihaydı; hani zencefil çayı ya da *ezilmiş çam dikenleri gibi* yakıcı ve acı ama kötü değil.” A,383

“*Fırtınadan sonra karaya vurmuş yüzlerce balık gibi* bir araya gelmiş, aynı havayı soluyorlardı.” UB,459

“*Fokurdayan bir yemekten çıkan buhar gibi*, müzmin bir hınc tüterdi bacalardan.” UB,444

“Bir kez konuşmaya başladı mı, *frenleri patlamış araba gibi* devam ediyordu Şirin; dışarıdan bir kuvvet uygulanmadıkça durmak bir yana, yavaşlamıyordu bile.” HÜK,144

“...Yolcular kapının önündeki iskemlelere oturup konuşuyorlar, pencerelerden bir *fütürist tablo gibi* sade göz, sade kulak ve tecessüs, yahut arzulu kadın başları uzanıyor, arsız İtalyan neferleri işsizlikten kapıların önündeki çocuklarla saatlerce oynuyorlar...” H, 26

“Biz de inşaat yaparken *gebe bir kadın gibiyiz.*” UB,323

“Bu minvalde sözler söylemiş, *gece yarısı yağan kar gibi* derin bir sessizliğe gömülmeden evvel.” HÜK,26

“Kaç defa Mümtaz, tıpkı, şurada sekiz, on kulaç su kaldı; ayaklarım karaya bastığı, kollarım toprağı kucakladığı zaman bütün yorgunluklarım bitecek diye düşünen biryüzücü gibi, onu bir selamet toprağı, *geçilmesi lazım bir karşı yaka gibi* görmüştü. H,60

“Nikola en iyimserleriydi ve rakamların diline de bir o kadar vâkıftı; Davud, kararlı ve ağırbaşlıydı ama bir o kadar inatçı; dilsiz olan Yusuf, *geçit vermez bir orman gibi* esrarlıydı...” UB,24

“Şehrin kıyısında *geçit vermez kale duvarları gibi* uzanan surlar.” İH,457

“*Gem almış atlar gibi* yarışa hazır.” DB,201

“*Gergin bir tel gibi* tiz çıkıyordu sesi.” BEA,340

“Çünkü namert sandık, *gevrek karpuz gibi* parçalanıp içindekileri ceviz gibi dağıtacağına, saman torbası gibi yığılakalmıştı.” DA,557

“Bir duvara atılmış *gevşek bir buz parçası gibi* görünmez zerreler haline giriyorlardı.” H,285

“*Gıdıklanmış yarış atı gibi* açıldıkça açılıyordu.” DB,304

“Her nakkaş, her durumda, her resimde *gizli birimza gibi* hep aynı şekilde resmediyormuş kulakları.” BAK,291

“Fakat bir kerecik bile Ata Mollaya ondan bahsetmedi; aralarında *gizli bir yara gibi* daima kanadı durdu.” MB,48

“Her ay toplanıp başka bir odaya taşınalım, *göçebe kavimler gibi*.” HÜK,355

“Soğuktan duyarlılığını kaybetmiş ihtiyar parmaklarım, sayfaları çevirirken sedef saplı emektar merceğim ve sol gözüm resimlerin üzerinden bütün cihanı kateden görmüş geçirmiş bir *göçebe leylek gibi*, altındaki manzaraya şaşmadan, ama yine de hayranlıkla bakıp yeni bir şeyler okuyarak geçiyordu.” BAK,361

“Sonra, *göç eden kuşlar gibi* bir anda geri dönerler.” A,60

“Taht-ı Süleyman’dan her nasılsa *gökten düşen elma gibi* Trabzon’a düşürmüş dedemin hikâyesi sade çizgileriyle belliydi aslında.” NA,13

“ ‘Elbette hanımefendi’ dedi hizmetçi; *gönüllü bir suç ortağı gibi* sesini alçaltarak.” HÜK,177

“Memiş, *görmüş geçirmiş bir kaptan gibi* dümene oturmuş, sandalın başını açıyordu, kıyıya yaklaştıkça.” HK,80

“Genzimi yakan o koku *görünmez bir duvar gibi* çarptı suratıma: Tiner.” BEA,135

“*Gözlerine far tutulmuş ürkek tavşanlar gibi* oldukları yerde kalakalmışlardı.” BEA,8

“O zamana kadar Behçet Bey’e *gülünç ve biçare bir mahlûk gibi* bakmıştım.” SD,125

“*Gümüşü bir deniz gibi* çalkalandı toprak.” UB,20

“Yeni alınan teke, yaprak koparmak için başını silkeledikçe boynundaki küçük çingirak *gümüş para gibi* ses veriyordu.” S,55

“O gün güzel bir hava altında Ahmed Cemil’in matemiyile istihza ederek Halicin güneşli suları akar bir *gümüş su gibi* kayıklarının kenarlarından geçip gidiyordu.” MS,342

“Görüş açımı kapatan dört akasya ağacını geçince *gümüştan bir nehir gibi* beliriverdi Haliç gözlerimin önünde...” İH,529

“Atiye, bu cinsten hatıraların *gündelik bir iş gibi* tekrarlandığı bir evde büyümüştü.” MB,68

“Kuytu bir cami duvarının kenarında, güneşin girmediği, o billur sazların insan talihiyle alay etmediği, arıların hayattan ve güneşten sarhoş, vızıldamadıkları, çocukların *güneşte kırılmış ayna gibi* insana batan berrak çığlıklarla gülüp konuşmadıkları bir yer...” H,33

“*Gür akan ırmaklar gibi* çağlıtlarla dolaşıyordu damarlarında akan kan!” VD,333

“Terli yüzü *hafif kavrulmuş soğan gibi* pembeleşti zanlının, ama konuşma isteği kaybolmadı.” BE,206

“-Dikkat et, *halis Müslüman gibi* düşünmüyorsun Molla Bey.” M,92

“Boğazlarına *ham armut gibi* tıkanan sözlerle, geride kalanlara veda ettiler...” YB,16

“Yıldırım hastalığın pençesinden henüz tam kurtulamamış, *hamile kadınlar gibi* başını bir yere yasladığında hemencecik uyuyordu.” NA,307

“Sesi hafif *hardalda bırakılmış bir hıyar gibi* garip ve dili yakıcı bir gevreklikle Türkçe kelimeleri değiştiriyordu.” H,87

“Beyaz karın üzerinde *hareketli kara lekeler gibi* eğilip doğrulan, düşmemek için birbirine yapışarak yürümeye çalışan İstanbullulardan bahsediyordu.” BEA,145

“*Hareli bir kumaş gibi* mütemadiyen rengini değiştiriyor, amma yine muayyen iki üç renkten harice çıkamıyordu.” EB,127

“Sesi *hastalıklı biri gibi* cılız çıkmıştı.” İH,237

“Daha sonra bin türlü kırılmış oyuncaklar, koparılmış kitaplar, o her gün sabah akşam toplanıp da Bülend’in yalnız bir uğramasıyla güya canlanarak *haşarı kedi yavruları gibi* odanın her tarafına dağılan ufak tefekler ayak basacak, oturacak yer bırakmazdı.” AM,97

“Zavallı Mümtaz, İstanbul sokaklarında bir nevi *hayalet gemi gibi* yaşıyordu.” H,56

“Yalnız karşı tepeler bu çok donuk şekilde parıltılı perdenin üstünde çok *hayali bir gemi gibi* insana baktıkça her şeyin başlangıcı olan sırrı, büyüü derhal verecekmiş hissini bırakan, kendi hakikatlerinden uzaklaşmış hüviyetleriyle yüzüyorlardı.” H,120

“*Haylaz bir çocuk gibi* ışıdı yüzü.” İ,265

“Kara Ali’ye manalı manalı baktıktan sonra, yanında *hazır kuvvet gibi* dikilen kardeşlerine sert sert bağırdı.” YB,163

“Kara’nın adamlarıyla korunan kalabalık kabilemiz, tıpkı bir *hazine taşıyan kervan gibi*, sapa yollardan, ara sokaklardan, kuş uçmaz kervan geçmez ücra mahallelerden yol aldı ki bekçilere, Yeniçerilere, meraklı mahalle kabadaylarına, haydutlara ve Hasan’a çatmayalım.” BAK,398

“Karşı evin penceresindeki ışıklar *henüz açılmış yaralar gibi* parlıyordu.” SD,327

“*Hınzır oğlanlar gibi* güleştüler.” UB,456

“Limanın üzerinde, *hilkat garibesi bir kuş gibi* havalanmış fili görenler, ağızları açık vaziyette bakakaldılar yukarıya.” UB,44

“Öbür taraftan ise Fatma’nın hayatı ve talihi üzerinde en *hissi bir romancı gibi* duruyor, kızın biçareliklerini durmadan anlatıyordu.” H,198

“Sanki kâinatın bu tılsımlı yekpareliğine katılmayan *hodbin ve hasetli ruhlar gibi*, kendi kendilerine yanıyorlardı.” H,166

“İsmimi *hüzünlü bir kelime gibi* telaffuz etmişti.” A,247

“Osman’ın altındaki çam iğnesi tabakası *ısınmış tuğla gibi* sıcaktı.” SB,371

“Oğlan, ‘Olmaaaz’ diyerek eteğini elimden kurtarıp, *ıslak sabun gibi*, pençemden çıkıp savuştu.” DA,463

“Milliyetçilik, *ısmarlama dikilmiş bir takım elbise gibi* tam uydu Hakan’ın ruhuna.” HÜK,87

“*Işıktan bir rüzgâr gibi* geçti yanımdan.” İH,544

“Demek ki duygular, şu karşımdaki *ışıl ışıl parıltılı gök gibi* aslında birer resimdiler.” KSK,56

“Âşık olurlardı birbirlerine; kızın okşayışları *ıtrlı sular gibi* akardı teninde.” UB,56

“Şarap yasaklandı, müzik aletleri yakıldı, meyhaneler kapatıldı, kerhaneler mühürlendi, yeni açılan kahvehaneler *içi geçmiş cevizler gibi* bomboş kaldı.” UB,134

“*İçten içe çürüyen bir ağaç gibi*, içten içe yedi bitirdi kızcağızı.” BEA,352

“*İdama giden bir mahkûm gibi* kaderini kabullenerek adım adım yürüdü Topkapı Sarayı’ndan içeri.” UB,47

“Üç aydır çektiği emek ve yaptığı bunca rollerden sonra *iflas etmiş bir tacir gibi* kollarının yana düşüverdiğini görmek isterdim.” BÖİA,246

“Böyle olduğu hâlde bile bu makaleler dişleri dökülmüş, *ihhtiyar ağızlar gibi*, delik deşik çıkıyorlar.” AG,37

“Çakır gençliğinden, canlılığından çok şey kaybetmiş ama bütün *ihtiyar kurtlar gibi* fizik bakımından dermansızlığını teknik kabiliyetleri ile kapatıyor...” ŞYY,98

“*İki ayrı kimyasal madde gibi*, birbirlerine karıştıkları, katıldıkları yok.” ET,167

“Fakat en küçük depresyonda *iki başlı yılan gibi*, içinde onlar uyanıyor, garip bir şekilde benliğini sarıyordu.” H,37

“Fakat onun dizleri, içi boş *iki lastik boru gibi* göçüyor, çeneleri çarpıyordu.” SB,201

“Biraz sonra beraber atlattıkları fırtınanın daha fazla yaklaştırdığı *iki uzun yol denizcisi gibi* güvenle bakışarak tazelenmiş çaylarını içiyorlardı.” UBB,168

“Şimdi iki harman *iki yanardağ ağzı gibi* al, turuncu, sarı alevlerle çatır çatır yanıyorlardı.” BTÜ,374

“Kısa, yassı ökçeli, dar parmakları *iki yelpaze gibi* açılan iki ayak, durmadan oynayan on parmak!” T,15

“Bu kuru yaprakları çiğnemek her zaman bir üzüntü verirdi Halime’ye; ama bugün *ilk çifte çıkan köylüler gibi* umutlu ve sevinçliydi.” HK,70

“Ta ezelden beri, *iksirlerinin reçetelerini unutmuş bunak bir büyücü gibi* en olmadık kokuları birbirine katardı İstanbul: Hoş esanslarla nahoşları, güzel ile çirkin maharetle harmanlardı.” HÜK,134

“Pir Dede’nin yüzünde sevinç çizgileri kaynaşırken, Kerim *imdat bekleyen bir kazazede gibi* Pir Dede’nin konuşacağı anı bekledi.” YB,355

“Çayırdı tüten bir güzel tazelik kokusu, *ince bir tül gibi* bizi kapladı.” GH,78

“Sadece buhar vardı, *incecik bir tül bent gibi* hafif ve narin.” UB,252

“Sof hırkasının içinde *ince fidanlar gibi* başını eğmiş duran bir gönül sultanı, bir ince zarafet.” O,7

“İtina ile yolunan siyah kaşlar iki *ince hilal gibi*...” SB,43

“Tek katlı revaklar üstünde iki sıra pencerelerden ve kubbenin eteğinde *inci kolye gibi* dizili yuvarlak kemerli pencerelerden içeriye bol ışık giriyor, çinilerden aksederek camiye aydınlık, adeta neşeli bir hava veriyordu - hem de havadaki bedbinliğe rağmen.” UB,327

“Yılın bu vakti için beklenmedik derecede soğuktu hava; bora, *intikam peşindeki mağdur bir ruh gibi* vuruyordu camlara.” HÜK,191

“Boğaziçi gecesi siyah bir *ipek perde gibi* karşı kıyılarına iniyor.” SB,363

“O gece Settarhan *ipini koparmış başboş sandallar gibi* uğradığı limandan demir atamadan ayrıldı.” NA,366

“Sanki *ipi kopmuş bir karagöz gibi* bir şey olmuştu ve kendi kendini dağıtıyordu.” H,333

“Kâğıtlar uçuşuyordu havada amaçsızca, *ipini kopartmış uçurtmalar gibi*.” HÜK,247

“Cendereden kurtulan fil bir iki adım atmaya kalktı; *ipleri kesik bir kukla gibi* yığıldı kaldı.” UB,44

“*İşgalci bir düşman ordusu gibi* özel hayatını ve geçmişini yağmalayan bu can sıkıcı kadından kurtulmak hevesiyle başını salladı Peri.” HÜK,201

“Suçsuz kadın rolünü şahane bir şekilde canlandırıyordu karşımızda, hiç şüphe yok, *iyi bir oyuncu gibi* şu anda kendisi de inanmıştı yalanlarına.” BEA,391

“Bu konuşma böyle devam ettikçe Kudret Bey olduğu yerde küçülüyor, büzülüyor, *kabahatli bir çocuk gibi* dudakları titriyordu.” SD,95

“Duvara dayalı küçük bir masa; üstünde, kabı çıkmış bir radyo: *kabuksuz bir meyve gibi*.” Tu,352

“Delilik, *kafa yapan bir madde gibi* akıyordu şehrin damarlarında.” HÜK,14

“Sözler bir *kâğıda dizilmiş yazı gibi* havada dizilip beklediler.” UBB,227

“Hele bir keresinde, kentin üzerini yanık et kokusu *kaim bir çatı gibi* kaplamış ve günlerce rüzgâr esmediği için insanlar yemeden içmeden kesilmişlerdi.” BÖİA,188

“İndireceği baltanın kolumu *kalın bir dal gibi* koparıp kafatasıma gömüleceğini bilmeme rağmen, elimden başka bir şey gelmediğinden sadece bu hareketi yapabilmişim.” İH,117

“En çok erik ağacı var bahçede, meyveleri *kalın birer başparmağı gibi*, meyvelerin renklerinin yüzde sekseni al kırmızı, geriye kalan kısmı olgun donda yeşil sarı arasında, meyveler üzüm salkımı gibi, dalların başları toprağa eğilmiş.” R,31

“Her biri, kazara öteki olmadığında, *kanadı kırık kuş gibi* sızlanıp kalırdı ortada.” P,112

“Amca Bey *kanadından vurulmuşyarasa gibi* hala toprağın içinde debeleniyordu.” M,141

“Sesim gökyüzünün karanlığında *kanatlı hayaletler gibi* uçuşan martıların rüzgârında dalgalandı: ‘Ne yaptın sen?’ ” İH,543

“Bir işler ki, *kancık ayı gibi*!” BTÜ,17

“Yere düştüğümü gören kalabalık, *kan kokusu almış çakal sürüsü gibi* uludu.” İH,116

“Selim boğazında düğümler atan bir çift sözü, bir top *kanlı tükrük gibi* Kerim’in suratına tiksinierek fırlattı.” YB,351

“Önü sıra *kara akikten bir kütle gibi* dikilen duvara baktı.” UB,19

“Şimdi, gelin de, kız da, karşımda birer *kara bohça gibi* duruyorlardı.” ET,173

“Ulus söz dinlemekten kalır, kişi oğlu *kara böcek gibi* kanatlanır, gözünü hırs bürür, ondan belli!” DA,300

“Şimdi oturduğu yerde gözleri sokağa dalmış, kapının önünü *kara bulut gibi* almış mütemadiyen vızıldayan kara sinekleri dinliyordu.” SB,107

“Meryem’in karasevdası *kara büyü gibiydi.*” UBB,178

“Akşam olup da ıslak odaya kapandığında, *kara çalı gibi* elleri, kurumuş bedeniyle Haceli, üstüne kartallar gibi çullandığı zaman duyduğu sıkıntıyı duyuyordu şimdi içinde.” YÖ,126

“Abdülkadir’le birlikte köyün içine *kara dağ gibi* girerler...” YB,35

“Divanla iki koltuktan oluşan bej renkli bir oturma takımı ve duvarda bir *kara delik gibi* duran LCD televizyon.” BEA,100

“Havalar, *kara derya gibi*, çalkandı, karayelin estiğinde *kara meşe ormanı gibi* uğuldadı.” DA,480

“Bakü geniş meydanlar, yüksek binalar, ferah caddeler, geniş parklar ama en çok da *kara ormanlar gibi* göklere yükselen petrol kuleleri, petrol tarlaları, petrol boru hatları demekti.” NA,252

“Yokluk *kara tapan gibi* geçti hepimizin sırtından...” DB,27

“Başı bir *karlı dağ tepesi gibidir.*” T,39

“Bünyamin, elinde olmaksızın, zavallı babasının ta baştan beri büyük bir oyun oynadığını, *karnından konuşanlar gibi* su şırlıtısından gök gürültüsüne, acı feryatlarından zevk inlemelerine, esnaf bağırtılarından savaş naralarına kadar bütün sesleri taklit ettiğini ve meddahlar gibi sesini kılıktan kılığa sokarak herkesi konuşturduğunu düşündü.” PKA,154

“Düşünceler yoğunlaşıp, *kati bir cisim gibi* ağırlaşınca düşüncelerin yoğunlaştığı mekânda zaman donar.” UBB,238

“Keto’nun dişlerini sıkıldığını, *kavgacı bir horoz gibi* öne doğru eğildiğini gördüm.” BEA,14

“Ünlerini azizler gibi çile odasındaki acılar yüzünden, ya da *kayıp koca gibi* bileğinin gücü ve kılıcının ucuyla uçurduğu kafalar yüzünden değil...” BAK,136

“Bedrenk Asiye *kaynar güğüm gibi* içten pazarlıklı idi.” P,147

“Kalbimden geçenlerin, hatıralarımın ve acılarımın renkleriyle uydurduğum için anlattıklarım kendi başımdan geçenlere eşlik eden bir çeşit *kederli nakış gibi*ydi.” BAK,212

“Elimdeki şamdanın ışığında kendisini değil, karanlık ve soğuk odanın ortasında *kefenlenmiş bir ceset gibi* uzanan beyaz yatağını gördüm.” BAK,335

“ ‘Bu akşam olmaz’ dedim ama *kendinden emin bitirimler gibi* rakıyı bir dikişte içtim.” KSK,55

“Feryadı *keskin cam kırıkları gibi* dört bir yana dağılıp delik deşik ediyordu geceyi.” A,48

“Cevap vermedi Kudret, sadece baktı, *keskin iki bıçak gibi* ısıldayan gözlerle hiç korkmadan, hiç çekinmeden, bir gün elime düşersen, sana neler yapacağımı biliyorum dercesine baktı.” BEA,210

“Kaşları gene birbirine hücumla hazırlanan iki *kıllı böcek gibi* çatılmıştı.” SB,240

“Ellerini kınalı, *kınalı koçlar gibi* süsleyip el içine kat dedi.” YB,230

“Haset fesat ehli ile çekemeyenler, *kırağı yemiş batlıcan gibi* pörsüyü pörsüyü verdiler.” DB,103

“Taşkın suların akıntısına kapılmış *kırk dal parçaları gibi* gelip geçtikleri bu dünyada, suların sürüklemeyeceği bir kaya gibi görüyorlardı onu.” SY,117

“Efruz Bey işte bu ıstılah cellatlarından biriydi, münakaşaya girişti mi, ıstılahlar atmaya başlar, bu atılan şeylerin karşısında *kırk ikilik gülleler gibi* hiçbir mantık, malumat blokhavzı dayanamazdı.” EB,124

“Şehrin evliyası, mutat olduğu üzere selâmıma karşılık vermek yerine *kırk mezar taşları gibi* sus pus oldular.” A,133

“Nihayet iskelenin parmaklığı açıldı, *kırk yıllık ahbaplar gibi* beraberce vapura girdiler, yine alt salonda oturdular.” H,97

“Fatma’nın sol kulağı altına doğru, *kırmızı haşhaş çiçeği gibi* bir öpücük yapıştırdığını kurup, iki eliyle bacağına sıkı.” YÖ,261

“Bu eşyalar, tıpkı kenardaki sedef kakmalı rahle, duvardaki kavukluk, yumuşaklığını hatırlayarak dokunduğum *kırmızı kadife yastık gibi* Şeküre’yle çocukluğumuzu geçirdiğimiz Aksaray’daki evden kalmaydı ve o evdeki mutluluk ve resim günlerimin ışıltısından hala birşeyler taşıyorlardı.” BAK,42

“Kürtçe, Türkçe, Zazaca, Rumca, Ermenice, Ladino şarkı sözleri, *kıvrıla kıvrıla yükselen duman halkaları gibi* birbirlerine eklenirdi havada.” HÜK,30

“Taşları, *kibar bir tahta eşya gibi* işlemedeki ustalıkları besbelli...” ET,70

“Yaşı sekseni aşkın olduğu halde *koca çınar gövdesi gibi* dik, aksakalı göbeğe indiği halde ölümsüz Hızır peygamber gibi çevikti.” DA,143

“*Kolu kanadı kırık turnalar gibi* bir evin içinde yaşayıp gideceklerdi belki.” NA,273

“Esther Hala elinde bir bardak elma suyuyla, çılgın bir heykeltıraşın elinden çıkma *komik, şişman bir heykel gibi* donakaldı.” A,18

“Beni görünce, *kopya çeken öğrenciler gibi* telaşla toparlandılar.” İH,121

“Gerçekleşmesinden gizlice *korkulan rüyalar gibi* bu da ürkütücüydü.” UBB,37

“Bunun için iki *koyu firuze taşı gibi* mavi gözleri, uzun siyah kirpikleri arasında ağzından daha büyükmüş hissini verir.” T,53

“Kökleri orada, kendini oradan koparırsa, *köksüz bir ot gibi* kuruyacak.” SB,307

“Penceremden rıhtıma bakarken en önce uzaktan – bir süre için denizden kaçarak biraz rıhtımların üzerinden gezintiye çıkmış küçük, oynak, hoppa bir *köpüklü dalga gibi* – ufak bir dansçı dalgasıyla yürüyen bir şemsiyeyi gördüm...” S De,87

“Trafik, *kötü ellere düşmüş sihirli bir değnek gibiydi*; dakikaları saatlere, insanları vahşilere, akıl kırıntılarını düpedüz çılgınlığa dönüştüren.” HÜK,13

“Ama aynı zamanda *kristal bir çiçek gibi* narindi.” A,263

“Sesi *kristal şamdanlar gibi* kırıldı duvarlarda.” BÖİA,122

“Fakat, *kuduz bir hayvan gibi*, gene çırpınıyor, saldırıyordu.” MB,133

“Sohbetler, yarenler bozulmuş, sofralara haram girmiş, nefisler *kuduz canavar gibi* azgınlaşıp gem almaktan çıkmış.” DA,81

“*Kuduz köpekler gibi* üstüne çullanacaklar.” YÖ,307

“Yükselen deniz karşısında *kumdan kaleler gibi* yavaş yavaş dağılan detaylı, kapsamlı planlar yaparlardı.” HÜK,351

“Kilise avlularındaki mezarlar, tekke bahçelerindeki vâdî-i hâmûşân hepten dolmuş, *Kurban Bayramı’nda kesilip derisi yüzülen ve ağaca asılan koyunlar gibi* şişmişti şehirdeki kabristanlar.” UB,133

“*Kurbanlık koyun gibi* eli ayağı bağlı teslim etmiş oluruz canavara.” YA,26

“Murat’ı da *kurbanlık koçlar gibi* kınala, Allah adına yemin ederim ki er geç benim elimden gider, er geç...” YB,73

“Kime dokunmak istesem, *kuru bir dal gibi* elimde kalıyordu.” SD,332

“Şiir, bütün bir hayat, *kuru bir yaprak yığını gibi* yakıldığı zaman seyredilen parıltıya benzerdi.” H,251

“Akşam olup da plajlar boşalınca, aynı broşürler yırtılmış ve lekelenmiş olarak rüzgârda uçuşurdu; ‘ten’, ‘günah’, ‘cehennem’ sözcükleri *kurumuş yosunlar gibi* kumların üstüne saçılırdı.” HÜK,33

“Yanakları *kuru üzüm gibi* buruş buruş, zayıf gövdesi kamburdu.” UB,23

“En iyisi masayı böyle bırakmaktı, *kusursuz bir tablo gibi*.” A,400 “Tırnağın, pirinç tanesinin üzerine çıplak gözle bile zor görülebilecek resimler yapan *kuş beyinli nakkaşlar gibi*, küçük, ince çalışma merakı vardır.” BAK,299

“Tanrı’dan gelen bu dişi armağanı *kutsal bir emanet gibi* koruyordu Jüstinyen.” İH,320

“Antikacı dükkânlarında, üzerinde mazinin, yaşanmış zamanın izlerini taşıyan ve bu izlerle güzelliği, değeri artan, hulasa zaman ve insan tecrübesini *kutsi bir büyü gibi* kendi varlıklarında taşıyan bir yığın eşya vardı.” MB,15

“Ayşe’nin, yeşil söğütlerin sık yaprakları altına saklanan *kuytu pınarlar gibi* rakit gözleri denizin en hain ve gazablı dakikasında köpürürken aldığı yeşil rengi aldı.” AG,111

“*Küçük bir kamus gibi* her şeyden behre sahibi olan, siyasî başmakaleyi bitirdikten sonra sıhhate dair bir bend yazmaktan yahut iktisada ait bir meseleyi kurcalamaktan içtinap etmeyen bu adam şimdi mektep çocuklarına kurşun kalem beğendirmeye, resim örnekleri göstermeye mi çalışacak?” MS,233

“Konuşurken *küçük bir mağara gibi* açılan karanlık ağızından, kül rengi buharlar çıkıyordu.” BEA,6

“Rakibinin yumruğunu *küçük bir top gibi* avucunda ezmeye başladı.” BEA,119

“Camekânlardan birinde iki aydan beri dedikodusu bütün İstanbul'u dolduran eski mücevherlerden biri tek başına, *küçük bir yıldız topluluğu gibi* haşin, insan dışı, fakat güzel, parlıyordu.” H,53

“Bu iri eller üzerindeki kılların, avizenin sarı turuncu kırmızı, yeşil ışığı altında *küçük dikenler gibi* kabardığını görüyordu.” MB,89

“...Hepsi kendi insanlık yükleriyle, ayrı ayrı diyarlardan gelmiş *küçük kervanlar gibi* buraya, alkolün su başına, bu hep bir arada paylaşılan acayip inzivaya konmuşlar...” H,285

“Önünde sayısız günler vardı ve onları *küçük kuklalar gibi* ümitleriyle giydiriyordu.” H,114

“İki katlı, fakat o *küçük spor otomobilleri gibi*, neredeyse mukavvadan zannedilecek fakir bir evin penceresinden bir tango sesi geliyor, yol ortasında toza bulanmış kız çocukları oyun oynuyorlardı.” H,17

“Peri içkinin suyun içinde *külrengi bir mürekkep gibi* yayılışını seyretti.” HÜK,51

“Sesi, elli altmış yıl öncelerden kalma *külüştür bir plağın sesi gibi* cansız bir cızırtıyla çıkardı.” YÖ,91

“Gökyüzü o kadar yakın görünüyordu ki sanki uzansa tutup çekebilecek, *laciverdi bir şal gibi* omuzlarına sarabilecekti.” HÜK,266

“Gözleri bir *lastik top gibi* sıçrayarak dolaşan cüce ile tavana asılan yeşil kırmızı şeritli güllaç tekerlekleri arasında dolaşırken Rakım sordu, gene sordu: - Ne istiyorsunuz, Sinyor?” SB,105

“Öldürdüğüm insanların yüzleri çemberler hâlinde başımın üstünde dönmeye başladı, *leşe üşüşen akbabalar* gibi.” A,395

“*Leziz bir lokma gibi* tadına vararak, hep bir ağızdan tekrarladılar: ‘Âmin!’ ” UB,358

“Sandal *mahmuz yemiş at gibi* silkinerek ileri sıçradı.” Syf37

“Çocuk *makinelî tüfek gibi* başladı: -Borcu çok dayı. Çay borcu, esrar borcu, kumar borcu... Babam dedi ki...” BTÜ,245

“Etrafında pervane kesiliyor diye hemen de *mal bulmuş mağribi gibi* sarılacak değildi ya!” HÇ,304

“Sokağa çıkar çıkmaz, tam bir hamlede atımın üzerine atlamak üzereydim ki, tam bir daha hiç dönmem diyen *masalsı atlı gibi* dar sokaklardan kaybolacaktım ki, nereden

çıktığını hiç anlayamadığım koskocaman bir kadın, baştan aşağı pembeler giyen bir Yahudi, elinde bohçası üzerime geldi.” BAK,43

“Semalar *masmavi çarşaf gibi* gözlere gülümsedi...” YB,306

“Gözlerindeki ışıltı kaybolmuştu, *masum bir çocuk gibi* görünüyordu.” BEA,197

“Nuran'ın yüzü içten gelen hamlelerle gittikçe daha derinleşiyor, sanki bu *mavi gece gibi* içten aydınlanıyordu.” H,163

“Onu yarası bağlanacak, kırık kanadı sarılacak *mecruh bir güvercin gibi* okşayıcı, öpücü bir el ile tuttu.” MS,295

“Nuran çok *meraklı bir hikâye gibi* gerisini sordu: -Sonra? Sonra ne yaptınız Suat?” H,259

“Çınar gibi, *mermer anıt gibi* bir simgeydi Tülü de.” SY,117

“Ceketin devrik yakası içinden görünen, keten bluzların arasında yükselen genç boyun bir *mermer direk gibi* dimdikti.” T,27

“Beni oraya amcamın zoruyla, yaz süresi için geçici olarak almışlardı, *mevsimlik işçiler gibi* görünüyordum aylık çizelgelerinde.” BBY,84

“Başında, tepesi *Mısır'daki piramitler gibi* sivri, deve tüyünden keçelenmiş bir külah vardı. BÖİA,138

“Azur, Tanrı'dan ve hayattan, inançtan ve bilimden bahsederken, kelimeleri, *minik pirinç taneleri gibi* saçılıyordu etrafa.” HÜK,281

“Tam o sırada, *minyatür bir havan topu gibi* taşıdığı açılmamış bir şarap şişesiyle beliriverdi Azur.” HÜK,317

“Yüzündeki samimiyet, *molotof kokteyli çarpmış kumarhane penceresi gibi* paramparça oldu.” BEA,80

“Ve bu musiki gittikçe kudretini artırıyor, bir *musallat fikir gibi* insana saldırıyordu.” H,167

“Bu eserden nefret ediyor, kırık hayatının intikamını ondan almak istiyordu; kapadı, bu küçük defteri avucunun içinde *muzır bir böcek gibi* sıkıyordu...” MS,382

“Ama David'in yüzündeki ifade kilitli, *mühürlü bir kapı gibiydi.*” A,28

“Her mezeyi *müşkülpesent bir tadımcı gibi* dener, yavaş yavaş sindirirdi.” HÜK,29

“Bütün *mütehakkim tabiatler gibi* o da, balmumu gibi kalıptan kalıba giren Tevfik'de, ideal bir koca sezdi.” SB,15

“Kahkahalarla gülüyordu: Eminim ki senin için ölüm bir fırında iyice piştikten sonra, tıpkı bir *müzede muhafaza edilen eşya gibi* ebediyette daha parlak, daha kendisi olarak beklemektir.” H,266

“Halet Efendi’nin Paris’ten İstanbul’a dönmesinden sonra kontesin yalısında *müzmin veremliler gibi* perişan geçirdiğim yıllarda sayfalarım karıştı, öykümün bütünlüğü bozuldu.” BÖİA,383

“Fuzuli Mehmed Bey elindeki kitabı *nazenin bir sevgili gibi* sevmeye başladı ve tarihi eskiten o uzun ve muhteşem zamanın tozlarını avuçlarının içinde yavaş yavaş, haz duyarak okşadı, kokladı, seyretti...” BÖİA,5

“Saliseler içinde *oltaya takılmış balık gibi* havada sallanmaya başladı.” BM,57

“*Olgun bir meyve gibi* gevşemiş bedeni kasıldı, meyvenin çekirdeği kadar katılaştı.” UBB,204

“*Orduevine giren bir sivil gibi* yabancı hissederim kendimi.” Tu,373

“Bu hünerleri, bazı eski kuyucuların kendilerinde *Orta Asyalı şamanlar gibi* doğa ötesi güçler ve sezgiler vehmetmelerine, yeraltı tanrıları ve cinleriyle konuştuklarını ileri sürmelerine yol açmıştı.” KSK,18

“Hacı İsmail *otuzluk delikanlı gibi*, elinde silah dimdik dururken, Keçi Selim çaresiz bir çırpınıp içinde Gül’e baktı.” YB,375

“Birbirlerini görünce *öfkeli kediler gibi* kabardılar...” BEA,159

“Sabaha kadar öyle bomboş dururdu bu masacık, *öksüz çocuklar gibi*.” BEA,129

“Ümitleri, hayalleri *ölü balıklar gibi* kıyıya vurunca bir milliyetleri kalmamıştı hiçbirinin ve şimdi tek ümmete mensuplardı: Dilenci.” NA,257

“Işığını yitiren boş evler, *ölümü bekleyen karantinadaki hastalar gibi* sessizce dikiliyorlardı karanlığın içinde.” BE,91

“Aferin Nevzat, *önyargılı polisler gibi* düşünmeye başladın.” BEA,222

“Hâlbuki temelli göç edenler ya da göçmen ruhlar, aslında çok daha yalnızdı; *parçaları eksik yapbozlar gibi*, hep yarım...” HÜK,351

“Bütün kafasındakilere, hepsine birden (paydos!) demek, kapıları açmak ve yol vermek, son zerresine kadar her hatırayı, her hayali, her tasavvuru kovmak ve herhangi bir nesne, cansız ve şuursuz bir mevcut olmak, bu güneşin altında *parlak bir yılan sırtı gibi*, bir ucu dikilen sokağa...” H,58

“Hepsi *patlamaya hazır bomba gibi*.” BEA,329

“Lakin savaşa katılmadığını ilan eden bir ülkede bile savaşın açtığı yara, *patlamış bir irin gibi* etrafa çoktan saçılmıştı.” NA,110

“*Pençesine diken batmış bir boz ayı gibi* bağıırıyordun az evvel, tavanı başımıza indireceksin sandım.” A,49

“Arkamı bir dükkâna dayadığımı, dizlerimin, arka kemiğimin *pişmiş paça gibi* yıştığını, döküldüğünü duydum.” AG,27

“Bense *pişmiş spagetti gibiyim*, hah!” HÜK,138

“*Porselen demlik gibi* kırmızı çay tabaklarına resmedilmiş palabıyıklı, ihtişamlı İran Şahı’nı da tanıyamadım.” NA,40

“Pislik gibi yaklaşıyorlar, her an suç işleyecek *potansiyel suçlu gibi*.” BEA,188

“Ne olmuştu o uğuldayan, yaşam sevinci taşan, gülüşlerin kahkahaların *renkli balonlar gibi* uçuştığı sokaklar?” VD,272

“Tıpkı bir arslan izinde yürüyormuş gibi, sıtmal ve halecan içinde, başı küçük kollarının bir türlü tam kavrayamadığı tanburuna eğilmiş, olduğu yerden bu sesin gece içindeki macerasını düşünür, onun Boğaz tepelerinde *renkli bir uçurtma gibi* süzülüşlerini takip eder, sonra da *eritilmiş altın gibi*, bir tarafta, durgun suda külçelendiğini zannederdi.” MB,21

“İki sade kemik denilecek kadar uzun el dalları ayırıyor, on erguvanı tırnak on *renkli kelebek gibi* göz alıyor.” T,81

“*Rütbesi sökülmüş bir general gibi* kaçtı...” YB,42

“Koca kulakları *rüzgârla dolmuş yelkenler gibi* açılmıştı.” UB,17

“Çarpışır, sürtüşürdü bedenler; *rüzgâra kapılmış karahindiba tohumları* gibi.” HÜK,20

“*Rüzgâra karışmış bir fısıltı gibi* uçucu; ince tülbentlerden yapılmış gibi şeffaf bir bebek.” HÜK,61

“*Rüzgâra tutulmuş yaprak gibi* sarsıldı delikanlı.” İH,129

“Öyle günler oluyor ki *rüzgârda sallanan beşik gibi* sakinler; ne yiyor, ne içiyorlar.” A,225

“Öyle ki musluk başından döner dönmez, *sabahtan akşama kadar afyon tarlasında otlamış bir at gibi*, yeniden baygın esnemeler üzerine çöküyor, gittikçe şiddetini artıran bir horultu ile ilk fırsatta uyuyordu.” MB,108

“Mevsimine göre, ikindi veya akşam piyasasını, bir pencere arkasından iftar zamanını bekleyen *sabırsız bir oruçlu gibi*, dalgın dalgın seyrederek, sonra Beyazıt' a doğru yavaş yavaş yürürdü.” MB,102

“Kopmuş rezeleri yüzünde *saçma yemiş kuş kanadı gibi* sarkan pancurlarının arkasında boş ışığa, ebediyen *yabancı bir göz gibi* bakıyordu.” SD,269

“Çünkü bu kapıdan asıl camie giden yolun etrafındaki ağaçlar bizi bir *sadık lala gibi* senelerce sırtlarında taşıdılar.” SD,27

Safkan “Hani kolay ve konforlu hayatlar için dünyaya gelmiş ama bir şekilde yolunu kaybedip kendini yaban ortamda bulmuş asil, *saf kan köpekler gibi* abes duruyordu araçların çoğu.” HÜK,15

“Hâlbuki inanç meselesi, tıpkı *sahnelere dönen bir diva gibi* güçlü bir dönüş yapmıştı.” HÜK,282

“Birinci selam son bir çırpınıştaki adeta *sakatlanmış bir kanat gibi* muallakta kalan bir nağme ile bitti.” H,244

“Kardeşini, gözünün önünde canlı fakat *sakit bir facia gibi* ‘Anlamıyorsunuz, yazık!’ serzenişiyle duran o biçareyi anlamamış, anlamak için birşey yapmamıştı.” MS,275

“*Salavattan ürkmüş şeytanlar gibi* bakıyorlardı karşılıklı yüzlerine.” BÖİA,60

“Daha uzaklarda İstanbul’un bulutlara yansıyan ışıklarını *sarı bir sis gibi* görebiliyordum.” KSK,15

“Doğu diyarında erkek kalbi, tıpkı *sarkaç ucundaki küre gibi* bir uçtan bir uca savruluyordu.” HÜK,189

“Dışarıda da yağmur hafiflemişti; akşamın laciverdi kapladı üzerlerini; ay, *sedefli bir muska gibi* asılıydı göğün bağrında.” HÜK,361

“Zavallı köpekler boyunlarında zincir, en *sefil köleler gibi* zincirlenmiş olarak tek tek sürüklene sürüklene sokaklarda gezdirilirlermiş.” BAK,22

“Orada iyice ayıklanmış, *sentetik bir ilaç gibi* süzgeçlerden geçmiş, aslının dışına çıkmış şeylerle karşılaşmazsınız.” SD,60

“Daha buna benzer herkes içindeki kurguları bir *serbest kürsü gibi* hamam kubbesinde çınlattıktan sonra önde biri el çırparak herkesi yönetmeye başladı.” KM,155

“Sonra *serin bir membadan ayrılmayan çöl yolcuları gibi* yine o ciğerlerine taze bir hayat veren membalara ricat ettiler.” MS,54

“Böylece soğuk rüzgârların doldurduğu bir arafta kendi vücudunu aramağa mahkûm *serseri ruh gibi* tenden tene girmiş, hiçbirinde bir lahzadan fazla duramamış, şimdi bütün tecrübeleri iflas ettikten sonra, Mümtaz'la Nuran'ın aşklarında ısınmağa gelmişti.” H,181

“*Sert bir rüzgâr gibi* kapladı soğuk su alev alev yanan alnımı.” İH,68

“Hüseyin Nazmi *sert elli bir cerrah gibiydi*, fakat tam yaranın neştere muhtaç olan yerine dokunmuş oldu.” MS,75

“En çok da, eceliyle öldüğünü kabul etmekten başka bir çarem kalmaz diye, babamın kanlar içindeki yüzünü yıkar, elbiselerini sessizce değiştirirken -kolunu alttan ver, diye fısıldamıştı Hayriye- bir çeşit *sessiz ibadet gibi* içimizi saran bir dehşetle korkmuştuk.” BAK,213

“Çünkü *sıcak ekmek gibi* insan ıstırapıyla, azmiyle, hasretle, ölümle baş başa kalırsınız!” SD,219

“Etraf bembeyaz, *sığ satırlı deniz gibi*, kırağı tozlarına çarpan gün şavkıyordu.” R,124

“Birbirine benzeyen, *sıradan insanlar gibi* olurlar.” İH,90

“Yakından bakınca kumral saçlarında, *sırma iplikler gibi* altın tonlar olduğu fark ediliyordu.” HÜK,231

“Bu defa itmedi beni, aksine *sırnaşık bir kedi gibi* usulca sokuldu.” BEA,229

“Amcası Recep *sıtma tutmuş kediler gibi* titremeye durdu...” YB,135

“Hep birlikte, *sihirli bir halı gibi* orta yerde asılı duran, saçtan bir örtü meydana getirdiler.” UB,68

“Bununla beraber, on dakika evvel, *siniri çekilmiş bir diş gibi* her türlü insanlık duygusundan mahrum sandığım bu adam şimdi beni itham ediyordu.” SD,317

“Çirkinliğinin hüznü hastalığı, belli zamanlarda bunalım dönemleri olan *sinirsel hastalıklar gibiydi*.” S De,27

“*Sivri bir buz parçası gibi* delip geçti yüreğini bu kelime.” HÜK,58

“Henüz gündüz olduğu halde ziya ferini yitirmiş, sema *siyah bir pelerin gibi* kapanmıştı üstlerine.” UB,120

“Hatice Kadın'ın da içinde bulunduğu gelin evinde kulaklara sızan fısıltılar, odanın içinde *soğuk bir rüzgâr gibi* esti...” YB,234

“Mümtaz onun o andaki bakışlarını sırtında bütün ömrünce *soğuk bir şey gibi* duyacağını anladı.” H,196

“İlk kez Karadeniz’in sütliman, *soğumuş bir çorba gibi* durgun, kuzu gibi itaatk r kalması için dua etti.” NA,199

“Orta yerinde değıldi ama yine de özenle bakılınca görülebiliyordu; yağı lekesi *soluk bir papatya gibi* duruyordu.” BBY,36

“Daha doğırusu etrafımda onun ve arkadaşlarının sesi, sazların bir türlü tutamadığım ahengi vardı, bu ahenk beni öbür dinleyiciler gibi alıp peşinden s r kleyeceğı yerde üzerime bir dalga gibi yığılıyor, bazan da *sonsuz bir çukur gibi* ayaklarımın dibine açılıyordu.” SD,233

“Bu arzudan, aştan, hayranlıktan daha yüksek, daha derin, şahsına ait her türlü kaygıdan uzak, içinde *sonsuz bir med gibi* yükselen şefkat duygusunun Nuran’ı idi.” H,190

“*Sorumsuz bir genç gibi* haylazca omuz silkti.” İH,440

“Hepsi de çıkmaz sokak, *sönmüş lamba gibi* insanlar.” SD,48

“Masum kıpırdanışla, *suçlu çocuklar gibi* konuşt .” YB,12

“*Sudan çıkmış balık gibi, ağılamaktan bitap düşmüş bebek gibi, takatten kesilmiş rüzgâr gibi*, bir an kim olduğunu, ne yaptığını unutarak.” UB,61

“İçinde bir  mid belirdi; y reğı sonsuz bir merhamet ve şefkatle *suya atılmış Japon oyuncağı gibi* birdenbire açıldı.” H,77

“Biraz evvel kardeşinin musibetini defetmek çaresini ararken bir idam hükmü soğukluğı ile inen bir kelime *suya düşen bir taş parçası gibi* ağır ağır, suları yarararak ricat mümkün olmayan bir sükût ile kalbinin en derin noktalarına kadar, türlü emelleri ezerek, hülyaları parçalayarak iniyordu: Hiç!..” MS,294

“Mutat olan,  ırac kısmının,  ayırd  ilerleyen *sümüklü böcek gibi* yavaş yükselmesi idi ama Cihan istisna olabilirdi.” UB,232

“Sultanahmed bahçesinin parmaklıklarına dayanmış (bir ihtiyar) dişsiz ağız açık, fersiz gözlerinden, *sürülmüş tarla gibi* buruşan yanaklarına akan gözyaşlarıyla beraber bağıra bağıra ağılıyordu.” AG,48

“Hiç mahalle çocuklarının oynadıkları bir viranelikten *süslü bir bebek gibi* k  k bir kız geçerken tesadüf ettin mi?” MS,126

“Amma korkutmuşt  insanların gözünü bu Nizam, bizim karşımda nasıl da *süt dökmüş kedi gibi* terbiyeli duruyordu oysa.” BEA,314

“*Süzgeçli teneke gibi* ağız var.” Y ,31

“ ‘Hani şu vampir filan görünce kaçmak yerine dolaba saklanan *şapşal sarışınlar gibi* çılgılık attın.’ ” HÜK,168

“Hep korumuş, *şarapla tatlanan ekmek gibi* mutlulukla kutsamıştı yaşamını.” İH,209

“Güya yeni hayatının şen maskesi *şeffaf bir ipek peçe gibi* eski hayatın gamlı simasının üstüne örtülüvermişti.” SB,111

“Onun yanındayken hem her şeyi sil baştan öğrenen bir genç kıza dönüşüyor, hem *şefkatli bir anne gibi* hissediyor, hem de rahminde can taşımaya hazırnilüfer çiçeği gibi açılıyor, kadın oluyordum.” A,275

“Gökdelenlere bakıyorduk, *şehrin kalbine çakılmış beton hançerler gibi* hayasızca karşımızda dikilen...” İH,560

“Mevki, para, rahat yaşamak ihtirası her an ve herkesin karşısında *şeytani bir iğva(ayartma) gibi* gizli sofrasını açıyor ve çok telkinli işaretlerle davet ediyordu.” SD,255

“Nasıl İsmail Bey onun için zaman zaman ‘Nolur, bir parça muvazeneli olsa, böyle ikide bir çıldırmasa, herkesle didişmese, dostluğuna, düşmanlığına güvenilebilse.’ diye düşünürse, o da birçok meziyetlerine hayran olduğu Molla Bey için ‘Ah, şu herif ne zaman insan olacak, ne zaman biraz kızacak, ne zaman böyle *tahtadan at gibi* gezmekten kurtulacak...’ diye söylenirdi.” MB,46

“İstanbul’un çapraşık yollu, mescitli, bakkallı küçük mahallelerinde, o *tahtadan kutu gibi* evlerde her ne pahasına olursa olsun haysiyetini muhafaza etmeğe...” SD,258

“Sabah gördüğümden bu yana biraz daha büyümüştü ama *tamamlanmamış bir resim gibi* hâlâ kederli görünüyordu.” İH,97

“Derhal şınaverler deniz dibini *tarak dubalar gibi* araştırıp bu kolların ayaklarını, gövdesini ve başını da getirsinler.” KM,194

“Sık sık gittiği Ankara, ya da İstanbul’da, tırnakları boyalı, *taş bebek gibi* kadınlara bakmaz olur muydu?” HÇ,5

“*Taşkın ama görünmez bir nehir gibi* saray hayatının orta yerinden akıyordu harem.” UB,54

“İşte tam o esnada, *taşkın bir su gibi* akarak Şems-i Tebrizî meydana çıktı.” A,330

“...Enlemesine kesilmiş bir yarığ andıran şekilsiz bir ağız ve *taşlı tarla gibi* çiçek bozuğu bir ten.” BEA,105

“Sesi *tatlı bir esinti gibi* çıkıyordu.” BEA,364

“Bayram’ın *tatlı göl suları gibi* parlak gözleri var.” YÖ,126

“O yalnız güzel, bir dükkânın vitrininde göze ilişmiş hoş bir bebek gibi güzel, resimli bir kitapta birkaç dakika düşündüren bir *tatlı yüz gibi* güzel bir vücut; hayır bir vücut değil, bir şey olarak bakıyordum.” S De,90

“*Tavaya düşmüş mercan balığı gibi* ne bakıyon...” M,165

“İkinci güneşi, bulutları aralayıp bir an görünmüş, akan şarabı *taze kan gibi* parlatmıştı.” DA,14

“Hepimiz, *teftişten geçen askerler gibi* sıra sıra dizilip selâm durduk.” A,300

“Nuran bu kanı kendisinde *tehlikeli bir miras gibi* yıllarca gezdirmiş, onu uyutmağa, onu inkâra çalışmıştı.” H,124

“Komşumuz Selahattin Bey, Ekrem Bey’e babanın mektuplaştığını Merkez-i Umumiye haber vermiş, hatta babanı *tehlikeli bir adam gibi* göstermişti.” SD,188

“Kendisine bu lezzetleri veren mahlûk, din kitaplarının insanoğluna bir nevi tuzak gibi gösterdiği, hayat mücadelesinin ileriye bakan her göze *tehlikeli bir engel gibi* işaret ettiği mahlûktu.” MB,63

“Çırağan Sarayı’na karadan saldıran kalabalık, ‘serdap’ kısmını geçip de, kırdıkları kapı, pencerelerden asıl saraya girmeye başlayınca, Sabri Hoca, birdenbire kendisine *tehlikeli bir tuzak gibi* görünen sarayın içine girmemiş, bir köşeye çekilerek etrafı gözetlemeyi tercih etmişti.” M,76

“*Temize çıkmış bir zanlı gibi* rahatlayarak arkadaşına seslendi.” BEA,9

“Hürriyet, *temiz hava gibidir.*” UBB,222

“Ama bu hikâyelerdeki keder, *teninin altına girmiş kıymık gibi* batardı bazen.” HÜK,110

“Kafası, *tersine işleyen birer saat gibi*, geçmiş zamanı yaşamağa başladı.” MB,42

“Orada, her şey çok *tılsımlı bir ayna gibi* size kendinizi, kendi uzletinizi uzatırdı.” SD,16

“Selma, *titiz bir muhasebeci gibi*, Nalbantoğullarının cebinden çıkan her kuruşa karşılık, diğer ailenin ne kadar harcadığının; gelinin misafir listesine karşılık, damadın kaç kişi davet edeceğinin hesabını tutuyordu.” HÜK,185

“Mıstık titredi, ürperdi, Bekir’e baktı, demire bulaşan kanlara baktı, yerinde duramadı, *topal bir kuş gibi* seke seke gerilere çekildi.” YB,55

“Fırtına, *topuklarına saldıran bir it gibi* peşindeydi.” UB,427

“*Toy bir öğrenci gibi* konuşmak istememişti.” HÜK,326

“Rakıyı acemiler gibi bir dikişte içip hemen sarhoş olmama takılmalarına aldırımyordum, ama hala sakalımın, bıyığımın yeterince çıkmadığını, belki de yeterince erkek olmadığımı *toy liseliler gibi* iddia etmeleri öfkelenndiriyordu beni.” KSK,91

“Erkeklerin hepsinin gözü Lale’nin mermer sütuna benzeyen genç boynuna, uzun, sert ve yanık kollarının birer *tunç sütun gibi* canlı yuvarlaklığına, dar kalçalarının üstünde dimdik yükselen büstüne, bilhassa dokumanın sertliği arkasında belli belirsiz başları görünen genç göğsüne daldı.” T,177

“Gözlerimizin önünde tek bir gül tomurcuklandı, *turuncu bir müjde gibi* açıldı. A,304

“*Tutunacak bir dal gibi* kızımın gözlerine baktım ama yine kapanmıştı kanatlar, parlak tüylerden başka bir şey göremedim.” İH,340

“Arif Efendi, *tuzağa düşürülmüş bir hayvan gibi* etrafına bakıyordu.” SD,156

“*Tuzdan, tozdan yapma bir abide gibiydi*; üflesen dağılacaktı sanki.” A,372

“Eğer şimdi kıyısında olsa, tüfeğini otların üstüne bırakır, yüzükoyun uzanarak *tuz yalatılmış keçiler gibi* başını uzatırdı.” HK,53

“*Tütsülenmiş arı gibi*, neden dağıldınız, Bacıbey ablam kırbacı şaklatınca?..” DA,90

“Ve beni yükselten girdap, *uçan bir halı gibi* aniden çekilince altımdan, bir an boşlukta yüzer gibiöylece kaldım devasa kubbenin ortasında.” İH,339

“Fakat sedası, saf bir ahenk kadar kulakları okşayan, ruha sıcaklık veren sedası - *uçtukça pervaz kabiliyeti artan kırlangıçlar gibi* – söyledikçe kuvvet buluyordu.” MS,21

“Uzaktan bakınca *ufak bir değnek gibi* görünüyorlar.” ET,143

“Gül’ün misafirperverliği, Hüsniye halaya cesaret verdi ve içinden geçenleri *usta bir laf ebesi gibi* saydı...” YB,346

“Zaman, *usta bir terzi gibi* kusursuzca dikmişti Peri’nin hayatını sarmalayan iki kumaşı; etrafın onun hakkında düşündükleri ile onun kendisi hakkında düşündüklerini.” HÜK,13

“Onun bu susmasıyla etraftaki sessizlik büyüyor, *uyutucu bir su gibi* dört yanını alıyordu.” MB,55

“Sarı ve kırmızı renkte kuru ot, kum ve taşların ortasında Orhun Nehri kıvrılmış, *uyuyan bir ejder gibi* hareketsiz duruyordu.” GH,68

“Doktorsuz ilaçsız, *uyuz köpek gibi* geberecektim.” ŞYY,39

“Mümtaz *uzak bir ahbap gibi* selamlanmaktan korkuyordu.” H,131

“Günün o en bol ışıklı deminde, kentin görünüşü *uzun bir hastalıktan yeni kalkmış bir yüz gibi* soluktu.” VD,272

“Sık erik, elma bahçeleri, kireç badanalı duvarlar, çatılarının kırmızı kiremitleriyle gölün kıyısına üst üste çekilmiş yeşil-beyaz-kırmızı *üç çizgi gibi* görünürdü uzaktan.” VD,6

“Dünya *üç günlük yol gibi* gözüktür.” DB,117

“Fakat üçler, ayrılık tehlikesi geçirmiş *üçüz kardeşler gibi* birbirlerine sokuldular.” SB,151

“*Ürkek dağ tavşanı gibi* sıçrayarak, uzun saçları savrula savrula başladı koşmaya.” A,164

“Köylüler bütün bu gayri vazih vaziyet ortasında tarlalarında *ürkek ördekler gibi* çalışıyorlar ve uzak karaltılardan kaçıyorlardı.” AG,92

“*Üzerinden müthiş bir fırtına geçmiş bir gök parçası gibi* çehresinde bir yorgunluk eserinden başka bir şey yoktu.” MS,300

“Şu dakikada karısının yüzünün, *üzerine limon sıkılmış bir istiridye gibi*, bir yığın küçük sarsıntı içinde kaldığını biliyordu.” H,87

“İşte o an, bir çalılığın dibinden sürünerek geldi bir gölge, *vahşi bir kedi gibi* zerafetle ve sinsice, süratle bahçe duvarını aştı.” A,48

“Zihnimi en *vahşi kemirgenler gibi* ısırın, her ısırışta beni yeniden perişan eden bir soru her adımda gölge gibi peşime takılıyor: ‘Ben şimdi onun kapısına hangi yüzle giderim?’ ” O,221

“Steplerden gelmiş *vahşi bir yaratık gibi* duruyordu şehrin orta yerinde.” HÜK,336

“Velhasıl bir şehzade doğurmuş olan o cariye, oğlunun hükümdar olmasını isteyen ihtiraslı bir *valide sultan gibi* değil de evladının güzel bir hayat sürmesini isteyen mütevazı bir anne gibi davranmış ve bu sırrı oğluna bütün ömrü boyunca asla söylememiş.” KM,46

“Kadıköy uzakta, *vefasız dostlarım gibiydi*.” BBY,93

“Zorda kalsam *yabani hayvan gibi* dövüşürüm ama ben kimseye sataşmam.” A,86

“Damdaki merteklerin karışık şekilleri, rüzgârda *yağız atlar gibi* fırlıyordu ileri.” YÖ,239

“Fakat reçineli, *yağlı bir kütük gibi* kendi ıstırabıyla bu alevi besliyor, onun ocağında yanıyordu.” H,124

“Kara Şahin bunca gürültü ve kalabalık arasında *yağlı bir müşteri gibi* ama yüzünü mümkün olduğunca gizleyerek dolaşıyor, turuncu baratalı adamlara dikkatle bakıyor...” KM,253

“Ciddi konularda karşıma *yalçın dağlar gibi* çıkan insanlar, gülmeye sıra gelince teslim oluyorlar hemen.” Tu,591

“Ben bunları düşünürken çoban bu sefer *yanık bir türkü gibi* okudu.” O,312

“-*Yanlış bir şey yemiş ispinoz gibi* ne düşünüyorsun Mıstık?- dedi.” EB,182

“Seçenek ve kafa karışıklığı *yapışık ikizler gibiydi.*” HÜK,215

“Çocuk *yapma bebek gibi*, hemen gözlerini kapadı.” ŞYY,136

“Sesi *yaprak kımıldatmayan sabâ rüzgârı gibi* doldu odanın içine.” P,23

“Dudakları kısık, bal rengi gözleri kapana tutulmuş *yaralı dişi kaplan gibi.*” SB,438

“Sürüyle kâfir can vermişti orada; gökten dolu gibi, çekirge gibi, *yaralı kuş gibi* ceset yağmıştı.” UB,103

“ ‘Ermeni Derbendi’nde pusuları tepip yıkan, kayaları koparıp düşman başına yağdıran, nice yiğitleri ezip *yaralı sırtlan gibi* böğürten, tepe aşağı dağ keçisi gibi parlayıp uçan, çiğ et yiyen karakuş yumuluşlu ve de yerleri yırtan al at tepinişli Âdem Ejderhası Pir Elvan yetti heeey!’ diyerek bölüğünü yürekledi.” DA,478

“Yaratılıştan zavallı doğan oğlu ise, daha ilk yaşlarından itibaren, bir nevi *yarım tanrı gibi* baktığı bu güzel, cömert, zeki ve zaafsız babanın karşısında şahsiyetini bir çırpıda silivermişti.” MB,27

“Sait Usta seksenine merdiven dayayınca evine çekildi, dükkânı Kasım’a devretmese de *yarı ortaklık gibi* bir anlaşma yaptı bu güvenilir adamla.” BEA,234

“*Yarısı yanık odun kökü gibi* ayak altında sürünüyorum!” YÖ,70

“*Yarışa hazır atlar gibi* istekli idiler.” DB,290

“On iki gün boyunca günün muhtelif saatlerinde denize bakan pencereye yanaşır, burnunu cama dayar, denizin haritasından göklerin resmini çıkarmaya alışkın *yaşlı denizciler gibi* ufku gözlerdi.” NA,53

“*Yavrusunu koruyan bir şahin gibi* yırtıcı ve enerjikti.” HÜK,86

“Çünkü o, gündüzleri, arkadaşlarına parmak ısırtacak kadar korkusuz ve vurdumduymaz; geceleriye, *yavrusunu yitirmiş bir ceylan gibi* yaralı ve mahzundu.” P,12

“Ayşe yürürken *yavuz atlar gibi* başını inadına dik tutuyor, omuzlarını, kalçalarını ‘naz ile’ sallıyordu.” S,51

“Çünkü toprak, aynı zamanda *yedi kat gökyüzü gibi* tabaka tabakaydı.” KSK,18

“Her zamandan çok *yeni bilenmiş bir balta gibi*.” T,96

“Onun için her söylediği bize *yeni bir keşif gibi* geliyordu.” SD,129

“Sahnedan bana *yeni doğmuş bir bebek gibi* bakan Oswald Alving’i hiçbir zaman aklımdan çıkaramayacağım.” Tu,611

“...İlkin ahırdaki bütün yemlikleri, bütün ahır, nihayet selamlık dairesinin bir köşesinden başka bir tarafını görmediği koca konağı onlarla doldurmuş, *yeni doğmuş bahar güneşi gibi* sapsarı bir servet dünyasında sabahı etmişti...” MB,122-123

“Arınacak, *yeni doğmuş keçi yavrusu gibi* hoplaya zıplaya, kırlarda çiçek toplamaya gidecekti.” FMBDBT,45

“*Yeni gelin gibi*, dastarını sıkıp bağlasın başına.” YÖ,25

“Ama yabancı kadın Türklerin yoğurdu *Yeni Zelandalılar gibi* kültürden değil, mayadan yaptıklarını hiç duymamıştı.” UBB,13

“Hiç direnç göstermedi, *yeşil bir fidan gibi* uysalca eğildi.” BEA,365

“Birer *yeşil sütun gibi* uzanan iki servinin fevkinde süzülerek, elenerek muhteriz, güya bu loş sükûn köşesine bir hayat tebessümü yollamaktan utanarak, perişan güneş kırıntıları toprakların siyah ratıp rengine dökülmüş, güya bu mahrum gençlik yatağının üzerine pullu bir tesliyet sütresi çekmek istemişti.1 MS,373

“Babamın mezarına *yeşil yumurta gibi* bir çiçek götürüverdiniz sen.” UBB,128

“Bak şimdiden *yetim çocuk gibi* boynu bükük...” YB,78

“Derisi kamelya gibi beyaz, ağzı kıvılcık bir gül goncası gibi renkli, saçları bir *yığın altın gibi* parlak, gözleri ela ve süzgündü.” T,20

“Dışarının güneşinden sonra içerisi, hem enikonu soğuk, hem de, *yıldızsız gece gibi* karanlıktı.” DA,444

“Çevresine *yılgın bir baykuş gibi* bakındı.” BTÜ,81

“Yorulduğundan mı, yoksa sıkıldığından mı bilinmez, artık ayakta dikilmeyi bırakmış, sol tarafımdaki iskemleye çökmüştü ama gözleri *yırtıcı bir kuş gibi* hâlâ zanlımızın üzerindeydi.” İH,240

“Ellerini *yırtıcı hayvan pençeleri gibi* açıp kapayarak Hophop Kadı’nın üstüne eğildi.” DA,279

“Hâlbuki Kalender, *yirmi bir yıl gibi* uzun bir hayat süresi boyunca ve hele İstanbul gibi büyük bir şehrin içinde, kendini evvelce hiç bir yerde görmemiş olamazdı.” ŞYY,10

“Gözleri Haceli'nin işçilerde, *yolunu bulmuş bir mekik gibi gidip* geliyor.” YÖ,130

“Sönen anılarımızı, ölen hayallerimizi, yıkılan düşlerimizi yüklenip *yorgun bir şilep gibi* bizden uzaklaşan şehrimize...” İH,560

“ ‘Eğer bana her türlü tutkuyu, arzuyu unutmam gereken bir yaşa erdiğimi; ulusların da tıpkı *yorgun ev kadınları gibi* kaderlerine, diktatörlerine razı olup düş kurmaktan vazgeçmeleri gerektiğini söylüyorsan, sana hiç katılmıyorum’ dedi Peri.” HÜK,161

“Arada kalmış ruhlar, *yörüngesinden çıkmış seyyareler gibiydi.*” NA,372

“Gelişim esnasında, enstitünün araştırmaları doğrultusunda, genlerine yenileri eklenerek farklı bir genetiğe ulaşman sağlandı ve günü gelince, tıpkı *yumurtadan çıkan bir civciv gibi* hayata merhaba dedin.” BM,302

“*Yumurtadan çıkmaya çalışan civcivler gibiyiz.*” HÜK,255

“...Bir akşam evvel ilk tecrübesini yaptığı ölümden başka türlü ölmeye hazır bu vücut, yaklaştığı her şeyi adeta nefesinde *yumuşak bir maden gibi* eriten bu nefes, bu acayip ve gergin yüz onu korkutuyor...” H,23

“Mesafe daralınca, Sinan’ın son sözleri *yutulamayan bir lokma gibi* boğazına takıldı.” YB,331

“Zincir, tavandaki iki makaradan geçirilip en az *yüz elli okka gibi* görünen bir kurşun ağırlığa bağlanmıştı.” PKA,150

“...Bre, din ü devlet elden gitti, veziri istemezüz, molla mazul olsun !’ gibi çığlıklar bu kalabalığın üstünde *zalim ve kindar bayraklar gibi* açılır.” MB, 43

“Ondan sonra olan biteni de *zaruri bir iş gibi* telakki ediyordum.” SD,130

1.5. İsim Kısmı Sıfat-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

“Ama bu akşam bunları düşünmek istemedi; kurtulacak olursa, *adak adar gibi*, on yıl Bahar’a kötü gözle bakmayacağına, Bahar’a el sürmeyeceğine kendi kendini inandırmaya çalıştı durdu.” SY,40

“Nevres onları daha fazla bekletmemeye karar vermiş olacak ki, denizin dibinden ağır bir *ağ çeker gibi* seslendi.” P,194

“Sana bir şey deyim mi Gülizar, bu kız, *ağzımızın tadını kaçırarak gibi* geliyor bana.” HÇ,21

“*Aklı yatar gibi* olmuştu.” BTÜ,258

“Kadın da bunca çileden sonra *aklını oynatır gibi* olmuş.” KM,224

“Bir adım atar atmaz kendisini yutacağını bildiği bir karanlığın eşiğinde, duvarları dış dünyaya kapalı bir bahçede bir *akşam gülünü koklar gibi* yaşıyordu.” MB,63

“Ötekiler, isteksiz isteksiz katılıp *angarya savar gibi*, oyunu savdılar.” ET,129

“Soruların *ardı arkası kesilecek gibi* görünmüyordu.” NA,245

“Hele kadınları, bize çok şey *aşılacak gibi* gözüktüyor.” SD,198

“*Ayakyoluna gider gibi* odasından çıktı.” DB,259

“Ağır ve haşin gece, büyük, koyu lacivert ve altın bir kuş gibi, sanki *başının üstünden kayar gibi* oldu.” H,272

“Bunu farketmiş olan Sabiha, ‘Babam, onların evine *babasınınnevine gider gibi* gidiyor. Orada da şaşkınlığının örtmek için yapmadığının bırakmıyor. Ama Ekrem Bey bize fakir düşmüş, görgüsüz akraba muamelesi yapıyor!’ diye gülerek anlatırdı.” SD,115

“Genç savcı Oğuz, kurbanın başında not alırken, Olay Yeri İnceleme’nin acar komiseri Şefik, farlardan yayılan ışığın altında, maktulün birkaç metre gerisinde ayakta durmuş, sağ elini *bıçak atar gibi* boşlukta sallıyordu.” BEA,20

“Köhne çatılar; karşıdan karşıya *birbirinin üstüneabanır gibi* uzanmış eski zaman saçakları.” SB,9

“O şimdi her akşam elinde son derece iyi sarılmış zarif bir paketle eve geliyor, *bir meyveyi kabuğundan soyar gibi* ambalajını sıyrıyor, prospektüsü açıyor, yalnız tam müminlerin, kâinatın muntazam işleyişini karşılarına konmuş bir saat gibi gördükleri zamanlar dudaklarında ve gözlerinde parıldayan ışıkla, tebessüm ve hayranlıkla onu okuyordu.” H,143

“Yüzünde, hakikaten düşünmekten, *boğulmaktan korkar gibi* garip bir hal vardı.” SD,136

“Ve beni yükselten girdap, uçan bir halı gibi aniden çekilince altımdan, bir an *boşlukta yüzer gibi* öylece kaldım devasa kubbenin ortasında.” İH,339

“Uzaktan gözleriyle bu aylaya bakar, sanki ruhu eriyerek onun içinde emilir, yüreğinde derin bir yoksulluk duyar, orada birkaç saat *can çekişir gibi* olurdu.” KH,93

“Gözlerinden kötü bir ışıltı geçti, Demircan’ın ölümünü duyup, orta yerde kalakalmış zavallı Mavro’ya *canını alacak gibi* baktı.” DA,186

“İçimde yine eski ifrit *canlanır gibi* oldu.” SD,134

“Birden ileri atılan sandal, *çakılır gibi* gömüldü sulara.” HK,80

“Ellerini *çam yıkar gibi* oğuşturmadan anlat.” MB,35

“Mahallenin kadınları işte bu hücrelerde bir taraftan, seslerinin çınlamasına aldırış etmeden bol bol dedikodu yapar, bir taraftan da evvela kendi çocuklarını, sonra hızlarını alamayarak konu komşununkileri bacaklarının arasına sıkıştırıp, *çamaşır döver gibi* yıkarlardı.” P,93

“Pir Dede, Çetin’i *çatlatacak gibi* konuştu.” YB,175

“Sıkıntıdan *çatlayacak gibiydi*.” YB,46

“Onun da sesini tanıyordu: küçük ve gergin bir maden üzerine *çekiçle vurur gibi* bir sesi vardı.” MB,24

“ ‘Hayatım boyunca çok kadın tanıdım, sen onların hiçbirine benzemiyorsun, benimle yaşar mısın?’ dedi *damdan düşer gibi*.” BEA,247

“İkizlerden Avi çatal bıçağını baget yapmış, hayali bir *davul çalar gibi* sesler çıkarıyordu; kız kardeşi Orly ise günde ancak 650 kaloriye izin veren yeni diyetine uymak için toplam kaç lokma yiyebileceğinin hesabını yapıyordu.” A,15

“Sonra tekrar başlıyoruz, gene tabaka tabaka soyunuyoruz, tırnaklarımızla *derimizi yüzer gibi* bir şeyler daha atıyoruz.” MB,87

“Mamafih bu hali benim hoşuma gitmiyor, *deve kervanı ile seyahat (eder) gibi* ağır ve yorucu geliyor...” H,154

“Vücudundaki bütün kan, beyinde *dibek döver gibi* fokurdadı.” YB,265

“*Divan durur gibi* ellerini göğsünün üstünde kavuşturdu.” SB,265

“Ve özellikle balık tutarken bu adamlar *dua eder gibi* susarlar.” T,23

“Ayıldığında adamlardan biri omuzlarından tutmuş, *dut ağacı silkeler gibi* silkeliyordu onu.” UB,438

“Cephane sandıkları, gizli gömme dolaplara, *duvar örür gibi* yerleştirildi.” HK,133

“Sonra, benim bir şey dememe kalmadan, usul usul, *dünyaya kapılarını kapar gibi*, kara çarşafıla güzel gözlerini kapadı.” ET,172

“Biz kırklar bölüğü, kanat sırtta, boynuz başta, azgın aygır gibi yeri eşleyerekten beklemekte olalım, bu senin Mavro kardaşın, karanlıktan, *ecinni çıkar gibi*, sıçramasıyla Akça emminin eteğine sarıldı.” DA,473

“Seni şu an kendi ellerimle *ekmek doğrar gibi* doğramıştım.” NA,343

“Çerkez Arslanbey itibarlı biriydi belli, ama bu kahvehane nereden tutsan *elinde kalacak gibi* duruyordu.” NA,467

“Akşamüstü sofrada birbirimize onları anlatırız, sabahleyin kahvaltı ederken *fasulye ayıklar gibi* lüzumlu ve lüzumsuzunu ayırırız.” H,69

“Hemen hepsi yavaş sesle, *fısıldar gibi* konuşuyorlar yahut sessizce önlerine bakıyorlardı.” SD,162

“Yalnızca bir tek soru soracak ve sonra kendinden emin olarak hadiseyi baştan sona *gergef işler gibi* anlatacaktı.” KM,271

“-*Gök gürlür gibi* okuduğun bu şeylerin manası ne, iki gözümün nuru?” SB,407

“*Gözleri nemlenir gibi* oldu, hiç alışık değildi bu kadar ilgiye.” BEA,49

“İçimden öyle geldiği için kepengi o an coşkuyla bütün gücümle itince önce odaya güneş doldu: Pencerede durdum ve Kara ile güneşten *gözlerim kamaşır gibi* göz göze geldim; çok güzeldi.” BAK,50

“Çok şükür malımız, kimsenin kazancında *gözün kalmayacak gibi* yaşatır seni.” VD,52

“Biz zannediyoruz ki, o *güneş doğar gibi* birden gelir.” H,319

“Böyle bir şey olur da kız çiftliğin hanımı durumuna geçerse, kendine *gün doğacak gibi* geliyordu.” HÇ,57

“Şebgir Kamer oldum olası, *hal hatır sorar gibi* rüya sormayı âdet edindiğinden, kimse de bunu yadırgamadı.” P,188

“Nefesini üfledi onlara ve *hamur yoğurur gibi* yoğurdu.” P,53

“Sonra pirinç tarlasına *havuç eker gibi* yerimize başka milletler ekildi.” H,319

“Tekrar portreye baktı: Refik onu sade çizgi çizgi hatırlatmamış, kendisinden kalan çocuk *hayalini* adeta içinde çok nazlı, çok güzel bir şeyi *büyütür gibi* büyütmüştü.” MB,99

“Kısa dudağı yukarıya çekildi, *hurlar gibi* güldü.” SB,151

“Son bir iki yıldır, *hoşafın yağı kesilir gibi* oldu.” ET,143

“Daha ziyade kelimeleri incecik dişleriyle *ısıtır gibi* konuşan ve bazen de geniş ve avize gibi etrafı ışık içinde bırakan Fahriye mi, Suat mı idi hiç farkında değilim.” SD,33

“Sözlerimden Ömer’in hâlâ katil olabileceğini düşündüğümü anlayan Ali’nin umutsuz yüzü de *ışır gibi* oldu.” İH,253

“Artık gücü tükenmişçesine kocasının yazı masasına, *ilişir gibi* dayandı.” KH,202

“Geçmiş günlerin matemini, *inler gibi* devamlı esen bir Kuzey rüzgârı her dakika kirli sarı tozları savuruyor.” GH,24

“Gizli bir korkuyla *irkilir gibi* olmuşlardı.” YB,120

“Buraları bilmediğim için bir arkadaş bulsam, ölümü göze alır, kaçır, Orhun Vadisi’ni; Karakorum, Karabalsagun, Koşu Çaydam harabelerini, bu Moğolların, Uygurların ve Türklerin üç eski başkentini, *Kâbe’yi tavaf eder gibi* ziyaret ederdim.” GH,10

“...sonra onun sadece boşluğun aynası olduğunu görünce yerinden kalkar, *kâbuslu bir rüyadan çıkar gibi* kayaların dev gölgeleri arasından, her adımda sendeleyerek, solmaya çalışırdı.” H,28

“Zil tam zamanında çalmıştı. Kel Mahmut, *kaçır gibi* çıkmıştı sınıftan...” HSİİ,89

“Sepeti ters yüz ettiği vakit *kanı donacak gibi* olurdu.” KM,22

“O kadar acımasızdı ki, ta en başından beri bir *kedinin fareyle oynadığı gibi* oynuyordu Viki’yle.” UBB,154

“Selim bir aralık *kendinden geçer gibi* oldu.” RA,266

“Gazete satanlar biliyorlar onların ne çeşit dergileri istediklerini; hemen koltuklarının altındaki yığından, *kılıç çeker gibi* çıkarıveriyorlar.” Tu,567

“İş güç bıraksa köycek *kış uykusuna yatacak gibiydiler...*” DB,234

“Bugüne bugün *koyun güder gibi* işlerini ben güdeceğim.” DB,78

“Yine de yüksek tepelerin arkasında saklanan Türklerin bizleri *kumara toplar gibi* vuracağını bir er rütbesinde olan ben bile anlıyordum ama...” UBB,87

“Karısı ile çocuklarının ölülerini, yerde, açıkta, *kurda kuşa yem olacak gibi* bırakıp gitmekten duyduğu vicdan azabını hafifletecek bir neden bulmuştu.” VD,189

“Hele içeri ilk girdiğinde burnuna ağır bir koku çarpar ya, içim kalkıyordu, *kusacak gibi* oluyordum.” İH,377

“Hayretten *küçük dilini yutacak gibi* oldu Ella.” A,308

“Ben tek başıma çıkırığı çevirdiğim için aşağıda bir yerde kovanın gene bir yay çizdiğini fark etmiyor, o zaman başına bir şey düşmesinden korkan Mahmut Usta aşağıdan *kükreler gibi* bağııyordu.” KSK,76

“Yanı başımdaki kırk beşlik, şişman Rum hanımının iki eliyle *kürek çeker gibi* durmadan konuşması vapura bindiğim andan beri beni rahatsız ediyordu.” SD,164

“Ali’den ayrılıp çağıltılı turist kalabalıklarıyla dalgalanan Sultanahmet Meydam’nıngürültülü yaşamından sıyrılarak, sanki bir *masal dünyasına açılır gibi* yerin altına uzananloş ışıklı taş merdivenlerden belki de bu kentin en gizemli mekânı olan YerebatanSarnıcı’na inerken aklım hâlâ emniyetteki işlerdeydi.” İH,294

“Fakat Safa küçük, çarpık çurpuk vücudu, koca kafası, *medresede ders okutur gibi* tecvit üzerine konuşan, *minarede sala verir gibi* her yerde çınlayan sesiyle konağın imamı Şadan Molla’yı hatırlatıyor. T,160

“Artık sesinde korku yoktu, neredeyse *meydan okur gibi* bakıyordu.” İH,274

“Küçük kandil mumlarının titrek ve bir *musiki notası canlanır gibi* derin akisli ışığı altında, etraftaki garip sessizlik içinde, hiç farkında olmadan tecrübesiz elleri birbirine kenetlenmiş, dudakları birbirinin tenini yoklamadan, belki de kardeşçe bir visalde nefesleri, saçları bir an birbirine karışmıştı.” MB,99

“*Nefesleri daralır gibi* oldu.” YB,61

“Duman, daha demin, genç yaşlı pek çok kadını rahat ettiren kabarık minderlerin üstüne usul usul yayıldı ve *nöbet tutar gibi* bütün gece oradan kımıldamadı.” P,186

“Safa küreği sudan çıkardı, *nutuk çeker gibi* başladı: Haşim’in kadın düşmanlığı her lafında seziliyor.” T,127

“Onun yanı başında adeta *öksürür gibi* çınlayan saat, Nuri Beyin saatiydi.” MB,23

“Dikçe tabancayı görür görmez *ölü yüzüne bakar gibi* baktı...” YB,125

“Menfezin sağındaki küçük tarlayı top ateşi *pamuk atar gibi* atıyor, siyah sarı bir toprak yerden fışkırıyor, kabarıyor.” AG,234

“Oturduğu yere *pusar gibi* başını omuzlarının arasına sığdırabileceği kadar yaklaştırdı.” R,87

“Böyle anlarda Mümtaz’ın muhayyilesi, mesela büyük deniz ejderlerinin çektiği arabasında, etrafa köpük saçarak gelen bir deniz tanrısının, Nuran’ı elinden alıp bütün etraftaki parıltıların, onların arasından kıvranan, *renkli bir akide şekeri hazırlanır gibi* eriyen, balık sırtı gibi pul pul, her renkten, her perdeden kadife ve yosun kadar yumuşak gölgelerin toplandığı, en son haberini Anderson’un masallarından aldığımız o deniz altı saraylarından birine götürebileceğine pekâlâ inanabilirdi.” H,186

“Geniş bir muşambanın üstüne *sardalya istifler gibi* dizilen mavzerler kucaklanıp taşındı sandala.” HK,133

“Topal İsmail, parmaklarını, *saz çalar gibi*, gümüş kaplama düğmelerine dokundurdu.” S,131

“Mahcup bakışlarını yeniden ayaklarının dibine indirip *sızlanır gibi* konuştu.” YB,139

“Kahramanım, *sifon çeker gibi* rahatlıkla söylenmiş bir cümle ile yok sayılmıştı: ‘Sapık ve tek taraflı bir tutku.’ ” FMBDBT,21

“*Sinek kovalar gibi* elini hızla indirip kaldırarak, aklından bu nahoş fikri defetti.” P,205

“Artık bundan böyle, her şeyi bu gülüşün istihfafı arasından görecektik, onun uğursuz ışığında, *siyah bir güneşin altında yaşar gibi* yaşayacaktı.” MB,57

“Kör bir gazap, deli ve korkunç bir kudret boşanmış, yeryüzünde ne varsa tırnaklarıyla *söküp atacak gibi* kudurmuş.” SB,447

“Her şeyi teker teker, bir kuyudan kova ile *su çeker gibi* öğrenecektim.” SD,229

“Bizden de sessiz ağaçlar arasından denize doğru *suç işler gibi* zarifçe indik.” BAK,271

“Sen ağlayıp tatlı canını üzer olma, bak göreceksin, Dikçe bunları duyar duymaz, onların isteğini *suratlarına çarpar gibi* geri çarpar.” YB,216

“İpek eteklerini fışıl fışıl sofalara salıverip salınan, hotozları birden *şakaklarından aşağı düşecek gibi* eğik dolaşan sarışın saraylılar; sesi billûra benzeyen, vücudu bakır bir heykel gibi dümdüz olan Habeş Gülbeyaz!” SB,290

“Kadıncağız, donakalmak yerine, önce bir besmele çekip, ardından yanındaki yöresindeki insanlara ve bilhassa, bir dakika öncesine kadar *tavuk boğazlar gibi* boğazlamayı düşündüğü dul kadına karaltıyı gösterdi.” P,81

“İhtiyarın içi rahat etsin diye Osman beş altını yorganın üstünde *tespih çeker gibi* kımıldayan parmakların arasına koydu.” SB,382 **

“Nasıl da üç beş ay içinde *tereyağından kıl çeker gibi*, her bir şeyi gına gibi un etti?” DB,127

“Cebinden çıkardığı parayı Kerim’in yüzüne *tokat vurur gibi* çarptı...” YB,137

“Tepeden aşağı *uçar gibi* indiler.” YA,19

“Öyle korktum ki bu durumdan bütün gücümle ve acımla *ulur gibi* bağırmaya başladım.” BAK,200

“Kapı, çoktan bir yana koyduğu kibirini *üzüm ezer gibi* ezdi; delikanlıya hemen geçit verdi.” P,53

“Keşişlerle sohbet ettim, yetmiş iki milletin elin yüzün yuduğundan bahsettik, *yağı bala katar gibi* sözler çattık, karşılıklı birbirimize metalar sattık.” O,286

“Sonra *yalar gibi* dilini çorba içinde birkaç kez oynattı.” YA,85

“Karşılarında, uzun ökçelerinin üstünde *yalpa vurur gibi* yürüyen, iki genç kadın onlara yaklaştı.” SB,340

“Kan damarlarında *yarış eder gibi*, çılgın bir akıntı gibi akıp gidiyor.” SB,408

“Yaşlılık yalnızca yokuşlarda zorlanmak değil, ölümden öyle fazla korkmamak da olmalı; bir isteksizlik, cariyeye kızın yatağına heyecanla değil *yasak savar gibi* girivermek.” BAK,112

“Ayak parmaklarını *yere çakar gibi* basıp kuvvet kazandı.” YB,101

“*Yularsız iştahlı atın sırtına biner gibi* bindik sözün üstüne.” DB,188

1.5.1. -mİş gibi Kalıbında Olanlar

“Yalnız bir tanesi hiç yerinden kalkmamış, *afyon yutmuş gibi* öylece bakıyordu.” O,342

“Boynu tam ortasından *ağır bir kılıç tersi yemiş gibi* ezik ezik ağrıyordu.” MB,134

“Onu asıl vuran o Yek adlı mel’unun, sonra Doktor Selim Key’in, arkadan da Cezmi Oğuz’un *ağız birliği etmiş gibi* aynı şeyleri söylemesiydi.” RA,186

“Eğer keyifliyse, oradakilerin *ağızları kulağına yapıştırılmış gibi* durmaksızın sırtır, dalgınsa hepsinin evinden bir gün evvel *cenaze çıkmış gibi* yüzleri kederlidir.” T,30

“*Ağzıma burnuma çaput tıkmışlar gibi* bunalıyorum.” YÖ,126

“Size *akıl vermiş gibi* olmayım.” DB,134

“Müze bekçilerinin aklını *allak bullak ettiği yetmezmiş gibi*, şimdi de benim kafamı karıştırmaya çalışıyordu.” İH,225

“Mümtaz sanki yarın sabah doğacak güneş kendi benliğinde bir *altın yumurta imiş gibi* ve kâinatı, aydınlığı kendi uzviyetinden doğuracakmış gibi, içinde kozmik bir zenginlik duyuyordu...” H,119

“Sanki gidip de *ardındanamaz kılmışım gibi* ekinime ortak çıkar.” DB,220

“Tıpkı bir *arслан izinde yürüyormuş gibi*, sıtmalı ve halecan içinde, başı küçük kollarının bir türlü tam kavrayamadığı tanburuna eğilmiş, olduğu yerden bu sesin gece içindeki macerasını düşünür...” MB,21

“Kadın da yürüyen karanlığa *ayak uydurmuş gibi* yavaş yavaş geliyordu...” DB,161

“Birden birkaç ses beraberce yükseliyor, güneşte vücutlarının yukarı kısmı çıplak insanlar birkaç kat'i ve keskin hareket yapıyorlar, sonra iki sandalın arasında ağ, yavaş yavaş bir bereket arması gibisalak ve kenarlarına takılmış balıkların küçük gümüşten akisleriyle sudan çıkıyor ve o zaman asıl büyük yığın güneşe bir *ayna tutulmuş gibi* birden parlıyordu.” H,43

“Projelerin ondan sonraki kısmı hemen birbiri ardınca, sanki Süleyman Bey üstünde beş on hayatı *ayrı ayrı yaşayacakmış gibi*, değişiyordu.” SD,139

“Bulutlar gökyüzünde *bağdaş kurmuş gibi* idiler, gideceğe benzemiyorlardı.” YA,37

“Keçi Selim beyninin üzerine *balyoz yemiş gibi* olmuştu.” YB,212

“Ve her zaman trafik kurallarına riayet eden, bu konuda beni hep uyaran Margot, dörtlüleri yakıp bekleyecek yerde, nedense *basireti bağlanmış gibi* arabadan çıkıp en yakındaki köye yürümeye kalkmış.” A,265

“*Baston yutmuş gibi* dimdik duran bir adamdı.” SB,415

“Gördüğü güzellikle *başı dönmüş gibi* gözlerini kırıştırdı.” DA,440

“İrgatbaşı öteden, *beygirsuluyormuş gibi* ıslık çalıyordu.” BTÜ,200

“Dalgın bakışlar ekinlerin üzerinde süzülürken, birdenbire *beyninden kurşunlanmış gibi* irkildi.” YB,303

“Sanki ben burada yokmuşum, *bostan korkuluğuymuşum gibi* davranıyor.” SY,220

“Behçet Bey, *büyülenmiş gibi*, uzun uzun bu parıltıya daldı.” MB,22

“Fakat bunu yapar yapmaz *büyülü bir eşik atlamış gibi* kendisini öbür tarafta, eski dünyasında, içindeki iyilik hazinesiyle zengin buluyor.” H,261

- “Ahh’ dedi Şirin, sanki *canı yanmış gibi*.” HÜK,362
- “Fakat herkes, yani onlar bir *cehennemden kurtulmuş gibi* yaşıyorlar.” SD,199
- “Eve geldiğinde Cemo’yu karşısında görünce *cin çarpmış gibi* oldu.” YB,206
- “Açılan gedikten çözgü ipleri de atkılar da uç vermiş sırtıyordu ve boydan boya yarılmış olsa da halı *çarmiha gerilmiş gibi* tezgâha bağlı kalmıştı.” NA,344
- “Yaralı omzu, *çeki taşı bağlanmış gibi*, gövdesini sağ tarafa eğiyordu.” DA,598
- “Karşılarında durup *çivilenmiş gibi* bekledi...” YB,11
- “*Çöllerin ortasında kalmış gibi* yanmışlardı.” ET,60
- “*Çözemeyeceği bir problemle karşılaşmış gibi* tasalı bir sesle mırıldandı Ali.” İH,10
- “Ömer başını bana çevirmeden önce *darbe yemiş gibi* sarsıldı.” İH,234
- “Kendi üç senedir yirmi beş yaşına *demir atmış gibi*...” T,83
- “Bize sürekli acı çektiren, *deney faresiymişiz gibi* davranan o lanet kadın olmak istemiyorum.” BM,409
- “*Denize düşmüş gibi* boğulurken çadırlarımıza kavuştuk.” GH,63
- “Kerim sıkıntıdan ecel terleri dökerken *dilini yutmuş gibi* bir kelime dahi konuşamadı.” YB,135
- “Çılkır *donmuş gibi* duruyordu.” YA,50
- “Bir *duş altında kalmış gibi* Behçet Beyi terlere batıran bu düşüncelere Atiye Hanımın attığı kahkaha son verdi.” MB,54
- “Tulum Hayri de soldan sağa dönerken *düğmesi açılmış gibi* horlamaya başlamıştı, sığır boğazlanır gibi...” HSİİ,77
- “Bir karne, sınıf ikincisi olursa, *dünya başına yıkılmış gibi* oluyor, günlerce sapsarı bir suratla, kimseyle konuşmadan dolaşıyordu.” Tu,434
- “Haliç’te güneşin son ışıkları da eriyip kaybolmuş, *el ayak çekilmiş gibiydi*.” KM,267
- “Kotayla Musti eksiksiz tarif ettiklerinden değil, bu semtte görev yaparken Dolapdere’yi avucumun içi gibi öğrenmiş olduğumdan *elimle koymuş gibi* bulmuştum evin bulunduğu Kadın Çıkmazı’nı.” BEA,42
- “Sanki İhsan’ın bakışlarında kurtulur kurtulmaz *eski hüviyetini bulmuş gibi*, deminki kendine güvenişi ile sesi dolgun ve ağırdı.” SD,153
- “Yitirirsin kelimeleri, *etinden et çekilmiş gibi* cımbızla.” HÜK,27
- “Emma’nın zaaflarını sanki *ezberden bilirmiş gibi* davranıyor, ona bir türlü reddedemediği başbaşa kalma fırsatları hazırlıyor ve üzüm gibi siyah gözleriyle bir iki

saniye onu süzdükten sonra, başka hiçbir mukaddemeye lüzum görmeden...” H,89

“Bazen etraf, iri bir *firuze içinde yaşıyorlarmış gibi* yalnız sakın parıltı olurdu.” H,187

“Adeta bir *girdaba kapılmışım gibi* gitgide artan bir hızla dönerek yükselmeye başladım.” İH,339

“*Gizli saklı bir iş çeviriyormuş gibi* kuşkulu hareketlerle sokağın girişine ve çıkışına göz attı.” İH,426

“*Gözleri sanki yuvalarından çıkmış gibiydiler.*” DB,296

Gü “Oğlu kendinden rahat gidiyor, *gün ışığındaymış gibi* yürüyordu...” DB,295

“Resmi göstermediği gibi, her şey *güllük gülistanlık gibiymiş gibi* davrandı bana.” BAK,451

“*Halaya girmiş gibi* gövdesini ırgalıyor, başını, omuzlarını sallıyordu.” DA,476

“Pek çok derviş, midesinin gurultusunu bastırmak, hayli aç iken *Halil İbrahim sofrasından yeni kalkmış gibi* uyumak ve bu kara günleri tevekkülle karşılamak çabasında iken; Dulhani Hasan her önüne gelene saldırmakta, durduk yerde tatsızlık çıkartarak çatır çatır gönül kırmaktaydı.” P,27

“*Hamlet numarası yapıyormuş gibi* birdenbire koşan ve onunla senli benli konuşmağa başlayan Busefalos’un yanına gitti.” SD, 309

“*Hayrete düşmüş gibi* iri iri açtı koyun gözlerini.” İH,275

“Hemen karşısındaki kapı ise sanki içinde *hazine varmış gibi* sımsıkı kapatılmıştı ve muhtemelen kilitliydi.” BEA,81

“Sonra bir gün yine yavaşça gelir, *hiçbir şey olmamış gibi* oturur, İsmail Mollaya günün havadislerini verirdi.” MB,45

“Bir *hortlak görmüş gibi* kalbi gümbür gümbür atıyor.” SB,303

“Bana bir cümle söyleyecekmiş de *içine atmış gibiydi.*” NA,533

“Düşünür düşünmez de içine bir yıldırım düştü ve *iç organları yanmış gibi* bir hisle içi acıdı.” UBB,37

“Özellikle bir bina, yıllar süren bir *iç savaştan çıkmış gibi* duruyordu.” HÜK,346

“Süleyman Beyin son derece erkek, gür, bütün mahalleyi, sanki benim *ikide bir patlayan futbol topuymuş gibi* birkaç nefeste dolduran bir ses vardı.” SD,47

“Deminden beri bakıyorum da, sanki babanızın ölümünü *ilahi adaletmiş gibi* karşılıyorsunuz.” İH,152

“Süleyman Bey *ilk defa görüyormuş gibi* kızına bakıyordu.” SD,129

“Yeni yol, *iple çekilmiş gibi* dosdoğru ve düzdü.” ET,210

“Kendi tezini destekleyecek bir *ipucu bulacakmış gibi* Ali de iyice yaklaşmıştı cesede.” İH,324

“Sonra da *it kovalarmış gibi* Çakılköy’ den yana esip gitti.” YB,285

“*Kabahat işlemiş gibi* kalktı, anasının mor feracesinden bozulup yapılan gron entariyi dikkatle kaldırdı, tekrar oturdu.” SB,34

“*Kafasına balyoz inmiş gibi* küt diye devrildi oğlan kaldırırma.” BEA,119

“Önündeki masaya *kalbi duracakmış gibi* baktı...” YB,256

“Azur oturduğu yere iyice çöktü, yüzünden tüm *kan çekilmiş gibiydi.*” HÜK,385

“*Kapana kısılmış gibi* ürkekleşmişti.” BEA,110

“Sema, şiir, müzik, nükte, hiciv, aşk ve cezbe... o hayatımızdan gider gitmez yok olacağını sandığım bir sürü şey *kazık çakmış gibi* bizimle kaldı.” A,402

“Sen ki *katrana basmışım gibi* olduğum yere yapışıp kalmıştım.” BEA,366

“Kara Şahin, sultanın kendisiyle görüşmeyeceğini anlayınca başından bir kazan *kaynar su dökülmüş gibi* oldu.” KM,218

“Sungur karnını çıkardı, başını arkaya attı ve kendisinin kara gözleri için çevresinde birbirini içten içe yiyen iki kadının arasında zaferden *kendinden geçmiş gibiduruyordu.*” T,111

“Kendisine baktığımı fark edince sanki *kırk yıllık ahbapmışız gibi* elini salladı.” İH,346

“Çaresiz bir kıpırdanışla içini çekti, yüzü ölü gibi kansızlaştı, *kırk yıl çalışmış gibi* yorgundu.” YB,54

“*Kırk yıllık hasretmiş gibi* baktı, baktı, baktı...” YB,230

“Sanki *kırk yıllık komşusuymuşum gibi* sıcak davrandı bana.” BEA,228

“Balaban enikonu ürktü, sanki bu sözde bir suç varmış, suç da kendisininmiş, Gurgan Hatun duyarsa *kıyamet kopabilirmiş gibi* karşı kıyıya ürkek ürkek baktı.” DA,387

“Hepsinin ağızlarına *kilit vurulmuş gibiydi.*” YÖ,209

“Mavro biraz düşündü, *kolu kanadı kırılmış gibi* sırtını kayaya verdi.” DA,590

“Bizimki sanki *kuş tüyü döşekte yatıyormuş gibi* tahtanın üzerine rahatça uzanmış, mışıl mışıl uyuyordu.” İH,445

“Bunu o denli güzel canlandırmıştı ki, Mehmet gerçek bir *kuşun gagası kopmuş gibi* fena oldu, içi ezildi.” UBB,171

“Ayasofya’ya bakıyordu İmparator. Yeryüzünün en görkemli mabedine Gökyüzünde asılı *kutsal bir bulutmuş gibi* Konstantinopolis’i kötülüklerden koruyan tapınağa.” İH,319

“Oturduğu kanepenin önünde duran küçük sehpanın üzerindeki bir bardak suyu yavaş yavaş içti, el örgüsü yeleşinden çıkarttığı mendille ağzını sildi, mektubu *kutsal kitap sayfalarıymış gibi* saygıyla kapatıp, zarfın yerleştirdi.” UBB,71

“Ama sırf Rumi ertesi sabah beni bulamazsa kahrolur diye *muhlanmış gibi* yerimde kaldım.” A,373

“Sonra bu işlerden ne kadar çekinirseniz çekinin, *muknatislanmış gibi*, arkanızdan itiyorlarmış gibionu yaparsınız, insan hayatında sakınmak yoktur.” H,340

“Deniz ağır bir sessizlik içindeydi ve bu sessizlik onları *mumyalanmış gibiydi.*” H,116

“Beste bitince bu hal de biter, genç kadın olduğu yerde, adeta *musikide erimiş gibi* kalırdı.” MB,62

“Doktor sakın sakın anlatmasına rağmen *nefesi kesilmiş gibi* koltuğuna yaslanıp soluklandı.” BM,48

“Suratına *okkalı bir tokat aşkedilmiş gibi* kıpkırmızı kesildi Ella.” A,21

“Çağrı mektupları ve lise amblemleri kartlar postaya verildiği gün *omuzlarından bir yük kalkmış gibi* olmuştu Topçuoğlu’nun...” HSIİ,114

“Hasan Kocabaş on adım önünde ayakları dibinden *orakla biçilmiş gibi* yüzükoyun devrildi.” SY,64

“Buralarda halk Hükümet adamı deyince, *öcü görmüş gibi* olurdu...” YB,98

“*Öfkesinden çatlayacakmış gibi* nefes alıp verirken hep Kara Ali’ye bakıp onu hayranlıkla dinledi...” YB,163

“Hiddetli insan çehresinden, hiddetli insan sesinden o anda *ölecekmiş gibi* korkardı.” S,34

“Ağzımda *paslı çivi yalamış gibi* nahoş bir tat, susuzluktan dilim damağıma yapışmış vaziyetteydim.” A,392

“Sanki hayatımı birilerinin eline *peşkeş çekilmiş gibi* hissettiğim ilk gün idi o.” BÖİA,51

“*Peşlerinden atlargeliyormuş gibi* bir duygu vardı içlerinde.” YA,105

“Uzakta, batağın saz denizi, hiç esinti olmadığından *pusuya yatmış gibi*, kımıltısız duruyor, bu haliyle, insanın yüreğine büsbütün kuşku salıyordu.” DA,161

“Daktilo Saffet, stilosu elinde, yazmaya hazır, görünüşte gözleri noktada, büyük adamın düşünce sıralamasını bozmamak için *put kesilmiş gibi*.” T,167

“Bir keresinde kızın birini öyle kötü dövdü ki, paraya *putmuş gibi* tapan hünsa patron bile dayanamadı, ‘çek git, bir daha da gelme’ diyerek defetti onu.” A,172

“*Saraya tutulmuş gibi* gözleri evlerinden uğruyor, bir alay mart kedisi gibi çılgırıyorlar.” SB,54

“Çok uzaktan Karadeniz’i gören küçük ve yeni kiralık daire şimdiden *savaştan çıkmış gibi* eski gözüküyordu.” KSK,128

“*Sert bir tokat yemiş gibi* oldum.” BEA,140

“Önemli bir *sır verecekmiş gibi* gözlerini kısmıştı.” İH,168

“Yanı başında yeisten, ümitsizlikten *sızmış gibi* uyuyan bu kadın da aynı talihin mahkûmu değil miydi?” MB,58

“Pırtlak gözlü adam ayağının altında sürünen cüceye bir *solucanmış gibi* baktı: - Tefrik’in dükkânı burası mı?” SB,169

“Ertesi akşam *söz vermiş gibi* iskelede birbirlerini buldular.” H,96

“Önce *suçüstü yakalanmış gibi* utandı, sonra yüzüne anlayış bekleyen bir anlam yerleştirdi.” İH,470

“Bu aynada ben, sanki demin karşı tepelerin üstünde bir *şahdamarı kopmuş gibi* dört tarafı kan rengine boyayan o talih çehreli akşamın kızılığında Sabiha’yı ve kendimi görüyordum.” SD,179

“Birden, *şeytan geçmiş gibi* bir sükût oldu.” ŞYY,32

“Sahiden de *şoka uğramış gibiydi* ama yüzündeki ifade ne kadar gerçekti emin olmak zordu.” İH,133

“*Taş taşınmış gibi* yorulduğunu hissetti.” DB,309

“Bütün gece Sabiha’nın yüzünde tek bir ifade görünmedi. *Taştanmış gibi* gidecekleri saati annemin dizi dibinde bekledi.” SD,41

“Gözlerini açıp Kerim’le Mavro’yu karşısında görmesiyle *taze can bulmuş gibi* yekindi.” DA,594

“Arada bir şarabı dudaklarına götürüp, o buruk tatla dudaklarını ıslatmakla yetinmesine rağmen, *testi testi şarabı devirmiş gibi* dönüyordu başı.” P,157

“Kendini *tuzağa düşmüş gibi* hissetti birden.” HÜK,366

“İlk kez *uçup gitmiş gibi* geliyordu böyle bir dünyaya...” DB,210

“Bununla beraber, arada bir *uykudan uyanmış gibi* sığıyor, tekrar iç dünyasına dalıyordu.” YB,171

Uz “Omuzları çökmüş, belleri kamburlaşmıştı; *uzun bir yoldan gelmiş gibi* yorgun görünüyorlardı.” BEA,238

“*Ütülenmiş gibiydi* deniz.” HK,123

“Durduğu yerde *yıkılacaktı gibi* oldu...” YB,241

“Aramızda bir şey *yıkılmış gibi* geliyordu.” SD,126

“Büyük bir *yük altından kurtulmuş gibi* nefes aldı.” H,65

“Herkes bir devle, *zaman deviyile güreşmiş gibi* yorgundu.” H,247

“İçinde esaslı bir *zemberek boşalmış gibi* yere yığılmağa hazır tirtir titriyordu.” H,196

1.5.2. -*DIĞI* gibi Kalıbında Olanlar

“Evet, küçücük bir karınca kadardı yeryüzündeki yeri, ama *dünyaya geldiği gibi* kalır, dünyanın dertlerine el değmeden geçer, sadece dünya ile altüst olanların savaşlarına seyirci kalarak yaşarsa!” VD,395

“*Aklına koyduğu gibi* ayrıldı handan.” VD,345

“Zülfikar anladı gelecek soruyu: -*Aklındangeçtiği gibi*!” VD,343

“Ne zaman döner gelersen şimdi bu kapının önünde *bıraktığın gibi* bulacaksın beni!” VD,302

“Zülfikar bu koşullar altında, tehlikeleri umursamaksızın, *içinden geldiği gibi* sürdürüyordu yaşayışını.” VD,65

“O, hiç de Rabia’nın *farz ettiği gibi* ham, kafasız değildi.” SB,152

“Köylerde barınamayan nüfus fazlası, *aklına estiği gibi* şehirlere ve büyük şehirlere göçmüyor mu?” ET,44

“Çünkü *hepimizin bildiği gibi*, iyi psikoloji, varlık gibi kendiliğinden ve başlangıçtan mevcut bir şey değildir.” SD,107

“Agop Efendinin görüşü doğru çıkmış, Ali Paşanın sadaretinin sonlarına doğru kurulan ‘Saraciye Şirketi’ bu işi tamamiyle *eline aldığı gibi*, ıslah edilen Simkeşhane de Leh sırmasının üstünlüğünü, bir zaman için bile olsa, ortadan kaldırmıştı.” MB.127

“Fakat önünde kendiliğinden açılan bu yolda *gerektiği gibi* yürüyemedi.” MB.82

“Adile Hanım, anasının babasının elinden çocuğu *kaptığı gibi* üst kattaki odasına çekildi.” MB.117

“O kadar acımasızdı ki, ta en başından beri bir *kedinin fareyle oynadığı gibi* oynuyordu Viki’yle.” UBB.154

“Fakat netice *umduğu gibi* çıkmadı; kibirli hükümdar, cetlerinden birine karşı o kadar haşın davranan bir adamın böyle yakışık almadan huzurunda anılmasını bir nevi küstahlık saydı.” MB.47

1.5.2.1. *Olduğu gibi* Kalıbında Olanlar

“Bunun önüne ancak buradaki mekanizmayı *olduğu gibi* çökertmekle geçilebilir.” SD,238

“Ölüm tırpanının yine işletiyor ve o konuştukça her zaman *olduğu gibi* bütün sesler susuyor, aşk, müphem ümitler, yine içimizde yalancı aynalarını oynatıyorlar, herkes yine eskisi gibi seviniyor, birleşiyor, ayrılıyor, çocuklar doğuyordu.” SD,256

“Mümtaz yukarıya annesinin yanına çıktığı zaman, demin gelen kadının on sekiz, yirmi yaşlarında bir kız olduğunu, annesinin yanına *olduğu gibi* boylu boyunca uzanmış, gözleri açık, yüzü adeta kaskatı, hıçkırdığını gördü.” H,22

“Her şey *olduğu gibi* gözlerinin önünde idi.” H,24

“Mümtaz, bu karanlık aynada henüz başlangıçta olan ömrünün dost hayallerini, babasının altında yattığı ağacı, *olduğu gibi* bıraktığı mesut çocuk saatlerini...” H,28

“Mümtaz’ın hafızası bu son anı *olduğu gibi* tespit etmişti.” H,31

“Havada mavi bir mendil tutan bir hokkabaz eli gibi yine şaşırtıcı, tutulmaz hareketleriyle uçuyorlar, fakat keyifleri yerinde ve iştahlı zamanlarında *olduğu gibi* hep birden o lodos dalgası hızıyla yükselmiyorlar...” H,39

“Tel ve duvağın altında ve beyaz elbisenin üstünde ve arkalarındaki sinema aşkları peyzajile bu düzgün ve edalı çift, bu elbiseyi ilk defa giyenin kafasında *olduğu gibi*, her

tarafından saadet taşan, yaşanan anı, bir iklim gibi zapteden bir hayat ve sevgi reklamı yapıyordu.” H,52

“Ne yaparsınız, hayatımızı *olduğu gibi* kabul etmek lazım.” H,107

“Fakat bunlarda da her eseri *olduğu gibi* kabul etmezlerdi.” H,134

“Resimler, kendi el yazısı notalar, meşk defterleri, her cinsten ney ve Nisfiyeler *olduğu gibi* duruyordu.” H,139

“Onun için aşk, hislerin kelimelerle israfı değil, Mümtaz'ın ruhundaki fırtınaya *olduğu gibi* kendisini teslimdi.” H,149

“Seni *olduğun gibi* kabul ediyorum ve bundan hoşlanıyorum...” H,165

“Mümtaz, Macide'ye *olduğu gibi* inanırdı.” H,175

“Nuran'ın hayata ve duygularımıza karşı güvensizliği ve onun yüzünden her şeyi *olduğu gibi* kabul ediş tarzı, günlerin getirdiği ile mesut oluşu, hulasa sadece kabul etmekle kalışı, onu yarı tanrılaşmış bir çehre yapmıştı.” H,251

“Bence bizim âlemimizi *olduğu gibi* almalıdır.” H,256

“Hiçbir şey, hiçbir şeyi *olduğu gibi* kabul etmez: İhtiyarı içimizdedir. Dışarıda sadece aletler ve vasıtalar vardır.” H, 292

“ (Ölüm düşüncesi bizde, kat'i vaziyetleri *olduğu gibi* kabul eden bir taraf vücuda getirmiş!)” H,308

“Fakat sahneyi *olduğu gibi* göremiyordu; ikide bir sahifelerin üstüne, Nuran'ın başıyla beraber Suat'ın kendi başı da eğiliyordu.” H,313

“Evet, aradan o kadar çok hadise, sıkıntı, şahsi üzüntü geçmesine rağmen hepsini *olduğu gibi* ve asıl manalarını bilerek görüyordu.” H,339

“Çünkü yine her şeyi *olduğu gibi* görüyordu.” H,347

“Kendi zaaflarını ömrü boyunca bir ser çiçeği gibi yetiştiren bu adamda, bütün iptidailiğiyle *olduğu gibi* kalmış bir çocuk tarafı vardı.” MB,44

“Hâlbuki o *olduğu gibi* kaldıkça her adımda bin bir şekle bürünerek gene karşımıza çıkacaktı.” MB,82

“Böyle ilk bakışta tanınmasından şaşırın hoca, ilkin kaçmak istemiş, fakat içinde bulunduğu çaresizlikten belki kurtarır ümidiyle zaten öteden beri ahlakını beğendiği İsmail Mollaya vaziyeti *olduğu gibi* anlatmıştı.” MB,84

“Onu yeniden kurmak için çok başka yollara gitmek, çok derinden değişmek, her şeyi *olduğu gibi* bırakıp yeniden işe başlamak lazımdı.” MB,84

“Evin diğer işlerinde sözü geçmediğini anlayınca her şeyi *olduğu gibi* muhafazaya karar verdi.” MB, 118

“Agop Efendi için para *olduğu gibi* kaldığı takdirde büyük bir kıymet değildi.” MB,122

“Evin içindekiler ne olduğunu daha doğru dürüst kestiremeden, Nuri Beyin akşamüzeri o kadar hürmet ve riayet görerek, kalbi sabırsızlıktan çarpa çarpa çıktığı büyük selamlık merdiveninin çatısı *olduğu gibi* çökmüştü.” MB,131

“Aracın arka tarafı *olduğu gibi* kan içinde...” İH,252

“Tıpkı annesinin hastalığında *olduğu gibi*, tıpkı Handan'la Yekta'nın evleneceğini duyduğunda *olduğu gibi*.” İH,264

“Önceki cesetlerde *olduğu gibi* hiç kan yoktu.” İH,396

“Sonra kâğıtları kurumaları için, *olduğu gibi* bırakmalı.” GH,68

“Fotoğrafların asılı olmadığı tek duvar, *olduğu gibi* içki raflarına ayrılmıştı.” BEA,77

“Ya yetişmeseydim, koca cam *olduğu gibi* aşağıda.” BEA,77

“Ölgün, kırmızı bir ışıkla aydınlanan dar koridorda bej rengi üç kapı vardı. Soldaki ardına kadar açıktı, beyaz eşyalarla döşenmiş mutlak *olduğu gibi* görünüyordu.” BEA,81

“Nasıl görmez kardeşim! Eşşek kadar pencereler, şöyle bir başını uzatsa, sokak *olduğu gibi* gözlerinin önünde.” BEA,81

“Yolu *olduğu gibi* kapatmışlar Başkomiserim.” BEA,94

“Binanın eski halini *olduğu gibi* korumuşlardı, zemindeki tahtalar, pencerelerin pervazları, merdivenler, tırabzanlar, odaların kapılan...” BEA,173

“Ama o zayıf karakterli herif, hem kendi kazancını hem de karısınınkini *olduğu gibi* kumara basıyormuş.” BEA,175

“Öyle ki sokağın gürültüsünü *olduğu gibi* duyabiliyorduk içeriden.” BEA,251

“Beş katlı kâgir bina *olduğu gibi* ocak başına çevrilmişti.” BEA,287

“Haliç taşmış, Dolapdere'yi *olduğu gibi* sel basmış olmalı.” BEA,366

“Ardı ardına üç kez bastı tetiğe, İhsan'ın kafatasının parçalandığını gördüm, sıçrayan kan Nizam'ın silahı tutan elini *olduğu gibi* kırmızıya boyamıştı.” BEA,381

“Babamı *olduğu gibi*, düşçülüğüyle, tembelliğiyle, işe yaramazlığıyla kabullenmişti.” BBY,47

“Ve kendimi yatıştıramadım, gerçeği *olduğu gibi* kabullenmeye çalışıyorum: Luka çocukluğumun olduğu yere gitti, bir daha gelmeyecek...” BBY,86

“Onlar hiç sorgulanmadan *olduğu gibi* alınır, öylece korunur, onlara dokunulmaz.” UBB,192

“Anlaşılan Beyaz Hala ona kinlenmiyor, onu, yani bu ‘Zelandalı, sıska, süzgün, rengi solgun, arkadaşsız, evde kalma yaşı saydığı otuzundaki yapıyınız psikolog’ turist kadını *olduğu gibi* kabul ediyordu.” UBB,213

“Beyaz Hala Türkçe deyimleri *olduğu gibi* İngilizceye çevirerek kullanıyor, bu da Viki’yi yoruyordu.” UBB,234

“İskele, *olduğu gibi* yıkılmış, mucize eseri kimse zarar görmemişti.” UB,163

“Hadiseleri *olduğu gibi* görmeyiz.” HÜK,386

“Nafile, diye düşündü, zira çoktan karar vermişti her şeyi *olduğu gibi* anlatmaya.” HÜK,395

“Haklarında kötü konuşmuş olmayalım, bu kadar iyiliklerini görüyoruz, postacılar, yüz gramı hoşgörmek şöyle dursun, sandıklarımızı *olduğu gibi* geri çevirdiler: (Yukarıdan yeni emir var, yirmi kilodan fazla almıyoruz...) dediler.” ET,13

“Okulu, yıllar önce açılmış, üstü (pedavra) denilen çam yarmalarıyla örtülü, yağmur kar sularını *olduğu gibi* içeri geçiren köhne bir yapıdır.” ET,17

“Asıl üzüntü konusu, son Eğitim Tartışma Komisyonu’nun da, bu durumu *olduğu gibi* kabul etmiş olmasıdır.” ET,240

“İrazca, olduğu yerde, *olduğu gibi* dikiliyordu.” YÖ,73

“İslanıp kalmış giysileri, *olduğu gibi* aldı bir yere koydu.” YÖ,208

“Ayaklarının ucuna basarak çıktı, oraya kadar gitti, onu *olduğu gibi* görmek için, geldiğini işittirmekten sakınıyordu.” MS,277

“Burada kendisini *olduğu gibi* gösterebilir; burada hiç utanmayarak nefsinin zapta lüzum görmeyerek kalbinin olanca yaralarını şu sâkit fakat müşfik mahrem dostların önlerine serebilirdi.” MS,379

“O halde her şeyi *olduğu gibi* akışına bırakmak, hiçbir gerçeğin önüne çıkmamak, vaktinden önce olayı karşılamamak gerekiyordu.” KH,317

“Ben zaten para için evlenmek yanlısı değilim; şöyle *olduğu gibi* çekip alacağım.” S De,103

“O, Peregrini gibi kızı tahlile uğraşmıyor, Rabia’nın meyillerini fitratının icabı diye *olduğu gibi* kabul ediyordu.” SB,113

“Hareket ederken yıpranmış siyah yeldirme altında vücudunun iskeleti *olduğu gibi* seçiliyor.” SB,256

“Fakat kemikleri *olduğu gibi* görünen bu vücudun kendisine mahsus bir sihri var.” SB,256

“Allah kalbimi *olduğu gibi* görüyor.” AG,193

“Sen *olduğun gibi* kal kızım...” T,93

“O, insanı nadan nadan, *olduğu gibi*, gösterir.” ŞYY,11

“İsterseniz Mister Margusyan’ın partisini *olduğu gibi* ona gönderelim.” ŞYY,29

“O gün Melahat’ı boşayarak yalıdan çıkacağını, efendiye etraflı bir mektup yazarak bütün gerçeği *olduğu gibi* anlatacağını, bunları yaptıktan sonra Şemi’den dehşetli bir intikam alacağını çocuk gibi ağlayarak söylüyor...” M,144

“Evvela ‘Legumineuse – Mimosees’ sözünü öyle *olduğu gibi* kullanmak olmaz.” M,153

“Topuzun üçte biri depremlerde göçmüş, yarısı onarılmadan bırakılmış, çökme izi düzensiz yarıma şekliyle *olduğu gibi* duruyor.” HS,186

“Hayır, odası *olduğu gibi* duruyor.” KM,249

“...Dedesinin ‘Beylerden gerçek saklanmaz’ öğüdüne uyarak, her şeyi *olduğu gibi* anlattı.” DA,116

“-Ne diyeceği kaldı mı? Tutacağım Kaplan emmimin öğüdünü, diyeceğim olanları *olduğu gibi*...” DA,319

“Geçen gün kolumdaki bohça *olduğu gibi* duruyor.” S,97

“Araba geçtikten sonra az sonra yatıştı birden, başı öne düştü, yemini *olduğu gibi* bıraktı, öylece kaldı!..” VD,472

“Ona bir şey olmuştu, kendini olup bitene *olduğu gibi* bıraktı.” NA,142

“Bağdaş kurduğu yerden *olduğu gibi* fırlamış, geri yatırdığı papağı o arbedede başından yuvarlanmıştı.” NA,359

“Fakat artık arabaları *olduğu gibi* ters çevirip dönüyorlar.” NA,399

“Yazıya düşen hiçbir şey ateşini *olduğu gibi* yansıtmıyor, her şey yazıya dönüşürken munisleşiyor.” NA,401

“Sofya’nın opera çıkışı çektiirdiği tek pozun -bunu oraya herhalde Settarhan takmış

olmalıydı-çerçevesi parçalanmış, camı kırılmıştı ve masanın üzerinde, *olduğu gibi* bırakılmış bir defter vardı.” NA,448

“Settarhan’ın hikâyesine dâhil olduğum zamanda gördüğüm her şey karşı kıyıda hiç bozulmamış, *olduğu gibi* duruyor.” NA,452

“Bir de yerdeki karolar *olduğu gibi* duruyor.” NA,453

“Çoğu zaman Heratlı eski büyük üstatların yaptığı bir sayfaya günlerce bakar, bir yandan da hiç bakmadığı bir kâğıda aynı resmi *olduğu gibi* yaparmış.” BAK,93

“Gece gördükleri gerçek rüyaları *olduğu gibi* ancak aptallar anlatır.” BAK,165

“Hayatta ilk defa farkettiğim bu ayrımın anlamına, yani kimi zamanlar gerçeği *olduğu gibi* dillendirmenin insanı samimiyetsizliğe sürüklemesine burada girmem gerekiyor ki, o anki hislerim ve isteklerim hakkıyla anlaşılsın.” BAK,177

“Ama ne kadar gayret etseler de bunu yapamayacaklarını biliyordum, çünkü benim güzelliğimi *olduğu gibi* görebilseler bile, Padişah’ın nakkaşlarının hiçbiri, gözlerini ve dudaklarını Çinliler gibi çizmedikçe, bir kadının yüzünün güzel olduğuna ne yazık ki inanamazlardı.” BAK,469

“Padişahlar Topkapı’yı *olduğu gibi* bırakıp terk edince oradan çalındı, Batı’ya gitti.” KSK,118

“Ve her şeyi, hiçbir şey saklamadan, *olduğu gibi* anlattım.” KSK,146

“Bir kadın dergisinde, bir Avrupa gazetesinden *olduğu gibi* alınmış ‘Erkeklerle Göre Kadın Tipleri’ diye bir yazı vardı.” KSK,182

“Bu bilgilerin büyük bir kısmına bana gelmeden ulaşma imkânınız varken, nasıl oluyor da kapınızdan içeri giren bir kadının bütün anlattıklarına *olduğu gibi* inanabiliyorsunuz?” BM,48

“Fakat şu an Haham Zigros’un statüsündeki bir kişiye bu sözümü *olduğu gibi* söylerseniz, benimle konuşmak isteyeceğinden eminim.” BM,194

“Böyle bir araştırmayı, tüm televizyonların *olduğu gibi* yayınlamasına, hükümetlerin izin vereceğini düşünmüyorum.” BM,359

“Toplumsal bu düzenin *olduğu gibi* kabullenip, ferdin sonsuz hürlüğünü isteyen kültür!” HÇ,330

“İnsan gerçeklere karşı durur: yaşar ve *olduğu gibi* olmayı sürdürür Selim.” Tu,31

“Eşyayı *olduğu gibi* bırakın.” Tu,272

“Her şeyi *olduğu gibi* kabul etmediğinizi seziyorum.” Tu,357

“*Olduğum gibi* kaldım ben.” Tu,369

“Çünkü, artık *olduğum gibi* kalmaya dayanamıyorum.” Tu,595

“Ne istiyorsun, bana *olduğu gibi* söyle canım Selim, anlamasam da istediğini yaparım hemen.” Tu,600

“*Olduğu gibi* kabul etmiyorlar Selim’i.” Tu,667

“Bir tür *olduğu gibi* yok oluyor, yerine yine o çağda yep yeni bir tür çıkıyor demek istiyor Hocamız da.” HSİİ,86

1.6. İsim Kısmı İsim-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

“Belki onlar farkında değil; oysa bana bu davranış, hayatı *cehenneme çevirmek gibi* geliyor.” Tu,37

“Böyle bir dönemde vezire yakın durmak iki ucu keskin bir *kılıç taşımak gibiydi* zaten.” KM,308

“Cahillere eğitilmişlerle eşit oy hakkı vermek, bebeğin eline *kibrit tutuşturmak gibi.*” HÜK,158

“Peygamberimiz kırdırmadan önce Kâbe’deki *putlara tapmak gibi* bir şey bu.” BAK,128

“Bu düşüncelerim özellikle Gelibolu denen yerde dokuz yıl gibi gelen sadece dokuz gün yaşadıklarımdan sonra sanki deniz dibinde uzun süredir saklı bekleyen birbirine bağlı büyük bir batığın aniden *su yüzüne çıkma(sı) gibi* önüme diziliyor.” UBB,83

“ ‘Sabahleyin *Türk kahvesi içmek gibisi* yoktur.’ ” İH,464

“Geyikli kardeşimin ölmek istediği can bezminden suretler âlemine gelmek, tatlı rüyadan uyanmak, *vatandan gurbete düşmek gibiydi.*” O,328

“İstanbul’da dişi fil aramak *yaz ortasında kar duasına çıkmak gibi* bir şeydi.” UB,189

1.7. İsim Kısmı Bağlama Grubu Kalıbında Olanlar

“Onun uzun boyuna, *dar ve tahta gibi* düz göğsüne, kesik bıyıklarına, siyah ve dolgun gözlerine baktı.” EB,255

“Böylece manevi kıymetler de onun izdivaç piyasasında bir nevi *esham ve hisse senedi gibi* efektif rolü oynardı.” SD,81

“Tevfik’e, bu yeni Zâti *eşyası ve evi gibi* rol kesmeye çıkan, fakat beceremeyen bir aktör gibi geldi.” SB,176

“Fakat daha o gün devrin ricalinin birçoğunun takından tanıgının ve hatıralarını anlatırken onlar için gürültücü ve kendisi için de zararlı bir yığın bilgiyi ortaya attığını, ayrıca mütarekenin ilk yıllarında birçok pazarlıklara şahit olduğunu, çarpışan menfaatlerin ve ihtirasların onu bir *hakem veya arabulucu gibi* seçtiklerini de anladım.” SD,206

“Atiye bu sohbetlerdeki kalabalık içinde, tıpkı bir *masal dinliyormuş veya kitap okuyormuş gibi*, kendisini kaybeder, onların hayatını, talibini benimserdi.” MB,65

“Adeta *sabah gezintisine çıkmış veyahut namaza durmuş gibi* sakin ve telaşsızdı.” P,15

“Feylesoflarla Sufiler, *şıracıyla bozacı gibi*.” A,194

“Onun alakası haritalardaki *tul ve arz daireleri gibi* bütün dünyayı kuşatır.” H,131

“Yoğurtlar ekşiceydi, lakin *yağlı ve kaymak gibi* bir lezzeti vardı.” GH,40

1.8. İsim Kısmı Birleşik İsim Kalıbında Olanlar

“Kamagan Derviş, değirmen taşına benzeyen yuvarlak bir kayanın üstüne, çok yaşlı bir *akbaba gibi* tünemiş, bataкта yer yer parlayan ay ışığına dalmıştı.” DA,524

“ ‘Kara Boğdan?’ diye tekrar etti Cihan, *aksiseda gibi*.” UB,98

“O aralık kameriyenin önünden yalının ahçıbaşı Tosun Ağa kolları dirseklere kadar sıvalı, belde al soflu ipek futası, boyundan aşağı göğsüne doğru gümüşten bir *akarsu gibi* sarkan kordonu ile geçmekte olduğundan gümrah bıyıklı, kırmızı yanaklı bu Bolu güzeline karşı Anjel evvela yürek gıcıklayıcı süzgün bir gülüş gösterip sonra akidemi gevrek tatlı bir kahkaha salıvererek Fransızca der ki:” M,45

“Şövalye, bataklığa abanan kurşun renkli kalın bulutların neler gizlediğini seçmeye çalışarak, meydan savaşı yöneten bunalmış bir *başkomutan gibi*, hırslı, dalgın homurdandı: -Hisar kullanmazmış... Aptal göçebe!” DA,9

“Amacım *başöğretmenim gibi* bir öğretmen olmaktı.” HSİİ,158

“Doğunun bu parçası kıyama kalkmış, tümüyle ayaklanmıştı ve onun insanları göğüslerinde çapraz fişeklikleri, tüfekleri, kılıçları ve mızraklarıyla, birer *cephanelik gibi* öle öldüre yürüyordu nicedir.” NA,375

“Güya *çarkıfelek gibi* dönmek üzere üç kişi birbirimize sarılıp trapezeye çıkmış olalım.” M,145

“Ol sebep burada her şey sohbeta göre tanzim edilmişti, İran’ın bütün *çayhaneleri gibi*.” NA,121

“Hala dimdik *delikanlı gibi* yürüyor, boyunu posunu koruyordu.” VD,422

“En fakir adam, kurun-ı vustâi bir *derebeyi gibi* evinde hür.” SB,330

“Başucuma kadar geldi, ikinci bir *dikilitaşmış gibi* durdu.” İH,116

“İçim rahatlamış olarak Sinan’ın türbesine yöneldim, gökteki *dolunay gibi*, yardımcım da adım adım takip etti beni.” İH,506

“Rengârenk dumanlar gökyüzünü bir *eleğimsağma gibi* kuşatmış, şehrin gürül gürül akan suları bile buharlaşmaya başlamıştı.” BÖİA,361

“Siz bana kıskançlıklarınızla, küçüklük duygularınızla bir *fikrisabit gibi* yapıştınız.” MB,151

“İnanç ve kimlik meselesi, Nalbantoğullarının evine bir *göktaş gibi* beklenmedik şekilde düşerek aileyi iki kampa ayırmıştı.” HÜK,33

“Onun da altında bir uyarı cümlesi, bir *gözdağı gibi* büyüyordu.” NA,226

“Allah âşıkları sabrı *gülbeşeker gibi* tatlı tatlı emer, hazmeder.”A,104

“Bizim Gönüllü Taburu’nun neredeyse tamamı Kanlı Tabya vuruşmasında neferinden komutanına kadar birer *gülfidanı gibi* toprağa düşmüş.” NA,409

“O kadar denizden *hacıyatmaz gibi* çıkıveren, beyaz elleriyle sandallarını batırmak isteyen, şakaklarına yapışan ıslak saçların arasındaki beyaz yüzde Haşim’i kahretmek isteyen gözlerin iğrenç ışıltısından kaçmak istiyor.” T,108

“Ne dikiliyorsunuz orda *içyağı gibi* donuk donuk?” BTÜ,52

“Şu dakikada ikisi de, sanki var olmayan bir üçüncü kişinin karşısında, duygularını gizlemeye çalışan iki *ikiyüzlü gibi*, bir komedinin oyuncularını misali, oyun oynamaya

gerek görüyorlardı.” KH,172

“Herkesin tam, neşeli ve canlı dediği cinsten bir *işadamı gibi* davrandı.” Tu,326

“Mahmut bir kayısı ağacının gölgelediği bağ duvarı üstüne *karakuş gibi* oturmuştu.” DB,149

“Ama bir şey yapmamışsam, işte o zaman, o inatçı ruh bir *karabasan gibi* çöker üzerime.” İH,56

“Silistre Kalesi’ne bir *kalebent gibi* getirildiğim günden beri içimi kemiren bu endişe şimdi onun kalbinde de küt küt vurmaya başlamıştı çünkü.” BÖİA,284

“*Karabiber gibi* keskin, kara karı!” SB,330

“Sardunyalı o kadar beğenilmişti ki ertesi gün Zehra, hocası gelmeden bir deniz manzarası çizmeye heves etti; dalgalı bir deniz olacaktı bu, *Karadeniz gibi*.” NA,78

“Miskin derviş takımı ve de şaşkın abdal takımı biraz da bu *keloğlan gibi*, hiçbir işe yaramaz cavlak takımı...” DA,472

“-Dırlanma *kocakarı gibi*, Kara Osman, Beylikte, bitli Türkmen çobanına kılıç çekmek kanun değil! Sana çok bile meşe sopası...” DA,364

“ ‘Bu düşen organlara, yani ara halkalara yarattığın yeni yaşamında iş düşmezse bu çalışmayan organ gelişmeyecek, körelecek, eskilerin deyiimiyle *körbağırsak gibi* dumura uğrayacaktır!’ ” HSİİ,85

“Çerkez işi ağırdan aldı, yokuşa sürüyor gibi görünmek için halıyı bir ucundan tuttu, olduğu yerde bir *kuşkanadı gibi* silkeledi; bir dalgalanma halının başından ucuna doğru yüzdü.” NA,105

“*Külhanbeyi gibi* konuşmayı marifet sanıyordu ya da güçlü görünmek amacıyla böyle bıçkın tavırlar takınıyordu.” BEA,14

“*Külkedisi gibi* küle kapanıyor.” YÖ,265

“İşte zulüm ve cebir, ne kadar usulü dairesinde olursa olsun, ne kadar bir kudret alâmeti gibi görünürse görünsün, Rabia’ya bir nevi *külhanbeylik gibi* geliyordu.” SB,155

“Yüzü *medcezir gibiydi*.” A,145

“Aralarında bir *onbaşı gibi* kumandan görünüyor.” AG,226

“*Ortaoyunu gibi* bir şey olacak desene.” Tu,276

“Ella’nın gözünde Aziz Z. Zahara, parça parça yerli yerine oturtmaya uğraştığı bir *yapboz gibiydi*.” A,202

“Hâlbuki bu mizahî bir *resmiğeçit gibi* başlayan İstanbul propagandasından ne kanlı ve ne muazzam bir sahne çıktı.” AG,41

“*Sarayburnu gibi* şahane bir yer dururken, Kadıköy'ün bulunduğu bölgeye yerleşen göçmenleri eleştirmek için kullanılan bir deyim.” İH,47

“Nafîle ensemde *sivrisinek gibi* vızlayıp durma, yolun ortasından gideceğim vesselam!..” T,29

“Bir *somnambül gibi* ortalıkta dolaşıyorsunuz!” SD,316

“Öyleyse Mayıs ayı, ortalarına kadar bahar ama sonrasında *sonbahar gibi* olacaktı.” NA,53

“Kaç gündür aralarını biraz *şekerrenk gibi* anlıyordum.” M,94

“Hem de peşinden şeytan kovalıyor gibi, eski padişahlara kelle götüren *tataragaşı gibi* ümmet-i Muhammedi devirip geçti.” T,28

“Bilâl gibi yakışıklı bir oğlanı istemedi de, bu *tahtakurusu gibi* yaşlı başlı herifi istedi.” SB,319

“Eline tutuşturulan zarf hayatta kalabilmesi için neler yapması gerektiğini anlatan bir *talimatname gibiydi.*” BM,72

“İstanbul’a, doğup büyüdüğüm şehre, on iki yıl sonra bir *uyurgezer gibi* girdim.” BAK,13

“Bir *yanardağ gibi* feveran ediyor.” AG,228

“*Yeniyetmeler gibi* yüzü kıpkırmızı olmuştu çiçeği burnunda aşışın.” BEA,396

“Selim Pusat şimdi bölüğüne kumanda veren bir *yüzbaşı gibiydi.*” RA,77

1.9. İsim Kısmı Tekrar Grubu Kalıbında Olanlar

“Hababam Sınıfı, bir biçimine getirip bakanlıktan yeni uzaklaştırılan bir Eğitim Bakanının insan nerden geldi, maymundan mı, geldi, yoksa *aslan maslan gibi* başka bir yaratıktan mı, tezini sıcağı sıcağına ona soruvermişti.” HSİİ,82

“Topaç Yeye ile Hafız Çelebi sanki *baba oğul gibi* kucaklaştılar.” KM,160

“Evet, belki bu gencin yüz hatları ve ifadesi tıpkı *boyu posu gibi* bana benziyordu ama karakterini, eskilerin şahsiyet dediği şeyini sevmemiştim.” KSK,165

“Bir âşık-ı biçare gibi, baştan ayağa yare gibi, hatta *deli divane gibi* dolandım durdum.” O,226

“Allah aşkı *derya deniz gibidir.*” A,200

“Buna göre Eylül ve Ekim, alışıldık *Eylül Ekimler gibi* geçecekti.” NA,54

“Kudret Beyin burnu ise kendisinden hiç ayrılmamış, bütün huysuzluğuna rağmen, belki de dostumuzun irade zaafından faydalananarak, tıpkı hiç anlaşılmadan aynı çatı altında yaşayan iki *karı koca gibi*, çekişe çekişe olsa bile daima beraber yaşamışlardır.” SD, 105-106

“*Kedi köpek gibi* didişseler de sonunda can ciğer kuzu sarması olur çıkarlardı.” İH, 121

“*Koyun kuzu gibi* sarılıp koklaştılar...” YB, 232

“Siz, Hüsnü Paşazade Semahat Hanımefendi Hazretleri, siz Fransız ve Rus dadılarla büyümüş, her iki lisanın büyük edebiyatını *sular seller gibi* hatmetmiş, beri yandan Şark Efsaneleri ’ne de Şeyhülislam anne dedenizden vakıf birisi olarak benim kifayetsiz ifademi maruz görüp, umarım beni bağışlarsınız.” UBB,63

“Bakış, *tokat tokat, yumruk yumruk, tekme tekme gibiydi.*” YA,21

1.10. İsim Kısmı Unvan Grubu Kalıbında Olanlar

“Yaşı sekseni aşkın olduğu halde koca çınar gövdesi gibi dik, aksakalı göbeğe indiği halde ölümsüz *Hızır Peygamber gibi* çevikti.” DA,143

“Bildikleri bir yana, Batı uygarlığının özlemini çeken büyük adamlar yetiştirmişlerdir, çağın gençleri arasından... *Kemal Paşa’lar gibi...*” HSİİ,148

1.11. İsim Kısmı Birleşik İsim Grubu Kalıbında Olanlar

“ ‘Kusura bakmayın Başkomiserim ama *Cüneyt Arkın gibi* artist filan zannediyordum Beyoğlu’nun En Güzel Abisi’ni...’ ” BEA,154

“Bilmem ne kadar zaman sonra, gümbür gümbür *Hazreti Meryem gibi* babasız bir çocuk doğurdu.” HS,207

“Kötü olursa estetik ameliyat yaptırırız. *Kıvanç Tatlıtuğ gibi* olurum valla.” BEA,136

“Nur içinde yatsın, Evgenia'nın babası Yorgo'nun *Sadri Alışık gibi* ince bıyıklı bir gençlik fotoğrafının asılı olduğu, uzunca, loş holden geçip Tatavla'nın geniş salonuna adım attığımda arkadaşlarım henüz gelmemişti.” İH,476

“Bu oğlan acaba neden Karagöz'deki *Tuzsuz Bekir gibi* konuşmaktan hazzediyor, dünyanın anasını ağlatmak istiyor, diye hayıflanıyordu.” SB,157

1.12. İsim Kısmı Kısaltma Grubu Kalıbında Olanlar

“O kadar baş başa *çifte kumrular gibi* idiniz ki...” AG,206

“Küçük ağam döndü, o da *kafadan sakat gibi* bir şeydi.” YÖ,71

II. BÖLÜM

2. DİZİN

2.1. Genel Dizin

aba gibi*
abanoz gibi*
Abbasi halifeleri gibi
acayip sokaklar gibi
acemi gibi
acı sedalar gibi
acı su gibi
acıkmış bir örümcek gibi
acılı bir çörek gibi
aç kurtlar gibi
aç tavuk gibi
açık bir hedef gibi
açık bir kitap gibi
ada gibi*
adak adar gibi
adam gibi*
Adana horozu gibi
adı gibi
afyon yutmuş gibi
ağ çeker gibi
ağ gibi
ağaç dalı gibi
ağaç gibi
ağır ağır şişen bir tekne gibi
ağır akan bir çay gibi
ağır bir kılıç tersi yemiş gibi
ağır bir taş gibi

ağır ve hüzünlü bir şarkının
nağmeleri gibi
ağız birliği etmiş gibi
ağızları kulağına yapıştırılmış gibi
ağlamaktan bitap düşmüş bebek gibi
ağzıma burnuma çaput tıkmışlar gibi
ağzımızın tadını kaçıracak gibi
ağzına ateş değdirilen petrol kuyusu
gibi
Ahfeş'in keçisi gibi
ahiret sualleri gibi
ahtapot gibi*
ahu gibi*
aile büyüğü gibi
aile hatırası gibi
aile şirketi gibi
aile yadigârı gibi
ak pak inci taneleri gibi
akan bir yıldız gibi
akarsu gibi*
akbaba gibi
akça yapraklı bir lahana gibi
akıl vermiş gibi
akıntı gibi
akide şekeri gibi
akis gibi
aklı yatar gibi
aklına estiği gibi

*TDK Türkçe Sözlükte geçmektedir.

aklına koyduğu gibi
 aklından geçtiği gibi
 aklını oynatır gibi
 akma hançer gibi
 akrep gibi
 aksangrav gibi
 aksi gibi*
 aksiseda gibi.
 aksiyon filmi gibi
 akşam gülünü koklar gibi
 akşam güneşı gibi
 aktör elbisesi gibi
 aktör gibi
 al bez gibi
 Alaaddin'in cini gibi
 alaca yörük kilimi gibi
 alacakaranlık sular gibi
 albay gibi
 âlet gibi
 alev gibi
 alışık koyun gibi
 Allah yapısı gibi
 allak bullak ettiği yetmezmiş gibi
 Alman tırı gibi
 altın damarımı rastlamış madenci
 gibi
 altın ejderha gibi
 altın filizi gibi
 altın gibi*
 altın kordonu gibi
 altın oluk gibi
 altın sarısı renklere bürünmüş
 rakkaseler gibi
 altın topu gibi*
 altın tozu gibi
 altın yağmuru gibi
 altın yapraklı bir ağaç gibi
 altın yelpaze gibi
 altın yosunlar gibi
 altın yumurta imiş gibi
 Amanos Dağı gibi
 amansız oklar gibi

amele gibi
 Amerika cumhurbaşkanı gibi
 ampul gibi
 ana sütü gibi
 anafor gibi
 ananızın ak sütü gibi
 angarya savar gibi
 anıt gibi
 Ankara kedisi gibi
 anne gibi
 anne rahmi gibi
 annesinin mezarı gibi
 aptal gibi
 ara nağmesi gibi
 araba tekerliği gibi
 arabaya koşulu atlar gibi
 araf gibi
 Arap atı gibi
 Arap gibi
 arapsaçı gibi*
 Arap'ın yalellisi gibi
 ardı arkası kesilecek gibi
 ardında namaz kılmışım gibi
 arı gibi
 arı kovanı gibi
 arızı bir hal gibi
 Aristoteles'in ahtapotu gibi
 arkadaş gibi
 arkeolog gibi
 armut gibi
 arpacı kumrusu gibi
 arslan izinde yürüyormuş gibi
 arslan pençesi gibi
 aruz vezni gibi
 artist gibi*
 arzuhal gibi*
 asansör gibi
 asil harb atları gibi
 asker battaniyesi gibi
 asker gibi*
 asker kaçakları gibi
 aslan gibi*

aslan ağzı gibi
 aslan maslan gibi
 aslan yavruları gibi
 ast gibi
 aşı gibi
 âşık gibi
 aşılacak gibi
 aşk gibi
 at gibi*
 ateş böceği gibi
 ateş gibi*
 ateş topu gibi
 ateşten bir burgu gibi
 ateşten yarasalar gibi
 atmaca gibi
 av kuşu gibi
 avcı gibi
 avını kollayan atmaca gibi
 avını yutan kertenkele gibi
 avize gibi
 avrat gibi
 Avrupa monarşileri gibi
 avucumun içi gibi
 avukat gibi
 ay gibi*
 ay parçası gibi
 ayak uydurmuş gibi
 ayakyoluna gider gibi
 ayarı bozulmuş saat sarkacı gibi
 Ayasofya gibi
 ayazma duvarı gibi
 aydınlık bir mağaza vitrini gibi
 aydınlık bir uçurum gibi
 aygır gibi
 ayı gibi*
 ayı yavrusu gibi
 ayının kıcı gibi
 ayna gibi*
 ayna tutulmuş gibi
 ayrı ayrı yaşayacakmış gibi
 ayırık otu gibi
 ayva gibi

azap gibi
 azap meleği gibi
 azgın aygır gibi
 azgın boğa gibi
 azgın manda gibi
 aziz gibi
 aznavur gibi*
 Azrail gibi
 baba oğul gibi
 babalarının malı gibi
 babasının evine gider gibi
 baca dumanı gibi
 baca gibi
 badem gibi*
 bağ bozumu gibi
 bağdaş kurmuş gibi
 bağı kopmuş tespihler gibi
 bağımsız bir vali gibi
 bahar gibi
 bahar sıtması gibi
 bahar yaprağı gibi
 bahçe seddi gibi
 bahçıvan gibi
 bakar kör gibi
 bakımsız bir tarla gibi
 bakır siniler gibi
 bakkal gibi
 baklava dilimi gibi
 bal gibi*
 bal mumu gibi
 balayına çıkan mutlu çiftler gibi
 balık gibi
 balık istifi gibi
 balık oltası gibi
 balık sırtı gibi
 balkon gibi
 balon gibi
 balyoz gibi*
 balyoz yemiş gibi
 banka gibi*
 banka soyguncuları gibi
 banker gibi

barut fıçısı gibi*
 barut gibi*
 barut mahzeni gibi
 basireti bağlanmış gibi
 basit bir makine gibi
 basket topu gibi
 baston gibi*
 baston yutmuş gibi
 basur gibi
 başı dönmüş gibi
 başıboş atlar gibi
 başının üstünden kayar gibi
 başkomutan gibi
 başlangıç noktası gibi
 başöğretmenim gibi
 Battal Gazi Destanı gibi
 battaniye gibi
 bayat yumurta gibi
 baykuş gibi
 baykuş ötüşü gibi
 bayrak gibi*
 bayram günü gibi
 bebeğin işemesi gibi
 bebeğin yeni patlayan dişi gibi
 bebek gibi*
 Bedeviler gibi
 bedii mektep gibi
 bekçi davulu gibi
 benek gibi
 bereket arması gibi
 besili kısraklar gibi
 bestesi kaybolmuş bir güfte gibi
 beş parmağın beşi gibi
 beşik gibi
 beşlik simit gibi
 beton gibi*
 betondan bir heyula gibi
 beyâbân gibi
 beyaz bir zambak gibi
 beyaz toprak gibi
 beyaz yelkenli savaş gemileri gibi
 beyaz zambaklar gibi

beygir gibi
 beygir suluyormuş gibi
 beyler gibi
 beyninden kurşunlanmış gibi
 bezirgân gibi
 bıçak ağzı gibi
 bıçak atar gibi
 bıçak gibi*
 bıçak yarası gibi
 bıldırcın gibi*
 bıraktığın gibi
 bıyık kılları gibi
 biber gibi*
 biblo gibi*
 biçare mahlûk gibi
 bılardo bilyesi gibi
 bilek gibi*
 biletçi gibi
 bilge rahipler gibi
 billur bir kâse gibi
 billur gibi*
 bilmece gibi
 bin yıl gibi
 bin yıllık bir zindanın kapısı
 Binbir Gece masalı gibi
 bir avuç bulut gibi
 bir çift terlik gibi
 bir içim su gibi*
 bir kütüğü lokma lokma yiyen balta
 gibi
 bir lahzada yaşanmış bir ömür gibi
 bir meyveyi kabuğundan soyar gibi
 birbirinin üstüne abanır gibi
 birer birer söndürülen ampuller gibi
 bitip tükenmez ansiklopedik kitap
 gibi
 Bizans savaşçıları gibi
 boğa yılanı gibi
 bodrum gibi
 boğa gibi*
 Boğaz sabahları gibi
 boğazlanmış inek gibi

boğulmaktan korkar gibi
 bohça gibi
 bok çuvalı gibi
 boksör gibi
 boktan Hollywood filmlerindeki
 boktan polisler gibi
 bomba gibi*
 boncuk gibi*
 boncukların mavisi gibi
 bora gibi*
 borazan gibi
 boru gibi
 bostan korkuluğuymuşum gibi
 boş bidonlar gibi
 boş bir çuval gibi
 boşalmış bir balon gibi
 boşlukta yüzer gibi
 boya gibi
 boyacı küpüne girmiş gibi*
 boynuz gibi
 boyu posu gibi
 boza gibi*
 bozuk para gibi
 bozuk plak gibi*
 böcek ayakları gibi
 böcek gibi*
 böcek ölüleri gibi
 Breslav gibi
 Britanya'nın denizaşırı bir şubesi
 gibi
 budanmış ağaçlar gibi
 budanmış bir ağaç gövdesi gibi
 Budistler gibi
 buğday başağı gibi
 buğday gibi
 buğday taneleri gibi
 bukağı gibi
 bulaşık suyu gibi*
 bulgur pilavı gibi
 bulut gibi
 bumburuşuk ve kötü moruk gibi
 bumerang gibi

burgu gibi
 buz gibi*
 buzağı gibi
 buzlar altında filiz süren otlar gibi
 bülbül gibi
 büst gibi
 büvelek tutmuş dana gibi
 büyü gibi
 büyücü gibi
 büyük bir sedef gibi
 büyük buğday başakları gibi
 büyük denizler gibi
 büyük fırtına gibi
 büyük pınar suları gibi
 büyük rüzgârlar gibi
 büyük ve siyah bir gül gibi
 büyülenmiş gibi
 büyümlü bir eşik atlamış gibi
 büyütür gibi
 cadı gibi*
 cam gibi*
 cam kırıkları gibi
 canfes gibi*
 can çekişir gibi
 can sıkıntısı gibi
 can simidi gibi
 canavar ağzı gibi
 canavar gibi*
 canı gibi
 canı yanmış gibi
 canını alacak gibi
 canlanır gibi
 canlı cenaze gibi
 cansız bir perde gibi
 cariyeye gibi
 casus gibi
 cazip bir hayal gibi
 cehennem gibi*
 cehennemden kurtulmuş gibi
 cehenneme çevirmek gibi
 cellat gibi*
 celladın kılıcı gibi

cenaze gibi*
 cenaze çıkmış gibi
 cenaze marşı gibi cenin gibi
 cennet gibi*
 cennet hurileri gibi
 cephanelik gibi
 cepheden dönen yorgun askerler
 gibi
 ceset gibi
 cevap anahtarı gibi
 ceviz gibi
 ceviz kabuğu gibi
 ceviz yaprakları gibi
 ceylan gibi*
 ceylanın sesi gibiydi
 cılız arı vızıltısı gibi
 cırcır böceği gibi
 cıva deresi gibi
 cıva gibi*
 cıvalı bilyeler gibi
 cilalı fildişiinden biblolar gibi
 cillop gibi*
 cin çarpmış gibi
 cin gibi*
 cin yavrusu gibi
 cinayet davaları gibi
 cinayet gibi
 cinayet soruşturması gibi
 cins bir horoz gibi
 civan gibi
 civciv gibi
 coşkun bir ırmak gibi
 cumartesi kibarı gibi
 cübbe gibi*
 cülus günü gibi
 Cüneyt Arkın gibi
 cüzam gibi
 çabuk büyüyen bir nebat gibi
 çadır gibi
 çakal eniği gibi
 çakı gibi*
 çakıl taşı gibi

çakıl taşları gibi
 çakılır gibi
 çalı gibi*
 çalınmayan sazlar gibi
 çalkanan bir havuz gibi
 çalpara gibi
 çam ağacı gibi
 çam budağı gibi
 çam fidanı gibi
 çam sakızı gibi*
 çam yarması gibi
 çam yıkar gibi
 çamaşır döver gibi
 çamaşır gibi
 çamaşır suyu markası gibi
 çamur gibi*
 çanak gibi
 çaput doldurulmuş iç lastiği gibi
 çaresiz bir çocuk gibi
 çaresiz bir insanın elleri gibi
 çaresiz bir serçe kuşu gibi
 çarkıfelek gibi
 çarmıha gerilmiş gibi
 çarşaf gibi*
 çarşı arastası gibi
 çatlak zurna gibi
 çatlatacak gibi
 çatlayacak gibi
 çay kaşığı gibi yazılar
 çayhaneleri gibi
 çayır gibi
 çeki taşı gibi*
 çeki taşı bağlanmış gibi
 çekiç gibi
 çekiçle vurur gibi
 çekirge gibi
 çelik gibi*
 çelik tel gibi
 çelik zırhlar gibi
 çelimsiz bir horoz gibi
 çember gibi
 çeşme gibi

çıban gibi
 çığ gibi
 çılgın bir akıntı gibi
 çılgın bir sel gibi
 çılgınlar gibi
 çınar gibi
 çingirak gibi
 çıra gibi
 çırak gibi
 çırpı gibi*
 çırpıntılı sulardaki bir şamandıra
 gibi
 cıyan gibi*
 çiçek gibi*
 çiçekten prangalar gibi
 çiftçi gibi
 çifte kumrular gibi
 çifte tüfeğinin saçmaları gibi
 çiğ et gibi
 çiğdem sapı gibi
 çil altınlar gibi
 çil yavrusu gibi
 çin harfleri gibi
 Çin harfleri gibi
 çingene gibi
 çingene masası gibi
 Çinli gibi
 çir gibi
 çisiltili yağmur gibi
 çitlembik gibi*
 çivi gibi*
 çivilenmiş gibi
 çiy damlası gibi
 çiy kristalleri gibi
 çiy tanesi gibi
 çoban gibi,
 çoban köpeği gibi
 çocuğun dudakları gibi
 çocuğun yanakları gibi
 çocuk gibi*
 çocuk heykeli gibi
 çocuk saçları gibi

çocuk sesi gibi
 çocuk yazısı gibi
 çorap gibi
 çorap söküğü gibi
 çöl bedevisi gibi
 çöl rüzgârı gibi
 çöl yolcusu gibi
 çöllerin ortasında kalmış gibi
 çöp gibi*
 çöplük gibi
 çörten gibi*
 çözemeyeceği bir problemle
 karşılaşmış gibi
 çula kuşu gibi
 çuval gibi*
 çürük biber kokusu gibi
 çürük bir göğüs gibi
 çürük dişler gibi
 çürük salaşpur gibi
 çürümüş bir körük gibi
 dağ delisi gibi
 dağ gibi*
 dağ keçisi gibi
 dağ parçası gibi
 dağ pınarları gibi
 daima işleyen amele gibi
 daimi bir misafir gibi
 dal gibi
 dalga gibi
 dalga sırtı gibi
 dalgalarla yıkanan bir kaya gibi
 dalyan gibi
 damdan düşer gibi
 damla gibi
 dans gibi,
 dans grubu gibi
 dantel gibi
 dar ve tahta gibi
 darbe yemiş gibi
 darı gibi
 davar köpeği gibi
 davul çalar gibi

davul gibi*
 dayak yemiş kediler gibi
 daylak gibi
 dedektif gibi
 define avcılarını gibi
 defne ormanı gibi
 defter sayfası gibi
 değirmen çarkı gibi
 değirmen taşı gibi
 değnek gibi*
 deli camız gibi
 deli danalar gibi
 deli dervişler gibi
 deli divane gibi
 deli gibi*
 deli kasırğa gibi
 deli kızın çeyizi gibi*
 deli pösteki sayar gibi*
 deli Raziye gibi*
 deli rüzgâr
 deli saraylı gibi*
 deli sular gibi
 demir atmış gibi
 demir bir kapı gibi
 demir gibi*
 demir kısıkaç gibi
 demir yumru gibi
 demirci örsü gibi
 demirden bir ortaçağ şatosu gibi
 demirden bir pençe gibi
 deney faresiymişiz gibi
 deniz feneri gibi
 deniz gibi
 deniz hayvanı gibi
 denize düşmüş gibi
 denizin dalgaları gibi
 dere boyu suyunun buzlanması gibi
 derebeyi gibi
 derimizi yüzer gibi
 derviş gibi
 derya gibi*
 derya deniz gibi

destan gibi*
 dev bir kevgir gibi
 dev gibi*
 devasa bir fırtına bulutu gibi,
 devasa iki mızrak gibi
 deve dişi gibi
 deve kervanı ile seyahat (eder) gibi
 deve kuşu gibi*
 deve nalbanda bakar gibi*
 devlet kalesi gibi
 devlet kapısı gibi
 dış kapının mandalı gibi
 dibek döver gibi
 diken gibi
 dikilitaşmış gibi
 dilediği gibi*
 dilenci gibi
 dilini yutmuş gibi
 dilsiz gibi
 din gibi
 dinamo gibi
 dini bir emir gibi
 direk gibi*
 dış ağrısı gibi
 dış gıcırtısı gibi
 dişi bir kaplan gibi
 dişi görmüş bir aslan gibi
 dişleri dökülmüş devler gibi
 dişli tren gibi
 divan durur gibi
 divane gibi
 Diyarbakır'ın karpuz bostanı gibi
 diyez nota gibi
 dizginleri çekilmiş bir at gibi
 doğmuş bir bebek gibi
 doğurgan bir kadın gibi
 doktor gibi
 dokuz yıl gibi
 dolap beygiri gibi
 dolap gibi
 dolap kapağı gibi

doldurulması lazım gelen bir kap
 gibi
 dolu gibi
 dolu taneleri gibi
 dolunay gibi
 domino taşı gibi
 domuz gibi*
 donmuş bir insan gibi
 donmuş gibi
 donuk kayalar gibi
 don yağı gibi*
 doru gibi
 dost gibi
 doyduğu halde doyduğunu bilmeyen
 bir balık gibi
 dört ayak hayvan gibi
 dört taraflı kilitli talihler gibi
 dört yanı kalabalık ordularla
 çevrilmiş gibi
 durdurulması imkânsız bir şelale
 gibi
 dua eder gibi
 dua gibi
 duba gibi*
 dul gibi
 duman gibi
 durgun bir göl gibi
 durmuş bir saat gibi
 duş altında kalmış gibi
 dut ağacı silkeler
 dut gibi
 dut yemiş bülbül gibi
 duvar gibi*
 duvar örер gibi
 düdük gibi*
 düğmesi açılmış gibi
 düğün alayı gibi
 düğün evi gibi*
 dünya başına yıkılmış gibi
 dünyanın sonu gibi
 dünyaya geldiği gibi
 dünyaya kapılarını kapar gibi

dürbün gibi
 düşman gibi
 düz bir ev gibi
 Ebussuut Efendi'nin gelini gibi*
 ecinni çıkar gibi
 ecinni tayfası gibi
 ecnebi bir cisim gibi
 edibe gibi
 efsane gibi
 efsanevi bir meyva gibi
 eğri bir bıçağın kını gibi
 eğri bir kılıç ağzı gibi
 ejderha gibi*
 ekmek doğrar gibi
 el ayak çekilmiş gibi
 el ele verilerek yapılan rakslar gibi
 el feneri gibi
 el gibi
 el içi gibi
 eldiven gibi
 eleğimsağma gibi
 elek gibi
 elektrik cereyanı gibi
 elektrik feneri gibi
 eli ayağı tutmayan yaşlılar gibi
 elifi bozulmuş hırka gibi
 elimle koymuş gibi
 elin çocukları gibi
 elinde kalacak gibi
 eline aldığı gibi
 elma fidanları gibi
 elma gibi
 elma kurdu gibi
 elmanın iki yarısı gibiydi
 elmas gibi*
 elmastan taşan ışık gibi
 emanet gibi
 emmimin avradı gibi
 engerek gibi
 enkaz gibi
 enseri gibi
 er kaputu gibi

erguvan gibi
 erimiş altın gibi
 eritilmiş altın gibi
 erkânıharp reisi gibi
 erkek çocuk gibi
 erkek gibi*
 esham ve hisse senedi gibi
 esir gibi
 eski bir muşamba gibi
 eski bir otomobil gibi
 eski bir türkû gibi
 eski bir uygarlığı tanımaya çalışan
 uzaylılar gibi
 eski divan âşıkları gibi
 eski elbiseler gibi
 eski hüviyetini bulmuş gibi
 eski kale anahtarları gibi
 eski nadide bir şarap gibi
 eski ressamın gibi
 eski zaman aynası gibi
 eski zaman devesinin çanları gibi
 eski zaman tılsımı gibi
 eski zamanın miting alanları gibi
 eskisi gibi*
 estetik bir örf gibi
 eşarp gibi
 eşek gibi*
 eşek arısı gibi
 eşek başıyız gibi
 eşek derisi gibi*
 eşya gibi
 eşyası ve evi gibi
 et gibi
 etime takılmış bir çengel gibi
 etinden et çekilmiş gibi
 ev altına hapsedilmiş mart kırgını
 kediler gibi
 ev gibi
 ev hayvanı gibi
 evlat gibi*
 evliya gibi
 eylül ekim gibi

ezberden bilirmiş gibi
 ezgi gibi
 ezilmiş çam dikenleri gibi
 fakir gibi
 fakir tencereleri gibi
 fal taşı gibi
 faras gibi*
 fare gibi
 fare kapanı gibi
 farz ettiği gibi
 fasulye ayıklar gibi
 fasulye gibi
 fasulye sırtığı gibi*
 felçli gibi
 fener alayı gibi
 fener gibi
 fıçı gibi*
 fındık kurdu gibi*
 fırça gibi*
 fırıldak gibi*
 fırın ağzı gibi
 fırın gibi*
 fırın külü gibi
 fırtına bulutu gibi
 fırtına gibi*
 fırtınadan sonra karaya vurmuş
 yüzlerce balık gibi
 fokurdayan bir yemekten çıkan
 buhar gibi
 fısıldar gibi
 fısıltı gibi
 fıstık gibi*
 fidan gibi*
 fıkrisabit gibi
 fil gibi*
 fildişi gibi*
 fil yavruları gibi
 filinta gibi*
 filiz gibi*
 film starı gibi
 filozof gibi
 fincan gibi*

firuze içinde yaşıyorlarmış gibi
 fişek gibi*
 fitil gibi*
 flash gibi
 fok balığı gibi
 fok gibi
 forvet gibi
 Frenk askeri gibi
 frenleri patlamış araba gibi
 fütürist tablo gibi
 ganimetler gibi
 garabet gibi
 gâvur gibi
 gavur ölüsü gibi*
 gazete havadisi gibi
 gebe bir kadın gibi
 gecekondü gibi*
 gece yarısı yağın kar gibi
 geçilmesi lazım bir karşı yaka gibi
 geçit vermez bir orman gibi
 geçit vermez kale duvarları gibi
 gelin duvağı gibi
 gelin gibi
 gelincik çiçeğı gibi
 gelincik gibi
 gelincik tarlası gibi
 gelincik yaprağı gibi
 gelinin gözleri gibi
 gem almış atlar gibi
 gemici gibi
 gerçek bir kırsağın resmi gibi
 gerdanlık gibi
 gerektiğı gibi
 gergedan boynu gibi
 gergef gibi
 gergef işler gibi
 gergin bir tel gibi
 gevrek karpuz gibi
 gevşek bir buz parçası gibi
 geyik gibi
 geyik yavrusu gibi
 gıdıklanmış yarış atı gibi

gına gibi
 girdaba kapılmışım gibi
 gizli bir imza gibi
 gizli bir yara gibi
 Goben gibi
 Goethe'nin Homunculus'u gibi
 gonca gibi
 göç eden kuşlar gibi
 göçebe kavimler gibi
 göçebe leylek gibi
 gök gibi
 gök gürlemeleri gibi
 gök gürler gibi
 Gökışık'ın öz eniğı gibi
 göktaş gibi
 gökten düşen elma gibi
 göl gibi
 gölge gibi*
 gönüllü bir suç ortağı gibi
 görmüş geçirmiş bir kaptan gibi
 görünmez bir duvar gibi
 göz aydınlığı gibi
 gözdağı gibi
 gözleri nemlenir gibi
 gözleri sanki yuvalarından çıkmış
 gibi
 gözlerim kamaşır gibi
 gözlerine far tutulmuş ürkek
 tavşanlar gibi
 gözü gibi
 gözün kalmayacak gibi
 gübre yığını gibi
 gül bahçesi gibi
 gül gibi*
 gül goncası gibi
 gül yaprağı gibi
 gülbeşeker gibi
 gülfidanı gibi
 gülle gibi*
 güllük gülistanlık gibiymiş gibi
 gülünç ve biçare bir mahlûk gibi
 gümrük hamalları gibi

gümrükten mal kaçırır gibi*
 gümüş gibi
 gümüş para gibi
 gümüş su gibi
 gümüşü bir deniz gibi
 gümüşten bir nehir gibi
 gün doğacak gibi
 gün gibi
 gün ışığı gibi
 gün ışığındaymış gibi
 gün ortası gibi
 günah gibi
 gündelik bir iş gibi
 gündüz gibi
 güneş batması gibi
 güneş doğar gibi
 güneş gibi
 güneş tutulması gibi
 güneşte kırılmış ayna gibi
 günümüz dev şirketlerinin logoları
 gibi
 gür akan ırmaklar gibi
 gürültü gibi
 güve yeniği gibi
 güvercin gibi
 güvercin yavrusu gibi
 güvercinin kanatları gibi
 hacıyatmaz gibi
 hafif kavrulmuş soğan gibi
 hafiye gibi
 hakem veya arabulucu gibi
 hal hatır sorar gibi
 halaya girmiş gibi
 halı gibi
 Haliç gibi
 Haliç'in tuzlu suyunun uzantısı gibi
 halife gibi
 Halil İbrahim sofrasından yeni
 kalkmış gibi
 halis müslüman gibi
 halk ozanı gibi
 hallaç pamuğu gibi

halvet gibi*
 ham armut gibi
 hamam böceği gibi
 hamam gibi*
 hamam lifi gibi
 hamat gibi
 hamile kadınlar gibi
 hamlet numarası yapıyormuş gibi
 hamur gibi*
 hamur yoğurur gibi
 han gibi*
 hangar gibi*
 han kapıları gibi
 hançer gibi
 hapis gibi
 hapishane kaçkını gibi*
 har gibi
 harar gibi*
 harami gibi
 harb sahnesi gibi
 hardalda bırakılmış bir hıyar gibi
 hareketli kara lekeler gibi
 hareli bir kumaş gibi
 hareli bir kumaş gibi
 harita gibi
 harman süpürgesi gibi
 harman yeri gibi
 hasta gibi
 hastalıklı biri gibi
 haşarı kedi yavruları gibi
 haşhaş çiçeği gibi
 hatıra fotoğrafı gibi
 hatıra gibi
 hava fişeği gibi
 hava gibi
 hava hortumu gibi
 havuç eker gibi
 havuç gibi
 hayal gibi*
 hayalet gemi gibi
 hayalet gibi
 hayali bir gemi gibi

haydut gibi*
 haylaz bir çocuk gibi
 Haymana beygiri gibi
 hayrete düşmüş gibi
 hayvan gibi*
 hayvanın tüyleri gibi
 hazan yaprağı gibi
 hazımsızlığın eserleri gibi
 hazır kuvvet gibi
 hazine gibi
 hazine taşıyan kervan gibi
 hazine varmış gibi
 Hazreti Meryem gibi
 hece taşı gibi
 hekim gibi
 helme gibi*
 henüz açılmış yaralar gibi
 hepimizin bildiği gibi
 hevenk gibi
 heykel gibi*
 hınzır oğlanlar gibi
 Hınzıryedi'nin pistolu gibi
 hırlar gibi
 hırsız gibi*
 Hızır gibi
 Hızır Peygamber gibi
 hiçbir şey olmamış gibi
 hikâye gibi
 hikâyenin kaplumbağası gibi
 hilâl gibi*
 hilkat garibesi bir kuş gibi
 hindi gibi
 Hipokrat gibi
 hissi bir romancı gibi
 Hitler gibi
 hizmetçi gibi
 hoca gibi
 hodbin ve hasetli ruhlar gibi
 hokka gibi*
 hokkabaz eli gibi
 horoz gibi*
 horoz ibiği gibi

hortlak gibi
 hortlak görmüş gibi
 hortum gibi*
 hoşaf gibi*
 hoşafın yağı kesilir gibi
 hotoz gibi
 höyük gibi
 humma gibi
 huri gibi*
 hurma ağaçları gibi
 hücum borusu gibi
 hükümdar gibi
 hükümet gibi*
 hürriyet gibi
 hüznün bulutu gibi
 hüznünlü bir kelime gibi
 ırgat gibi
 ırgatbaşının fırlıdaklı düdüğü gibi
 ırmak gibi
 ısınan kertenkeleler gibi
 ısınmış tuğla gibi
 ısırgan otu gibi
 ısırrır gibi
 ıslak sabun gibi
 ıslık gibi
 ısmarlama dikilmiş bir takım elbise
 gibi
 ılık gibi
 ılık zerresi gibi
 ışıktan bir rüzgâr gibi
 ıslıl ıslıl parıltılı gök gibi
 ıslır gibi
 ıtır gibi
 ıtırılı sular gibi
 ızbandut gibi
 ibik gibi
 ibiş gibi*
 iç karmaşası gibi
 iç savaştan çıkmış gibi
 içi geçmiş cevizler gibi
 içinden geldiği gibi
 içine atmış gibi

içten içe çürüyen bir ağaç gibi
 içyağı gibi
 idama giden bir mahkûm gibi
 iflas etmiş bir tacir gibi
 iftihar madalyası gibi
 iğne gibi
 iğne ucu gibi
 iğne deliği gibi*
 iğreti gibi
 ihanetin canlı hatırası gibi
 ihtiyar ağızlar gibi
 ihtiyar gibi
 ihtiyar kurtlar gibi
 ihtiyat akçesi gibi
 iki ayrı kimyasal madde gibi
 iki başlı yılan gibi
 iki lastik boru gibi
 iki uzun yol denizcisi gibi
 iki yanardağ ağızı gibi
 iki yelpaze gibi
 ikide bir patlayan futbol topuymuş
 gibi
 ikinin ikincisi gibiydi
 ikiyüzlü gibi
 iklim gibi
 iksir gibi
 iksirlerinin reçetelerini unutmuş
 bunak bir büyücü gibi
 ilaç gibi*
 ilah gibi*
 ilah yavrusu gibi
 ilahi adaletmiş gibi
 ilahi gibi
 ilân borusu gibi
 ilik gibi*
 ilişir gibi
 ilk çifte çıkan köylüler gibi
 ilk defa görüyormuş gibi
 ilk yardım ekibi gibi
 ilkokul öğrencisi gibi
 illet gibi
 imdat bekleyen bir kazazede gibi

imecelik gibi
 in gibi*
 ince bir tül gibi
 ince fidanlar gibi
 ince hilal gibi
 incecik bir tülbent gibi
 inci gibi*
 inci kolye gibi
 inci tanesi gibi
 ineğin memeleri gibi
 inek gibi
 inilti nağmesi gibi
 inler gibi
 insan gibi*
 insan parçası gibi
 insan teni gibi
 insanın elleri gibi
 intikam peşindeki mağdur bir ruh
 gibi
 ip cambazları gibi
 ip gibi
 ipek gibi*
 ipek perde gibi
 ipi kopmuş bir karagöz gibi
 ipini koparmış başıboş sandallar gibi
 ipini kopartmış uçurtmalar gibi
 iple çekilmiş gibi
 ipleri kesik bir kukla gibi
 ipucu bulacakmış gibi
 irkilir gibi
 irmik gibi
 irşat gibi
 İsa gibi
 iskelet gibi*
 ispiirtizmacı gibi
 ispierto gibi
 İsrail'in kıyamet borusu gibi
 İstanbul kızı gibi
 işadamı gibi
 işgalci bir düşman ordusu gibi
 işkence geçidi gibi
 işkence gibi

işkence zindanı gibi
 it gibi
 it kovalarmış gibi
 it kuyruğu gibi
 it leşi gibi
 it tasması gibi
 İtalyan espressosu gibi
 itler gibi
 iyi bir oyuncu gibi
 iyot gibi
 izbandut gibi*
 izci gibi
 jet gibi*
 jilet gibi*
 kabahat işlemiş gibi
 kabahatli bir çocuk gibi
 kabak çekirdeği gibi
 kabak gibi
 Kâbe'yi tavaf eder gibi
 kabir azabı gibi
 kabuk gibi*
 kabuksuz bir meyve gibi.
 kâbus gibi
 kâbuslu bir rüyadan çıkar gibi
 kaçır gibi
 kadana gibi*
 kadeh gibi
 kader çizgisi gibi
 kadın eli gibi
 kadın gibi
 kadın teni gibi
 kadife gibi*
 kafa yapan bir madde gibi
 kafadan sakat gibi
 kafasına balyoz inmiş gibi
 kafe gibi
 kafes gibi*
 kâfur gibi
 kâğıda dizilmiş yazı gibi
 kâğıt gibi
 kâhin gibi
 kâhin gibi

kahraman gibi
 kâhyası gibi
 kaim bir çatı gibi
 kalas gibi*
 kalas parçası gibi
 kalaycı körüğü gibi
 kalbi duracakmış gibi
 kalbinin içi gibi
 kalbur gibi*
 kale gibi*
 kalebent gibi
 kalem gibi
 kalın bir dal gibi
 kalın birer başparmağı gibi
 kalıp gibi
 kalkan gibi
 kalp gibi
 kamelya gibi
 kamış yaprağı gibi
 kan çekilmiş gibi
 kan gibi
 kan lekesi gibi
 kanadı kırık kuş gibi
 kanadından vurulmuş yarasa gibi
 kanarya gibi
 kanatlı hayaletler gibi
 kancık ayı gibi
 kan çanağı gibi*
 kandil gibi
 kandilin alevi gibi
 kanı donacak gibi
 kanlı tükrük gibi
 kapana kısılmış gibi
 kapı gibi*
 kapıcı gibi
 kaplan gibi
 kaplan gövdesi gibi
 kaplan pençesi gibi
 kaplan yavrusu gibi
 kaplumbağa gibi*
 kaplumbağanın sırtı gibi
 kaptığı gibi

kar gibi*
 kar kuyuları gibi
 kar suyu gibi
 kar taneleri gibi
 kar tozu gibi
 kara akikten bir kütle gibi
 kara bohça gibi
 kara böcek gibi
 kara bulut gibi
 kara büyü gibi
 kara çalı gibi
 kara dağ gibi
 kara delik gibi
 kara derya gibi
 kara meşe ormanı gibi
 kara ormanlar gibi
 kara tapan gibi
 karabasan gibi
 karabiber gibi
 Karadeniz gibi
 karakol neferleri gibi
 karakuş gibi
 karakuş gibi
 karaltı gibi
 karargâh gibi
 karayel dalgaları gibi
 kardeş gibi
 karga gibi
 karga gibi
 karı gibi*
 karı koca gibi
 karı milleti gibidir
 karınca duası gibi
 karınca gibi
 karınca yuvası gibi*
 karlı dağ tepesi gibi
 karnından konuşanlar gibi
 karpuz gibi
 kartal başı gibi
 kartal gagası gibi
 kartal gibi
 kartal kanatları gibi

kartal pençesi gibi
 kartal yuvası gibi
 karyola gibi
 kasa anahtarı gibi
 katı bir cisim gibi
 katır gibi*
 katil gibi
 katmer gibi
 katran gibi*
 katrana basmışım gibi
 kav gibi*
 kavak gibi
 kavgacı bir horoz gibi
 kaya gibi*
 kayak gibi*
 kayıp koca gibi
 kayış gibi*
 kaymak gibi*
 kaynar güğüm gibi
 kaynar su dökülmüş gibi
 kaz ayağı gibi
 kaz gibi
 kazan gibi
 kazık çakmış gibi
 kazık yutmuş gibi*
 kazık gibi*
 kazma gibi*
 keçe gibi
 keçi gibi
 keçi boynuzu gibi*
 keçi oğlağı gibi
 keçi yavrusu gibi
 keçi yolları gibi
 kederli nakış gibi
 kedi gibi*
 kedi köpek gibi
 kedi ile köpek gibi*
 kedi miyavlaması gibi
 kedi yavrusu gibi
 kedinin fareyle oynadığı gibi
 kedinin fareyle oynadığı gibi
 kefenlenmiş bir ceset gibi

kehribar gibi*
 keklik gibi*
 kelebek gibi
 kelepçe gibi
 keloğlan gibi
 Kemal Paşa'lar gibi
 keman gibi*
 keman sesi gibi
 kemanın gevşemiş teli gibi
 kemik gibi*
 kendinden emin bitirimler gibi
 kendinden geçer gibi
 kendinden geçmiş gibi
 kene gibi
 kepçe gibi*
 kerhane feneri gibi
 kerpeten gibi
 kerpiç gibi*
 kertenkele gibi
 keskin cam kırıkları gibi
 keskin iki bıçak gibi
 kestane suyu gibi*
 keşiş gibi
 Keşiş Dağı gibi
 keşkek gibi
 kevser gibi*
 kıl gibi*
 kılıç çeker gibi
 kılıç gibi
 kılıç taşımak gibiydi
 kıllı böcek gibi
 kırmızı gibi
 kına gibi*
 kınalı koçlar gibi
 kır çiçeği gibi
 kırağı yemiş patlıcan gibi
 kırbaç gibi
 kırık dal parçaları gibi
 kırık mezar taşları gibi
 kırık plak gibi*
 kırık ikilik güller gibi
 kırık yıl çalışmış gibi

kırk yıllık ahbaplar gibi
 kırk yıllık ahbapmışız
 kırk yıllık hasretmiş gibi
 kırk yıllık komşusuymuşum gibi
 kırmızı haşhaş çiçeği gibi
 kırmızı kadife yastık gibi
 kısrağ gibi
 kış gibi
 kış rüzgârı gibi
 kış uykusuna yatacak gibi
 kıta gibi
 Kıvanç Tatlıtuğ gibi
 kıvrıla kıvrıla yükselen duman
 halkaları gibi
 kıyamet gibi*
 kıyamet kopabilirmiş gibi
 kıyıların yalıları gibi
 kıyma gibi
 kıymık gibi
 kız gibi*
 kız saçları gibi
 kızak gibi
 kibar bir tahta eşya gibi
 kibrit alevleri gibi
 kibrit tutuşturmak
 kilim gibi
 kilit gibi
 kilit vurulmuş gibi
 kilitli bir kasanın şifresi gibi
 kilise direği gibi*
 kinin gibi*
 kiraz çöpü gibi
 kireç gibi
 kireç rengi gibi
 kirpi gibi
 kirpi kılları gibi
 kirpi okları gibi
 kitap gibi
 kobay faresi gibi
 kobra gibi
 kobra yılanı gibi
 koca çınar gövdesi gibi

kocakarı gibi
 koç gibi
 kokusu almış çakal sürüsü gibi
 kol demiri gibi
 kola gibi
 koltuk değneği gibi
 kolu kanadı kırık turnalar gibi
 kolu kanadı kırılmış gibi
 komik, şişman bir heykel gibi
 konak gibi*
 konfeti gibi
 Konstantin gibi
 Konstantin sikkesi gibi
 kont gibi
 kopya çeken öğrenciler gibi
 kor gibi*
 koridor gibi
 korkulan rüyalar gibi
 korkuluk gibi
 koro gibi
 koruma gibi
 kova gibi
 kovuk gibi
 koyu firuze taşı gibi
 koyun gibi*
 koyun güder gibi
 koyun kuzu gibi
 koyun sürüsü gibi
 koyunun tuza koşması gibi
 köksüz bir ot gibi
 köle gibi
 kömür gibi*
 kömür külçesi gibi
 köpek eniği gibi
 köpek gibi*
 köpek leşi gibi
 köprü gibi
 köpük gibi*
 köpüklü dalga gibi
 kör gibi
 körbağırsak gibi
 kör değneğini beller gibi*

körle kötürümün yoldaşlığı gibi
 Köroğlu gibi
 körük gibi
 köstebek gibi
 köstebek yuvası gibi
 kötü ellere düşmüş sihirli bir değnek
 gibi
 köz gibi
 kral gibi
 kraliçe gibi*
 kristal bir çiçek gibi
 kristal şamdanlar gibi
 kudret alâmeti gibi
 kudurmuş köpekler gibi
 kuduz bir hayvan gibi
 kuduz canavar gibi
 kuduz köpekler gibi
 kuğu gibi*
 kukla gibi*
 kukumav kuşu gibi*
 kul gibi
 kum gibi*
 kum taneleri gibi
 kumandan atı gibi
 kumandan gibi
 kumara toplar gibi
 kumdan kaleler gibi
 Kumkapı'nın papazı gibi
 kumrular gibi*
 kurbağa gibi
 kurbağa sırtı gibi
 kurban bayramı'nda kesilip derisi
 yüzülen koyunlar gibi
 kurbanlık koçlar gibi
 kurbanlık koyun gibi
 kurda kuşa yem olacak gibi
 kurdun uluması gibi
 kurşun gibi*
 kurt gibi*
 kurt yavrusu gibi
 kurtarıcı gibi
 kuru bir dal gibi

kuru bir yaprak yığını gibi
 kuru üzüm gibi
 kurum gibi
 kurumuş yosunlar gibi
 kusacak gibi
 kusursuz bir tablo gibi
 kuş beyinli nakkaşlar gibi
 kuş gagası gibi
 kuş gibi*
 kuş kafesi gibi
 kuş tüyü döşekte yatıyormuş gibi
 kuş uçuşu gibi
 kuş yuvası gibiydi
 kuşkanadı gibi
 kuşun gagası kopmuş gibi
 kuşun kanatları gibi
 kutsal bir bulutmuş gibi
 kutsal bir emanet gibi
 kutsal kitap sayfalarıymış gibi
 kutsi bir büyü gibi
 kutu gibi*
 kuytu pınarlar gibi
 kuyu gibi*
 kuyumcu dükkânları gibi
 kuzgun gibi*
 kuzu gibi*
 küçük bir kamus gibi
 küçük bir mağara gibi
 küçük bir top gibi
 küçük bir yıldız topluluğu gibi
 küçük dikenler gibi
 küçük dilini yutacak gibi
 küçük kervanlar gibi
 küçük kuklalar gibi
 küçük spor otomobilleri gibi
 küfür gibi
 kükrer gibi
 kül gibi*
 kül kedisi gibi
 külçe gibi
 külhanbeyi gibi
 külhanbeylik gibi

külkedisi gibi
 külrengi bir mürekkep gibi
 külüstür bir plağın sesi gibi
 kümes gibi
 küp gibi*
 küre gibi
 kürek çeker gibi
 kürek mahkûmu gibi
 kürk gibi
 kütük gibi*
 labirent gibi
 laboratuvar gibi
 laciverdi bir şal gibi
 lacivert ejderin kuyruğu gibi
 lale gibi
 lalenin ışığı gibi
 lamba gibi
 lanet halkası gibi
 lapa gibi*
 lastik gibi*
 lastik top gibi
 latife gibi
 layt (leit-motif) gibi
 leblebi gibi
 leke gibi
 leş gibi*
 leşe üşüşen akbabalar
 leylak gibi
 Leyla-Mecnun hikâyesi gibi
 leylek gibi*
 leylek sürüsü gibi
 leziz bir lokma gibi
 liman gibi*
 limonata gibi*
 limon kabuğu gibi*
 liseli kızlar gibi
 lodos dalgası gibi
 loğ taşı gibi
 lokma hamuru gibi
 lokomotif gibi
 lokum gibi*
 lonca gibi

lort gibi*
 l k gibi
 macera gibi
 macun gibi
 madalyon gibi
 maden gibi
 maden yangınları gibi
 madenci gibi
 magazin muhabirleri gibi
 maĝaza gibi
 mahallenin nabzı gibi
 mahmuz gibi
 mahmuz yemiş at gibi
 mahpus gibi
 mahşer gibi
 mahşer günü gibi
 mahşer yeri gibi
 mahzen kapaĝı gibi
 makine gibi*
 makineli tüfek gibi*
 mal bulmuş maĝribi gibi*
 mal gibi
 malzeme gibi
 manda gibi*
 mangal gibi
 manken gibi*
 mantar gibi
 mareşal asası gibi
 marsık gibi*
 marş gibi
 mart havası gibi*
 mart kedisi gibi*
 masal dinliyormuş veya kitap
 okuyormuş gibi
 masal dünyasına açılır gibi
 masal gibi*
 masal kahramanı gibi
 masalsı atlı gibi
 maske gibi
 masmavi çarşaf gibi
 masum bir  ocuk gibi
 maşa gibi*

mavi gece gibi
 mavna gibi
 maymun gibi*
 maymun yavrusu gözü gibi
 Mecnun gibi
 mecruh bir güvercin gibi
 meddah gibi
 Medine fukarası gibi
 medresede ders okutur gibi
 mekik gibi
 melek gibi*
 memba gibi
 memur gibi
 mendil gibi
 mengene gibi
 meraklı bir hikâye gibi
 mercan gibi
 mercimek gibi
 merhem gibi
 merkep gibi
 mermer anıt gibi
 mermer direk gibi
 mermer gibi*
 Meryem Ana tasviri gibi
 mesel gibi
 meşale gibi
 meşe aĝa ları gibi
 meşe dalı gibi
 meşe kekliĝi gibi
 meşin gibi*
 metcezir gibi
 mevsim gibi
 mevsimlik işçiler gibi
 meydan okur gibi
 meyve gibi
 meyve içi gibi
 meyve kurdu gibi
 meyvenin eti gibi
 meyyit siması gibi
 mezar gibi
 mezar taşı gibi
 m h gibi

mıhlanmış gibi
 mıknaş gibi
 mıknaşlanmış gibi
 Mısır Arabı gibi
 mısır hiyeroglifi gibi
 Mısır hiyeroglifi gibi
 mısır ölüsü gibi
 Mısır ölüsü gibi,
 mısır patlağı gibi
 Mısır'daki piramitler gibi
 mızrak gibi
 midye gibi
 mihrace gibi
 mikrop gibi
 milyarder gibi
 minare gibi*
 minarede sala verir gibi
 mine çiçeği gibi
 minik pirinç taneleri gibi
 minyatür bir havan topu gibi
 minyatür sahnesi gibi
 mis gibi*
 misafir gibi
 misk gibi
 mitralyöz gibi*
 Moğol atı gibi
 Moğol Ordusu gibi
 Moğollar gibi
 molla gibi
 molotof kokteyli çarpmış
 kumarhane penceresi gibi
 motor gibi
 motor uskuru gibi
 muamma gibi
 muavinlik gibi
 mucize gibi
 muhalefet partisi gibi
 Muhlis Beyin sağ kolu gibi
 mukaddes bir gebenin karnı gibi
 mum dipleri gibi
 mum gibi*
 mumun ışığı gibi

mumya gibi*
 mumyalanmış gibi
 Murat gibi
 musallat fikir gibi
 musandra gibi
 musiki gibi
 musiki heyeti gibi
 musiki notası canlanır gibi
 musikide erimiş gibi
 muska böreği gibi
 muska gibi
 musluk gibi
 muşamba gibi*
 muşmula gibi*
 muzır bir böcek gibi
 mücevher gibi
 mücrim gibi
 müdafaa hattı gibi
 mühendis gibi
 mühürlü bir kapı gibi
 mürekkep lekesi gibi
 müşkülpesent bir tadımcı gibi
 mütehakkim tabiatler gibi
 müze gibi*
 müzede muhafaza edilen eşya gibi
 müzmin veremliler gibi
 nakarat gibi
 nal gibi
 namus lekesi gibi
 Napolyon gibi
 nar ağacı gibi
 nar çiçeği gibiydi
 nar gibi*
 nar tanesi gibi
 nara gibi
 Nasrettin Hoca'nın helvası gibi
 Nasrettin Hoca'nın türbesi gibi*
 nazenin bir sevgili gibi
 ne gibi*
 nebat gibi
 nefer gibi
 nefesi kesilmiş gibi

nefesleri daralır gibi
 nefret meşalesi gibi
 nehir gibi
 nehrin sesi gibiydi
 nekahet sıtması gibi
 nesne gibi
 neşter gibi
 ney nağmesi gibi
 nezir gibi
 Nil tanrısı gibi
 nilüfer çiçeği gibidir
 ninni gibi
 nişan dağıtması gibi
 nişan tahtası gibi
 nohut gibi
 nokta gibi
 nöbet tutar gibi
 nur gibi*
 nur şelalesi gibi
 Nuşirevan sofrası gibi
 nutuk çeker gibi
 ocağın alevleri gibi
 ocak gibi
 ocak külü gibi
 oda gibi
 odun gibi*
 oğlan çocukları gibi
 ok arkılığı gibi
 ok gibi
 ok ucu gibi
 okkalı bir tokat aşk edilmiş gibi
 olgun bir meyve gibi
 oltaya takılmış balık gibi
 oluk bir papatya gibi
 oluk gibi
 omuzlarından bir yük kalkmış gibi
 on sekizinci asır köşkleri gibi
 onbaşı gibi
 orakla biçilmiş gibi
 orangutan maymunu gibi
 ordu birliği gibi
 orduevine giren bir sivil gibi

organları yanmış gibi
 Orhan gibi
 orkestra davulu gibi
 orkestra gibi
 orkestra şefi gibi
 orman gibi*
 orta asyalı şamanlar gibi
 ortaoyunu gibi
 Osman gibi
 Osmanlı gibi
 Osmanlı'nın çöküşü gibi
 Osmanlılar gibi
 ot gibi
 otuzluk delikanlı gibi
 oya gibi
 oyuncak gibi
 öcü görmüş gibi
 ödül gibi
 öfkeli kediler gibi
 öfkesinden çatlayacakmış gibi
 öğrenci gibi
 öğretmen gibi
 öksürür gibi
 öksüz gibi*
 öksüz çocuklar gibi
 öküz arabası gibi
 öküz derisi gibi
 öküz gibi
 öküz gözü gibi
 ölecekmiş gibi
 ölü balıklar gibi
 ölü evi gibi*
 ölü gibi*
 ölü gözü gibi*
 ölü yüzüne bakar gibi
 ölüm fısıltısı gibi
 ölüm gibi
 ölümü bekleyen karantinadaki
 hastalar gibi
 ön söz mührü gibi
 önyargılı polisler gibi
 örümcek ağı gibi

örümcek gibi
 paçavra gibi*
 palyaço gibi*
 pamuk atar gibi
 pamuk gibi*
 pamuk yumağı gibi
 panayır gibi
 pancar gibi
 papağan gibi
 papatya gibi
 papatya tarlaları gibi
 papaz gibi
 parçaları eksik yapbozlar gibi
 parçalı bohça gibi*
 parlak bir yılan sırtı gibi,
 parmak gibi
 pars gibi
 paskalya yumurtası gibi*
 paslı çivi yalamış gibi
 paspas gibi
 paşalar gibi
 patates gibi
 patlamaya hazır bomba gibi
 patlamış bir irin gibi
 pazar kayığı gibi*
 pedavra gibi*
 pehlivan gibi
 pelikan kuşları gibi
 pelte gibi*
 pençe gibi
 pençesine diken batmış bir boz ayı
 gibi
 perde gibi
 peri gibi*
 peri kafilesi gibi
 peri kervanı gibi
 peri kızı gibi
 pervane gibi*
 pestil gibi*
 peşkeş çekilmiş gibi
 peşlerinden atlar geliyormuş gibi
 peynir gibi

peynir ekmek gibi*
 peynir tozu gibi
 pınar gibi
 pırasa pürçeği gibi
 pırıltı gibi*
 pırlanta gibi
 pıtırak gibi
 pıtrak gibi
 pilav gibi*
 piliç gibi
 pire gibi*
 pisi gibi
 pislik gibi
 pislik torbası gibi
 pişmiş paça gibi
 pişmiş spagetti gibi
 piyade gibi
 piyango gibi
 porselen demlik gibi
 potansiyel suçlu
 poyraz gibi
 pösteki gibi
 pranga gibi
 prens gibi
 prenses gibi
 projektör gibi
 Prusya zabiti gibi
 puflla gibi*
 puro dumanı gibi
 pusar gibi
 pusuya yatmış gibi
 put gibi*
 put kesilmiş gibi
 putlara tapmak gibi
 putmuş gibi
 radar gibi
 Radloff gibi
 radyo gibi
 reçete gibi*
 reçine gibi
 renkli balonlar gibi
 renkli bir akide şekeri hazırlanır gibi

renkli bir uçurtma gibi
 renkli kelebek gibi
 resim gibi
 resmigeçit gibi
 ressam gibi
 robot gibi
 Roma taburu gibi
 roman gibi
 rönesans mezarlarının ağlayan
 kadınları gibi
 ruh gibi
 rütbesi sökülmüş bir general gibi
 rüya gibi*
 rüzgâr gülü gibi
 rüzgâra kapılmış karahindiba
 tohumları gibi
 rüzgâra karışmış bir fısıltı gibi
 rüzgâra tutulmuş yaprak gibi
 rüzgârda sallanan beşik gibi
 rüzgârla dolmuş yelkenler gibi
 saadet gülü gibi
 saadet sıtması gibi
 saat gibi*
 saat rakkası gibi
 saatin rakkası gibi
 sabah gezintisine çıkmış veyahut
 namaza durmuş gibi
 sabah manzarası gibi
 sabah müjdesi gibi
 sabah sisi gibi
 sabahtan akşama kadar afyon
 tarlasında otlamış bir at gibi
 sabırsız bir oruçlu gibi
 sabun gibi
 saç sakalı akar gibi*
 saçma taneleri gibi
 saçma yemiş kuş kanadı gibi
 sadaka gibi
 sadık lala gibi
 Sadri Alışık gibi
 saf kan köpekler gibi
 safra gibi

sağanak gibi
 sahne perdesi gibi
 sahneler dönen bir diva gibi
 sahra gibi
 sahra toprakları gibi
 saka peyniri gibi*
 sakatlanmış bir kanat gibi
 sakız gibi*
 sakit bir facia gibi
 saklı bir iş çeviriyormuş gibi
 sal gibi
 salak gibi
 salapurya gibi*
 salavattan ürkmüş şeytanlar gibi
 salıncak gibi
 saltanat hakkı gibi
 saman alevi gibi*
 saman çöpü gibi
 saman gibi
 saman torbası
 samanlık gibi
 sandal gibi
 sanık gibi
 sansar gibi
 sansar yavruları gibi
 sap gibi*
 sapan taşı gibi
 sapık gibi
 saray gibi
 saraya tutulmuş gibi
 sarayburnu gibi
 sardalya istifler gibi
 sarhoş gibi
 sarı bir sis gibi
 sarkaç ucundaki küre gibi
 sarmaşık gibi
 sarmısak gibi
 satranç gibi
 satranç oyuncusu gibi
 satranç tablası gibi
 satranç taşı gibi
 savaş alanı gibiydi

savaş eğitmeni gibi
 savaşçı gibi
 savaşçı sarığı gibi
 savaştan çıkmış gibi
 saydam gibi
 sayıklama nöbeti gibi
 saz çalar gibi
 saz gibi
 sebilhane bardağı gibi*
 sedef gibi
 sedefli bir muska gibi
 sedir gibi
 sefer taşı gibi*
 sefil ayyaşlar gibi
 sefil köleler gibi
 sel gibi
 sel suları gibi
 Selçuk ordusunun atlı subayları gibi
 selvi dalı gibi
 selvi gibi
 semaver gibi
 semazen gibi
 sembol gibi
 Semerkant yazması gibi
 sentetik bir ilaç gibi
 sepet gibi
 ser çiçeği gibi
 serap gibi
 serbest kürsü gibi
 serçe gibi
 serçe kuşu gibi
 serin bir membadan ayrılmayan çöl
 yolcuları gibi
 sersem gibi*
 serseri gibi
 serseri ruh gibi
 sert bir rüzgâr gibi
 sert bir tokat yemiş gibi
 sert elli bir cerrah gibi
 servi gibi
 sessiz ibadet gibi
 sevda teranesi gibi

seyyah gibi
 Sezar gibi
 sfenks gibi
 sıcak ekmek gibi
 sıfat gibi
 sığ satırlı deniz gibi
 sığınak gibi
 sığıntı gibi
 sığır gibi
 sınır çizgisi gibi
 sır gibi
 sır verecekmiş gibi
 sıradan insanlar gibi
 sırdaş gibi
 sırik gibi*
 sırik hamalı gibi
 sırim gibi
 sıрма iplikler gibi
 sırnaşık bir kedi gibi
 sıtma gibi
 sıtma nöbeti gibi
 sıtma tutmuş kediler gibi
 sıvı gibi
 sızlanır gibi
 sızmış gibi
 sicim gibi
 sifon çeker gibi
 sigara gibi
 sigara kağıdı gibi*
 sihirli bir halı gibi
 silah gibi
 silgi gibi
 sille gibi
 simit gibi
 simsiyah bir ejderhanın dev ağzı
 gibi
 simya gibi
 sinameki gibi*
 sinek gibi
 sinek kovalar gibi
 sinek vızıltısı gibi
 sinema artistleri gibi

sinema gibi
 sinema perdesi gibi
 sinema şeridi gibi
 siniri çekilmiş bir diş gibi
 sinirsel hastalıklar gibi
 sinyal lambası gibi
 sis gibi
 sis perdesi gibi
 sis tabakası gibi
 sivri bir buz parçası gibi
 sivrisinek gibi
 sivrisinek ısırığı gibiydi
 siyah bir güneşin altında yaşar
 siyah bir pelerin gibi
 soba borusu gibi
 sofraların mezesi gibiydi
 sofu gibi
 soğan gibi
 soğanın yarısı gibi
 soğuk bir rüzgâr gibi
 soğuk bir şey gibi
 soğumuş bir çorba gibi
 sokak kedisi gibi
 sokak uğultusu gibi
 solucanmış gibi
 somnambül gibi
 sonbahar gibi
 sonbahar yaprakları gibi
 sonsuz bir çukur gibi
 sonsuz bir med gibi
 sopa gibi
 sorumsuz bir genç gibi
 sosyete finoları gibi
 söğüt ateşi gibi
 söğüt kabuğu gibi
 söküp atacak gibi
 sönmüş lamba gibi
 söz vermiş gibi
 sözünün eri gibi
 spor gibi
 su çeker gibi
 su gibi

su kabağı gibi
 su yılanı gibi
 su yüzüne çıkması gibi
 su zerrecikleri gibi
 subay gibi
 sucuk gibi
 suç gibi
 suç işler gibi
 suçlu çocuklar gibi
 suçlu gibi
 suçüstü yakalanmış gibi
 sudan çıkmış balık gibi
 sular seller gibi*
 sultanlar gibi
 suna gibi*
 suratlarına çarpar gibi
 suya atılmış Japon oyuncağı gibi
 suya düşen bir taş parçası gibi
 sülük gibi*
 sülün gibi*
 sümüklü böcek gibi
 sünger gibi
 sünnet çocuğu gibi
 süpürge gibi
 süpürge sırtığı gibi
 sürahi gibi
 süreççi gibi
 sürülmüş tarla gibi
 süs biberi gibi
 süs gibi
 süslü bir bebek gibi
 süt dökmüş kedi gibi
 süt gibi*
 sütun gibi
 süvari birliği gibi
 süzgeçli teneke gibi
 şahdamarı kopmuş gibi
 şahide gibi
 şahin gibi
 şaka gibi
 şakaklarından aşağı düşecek gibi
 şakayık gibi

şalgam gibi
 şalvar gibi*
 şamama gibi*
 şamandıra gibi
 şamar gibi
 şap gibi*
 şapşal sarışınlar gibi
 şarap gibi
 şarap kadehi gibi
 şarapla tatlanan ekmek gibi
 şarkı gibi
 şato gibi*
 şebek maymunu gibi
 şeffaf bir ipek peçe gibi
 şefkatli bir anne gibi
 şehir eşkıyası gibi
 şehir karısı gibi
 şehrin kalbine çakılmış beton
 hançerler gibi
 şehzade gibi
 şeker gibi*
 şekerrenk gibi
 şelale gibi
 Şems gibi
 şeriat hükmü gibi
 şeytan akıntısı gibi
 şeytan geçmiş gibi*
 şeytan gibi*
 şeytani bir iğva gibi
 sıracıyla bozacı gibi
 şifa gibi
 şiir gibi
 şikâyet gibi
 şilte gibi
 şimendifer düdüğü gibi
 şimendifer vagonları gibi
 şimşek gibi*
 şoför gibi
 şoka uğramış gibi
 şovmen gibi
 tabanca gibi
 tahta gibi

tahta parçası gibi
 tahtadan at gibi
 tahtadan kutu gibi
 tahtakurusu gibi
 takatten kesilmiş rüzgâr gibi,
 takvim gibi
 talih gibi
 talih mahkûmu gibi
 talimatname gibi
 tamamlanmamış bir resim gibi
 tanrı gibi
 tapınak gibi
 tarak dubalar gibi
 tarak gibi
 tarih bilimi gibidir
 Tarzan gibi
 tas gibi*
 tasarruf hakkı gibi
 tasavvuf gibi
 tasvir gibi*
 taş gibi*
 taş taşımış gibi
 taş bebek gibi*
 taşeron gibi
 taşkın ama görünmez bir nehir gibi
 taşkın bir su gibi
 taşkın nehir gibi
 taşlı tarla gibi
 taştanmış gibi
 tataragaşı gibi
 tatlı bir esinti gibi
 tatlı göl suları gibi
 tatlı yüz gibi
 tavaya düşmüş mercan balığı gibi
 tavşan gibi
 tavşan gözü gibi
 tavuk boğazlar gibi
 tavuk gibi*
 tavukların bir yumurta çıkardıktan
 sonraki gıdaklamaları gibi
 tavus gibi
 tavus kuşu gibi

tavus yavrusu gibi
 tay gibi
 taze can bulmuş gibi
 taze kan gibi
 taze ot görmüş eşek gibi*
 tazı gibi*
 tebeşir silgisi gibi
 teftişten geçen askerler gibi
 tehlikeli bir adam gibi
 tehlikeli bir engel gibi
 tehlikeli bir miras gibi
 tehlikeli bir tuzak gibi
 teke gibi
 tekme tekme gibi
 tel gibi
 telefon direkleri gibi
 teleme peyniri gibi*
 televizyondaki kadın spikerin sesi
 gibi
 telgraf direği gibi
 temenni gibi
 temiz hava gibi
 temize çıkmış bir zanlı gibi
 tencere gibi
 teneke gibi
 teninin altına girmiş kıymık gibi
 tepe gibi
 tepsi gibi
 terbiyeli maymun gibi*
 tereyağı gibi*
 tereyağından kıl çeker gibi*
 tersine işleyen birer saat gibi
 tesadüf mahkûmu gibi
 tespih böcekleri gibi
 tespih çeker gibi
 tespih gibi
 tespih tanesi gibi
 testere dişi gibi
 testere gibi
 testi gibi*
 testi testi şarabı devirmiş gibi
 Thomsen gibi

tığ gibi
 tılsımlı bir ayna gibi
 tırnak kırılması gibi
 tırpan gibi
 tiflin balığı gibi
 tilki gibi*
 timsah dili gibi
 titiz bir muhasebeci gibi
 tiyatro oyuncusu gibi
 tiyatro sahnesi gibi
 tokat gibi
 tokat tokat gibi
 tokat vurur gibi
 tokmak gibi*
 top gibi
 topaç gibi*
 topal bir kuş gibi
 toprak parçası gibi
 topuklarına saldıran bir it gibi
 topuz gibi*
 torba gibi
 tornavida gibi
 torpil gibi
 tosun gibi*
 toy bir öğrenci gibi
 toy liseliler gibi
 tren gibi
 tufan gibi
 tul ve arz daireleri gibi
 tulum gibi*
 Tuna Nehri gibi
 tunç gibi
 tunç sütun gibi
 turna gözü gibi*
 turp gibi*
 tutkal gibi*
 turuncu bir müjde gibi
 tutunacak bir dal gibi
 tuz tanesi gibi
 tuz yalatılmış keçiler gibi
 tuzağa düşmüş gibi
 tuzağa düşürülmüş bir hayvan gibi

tuzak gibi
 tuzdan, tozdan yapma bir abide gibi
 Tuzsuz Bekir gibi
 tül gibi
 tülbent gibi
 türk gibi
 Türk gibi
 Türk Hakanı gibi
 türk kahvesi içmek gibisi
 Türk köylüsü gibi
 Türklerin talim hedefi gibi
 tütsülenmiş arı gibi
 tütün sapı gibi
 tüy gibi*
 uçan bir halı gibi
 uçar gibi
 uçtukça pervaz kabiliyeti artan
 kırlangıçlar gibi
 ufak bir değnek gibi
 uçup gitmiş gibi
 uçurtma gibi
 uçurum gibi
 uğultu gibi
 ulur gibi
 umduğu gibi
 umut gibi
 umut kapısı gibi
 un çuvalı gibi
 un çuvalı gibi
 un gibi
 un torbası gibi
 usta bir laf ebesi gibi
 usta bir terzi gibi
 ustura gibi
 ustura izi gibi
 uykudan uyanmış gibi
 uyurgezer gibi
 uyuşturucu işi gibi
 uyutucu bir su gibi
 uyuyan bir ejder gibi
 uyuz köpek gibi
 uzak bir ahabap gibi

uzun bir hastalıktan yeni kalkmış bir
 yüz gibi
 uzun bir yoldan gelmiş gibi
 uzun yaşlı bir itin dili gibi
 üç çizgi gibi
 üç günlük yol gibi
 üçüz kardeşler gibi
 üniversiteli ağabeyler gibi
 ürkek dağ tavşanı gibi
 ürkek ördekler gibi
 üstüne ölü toprağı serpilmiş gibi*
 ütülenmiş gibi
 üzengi gibi
 üzerinden müthiş bir fırtına geçmiş
 bir gök gibi
 üzerine limon sıkılmış bir istiridye
 gibi
 üzüm ezer gibi
 üzüm gibi
 üzüm salkımı gibi
 vahşi bir kedi gibi
 vahşi bir yaratık gibi
 vahşi kemirgenler gibi
 vakur yelkenli gibi
 valide sultan gibi
 vapur ışıkları gibi
 vatandan gurbete düşmek gibi
 veba gibi
 veda selâmı gibi
 vefasız dostlarım gibi
 Venedikli gibi
 veto gibi
 vicdan azabı gibi
 vişne gibi
 volkan ağzı gibi
 volkan gibi
 vücut makinesi gibi
 Wagner operasının şahısları gibi
 yaba gibi
 yaban atı gibi
 yaban çiçekleri gibi
 yaban mantarı gibi

yaban öküzü gibi
 yabancı bir göz gibi
 yabancı gibi
 yabani hayvan gibi
 yadigâr gibi
 yağ damlası gibi
 yağ gibi
 yağlı bala katar gibi
 yağız atlar gibi
 yağlı bir kütük gibi
 yağlı bir müşteri gibi
 yağlı ve kaymak gibi
 yağmur gibi
 yakut gibi
 yalan gibi
 yalar gibi
 yalçın dağlar gibi
 yalı kazığı gibi*
 yalım gibi
 yalpa vurur gibi
 yamçı gibi
 yanardağ ağzı gibi
 yanardağ gibi
 yangın alevi gibi
 yanık bir türkû gibi
 yanlış bir şey yemiş ispinoz gibi
 yapboz gibi
 yapışık ikizler gibi
 yapma bebek gibi
 yaprak gibi
 yaprak kımıldatmayan sabâ rüzgârı
 gibi
 yara gibi
 yara izi gibi
 yaralı dişi kaplan gibi
 yaralı kuş gibi
 yaralı sırtlan gibi
 yaratık gibi
 yare gibi,
 yarı ortaklık gibi
 yarım tanrı gibi
 yarısı yanık odun kökü gibi

yarış atı gibi
 yarış eder gibi
 yarışa hazır atlar g
 yas duvarı gibi
 yas örtüsü gibiydi
 yasak savar gibi
 yastık gibi
 yaşlı denizciler gibi
 yaşta kalmış kavat pabucu gibi*
 yatak çarşafı gibi
 yavrusunu koruyan bir şahin gibi
 yavrusunu yitirmiş bir ceylan gibi
 yavuz atlar gibi
 yay gibi*
 yaz ortasında kar duasına çıkmak
 gibi
 yedi kat gökyüzü gibi
 yel gibi*
 yelken gibi
 yelpaze gibi
 yem gibi
 yengeç gibi*
 yeni bilenmiş bir balta gibi
 yeni bir keşif gibi
 yeni doğmuş bahar güneşi gibi
 yeni doğmuş keçi yavrusu gibi
 yeni gelin gibi
 Yeni Zelandalılar gibi
 yeniyetme gibi
 yeraltı nehirleri gibi
 yere çakar gibi
 yeşil bir fidan gibi
 yeşil sütun gibi
 yeşil yumurta gibi
 yetim çocuk gibi
 yezit gibi
 yığın altın gibi
 yıkılacakmış gibi
 yıkılmış gibi
 yıl gibi
 yılan dili gibi
 yılan gibi*

yılan ıslığı gibi
 yılan masalı gibi
 yılan tıslaması gibi
 yılan zehri gibi
 yıldırım gibi*
 yıldız gibi
 yıldız taşı gibi
 yıldızsız gece gibi
 yılın bir baykuş gibi
 yırtıcı bir kuş gibi
 yırtıcı hayvan pençeleri gibi
 yirmi bir yıl gibi
 yoksulların bahtı gibi
 yolunu bulmuş bir mekik gibi gidip
 yonga gibi
 yorgan gibi
 yorgun bir şilep gibi
 yorgun ev kadınları gibi
 Yörük atı gibi
 yörüngesinden çıkmış seyyareler
 gibi
 yufka gibi
 yufka hamuru gibi
 yularsız iştahlı atın sırtına biner gibi
 yumru gibi
 yumruk gibi*
 yumruk yumruk gibi
 yumurta gibi
 yumurtadan çıkan bir civciv gibi
 yumuşak bir maden gibi
 yutulamayan bir lokma gibi
 yük altından kurtulmuş gibi
 yük gibi
 yün gibi
 yürek gibi
 yüz elli okka gibi
 yüzbaşı gibi
 zalim ve kindar bayraklar gibi
 zaman deviyile güreşmiş gibi
 zamanımızın doktorları gibi
 zamanın kutsal bekçileri gibi,
 zamanın yadigârı gibi

zambak gibi
 zambak sapı gibi
 zamk gibi
 zanlı gibi
 zar gibi*
 zargana gibi
 zaruri bir iş gibi
 zebellah gibi
 zehir gibi*
 zehirli yılanın ıslığı gibi
 zemberek boşalmış gibi
 zemberek gibi*
 zemberekli gibi
 zemin gibi
 zengin gibi
 zenne gibi
 zerzevat gibi
 zeytin tanesi gibi
 zıkkımın kökü gibi
 zimba gibi
 zımpara taşı gibi
 zibil gibi
 zift gibi*
 zincir gibi*
 zincir halkası gibi
 zindan gibi*
 zulüm yeli gibi
 zurna gibi*
 züğürt tesellisi gibi
 zümrüdüanka gibi*
 zümrüt gibi*
 zürafa gibi*

2.2. İsim Kısımına Göre Dizin

2.2.1. İsim Kısım Tek Kelimededen Oluşan Benzetmeli Yapılar

acemi gibi	avcı gibi
ada gibi	avize gibi
adam gibi	avrat gibi
adı gibi	avukat gibi
ağ gibi	ay gibi
ağaç gibi	aygır gibi
ahtapot gibi	ay1 gibi
akıntı gibi	ayna gibi
akis gibi	ayva gibi
akrep gibi	azap gibi
aksangrav gibi	aziz gibi
aksi gibi	baca gibi
aktör gibi	badem gibi
albay gibi	bahar gibi
âlet gibi	bahçıvan gibi
alev gibi	bakkal gibi
altın gibi	bal gibi
amele gibi	balık gibi
ampul gibi	balkon gibi
anafor gibi	balon gibi
anıt gibi	balyoz gibi
anne gibi	banker gibi
aptal gibi	barut gibi
araf gibi	baston gibi
arı gibi	basur gibi
arkadaş gibi	battaniye gibi
arkeolog gibi	baykuş gibi
armut gibi	bayrak gibi
asansör gibi	bebek gibi
asker gibi	benek gibi
ast gibi	beşik gibi
aşı gibi	beyâbân gibi
âşık gibi	beygir gibi
aşk gibi	beyler gibi
at gibi	bezirgân gibi
ateş gibi	bıçak gibi
atmaca gibi	biber gibi

biletçi gibi
 billur gibi
 bilmece gibi
 bodrum gibi
 boğa gibi
 bohça gibi
 boksör gibi
 bomba gibi
 boncuk gibi
 borazan gibi
 boru gibi
 boya gibi
 boynuz gibi
 boza gibi
 böcek gibi
 buğday gibi
 bukağı gibi
 bulut gibi
 bumerang gibi
 burgu gibi
 buz gibi
 buzağı gibi
 bülbül gibi
 büst gibi
 büyü gibi
 büyücü gibi
 cam gibi
 canavar gibi
 canı gibi
 cariye gibi
 casus gibi
 cehennem gibi
 cenin gibi
 cennet gibi
 ceset gibi
 ceviz gibi
 ceylan gibi
 cıva gibi
 cillop gibi
 cin gibi
 cinayet gibi
 civan gibi

civciv gibi
 cüzam gibi
 çadır gibi
 çakı gibi
 çalı gibi
 çalpara gibi
 çamaşır gibi
 çamur gibi
 çanak gibi
 çarşaf gibi
 çayır gibi
 çekiç gibi
 çekirge gibi
 çelik gibi
 çember gibi
 çeşme gibi
 çıban gibi
 çığ gibi
 çılgınlar gibi
 çınar gibi
 çingirak gibi
 çıra gibi
 çırak gibi
 çırpı gibi
 çiçek gibi
 çiftçi gibi
 çingene gibi
 çir gibi
 çivi gibi
 çoban gibi,
 çocuk gibi
 çorap gibi
 çöp gibi
 çöplük gibi
 çuval gibi
 dağ gibi
 dal gibi
 dalga gibi
 dalyan gibi
 damla gibi
 dans gibi,
 dantel gibi

darı gibi
 davul gibi
 daylak gibi
 dedektif gibi
 değnek gibi
 deli gibi
 demir gibi
 deniz gibi
 derviş gibi
 destan gibi
 dev gibi
 diken gibi
 dilenci gibi
 dilsiz gibi
 din gibi
 dinamo gibi
 direk gibi
 divane gibi
 doktor gibi
 dolap gibi
 dolu gibi
 domuz gibi
 doru gibi
 dost gibi
 dua gibi
 dul gibi
 duman gibi
 dut gibi
 duvar gibi
 düdük gibi
 dürbün gibi
 düşman gibi
 edibe gibi
 efsane gibi
 ejderha gibi
 el gibi
 eldiven gibi
 elek gibi
 elma gibi
 elmas gibi
 emanet gibi
 engerek gibi

enkaz gibi
 enseri gibi
 erguvan gibi
 erkek gibi
 esir gibi
 eskisi gibi
 eşarp gibi
 eşek gibi
 eşya gibi
 et gibi
 ev gibi
 evlat gibi
 evliya gibi
 ezgi gibi
 fakir gibi
 fare gibi
 fasulye gibi
 felçli gibi
 fener gibi
 fırça gibi
 fırlıdak gibi
 fırın gibi
 fırtına gibi
 fısıltı gibi
 fıstık gibi
 fidan gibi
 fil gibi
 filiz gibi
 filozof gibi
 fincan gibi
 fişek gibi
 fitil gibi
 flash gibi
 fok gibi
 forvet gibi
 ganimetler gibi
 garabet gibi
 gâvur gibi
 gelin gibi
 gelincik gibi
 gemici gibi
 gerdanlık gibi

gergef gibi
 geyik gibi
 gına gibi
 gonca gibi
 gök gibi
 göl gibi
 gölge gibi
 gözü gibi
 gül gibi
 gülle gibi
 gümüş gibi
 gün gibi
 günah gibi
 gündüz gibi
 güneş gibi
 gürültü gibi
 güvercin gibi
 hafiye gibi
 halı gibi
 halife gibi
 hamam gibi
 hamat gibi
 hamur gibi
 hançer gibi
 hapis gibi
 har gibi
 harami gibi
 harita gibi
 hasta gibi
 hatıra gibi
 hava gibi
 havuç gibi
 hayal gibi
 hayalet gibi
 hayvan gibi
 hazine gibi
 hekim gibi
 hevenk gibi
 heykel gibi
 hırsız gibi
 hikâye gibi
 hilâl gibi

hindi gibi
 hizmetçi gibi
 hoca gibi
 horoz gibi
 hortlak gibi
 hortum gibi
 hotoz gibi
 höyük gibi
 humma gibi
 hükümdar gibi
 hükümet gibi
 hürriyet gibi
 ırgat gibi
 ırmak gibi
 ıslık gibi
 ışık gibi
 ıtır gibi
 ızbandut gibi
 ibik gibi
 iğne gibi
 iğreti gibi
 ihtiyar gibi
 iklim gibi
 iksir gibi
 ilaç gibi
 ilahi gibi
 ilik gibi
 illet gibi
 imecelik gibi
 inci gibi
 inek gibi
 insan gibi
 ip gibi
 ipek gibi
 ırmık gibi
 irşat gibi
 iskelet gibi
 ispiirtizmacı gibi
 ispierto gibi
 işkence gibi
 it gibi
 iyot gibi

izci gibi
 kabak gibi
 kâbus gibi
 kadeh gibi
 kadın gibi
 kadife gibi
 kafe gibi
 kâfur gibi
 kâğıt gibi
 kâhin gibi
 kâhin gibi
 kahraman gibi
 kâhyası gibi
 kale gibi
 kalem gibi
 kalıp gibi
 kalkan gibi
 kalp gibi
 kamelya gibi
 kan gibi
 kanarya gibi
 kandil gibi
 kapı gibi
 kapıcı gibi
 kaplan gibi
 kaplumbağa gibi
 kar gibi
 karabasan gibi
 karakuş gibi
 karaltı gibi
 karargâh gibi
 kardeş gibi
 karga gibi
 karı gibi
 karınca gibi
 kar gibi
 karpuz gibi
 kartal gibi
 karyola gibi
 katır gibi
 katil gibi
 katmer gibi

katran gibi
 kav gibi
 kavak gibi
 kaya gibi
 kayık gibi
 kayış gibi
 kaymak gibi
 kaz gibi
 kazan gibi
 kazık gibi
 kazma gibi
 keçe gibi
 keçi gibi
 kedi gibi
 keklik gibi
 kelebek gibi
 kelepçe gibi
 keman gibi
 kene gibi
 kerpeten gibi
 kertenkele gibi
 keşiş gibi
 keşkek gibi
 kılıç gibi
 kımız gibi
 kına gibi
 kırbaç gibi
 kısrak gibi
 kış gibi
 kıta gibi
 kıyamet gibi
 kıyma gibi
 kıymık gibi
 kızak gibi
 kilim gibi
 kilit gibi
 kireç gibi
 kirpi gibi
 kitap gibi
 kobra gibi
 koç gibi
 kola gibi

konak gibi
 konfeti gibi
 kont gibi
 kor gibi
 koridor gibi
 korkuluk gibi
 koro gibi
 koruma gibi
 kova gibi
 kovuk gibi
 koyun gibi
 köle gibi
 kömür gibi
 köpek gibi
 köprü gibi
 kör gibi
 körük gibi
 köstebek gibi
 köz gibi
 kral gibi
 kuğu gibi
 kukla gibi
 kul gibi
 kum gibi
 kumandan gibi
 kumrular gibi
 kurbağa gibi
 kurşun gibi
 kurt gibi
 kurtarıcı gibi
 kurum gibi
 kuş gibi
 kutu gibi
 kuyu gibi
 kuzu gibi
 küfür gibi
 kül gibi
 külçe gibi
 kümes gibi
 küp gibi
 küre gibi
 kürk gibi

kütük gibi
 labirent gibi
 laboratuvar gibi
 lale gibi
 lamba gibi
 lastik gibi
 latife gibi
 layt (leit-motif) gibi
 leblebi gibi
 leblebi gibi
 leke gibi
 leş gibi
 leylak gibi
 leylek gibi
 liman gibi
 lokomotif gibi
 lonca gibi
 lök gibi
 macera gibi
 macun gibi
 madalyon gibi
 maden gibi
 madenci gibi
 mağaza gibi
 mahmuz gibi
 mahpus gibi
 mahşer gibi
 makine gibi
 mal gibi
 malzeme gibi
 mangal gibi
 manken gibi
 mantar gibi
 marş gibi
 masal gibi
 maske gibi
 mavna gibi
 maymun gibi
 meddah gibi
 mekik gibi
 melek gibi
 memba gibi

memur gibi
 mendil gibi
 mengene gibi
 mercan gibi
 mercimek gibi
 merhem gibi
 merkep gibi
 mermer gibi
 mesel gibi
 meşale gibi
 meşin gibi
 mevsim gibi
 meyve gibi
 mezar gibi
 mih gibi
 mıknaş gibi
 mızrak gibi
 midye gibi
 mihrace gibi
 mikrop gibi
 milyarder gibi
 minare gibi
 mis gibi
 misafir gibi
 misk gibi
 molla gibi
 motor gibi
 muamma gibi
 muavinlik gibi
 mucize gibi
 mum gibi
 mumya gibi
 musandra gibi
 musiki gibi
 muska gibi
 musluk gibi
 mücevher gibi
 mücrim gibi
 mühendis gibi
 nakarat gibi
 nal gibi
 nar gibi

nara gibi
 nebat gibi
 nefer gibi
 nehir gibi
 nesne gibi
 neşter gibi
 nezir gibi
 ninni gibi
 ninni gibi
 nohut gibi
 nokta gibi
 nur gibi
 ocak gibi
 oda gibi
 odun gibi
 ok gibi
 oluk gibi
 orkestra gibi
 orman gibi
 ot gibi
 oya gibi
 oyuncak gibi
 ödül gibi
 öğrenci gibi
 öğretmen gibi
 öküz gibi
 ölü gibi
 ölüm gibi
 örümcek gibi
 paçavra gibi
 palyaço gibi
 pamuk gibi
 panayır gibi
 pancar gibi
 papağan gibi
 papatya gibi
 papaz gibi
 parmak gibi
 pars gibi
 paspas gibi
 paşalar gibi
 patates gibi

pehlivan gibi
 pelte gibi
 pençe gibi
 perde gibi
 pervane gibi
 pestil gibi
 peynir gibi
 pınar gibi
 pırıltı gibi
 pırlanta gibi
 pıtırak gibi
 piliç gibi
 pire gibi
 pisi gibi
 pislik gibi
 piyade gibi
 piyango gibi
 poyraz gibi
 pösteki gibi
 pranga gibi
 prens gibi
 prenses gibi
 projektör gibi
 put gibi
 radar gibi
 radyo gibi
 reçine gibi
 resim gibi
 ressam gibi
 robot gibi
 roman gibi
 ruh gibi
 rüya gibi
 saat gibi
 sabun gibi
 sadaka gibi
 safra gibi
 sağanak gibi
 sahra gibi
 sakız gibi
 sal gibi
 salak gibi

salapurya gibi
 salıncak gibi
 saman gibi
 samanlık gibi
 sandal gibi
 sanık gibi
 sansar gibi
 sapık gibi
 saray gibi
 sarhoş gibi
 sarmaşık gibi
 sarmısak gibi
 satranç gibi
 savaşı gibi
 saydam gibi
 saz gibi
 sedef gibi
 sedir gibi
 sel gibi
 selvi gibi
 semaver gibi
 semazen gibi
 sembol gibi
 sepet gibi
 serap gibi
 serçe gibi,
 serseri gibi
 servi gibi
 seyyah gibi
 sezar gibi
 sfenks gibi
 sıfat gibi
 sığınak gibi
 sığıntı gibi
 sığır gibi
 sır gibi
 sırdaş gibi
 sırik gibi
 sıırım gibi
 sıtma gibi
 sıvı gibi
 sicim gibi

sigara gibi
 silah gibi
 silgi gibi
 sille gibi
 simit gibi
 simya gibi
 sinek gibi
 sinema gibi
 sis gibi
 sizin gibi
 sofu gibi
 soğan gibi
 somnambül gibi
 sopa gibi
 spor gibi
 su gibi
 subay gibi
 sucuk gibi
 suç gibi
 suçlu gibi
 sultanlar gibi
 sülük gibi
 sülün gibi
 sünger gibi
 süpürge gibi
 sürahi gibi
 sürekcı gibi
 süs gibi
 süt gibi
 sütun gibi
 şahide gibi
 şahin gibi
 şaka gibi
 şakayık gibi
 şalgam gibi
 şamandıra gibi
 şamar gibi
 şap gibi
 şarap gibi
 şarkı gibi
 şarkı gibi
 şehzade gibi

şeker gibi
 şelale gibi
 şeytan gibi
 şifa gibi
 şiir gibi
 şikâyet gibi
 şilte gibi
 şimşek gibi
 şoför gibi
 şovmen gibi
 tabanca gibi
 tahta gibi
 takvim gibi
 talih gibi
 tanrı gibi
 tapınak gibi
 tarak gibi
 tas gibi
 tasavvuf gibi
 taş gibi
 taşeron gibi
 tavşan gibi
 tavuk gibi
 tavus gibi
 tay gibi
 tazı gibi
 teke gibi
 tel gibi
 temenni gibi
 tencere gibi
 teneke gibi
 tepe gibi
 tepsi gibi
 tespih gibi
 testere gibi
 tığ gibi
 tırpan gibi
 tilki gibi
 tokat gibi
 tokmak gibi
 top gibi
 topaç gibi

torba gibi
 tornavida gibi
 torpil gibi
 tosun gibi
 tren gibi
 tufan gibi
 tunç gibi
 turp gibi
 tuzak gibi
 tül gibi
 tülbent gibi
 Türk gibi
 tüy gibi
 uçurtma gibi
 uçurum gibi
 uğultu gibi
 umut gibi
 un gibi
 ustura gibi
 üzengi gibi
 üzüm gibi
 veba gibi
 veto gibi
 vişne gibi
 volkan gibi
 yaba gibi
 yabancı gibi
 yadigâr gibi
 yağ gibi
 yağmur gibi
 yakut gibi
 yalan gibi
 yalım gibi
 yamçı gibi
 yaprak gibi
 yara gibi
 yaratık gibi
 yare gibi,

yastık gibi
 yay gibi
 yel gibi
 yelken gibi
 yelpaze gibi
 yem gibi
 yengeç gibi
 yezit gibi
 yıl gibi
 yılan gibi
 yıldırım gibi
 yıldız gibi
 yonga gibi
 yorgan gibi
 yufka gibi
 yumru gibi
 yumurta gibi
 yük gibi
 yün gibi
 yürek gibi
 zambak gibi
 zamk gibi
 zanlı gibi
 zar gibi
 zargana gibi
 zebellah gibi
 zehir gibi
 zemberekli gibi
 zemin gibi
 zengin gibi
 zenne gibi
 zerzevat gibi
 zımba gibi
 zibil gibi
 zift gibi
 zincir gibi
 zindan gibi
 zümrüt gibi

2.2.1.1.İsim Kısmı Özel İsimlerden Oluşan Benzetmeli Yapılar

Arap gibi	Mecnun gibi
Ayasofya gibi	Moğollar gibi
Azrail gibi	Murat gibi
Bedeviler gibi	Napolyon gibi
Breslav gibi	Orhan gibi
Budistler gibi	Osman gibi
Çinli gibi	Osmanlı gibi
Goben gibi	Osmanlılar gibi
Haliç gibi	Radloff gibi
Hızır gibi	Sezar gibi
Hipokrat gibi	Şems gibi
Hitler gibi	Tarzan gibi
İsa gibi	Thomsen gibi
Konstantin gibi	Türk gibi
Köroğlu gibi	Venedikli gibi

2.2.2. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

ağaç dalı gibi	asker battaniyesi gibi
ahiret sualleri gibi	asker kaçakları gibi
aile büyüğü gibi	aslan ağzı gibi
aile hatırası gibi	aslan yavruları gibi
aile şirketi gibi	ateş böceği gibi
aile yadigârı gibi	ateş topu gibi
akide şekeri gibi	av kuşu gibi
aksiyon filmi gibi	ay parçası gibi
akşam güneşi gibi	ayazma duvarı gibi
aktör elbisesi gibi	ayı yavrusu gibi
altın filizi gibi	ayrık otu gibi
altın kordonu gibi	azap meleği gibi
altın tozu gibi	baca dumanı gibi
altın yağmuru gibi	bağ bozumu gibi
ana sütü gibi	bahar sıtması gibi
anne rahmi gibi	bahar yaprağı gibi
ara nağmesi gibi	bahçe seddi gibi
araba tekerliği gibi	baklava dilimi gibi
arı kovanı gibi	bal mumu gibi
arpacı kumrusu gibi	balık istifi gibi
arslan pençesi gibi	balık oltası gibi
aruz vezni gibi	balık sırtı gibi

banka soyguncuları gibi
 barut fıçısı gibi
 barut mahzeni gibi
 basket topu gibi
 başlangıç noktası gibi
 baykuş ötüşü gibi
 bayram günü gibi
 bekçi davulu gibi
 bereket arması gibi
 bıçak ağzı gibi
 bıçak yarası gibi
 bıyık kılları gibi
 cennet hurileri gibi
 cevap anahtarı gibi
 ceviz kabuğu gibi
 ceviz yaprakları gibi
 cırcır böceği gibi
 cin yavrusu gibi
 cinayet davaları gibi
 cinayet soruşturması gibi
 cıva deresi gibi
 cumartesi kibarlığı gibi
 cülus günü gibi
 çakal eniği gibi
 çakıl taşı gibi
 cenaze marşı gibi
 çam ağacı gibi
 çam budağı gibi
 çam fidanı gibi
 çam yarması gibi
 çamaşır suyu markası gibi
 çarşı arastası gibi
 çay kaşığı gibi yazılar
 çiğdem sapı gibi
 çil yavrusu gibi
 çin harfleri gibi
 çingene masası gibi
 çiy damlası gibi
 çiy kristalleri gibi
 çiy tanesi gibi
 çoban köpeği gibi
 çocuk heykeli gibi

bilardo bilyesi gibi
 boğa yılanı gibi
 bok çuvalı gibi
 böcek ayakları gibi
 böcek ölümleri gibi
 buğday başağı gibi
 buğday taneleri gibi
 bulgur pilavı gibi
 cam kırıkları gibi
 can sıkıntısı gibi
 can simidi gibi
 canavar ağzı gibi
 çocuk saçları gibi
 çocuk sesi gibi
 çocuk yazısı gibi
 çorap söküğü gibi
 çöl bedevisi gibi
 çöl rüzgârı gibi
 çöl yolcusu gibi
 çula kuşu gibi
 dağ delisi gibi
 dağ keçisi gibi
 dağ parçası gibi
 dağ pınarları gibi
 dalga sırtı gibi
 dans grubu gibi
 davar köpeği gibi
 define avcıları gibi
 defne ormanı gibi
 defter sayfası gibi
 değirmen çarkı gibi
 değirmen taşı gibi
 demirci örsü gibi
 deniz feneri gibi
 deniz hayvanı gibi
 deve dişi gibi
 devlet kalesi gibi
 devlet kapısı gibi
 diş ağrısı gibi
 diş gıcırıtması gibi
 diyez nota gibi
 dolap beygiri gibi

dolap kapağı gibi
 dolu taneleri gibi
 domino taşı gibi
 düğün alayı gibi
 ecinni tayfası gibi
 el feneri gibi
 el içi gibi
 elektrik cereyanı gibi
 elektrik feneri gibi
 elma fidanları gibi
 elma kurdu gibi
 er kaputu gibi
 erkânıharp reisi gibi
 eşek arısı gibi
 eşek başıyız gibi
 ev hayvanı gibi
 fal taşı gibi
 fakir tencereleri gibi
 fare kapanı gibi
 fener alayı gibi
 fırın ağzı gibi
 fırın külü gibi
 fırtına bulutu gibi
 fil yavruları gibi
 film starı gibi
 fok balığı gibi
 gazete havadisi gibi
 gelin duvağı gibi
 gelincik çiçeği gibi
 gelincik tarlası gibi
 gelincik yaprağı gibi
 gergedan boynu gibi
 geyik yavrusu gibi
 gök gürlemeleri gibi
 göz aydınlığı gibi
 gübre yığını gibi
 gül bahçesi gibi
 gül goncası gibi
 gül yaprağı gibi
 gümrük hamalları gibi
 gün ışığı gibi
 gün ortası gibi

güneş batması gibi
 güneş tutulması gibi
 güve yeniği gibi
 güvercin yavrusu gibi
 halk ozanı gibi
 hallaç pamuğu gibi
 hamam böceği gibi
 hamam lifi gibi
 han kapıları gibi
 harb sahnesi gibi
 harman süpürgesi gibi
 harman yeri gibi
 haşhaş çiçeği gibi
 hatıra fotoğrafı gibi
 hava fişeği gibi
 hava hortumu gibi
 hazan yaprağı gibi
 hece taşı gibi
 hokkabaz eli gibi
 horoz ibiği gibi
 hurma ağaçları gibi
 hücum borusu gibi
 hüznün bulutu gibi
 ısırgan otu gibi
 ışık zerresi gibi
 iç karmaşası gibi
 iftihar madalyası gibi
 iğne ucu gibi
 ihtiyat akçesi gibi
 ilah yavrusu gibi
 ilân borusu gibi
 ilk yardım ekibi gibi
 ilkokul öğrencisi gibi
 inci tanesi gibi
 inilti nağmesi gibi
 insan parçası gibi
 insan teni gibi
 ip cambazları gibi
 işkence geçidi gibi
 işkence zindanı gibi
 it kuyruğu gibi
 it leşi gibi

it tasmaşı gibi
 kabak çekirdeği gibi
 kabir azabı gibi
 kader çizgisi gibi
 kadın eli gibi
 kadın teni gibi
 kalas parçası gibi
 kalaycı körüğü gibi
 kamış yaprağı gibi
 kan çanağı gibi
 kan lekesi gibi
 kaplan gövdesi gibi
 kaplan pençesi gibi
 kaplan yavrusu gibi
 kar kuyuları gibi
 kar suyu gibi
 kar taneleri gibi
 kar tozu gibi
 karakol neferleri gibi
 karayel dalgaları gibi
 karı milleti gibi
 karınca duası gibi
 karınca yuvası gibi
 kartal başı gibi
 kartal gagası gibi
 kartal kanatları gibi
 kartal pençesi gibi
 kartal yuvası gibi
 kasa anahtarı gibi
 kaz ayağı gibi
 keçi oğlağı gibi
 keçi yavrusu gibi
 keçi yolları gibi
 kedi miyavlaması gibi
 kedi yavrusu gibi
 keman sesi gibi
 kerhane feneri gibi
 kır çiçeği gibi
 kış rüzgârı gibi
 kız saçları gibi
 kibrit alevleri gibi
 kiraz çöpü gibi

kireç rengi gibi
 kirpi kılları gibi
 kirpi okları gibi
 kobay faresi gibi
 kobra yılanı gibi
 kol demiri gibi
 koltuk değneği gibi
 koyun sürüsü gibi
 kömür külçesi gibi
 köpek eniği gibi
 köpek leşi gibi
 köstebek yuvası gibi
 kudret alâmeti gibi
 kukumav kuşu gibi
 kum taneleri gibi
 kumandan atı gibi
 kurbağa sırtı gibi
 kurt yavrusu gibi
 kuş gagası gibi
 kuş kafesi gibi
 kuş uçuşu gibi
 kuş yuvası gibi
 kuyumcu dükkânları gibi
 kül kedisi gibi
 kürek mahkûmu gibi
 lanet halkası gibi
 leylek sürüsü gibi
 liseli kızlar gibi
 lodos dalgası gibi
 loğ taşı gibi
 lokma hamuru gibi
 maden yangınları gibi
 magazin muhabirleri gibi
 mahşer günü gibi
 mahşer yeri gibi
 mahzen kapağı gibi
 mareşal asası gibi
 mart kedisi gibi
 masal kahramanı gibi
 maymun yavrusu gözü gibi
 meşe ağaçları gibi
 meşe dalı gibi

meşe kekliği gibi
 meyve içi gibi
 meyve kurdu gibi
 meyyit siması gibi
 mezar taşı gibi
 mısır hiyeroglifi gibi
 mısır ölüsü gibi
 mısır patlağı gibi
 mine çiçeği gibi
 minyatür sahnesi gibi
 motor uskuru gibi
 muhalefet partisi gibi
 mum dipleri gibi
 musiki heyeti gibi
 muska böreği gibi
 müdafaa hattı gibi
 mürekkep lekesi gibi
 namus lekesi gibi
 nar ağacı gibi
 nar çiçeği gibi
 nar tanesi gibi
 nefret meşalesi gibi
 nekahet sıtması gibi
 ney nağmesi gibi
 nilüfer çiçeği gibi
 nişan dağıtması gibi
 nişan tahtası gibi
 nur şelalesi gibi
 ocak külü gibi
 oğlan çocukları gibi
 ok arkalığı gibi
 ok ucu gibi
 on sekizinci asır köşkleri gibi
 orangutan maymunu gibi
 ordu birliği gibi
 orkestra davulu gibi
 orkestra şefi gibi
 öküz arabası gibi
 öküz derisi gibi
 öküz gözü gibi
 ölü gözü gibi
 ölüm fısıltısı gibi

ön söz mührü gibi
 örümcek ağı gibi
 pamuk yumağı gibi
 papatya tarlaları gibi
 pelikan kuşları gibi
 peri kafilesi gibi
 peri kervanı gibi
 peri kızı gibi
 peynir tozu gibi
 pırasa pürçeği gibi
 pislik torbası gibi
 puro dumanı gibi
 rüzgâr gülü gibi
 saadet gülü gibi
 saadet sıtması gibi
 saat rakkası gibi
 sabah manzarası gibi
 sabah müjdesi gibi
 sabah sisi gibi
 saçma taneleri gibi
 sahne perdesi gibi
 sahra topları gibi
 saltanat hakkı gibi
 saman çöpü gibi
 saman torbası
 sansar yavruları gibi
 sapan taşı gibi
 satranç oyuncusu gibi
 satranç tablası gibi
 satranç taşı gibi
 savaş alanı gibi
 savaş eğitmeni gibi
 savaştı sarığı gibi
 sayıklama nöbeti gibi
 sel suları gibi
 selvi dalı gibi
 ser çiçeği gibi
 serçe kuşu gibi
 sevda teranesi gibi
 sınır çizgisi gibi
 sırik hamalı gibi
 sıtma nöbeti gibi

sinek vızıltısı gibi
 sinema artistleri gibi
 sinema perdesi gibi
 sinema şeridi gibi
 sinyal lambası gibi
 sis perdesi gibi
 sis tabakası gibi
 sivrisinek ısırtığı gibi
 soba borusu gibi
 sokak kedisi gibi
 sokak uğultusu gibi
 sonbahar yaprakları gibi
 sosyete finoları gibi
 söğüt ateşi gibi
 söğüt kabuğu gibi
 su kabağı gibi
 su yılanı gibi
 su zerrecikleri gibi
 sünnet çocuğu gibi
 süpürge sırtığı gibi
 süs biberi gibi
 süvari birliği gibi
 şarap kadehi gibi
 şebek maymunu gibi
 şehir eşkıyası gibi
 şehir garısı gibi
 şeriat hükmü gibi
 şeytan akıntısı gibi
 şimendifer düdüğü gibi
 şimendifer vagonları gibi
 tahta parçası gibi
 talih mahkûmu gibi
 tarih bilimi gibi
 tasarruf hakkı gibi
 tavşan gözü gibi
 tavus kuşu gibi
 tavus yavrusu gibi
 tebeşir silgisi gibi
 telefon direkleri gibi
 telgraf direği gibi
 tesadüf mahkûmu gibi
 tespih böcekleri gibi

tespih tanesi gibi
 testere dişi gibi
 tırnak kırılması gibi
 tiflin balığı gibi
 timsah dili gibi
 tiyatro oyuncusu gibi
 tiyatro sahnesi gibi
 toprak parçası gibi
 tuz tanesi gibi
 tütün sapı gibi
 umut kapısı gibi
 un çuvalı gibi
 un torbası gibi
 ustura izi gibi
 uyuşturucu işi gibi
 üniversiteli ağabeyler gibi
 üzüm salkımı gibi
 vapur ışıkları gibi
 veda selâmı gibi
 vicdan azabı gibi
 volkan ağzı gibi
 vücut makinesi gibi
 yaban atı gibi
 yaban çiçekleri gibi
 yaban mantarı gibi
 yaban öküzü gibi
 yağ damlası gibi
 yanardağ ağzı gibi
 yangın alevi gibi
 yara izi gibi
 yarış atı gibi
 yas duvarı gibi
 yas örtüsü gibiydi
 yatak çarşafı gibi
 yeraltı nehirleri gibi
 yılan dili gibi
 yılan ıslığı gibi
 yılan masalı gibi
 yılan tıslaması gibi
 yılan zehri gibi
 yıldız taşı gibi
 yufka hamuru gibi

zambak sapı gibi
zeytin tanesi gibi
zımpara taşı gibi

zincir halkası gibi
zulüm yeli gibi
züğürt tesellisi gibi

2.2.2.1.Özel İsimlerle Kurulmuş Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

Abbasi halifeleri gibi
Adana horozu gibi
Allah yapısı gibi
Alman tırı gibi
Amanos Dağı gibi
Amerika cumhurbaşkanı gibi
Ankara kedisi gibi
Arap atı gibi
Avrupa monarşileri gibi
Battal Gazi Destanı gibi
Binbir Gece masalı gibi
Bizans savaşçıları gibi
Boğaz sabahları gibi
Çin harfleri gibi
Frenk askeri gibi
Haymana beygiri gibi
İstanbul kızı gibi
İtalyan espressosu gibi

Keşiş Dağı gibi
Konstantin sikkesi gibi
Leyla-Mecnun hikâyesi gibi
Medine fukarası gibi
Meryem Ana tasviri gibi
Mısır Arabı gibi
Mısır hiyeroglifi gibi
Mısır ölüsü gibi,
Moğol atı gibi
Moğol Ordusu gibi
Nil tanrısı gibi
Nuşirevan sofrası gibi
Prusya zabiti gibi
Roma taburu gibi
Semerkant yazması gibi
Tuna Nehri gibi
Türk Hakanı gibi
Türk köylüsü gibi
Yörük atı gibi

2.2.3.İsim Kısmı Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

ağır ve hüznü bir şarkının nağmeleri
gibi
ananızın ak sütü gibi
annesinin mezarı gibi
avucumun içi gibi
ayının kıcı gibi
babalarının malı gibi
bebeğin işemesi gibi
bebeğin yeni patlayan dişi gibi
beş parmağın beşi gibi
bin yıllık bir zindanın kapısı
boncukların mavisi gibi

celladın kılıcı gibi
ceylanın sesi gibiydi
çaresiz bir insanın elleri gibi
çifte tüfeğinin saçmaları gibi
çocuğun dudakları gibi
çocuğun yanakları gibi
denizin dalgaları gibi
dere boyu suyunun buzlanması gibi
dış kapının mandalı gibi
dünyanın sonu gibi
eğri bir bıçağın kını gibi
elin çocukları gibi

elmanın iki yarısı gibiydi
emmimin avradı gibi
eski zaman devesinin çanları gibi
eski zamanın miting alanları gibi
gelinin gözleri gibi
gerçek bir kırsağın resmi gibi
günümüz dev şirketlerinin logoları gibi
güvercinin kanatları gibi
hayvanın tüyleri gibi
hazımsızlığın eserleri gibi
hikâyenin kaplumbağası gibi
ırgatbaşının fırıldaklı düdüğü gibi
ısınan kertenkeleler gibi
ihanetin canlı hatırası gibi
ikinin ikincisi gibiydi
ineğin memeleri gibi
insanın elleri gibi
kalbinin içi gibi
kandilin alevi gibi
kaplumbağanın sırtı gibi
kemanın gevşemiş teli gibi
kıyıların yalıları gibi
kilitli bir kasanın şifresi gibiydi
koyunun tuza koşması gibi
körle kötürümün yoldaşlığı gibi
kurdun uluması gibi

kuşun kanatları gibi
lacivert ejderin kuyruğu gibi
lalenin ışığı gibi
mahallenin nabzı gibi
meyvenin eti gibi
mukaddes bir gebenin karnı gibi
mumun ışığı gibi
nehrin sesi gibiydi
ocağın alevleri gibi
Rönesans mezarlarının ağlayan
kadınları gibi
saatin rakkası gibi
simsiyah bir ejderhanın dev ağzı gibi
sofraların mezesi gibiydi
soğanın yarısı gibi
sözünün eri gibi
tavukların bir yumurta çıkardıktan
sonraki gıdaklamaları gibi
televizyondaki kadın spikerin sesi gibi
uzun yaşlı bir itin dili gibi
yoksulların bahtı gibi
zamanımızın doktorları gibi
zamanın kutsal bekçileri gibi,
zamanın yadigârı gibi
zehirli yılanın ısıltığı gibi
zıkkımın kökü gibi

2.2.3.1. Özel İsimle Kurulmuş Belirtili İsim Tamlaması Kalıbında Olanlar

Ahfeş'in keçisi gibi
Alaaddin'in cini gibi
Arap'ın yalellisi gibi
Aristoteles'in ahtapotu gibi
Britanya'nın denizaşırı bir şubesi gibi
Diyarbakır'ın karpuz bostanı gibi
Goethe'nin Homunculus'u gibi
Gökışık'ın öz eniği gibi
Haliç'in tuzlu suyunun uzantısı gibi

Hınzıryedi'nin pistülü gibi
İsrafil'in kıyamet borusu gibi
Kumkapı'nın papazı gibi
Muhlis Beyin sağ kolu gibi
Nasreddin Hoca'nın helvası gibi
Osmanlı'nın çöküşü gibi
Selçuk ordusunun atlı subayları gibi
Türklerin talim hedefi gibi
Wagner operasının şahısları gibi

2.2.5.2. İsim Kısmı Sıfat Tamlaması Kalıbında Olanlar

acayip sokaklar gibi	aydınlık bir mağaza vitrini gibi
acı sedalar gibi	aydınlık bir uçurum gibi
acı su gibi	azgın aygır gibi
acıkmış bir örümcek gibi	azgın boğa gibi
acılı bir çörek gibi	azgın manda gibi
aç kurtlar gibi	bağı kopmuş tespihler gibi
aç tavuk gibi	bağımsız bir vali gibi
açık bir hedef gibi	bakar kör gibi
açık bir kitap gibi	bakımsız bir tarla gibi
ağır ağır şişen bir tekne gibi	bakır siniler gibi
ağır akan bir çay gibi	balayına çıkan mutlu çiftler gibi
ağır bir taş gibi	basit bir makine gibi
ağlamaktan bitap düşmüş bebek gibi	başıboş atlar gibi
ağzına ateş değdirilen petrol kuyusu gibi	bayat yumurta gibi
ak pak inci taneleri gibi	bedii mektep gibi
akan bir yıldız gibi	besili kısraklar gibi
akça yapraklı bir lahana gibi	bestesi kaybolmuş bir güfte gibi
akma hançer gibi	beşlik simit gibi
al bez gibi	betondan bir heyula gibi
alaca yörük kilimi gibi	beyaz bir zambak gibi
alacakaranlık sular gibi	beyaz toprak gibi
alışık koyun gibi	beyaz yelkenli savaş gemileri gibi
altın bir ejder gibi	beyaz zambaklar gibi
altın damarımı rastlamış madenci gibi	biçare mahlûk gibi
altın ejderha gibi	bilge rahipler gibi
altın oluk gibi	billur bir kâse gibi
altın sarısı renklere bürünmüş rakkaseler gibi	bin yıl gibi
altın yapraklı bir ağaç gibi	bir avuç bulut gibi
altın yelpaze gibi	bir çift terlik gibi
altın yosunlar gibi	bir kütüğü lokma lokma yiyen balta gibi
amansız oklar gibi	bir lahzada yaşanmış bir ömür gibi
arabaya koşulu atlar gibi	bir türlü kesilip atılamayan duygusal bir
arızı bir hal gibi	göbek bağı gibi
asil harb atları gibi	birer birer söndürülen ampuller gibi
ateşten bir burgu gibi	bitip tükenmez ansiklopedik kitap gibi
ateşten yarasalar gibi	boğazlanmış inek gibi
avını kollayan atmaca gibi	boktan hollywood filmlerindeki boktan
avını yutan kertenkele gibi	polisler gibi
ayarı bozulmuş saat sarkacı gibi	boş bidonlar gibi
	boş bir çuval gibi

boşalmış bir balon gibi
 bozuk para gibi
 bozuk plak gibi
 budanmış ağaçlar gibi
 budanmış bir ağaç gövdesi gibi
 bumburuşuk ve kötü moruk gibi
 buzlar altında filiz süren otlar gibi
 büvelek tutmuş dana gibi
 büyük bir sedef gibi
 büyük buğday başakları gibi
 büyük denizler gibi
 büyük fırtına gibi
 büyük pınar suları gibi
 büyük rüzgârlar gibi
 büyük rüzgârlar gibi
 büyük ve siyah bir gül gibi
 canlı cenaze gibi
 cansız bir perde gibi
 cazip bir hayal gibi
 cepheden dönen yorgun askerler gibi
 cılız arı vızıltısı gibi
 cıvalı bilyeler gibi
 cilalı fildişinden biblolar gibi
 cins bir horoz gibi
 coşkun bir ırmak gibi
 çabuk büyüyen bir nebat gibi
 çalınmayan sazlar gibi
 çalkanan bir havuz gibi
 çaput doldurulmuş iç lastiği gibi
 çaresiz bir çocuk gibi
 çaresiz bir serçe kuşu gibi
 çatlak zurna gibi
 çelik tel gibi
 çelik zırhlar gibi
 çelimsiz bir horoz gibi
 çılgin bir akıntı gibi
 çılgin bir sel gibi
 çırpıntılı sulardaki bir şamandıra gibi
 çiçekten prangalar gibi
 çil altınlar gibi
 çisilti yağmur gibi
 çiy et gibi

çürük biber kokusu gibi
 çürük bir göğüs gibi
 çürük dişler gibi
 çürük salaşpur gibi
 çürümüş bir körük gibi
 daima işleyen amele gibi
 daimi bir misafir gibi
 dalgalarla yıkanan bir kaya gibi
 dayak yemiş kediler gibi
 deli camız gibi
 deli danalar gibi
 deli dervişler gibi
 deli kasırğa gibi
 deli rüzgâr
 deli sular gibi
 demir bir kapı gibi
 demir kıskaç gibi
 demir yumru gibi
 demirden bir ortaçağ şatosu gibi
 demirden bir pençe gibi
 dev bir kevgir gibi
 devasa bir fırtına bulutu gibi,
 devasa iki mızrak gibi
 dini bir emir gibi
 dişi bir kaplan gibi
 dişi görmüş bir aslan gibi
 dişleri dökülmüş devler gibi
 dişli tren gibi
 dizginleri çekilmiş bir at gibi
 doğmuş bir bebek gibi
 doğurgan bir kadın gibi
 dokuz yıl gibi
 doldurulması lazım gelen bir kap gibi
 donmuş bir insan gibi
 donuk kayalar gibi
 doyduğu halde doyduğunu bilmeyen bir
 dört ayak hayvan gibi
 dört taraflı kilitli talihler gibi
 dört yanı kalabalık ordularla çevrilmiş
 minicik bir ada devleti gibi
 durdurulması imkânsız bir şelale gibi
 durgun bir göl gibi

durmuş bir saat gibi
 dut yemiş bülbül gibi
 düz bir ev gibi
 ecnebi bir cisim gibi
 efsanevi bir meyva gibi
 eğri bir kılıç ağzı gibi
 el ele verilerek yapılan rakslar gibi
 eli ayağı tutmayan yaşlılar gibi
 elifi bozulmuş hırka gibi
 elmastan taştan ışık gibi
 erimiş altın gibi
 eritilmiş altın gibi
 erkek çocuk gibi
 eski bir muşamba gibi
 eski bir otomobil gibi
 eski bir türkü gibi
 eski bir uygarlığı tanımaya çalışan
 uzaylılar gibi
 eski divan âşıkları gibi
 eski elbiseler gibi
 eski kale anahtarları gibi
 eski nadide bir şarap gibi
 eski ressamın gibi
 eski zaman aynası gibi
 eski zaman tilsimi gibi
 estetik bir örf gibi
 etime takılmış bir çengel gibi
 ev altına hapsedilmiş mart kızgını kediler
 gibi
 ezilmiş çam dikenleri gibi
 fırtınadan sonra karaya vurmuş yüzlerce
 balık gibi
 fokurdayan bir yemekten çıkan buhar gibi
 frenleri patlamış araba gibi
 fütürist tablo gibi
 gebe bir kadın gibi
 gece yarısı yağın kar gibi
 geçilmesi lazım bir karşı yaka gibi
 geçit vermez bir orman gibi
 geçit vermez kale duvarları gibi
 gem almış atlar gibi
 gergin bir tel gibi

gevrek karpuz gibi
 gevşek bir buz parçası gibi
 gıdıklanmış yarış atı gibi
 gizli bir imza gibi
 gizli bir yara gibi
 göç eden kuşlar gibi
 göçebe kavimler gibi
 göçebe leylek gib
 gökten düşen elma gibi
 gönüllü bir suç ortağı gibi
 görmüş geçirmiş bir kaptan gibi
 görünmez bir duvar gibi
 gözlerine far tutulmuş ürkek tavşanlar gibi
 gülünç ve biçare bir mahlûk gibi
 gümüş para gibi
 gümüş su gibi
 gümüşü bir deniz gibi
 gümüşü bir para gibi
 gümüşten bir nehir gibi
 gündelik bir iş gibi
 güneşte kırılmış ayna gibi
 gür akan ırmaklar gibi
 hafif kavrulmuş soğan gibi
 halis müslüman gibi
 ham armut gibi
 hamile kadınlar gibi
 hardalda bırakılmış bir hıyar gibi
 hareketli kara lekeler gibi
 hareli bir kumaş gibi
 hastalıklı biri gibi
 haşarı kedi yavruları gibi
 hayalet gemi gibi
 hayali bir gemi gibi
 haylaz bir çocuk gibi
 hazır kuvvet gibi
 hazine taşıyan kervan gibi
 henüz açılmış yaralar gibi
 hınzır oğlanlar gibi
 hilkat garibesi bir kuş gibi
 hissi bir romancı gibi
 hodbin ve hasetli ruhlar gibi
 hüznü bir kelime gibi

ıslanmış tuğla gibi	kanadı kırık kuş gibi
ıslak sabun gibi	kanadından vurulmuş yarasa gibi
ısmarlama dikilmiş bir takım elbise gibi	kanatlı hayaletler gibi
ışıkta bir rüzgâr gibi	kancık ayı gibi
ışıl ışıl parıltılı gök gibi	kanlı tükruk gibi
ıtırılı sular gibi	kara akikten bir kütle gibi
içi geçmiş cevizler gibi	kara bohça gibi
içten içe çürüyen bir ağaç gibi	kara böcek gibi
idama giden bir mahkûm gibi	kara bulut gibi
iflas etmiş bir tacir gibi	kara büyü gibi
ihtiyar ağızlar gibi	kara çalı gibi
ihtiyar kurtlar gibi	kara dağ gibi
iki ayrı kimyasal madde gibi	kara delik gibi
iki başlı yılan gibi	kara derya gibi
iki lastik boru gibi	kara meşe ormanı gibi
iki uzun yol denizcisi gibi	kara ormanlar gibi
iki yanardağ ağızı gibi	kara tapan gibi
iki yelpaze gibi	karlı dağ tepesi gibi
iksirlerinin reçetelerini unutmuş bunak bir	karnından konuşanlar gibi
büyücü gibi	katı bir cisim gibi
ilk çiftte çıkan köylüler gibi	kavgacı bir horoz gibi
imdat bekleyen bir kazazede gibi	kayıp koca gibi
ince bir tül gibi	kaynar güğüm gibi
ince fidanlar gibi	kederli nakış gibi
ince hilal gibi	kefenlenmiş bir ceset gibi
incecik bir tülbent gibi	kendinden emin bitirimler gibi
inci kolye gibi	keskin cam kırıkları gibi
intikam peşindeki mağdur bir ruh gibi	keskin iki bıçak gibi
ipek perde gibi	kıllı böcek gibi
ipi kopmuş bir karagöz gibi	kınalı koçlar gibi
ipini koparmış başıboş sandallar gibi	kırağı yemiş patlıcan gibi
ipini kopartmış uçurtmalar gibi	kırık dal parçaları gibi
ipleri kesik bir kukla gibi	kırık mezar taşları gibi
işgalci bir düşman ordusu gibi	kırk ikilik gülleler gibi
iyi bir oyuncu gibi	kırk yıllık ahbaplar gibi
kabahatli bir çocuk gibi	kırmızı haşhaş çiçeği gibi
kabuksuz bir meyve gibi.	kırmızı kadife yastık gibi
kafa yapan bir madde gibi	kıvrıla kıvrıla yükselen duman halkaları
kâğıda dizilmiş yazı gibi	gibi
kaim bir çatı gibi	kibar bir tahta eşya gibi
kalın bir dal gibi	koca çınar gövdesi gibi
kalın birer başparmağı gibi	kokusu almış çakal sürüsü gibi

kolu kanadı kırık turnalar gibi
 komik, şişman bir heykel gibi
 kopya çeken öğrenciler gibi
 korkulan rüyalar gibi
 koyu firuze taşı gibi
 köksüz bir ot gibi
 köpüklü dalga gibi
 kötü ellere düşmüş sihirli bir değnek gibi
 kristal bir çiçek gibi
 kristal şamdanlar gibi
 kudurmuş köpekler gibi
 kuduz bir hayvan gibi
 kuduz canavar gibi
 kuduz köpekler gibi
 kumdan kaleler gibi
 kurban bayramı'nda kesilip derisi yüzülen
 ve ağaca asılan koyunlar gibi
 kurbanlık koçlar gibi
 kurbanlık koyun gibi
 kuru bir dal gibi
 kuru bir yaprak yığını gibi
 kuru üzüm gibi
 kurumuş yosunlar gibi
 kusursuz bir tablo gibi
 kuş beyinli nakkaşlar gibi
 kutsal bir emanet gibi
 kutsi bir büyü gibi
 kuytu pınarlar gibi
 küçük bir kamus gibi
 küçük bir mağara gibi
 küçük bir top gibi
 küçük bir yıldız topluluğu gibi
 küçük dikenler gibi
 küçük kervanlar gibi
 küçük kuklalar gibi
 küçük spor otomobilleri gibi
 külrengi bir mürekkep gibi
 külüstür bir plağın sesi gibi
 laciverdi bir şal gibi
 lastik top gibi
 leşe üşüşen akbabalar
 leziz bir lokma gibi

mahmuz yemiş at gibi
 makineli tüfek gibi
 mal bulmuş mağribi gibi
 masalsı atlı gibi
 masmavi çarşaf gibi
 masum bir çocuk gibi
 mavi gece gibi
 mecruh bir güvercin gibi
 meraklı bir hikâye gibi
 mermer anıt gibi
 mermer direk gibi
 mevsimlik işçiler gibi
 Mısır'daki piramitler gibi
 minik pirinç taneleri gibi
 minyatür bir havan topu gibi
 molotof kokteyli çarpmış kumarhane
 penceresi gibi
 musallat fikir gibi
 muzır bir böcek gibi
 mühürlü bir kapı gibi
 müşkülpesent bir tadımcı gibi
 mütehakkim tabiatler gibi
 müzede muhafaza edilen eşya gibi
 müzmin veremliler gibi
 nazenin bir sevgili gibi
 olgun bir meyve gibi
 oltaya takılmış balık gibi
 oluk bir papatya gibi
 orduevine giren bir sivil gibi
 orta asyalı şamanlar gibi
 otuzluk delikanlı gibi
 öfkeli kediler gibi
 öksüz çocuklar gibi
 ölü balıklar gibi
 ölümü bekleyen karantinadaki hastalar
 gibi
 önyargılı polisler gibi
 parçaları eksik yapbozlar gibi
 parlak bir yılan sırtı gibi,
 patlamaya hazır bomba gibi
 patlamış bir irin gibi
 pençesine diken batmış bir boz ayı gibi

pişmiş paça gibi
 pişmiş spaghetti gibi
 porselen demlik gibi
 potansiyel suçlu
 renkli balonlar gibi
 renkli bir uçurtma gibi
 renkli kelebek gibi
 rütbesi sökülmiş bir general gibi
 rüzgâra kapılmış karahindiba (bitki adı)
 tohumları
 rüzgâra karışmış bir fısıltı
 rüzgâra tutulmuş yaprak gibi
 rüzgârda sallanan beşik gibi
 rüzgârla dolmuş yelkenler gibi
 sabahtan akşama kadar afyon tarlasında
 otlanmış bir at gibi
 sabırsız bir oruçlu gibi
 saçma yemiş kuş kanadı gibi
 sadık lala gibi
 saf kan köpekler gibi
 sahneler dönen bir diva gibi
 sakatlanmış bir kanat gibi
 sakit bir facia gibi
 salavattan ürkmüş şeytanlar gibi
 sarı bir sis gibi
 sarkaç ucundaki küre gibi
 sedefli bir muska gibi
 sefil ayyaşlar gibi
 sefil köleler gibi
 sentetik bir ilaç gibi
 serbest kürsü gibi
 serin bir membadan ayrılmayan çöl
 yolcuları gibi
 serseri ruh gibi
 sert bir rüzgâr gibi
 sert elli bir cerrah gibi
 sessiz ibadet gibi
 sıcak ekmek gibi
 sığ satırlı deniz gibi
 sıradan insanlar gibi
 sırma iplikler gibi
 sırnaşık bir kedi gibi

sıtma tutmuş kediler gibi
 sihirli bir halı gibi
 siniri çekilmiş bir diş gibi
 sinirsel hastalıklar gibi
 sivri bir buz parçası gibi
 siyah bir pelerin gibi
 soğuk bir rüzgâr gibi
 soğuk bir şey gibi
 soğumuş bir çorba gibi
 sonsuz bir çukur gibi
 sonsuz bir med gibi
 sorumsuz bir genç gibi
 sönmüş lamba gibi
 suçlu çocuklar gibi
 sudan çıkmış balık gibi
 suya atılmış japon oyuncağı gibi
 suya düşen bir taş parçası gibi
 sümüklü böcek gibi
 sürülmüş tarla gibi
 süslü bir bebek gibi
 süt dökmüş kedi gibi
 süzgeçli teneke gibi
 şapşal sarışınlar gibi
 şarapla tatlanan ekmek gibi
 şeffaf bir ipek peçe gibi
 şefkatli bir anne gibi
 şehrin kalbine çakılmış beton hançerler
 gibi
 şeytani bir iğva gibi
 tahtadan at gibi
 tahtadan kutu gibi
 takatten kesilmiş rüzgâr gibi,
 tamamlanmamış bir resim gibi
 tarak dubalar gibi
 taş bebek gibi
 taşkın ama görünmez bir nehir gibi
 taşkın bir su gibi
 taşkın nehir gibi
 taşlı tarla gibi
 tatlı bir esinti gibi
 tatlı göl suları gibi
 tatlı yüz gibi

tavaya düşmüş mercan balığı gibi
 taze kan gibi
 teftişten geçen askerler gibi
 tehlikeli bir adam gibi
 tehlikeli bir engel gibi
 tehlikeli bir miras gibi
 tehlikeli bir tuzak gibi
 temiz hava gibi
 temize çıkmış bir zanlı gibi
 teninin altına girmiş kıymık gibi
 tersine işleyen birer saat gibi
 tılsımlı bir ayna gibi
 titiz bir muhasebeci gibi
 topal bir kuş gibi
 topuklarına saldıran bir it gibi
 toy bir öğrenci gibi
 toy liseliler gibi
 tunç sütun gibi
 turuncu bir müjde gibi
 tutunacak bir dal gibi
 tuz yalatılmış keçiler gibi
 tuzağa düşürülmüş bir hayvan gibi
 tuzdan, tozdan yapma bir abide gibi
 tütsülenmiş arı gibi
 uçan bir halı gibi
 uçtukça pervaz kabiliyeti artan
 kırlangıçlar gibi
 ufak bir değnek gibi
 usta bir laf ebesi gibi
 usta bir terzi gibi
 uyutucu bir su gibi
 uyuyan bir ejder gibi
 uyuz köpek gibi
 uzak bir ahabap gibi
 uzun bir hastalıktan yeni kalkmış bir yüz
 gibi
 üç çizgi gibi
 üç günlük yol gibi
 üçüz kardeşler gibi
 ürkek dağ tavşanı gibi
 ürkek ördekler gibi

üzerinden müthiş bir fırtına geçmiş bir
 gök parçası gibi
 üzerine limon sıkılmış bir istiridye gibi
 vahşi bir kedi gibi
 vahşi bir yaratık gibi
 vahşi kemirgenler gibi
 vakur yelkenli gibi
 valide sultan gibi
 vefasız dostlarım gibi
 yabancı bir göz gibi
 yabani hayvan gibi
 yağız atlar gibi
 yağlı bir kütük gibi
 yağlı bir müşteri gibi
 yalçın dağlar gibi
 yanık bir türkü gibi
 yanlış bir şey yemiş ispinoz gibi
 yapışık ikizler gibi
 yapma bebek gibi
 yaprak kımıldatmayan sabâ rüzgârı gibi
 yaralı dişi kaplan gibi
 yaralı kuş gibi
 yaralı sırtlan gibi
 yarı ortaklık gibi
 yarım tanrı gibi
 yarısı yanık odun kökü gibi
 yarışa hazır atlar gibi
 yaşlı denizciler gibi
 yavrusunu koruyan bir şahin gibi
 yavrusunu yitirmiş bir ceylan gibi
 yavuz atlar gibi
 yedi kat gökyüzü gibi
 yeni bilenmiş bir balta gibi
 yeni bir keşif gibi
 yeni doğmuş bahar güneşi gibi
 yeni doğmuş keçi yavrusu gibi
 yeni gelin gibi
 Yeni Zelandalılar gibi
 yeşil bir fidan gibi
 yeşil sütun gibi
 yeşil yumurta gibi
 yetim çocuk gibi

yığın altın gibi
yıldızsız gece gibi
yılğın bir baykuş gibi
yırtıcı bir kuş gibi
yırtıcı hayvan pençeleri gibi
yirmi bir yıl gibi
yolunu bulmuş bir mekik gibi gidip
yorgun bir şilep gibi

yorgun ev kadınları gibi
yörüngesinden çıkmış seyyareler gibi
yumurtadan çıkan bir civciv gibi
yumuşak bir maden gibi
yutulamayan bir lokma gibi
yüz elli okka gibi
zalim ve kindar bayraklar gibi
zaruri bir iş gibi

2.2.6. İsim Kısmı Sıfat-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

adak adar gibi
ağ çeker gibi
ağzımızın tadını kaçırarak gibi
aklı yatar gibi
aklını oynatır gibi
akşam gülünü koklar gibi
angarya savar gibi
ardı arkası kesilecek gibi
aşılacak gibi
ayakyoluna gider gibi
babasının evine gider gibi
başının üstünden kayar gibi
bıçak atar gibi
bir meyveyi kabuğundan soyar gibi
birbirinin üstüne abanır gibi
boğulmaktan korkar gibi
boşlukta yüzer gibi
büyütür gibi
can çekiştir gibi
canını alacak gibi
canlanır gibi
cin çarpar gibi
çakılır gibi
çam yıkar gibi
çamaşır döver gibi
çatlatacak gibi
çatlayacak gibi
çekiçle vurur gibi
damdan düşer gibi
davul çalar gibi

derimizi yüzer gibi
deve kervanı ile seyahat (eder) gibi
dibek döver gibi
divan durur gibi
dua eder gibi
dut ağacı silkelere
duvar örer gibi
dünyaya kapılarını kapar gibi
ecinni çıkar gibi
ekmek doğrar gibi
elinde kalacak gibi
fasulye ayıklar gibi
fısıldar gibi
gergef işler gibi
gök gürler gibi
gözleri nemlenir gibi
gözlerim kamaşır gibi
gözün kalmayacak gibi
gün doğacak gibi
güneş doğar gibi
hal hatır sorar gibi
hamur yoğurur gibi
havuç eker gibi
hayalini
hırlar gibi
hoşafın yağı kesilir gibi
ısıtır gibi
ışır gibi
ilişir gibi
inler gibi

irkilir gibi
 Kâbe'yi tavaf eder gibi
 kâbuslu bir rüyadan çıkar gibi
 kaçır gibi
 kanı donacak gibi
 kedinin fareyle oynadığı gibi
 kendinden geçer gibi
 kılıç çeker gibi
 kış uykusuna yatacak gibi
 koyun güder gibi
 kumara toplar gibi
 kurda kuşa yem olacak gibi
 kusacak gibi
 küçük dilini yutacak gibi
 kükrer gibi
 kürek çeker gibi
 masal dünyasına açılır gibi
 medresede ders okutur gibi
 meydan okur gibi
 minarede sala verir gibi
 musiki notası canlanır gibi
 nefesleri daralır gibi
 nöbet tutar gibi
 nutuk çeker gibi
 öksürür gibi
 ölü yüzüne bakar gibi
 pamuk atar gibi

pusar gibi
 renkli bir akide şekeri hazırlanır gibi
 sardalya istifler gibi
 saz çalar gibi
 sızlanır gibi
 sifon çeker gibi
 sinek kovalar gibi
 siyah bir güneşin altında yaşar
 söküp atacak gibi
 su çeker gibi
 suç işler gibi
 suratlarına çarpar gibi
 şakaklarından aşağı düşecek gibi
 tavuk boğazlar gibi
 tereyağından kıl çeker gibi
 tespih çeker gibi
 tokat vurur gibi
 uçar gibi
 ulur gibi
 üzüm ezer gibi
 yağı bala katar gibi
 yalar gibi
 yalpa vurur gibi
 yarış eder gibi
 yasak savar gibi
 yere çakar gibi
 yularsız iştahlı atın sırtına biner gibi

2.2.6.1. -miş gibi Kalıbında Olanlar

afyon yutmuş gibi
 ağır bir kılıç tersi yemiş gibi
 ağız birliği etmiş gibi
 ağızları kulağına yapıştırılmış gibi
 ağzıma burnuma çaput tıkmışlar gibi
 akıl vermiş gibi
 allak bullak ettiği yetmezmiş gibi
 altın yumurta imiş gibi
 ardında namaz kılmışım gibi
 arslan izinde yürüyormuş gibi
 ayak uydurmuş gibi

ayna tutulmuş gibi
 ayrı ayrı yaşayacakmış gibi
 bağdaş kurmuş gibi
 balyoz yemiş gibi
 basireti bağlanmış gibi
 baston yutmuş gibi
 başı dönmüş gibi
 beygir suluyormuş gibi
 beyninden kurşunlanmış gibi
 bostan korkuluğuymuşum gibi
 büyülenmiş gibi

büyüdü bir eşik atlamış gibi
 canı yanmış gibi
 cehennemden kurtulmuş gibi
 cenaze çıkmış gibi
 cin çarpmış gibi
 çarmıha gerilmiş gibi
 çeki taşı bağlanmış gibi
 çivilenmiş gibi
 çöllerin ortasında kalmış gibi
 çözemeyeceği bir problemle karşılaşmış
 gibi
 darbe yemiş gibi
 demir atmış gibi
 deney faresiymişiz gibi
 denize düşmüş gibi
 dilini yutmuş gibi
 donmuş gibi
 duş altında kalmış gibi
 düğmesi açılmış gibi
 dünya başına yıkılmış gibi
 el ayak çekilmiş gibi
 elimle koymuş gibi
 eski hüviyetini bulmuş gibi
 etinden et çekilmiş gibi
 ezberden bilirmiş gibi
 firuze içinde yaşıyorlarmış gibi
 girdaba kapılmışım gibi
 gözleri sanki yuvalarından çıkmış gibi
 güllük gülistanlık gibiymiş gibi
 gün ışığında ymış gibi
 halaya girmiş gibi
 Halil İbrahim sofrasından yeni kalkmış
 gibi
 hamlet numarası yapıyormuş gibi
 hayrete düşmüş gibi
 hazine varmış gibi
 hiçbir şey olmamış gibi
 hortlak görmüş gibi
 iç savaştan çıkmış gibi
 içine atmış gibi
 ikide bir patlayan futbol topuymuş gibi
 ilahi adaletmiş gibi

ilk defa görüyormuş gibi
 ipe çekilmiş gibi
 ipucu bulacakmış gibi
 it kovalarmış gibi
 kabahat işlemiş gibi
 kafasına balyoz inmiş gibi
 kalbi duracakmış gibi
 kan çekilmiş gibi
 kapana kısılmış gibi
 katrana basmışım gibi
 kaynar su dökülmüş gibi
 kazık çakmış gibi
 kendinden geçmiş gibi
 kırk yıl çalışmış gibi
 kırk yıllık ahbapmışız
 kırk yıllık hasretmiş gibi
 kırk yıllık komşusuymuşum gibi
 kıyamet kopabilirmiş gibi
 kilit vurulmuş gibi
 kolu kanadı kırılmış gibi
 kuş tüyü döşekte yatıyormuş gibi
 kuşun gagası kopmuş gibi
 kutsal bir bulutmuş gibi
 kutsal kitap sayfalarıymış gibi
 mihlanmış gibi
 mıknaatıslanmış gibi
 mumyalanmış gibi
 musikide erimiş gibi
 nefesi kesilmiş gibi
 okkalı bir tokat aşk edilmiş gibi
 omuzlarından bir yük kalkmış gibi
 orakla biçilmiş gibi
 organları yanmış gibi
 öcü görmüş gibi
 öfkesinden çatlayacakmış gibi
 ölecekmiş gibi
 paslı çivi yalamış gibi
 peşkeş çekilmiş gibi
 peşlerinden atlar geliyormuş gibi
 pusuya yatmış gibi,
 put kesilmiş gibi
 putmuş gibi

saklı bir iş çeviriyormuş gibi
 saraya tutulmuş gibi
 savaştan çıkmış gibi
 sert bir tokat yemiş gibi
 sır verecekmiş gibi
 sızmış gibi
 solucanmış gibi
 söz vermiş gibi
 suçüstü yakalanmış gibi
 şahdamarı kopmuş gibi
 şeytan geçmiş gibi
 yıkılmış gibi
 yük altından kurtulmuş gibi
 zaman deviyile güreşmiş gibi
 zemberek boşalmış gibi

şoka uğramış gibi
 taş taşımış gibi
 taştanmış gibi
 taze can bulmuş gibi
 testi testi şarabı devirmiş gibi
 tuzağa düşmüş gibi
 uçup gitmiş gibi
 uykudan uyanmış gibi
 uzun bir yoldan gelmiş gibi
 ütülenmiş gibi
 yıkılacakmış gibi

2.2.5.3 . –DığI gibi Kalıbında Olanlar

umduğu gibi
 aklına koyduğu gibi
 aklından geçtiği gibi
 bıraktığın gibi
 içinden geldiği gibi
 farz ettiği gibi
 aklına estiği gibi

hepimizin bildiği gibi
 eline aldığı gibi
 gerektiği gibi
 kaptığı gibi
 kedinin fareyle oynadığı gibi
 dünyaya geldiği gibi

2.2.6.2.1. Olduğu gibi Kalıbında Olanlar

Olduğu gibi

2.2.7. İsim Kısmı İsim-Fiil Grubu Kalıbında Olanlar

cehenneme çevirmek gibi
 kılıç taşımak gibi
 kibrit tutuşturmak
 putlara tapmak gibi

su yüzüne çıkma(sı) gibi
 Türk kahvesi içmek gibisi
 vatandan gurbete düşmek gibi
 yaz ortasında kar duasına çıkmak gibi

2.2.7. İsim Kısmı Bağlama Grubu Kalıbında Olanlar

dar ve tahta gibi	şıracıyla bozacı gibi
esham ve hisse senedi gibi	tul ve arz daireleri gibi
eşyası ve evi gibi	yağlı ve kaymak gibi
hakem veya arabulucu gibi	
masal dinliyormuş veya kitap okuyormuş gibi	
sabah gezintisine çıkmış veyahut namaza durmuş gibi	

2.2.8. İsim Kısmı Birleşik İsim Kalıbında Olanlar

akarsu gibi	karkuş gibi
akbaba gibi	keloğlan gibi
aksiseda gibi.	kocakarı gibi
başkomutan gibi	körbağırsak gibi
başöğretmenim gibi	kuşkanadı gibi
cephanelik gibi	külhanbeyi gibi
çarkıfelek gibi	külhanbeylik gibi
çayhaneleri gibi	külkedisi gibi
derebeyi gibi	medcezir gibi
dikilitaşmış gibi	onbaşı gibi
dolunay gibi	ortaoyunu gibi
eleğimsağma gibi	resmigeçit gibi
fikrisabit gibi	sarayburnu gibi
göktaş gibi	sivrisinek gibi
gözdağı gibi	somnambül gibi
gülbeşeker gibi	sonbahar gibi
gülfidanı gibi	şekerrenk gibi
hacıyatmaz gibi	tahtakurusu gibi
içyağı gibi	talimatname gibi
ikiyüzlü gibi	tatarağası gibi
işadamı gibi	uyurgezer gibi
kalebent gibi	yanardağ gibi
karabasan gibi	yapboz gibi
karabasanlar gibi	yeniyetme gibi
karabiber gibi	yüzbaşı gibi
karadeniz gibi	

2.2.9. İsim Kısmı Tekrar Grubu Kalıbında Olanlar

aslan maslan gibi
 baba oğul gibi
 boyu posu gibi
 deli divane gibi
 derya deniz gibi
 eylül ekim gibi
 karı koca gibi
 kedi köpek gibi
 koyun kuzu gibi
 sular seller gibi
 tekme tekme gibi
 tokat tokat gibi
 yumruk yumruk gibi

2.2.10. İsim Kısmı Unvan Grubu Kalıbında Olanlar

Hızır Peygamber gibi
 Kemal Paşa'lar gibi

2.2.11. İsim Kısmı Birleşik İsim Grubu Kalıbında Olanlar

Cüneyt Arkın gibi
 Hazreti Meryem gibi
 Kıvanç Tatlıtuğ gibi
 Sadri Alışık gibi
 Tuzsuz Bekir gibi

2.2.13. İsim Kısmı Kısaltma Grubu Kalıbında Olanlar

çifte kumrular gibi
 kafadan sakat gibi

III. BÖLÜM

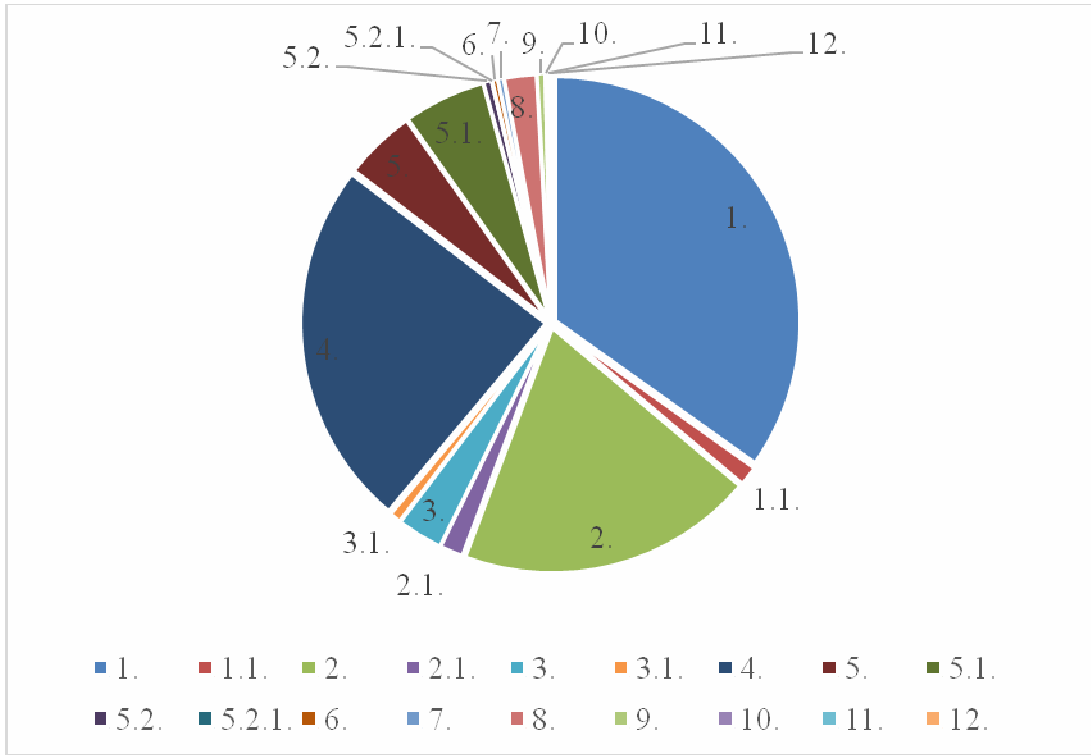
3. SONUÇ

Kalıp Sözler, Deyimler söz dizimi kaynaklı sözlük birimleridir. Bu sözlük birimlerini/söz öbeklerini etkili kılmada benzetmelere başvurulur. Bilhassa edebî dil kullanımında benzetmelerden geniş ölçüde faydalanılır. Benzetme edatı diye adlandırılan *gibi* bu konuda görevli kelimelerden biridir.

Çalışmamızda Türk edebiyatının seçkin örneklerinden 48eseri tarayarak elde ettiğimiz *gibi* edatlı yapıların, 12 ana başlık ve 6 alt başlık altında işlediğimiz toplam 2383 adet malzemenin, sayısal değeri aşağıdaki şekildedir:

Tablo 3.1: Tasnif Edilen Örneklerin Sayısal Veri Olarak İşlenmesi

1.1. İsim kısmı tek kelimedenden oluşan benzetmeli yapılar: 838
1.1.1. İsim kısmı özel isimlerden oluşan benzetmeli yapılar: 31
1.2. İsim kısmı belirtisiz isim tamlaması kalıbında olanlar: 472
1.2.1. Özel isimle kurulmuş belirtisiz isim tamlaması kalıbında olanlar: 37
1.3. İsim kısmı belirtili isim tamlaması kalıbında olanlar: 72
1.3.1. Özel isimle kurulmuş belirtili isim tamlaması kalıbında olanlar: 18
1.4. İsim kısmı sıfat tamlaması kalıbında olanlar: 571
1.5. İsim kısmı sıfat-fiil grubu kalıbında olanlar: 114
1.5.1. -mış gibi kalıbında olanlar: 131
1.5.2.-DIĞI gibi kalıbında olanlar: 13
1.5.2.1. Olduğu gibi kalıbında olanlar: 1
1.6. İsim kısmı isim-fiil grubu kalıbında olanlar: 8
1.7. İsim kısmı bağlama grubu kalıbında olanlar: 9
1.8. İsim kısmı birleşik isim kalıbında olanlar: 51
1.9. İsim kısmı tekrar grubu kalıbında olanlar: 13
1.10. İsim kısmı unvan grubu kalıbında olanlar: 2
1.11. İsim birleşik isim grubu kalıbında olanlar: 5
1.12. İsim kısmı kısaltma grubu kalıbında olanlar: 2

Grafik 3.1: Tasnif Edilen Örneklerin Grafik Olarak İşlenmesi

Malzememizdeki cümlelerde geçen *gibi*'li grupların gerçek ve mecaz anlamlarını da göz önünde bulundurarak ulaştığımız tespitler şu şekilde sıralanabilir:

İsim kısmı tek kelimeden oluşan benzetmeli yapıların sayısı 838'dir.

A. İnsan Özelliklerine Göre Kullanımlar:

I. Hayvan isimlerine göre;*kanarya gibi, kaplumbağa gibi, karınca gibi, kartal gibi, keçi gibi, kertenkele gibi, kobra gibi, koyun gibi, kuğu gibi, kurbağa gibi, kuş gibi, maymun gibi, merkep gibi, papağan gibi, pars gibi, sülük gibi, şahin gibi, tavuk gibi, tavus gibi, tilki gibi, tosun gibi, yengeç gibi, yılan gibi*.vb. Hayvan isimleriyle kurulan benzetmeli yapılarda dikkat çekici nokta hayvanların belirgin özelliklerine atıfta bulunulmasıdır.

Bayanların güzelliklerini anlatmak için *ceylan gibi, kuğu gibi* vb. yapıları kullanılmıştır. Erkekler için ise yapılan benzetmeler daha çok güç/kuvvete atıfta bulunmak içindir. *atmaca gibi, ayı gibi, boğa gibi, canavar gibi, ejderha gibi*. vb.

Yazarlarımız, kahramanlarının olaylar ve durumlar karşısında vermiş oldukları tepkileri, anlatımı çekici kılmak için, hayvanların davranışlarına benzetmişlerdir. İnsan davranışlarına göre benzetmeler için *it gibi, kedi gibi, kobra gibi, kuğu gibi, kurt gibi, papağan gibi*. vb. örneklerini kullanmışlardır.

II. Bitki isimlerine göre;*badem gibi, biber gibi, buğday gibi, soğan gibi, ot gibizambak gibi*. vb. kullanılırken hayvan isimlerinde olduğu gibi burada da insanların dış görünüşleri için *dal gibi,fidan gibi, selvi gibi*. vb. benzetmeleri kullanılmıştır. Dikkati çeken nokta benzetmelerin daha çok bayanların güzelliğini anlatmak için kullanılmış olmasıdır.

III. Eşya isimlerine göre;Bitki isimlerinin aksine buradaki benzetmeler genelde erkeklere yöneliktir. *bıçak gibi, bomba gibi, çakı gibi, demir gibi, gülle gibi, kazma gibi, kerpeten gibi*. vb. İnsanların dış görünüşleri için *balyoz gibi, baston gibi*. vb. benzetmelerinden yararlanılmıştır.

IV. Diğer isimlere göre;İnsanların fiziksel özelliklerine göre; *fışek gibi, ipek gibi, izbandut gibi, sırık gibi, robot gibi*. vb. benzetmelerinden yararlanırken,

İnsanların fiziksel özelliklerini övmek amacıyla;*bebek gibi, sırum gibi,prens gibi, prenses gibi*. vb. benzetmeleri kullanılmıştır.

Taramasını yapmış olduğumuz romanlarda, özellikle bayanların güzelliklerini tasvir için *gibi* edatı kullanılmıştır. *fırça gibi (saç için), keman gibi (kaş için), orman gibi (saç için)*, vb. örneklerinde görüldüğü gibi.

Roman kahramanlarının psikolojik özelliklerinin tasviri tarama esnasında dikkatimizi çekmiştir. İnsanların psikolojik yönlerine ve karakterlerine göre; *barut gibi, demir gibi, fırtına gibi, şişmek gibi, volkan gibi, yıldırım gibi*. vb. örnekler öfkeyi; *büyücü gibi, cin gibi, simya gibi, şeytan gibi*. vb. akıl, kurnazlığı; *adam gibi, bebek gibi, çocuk gibi, iti gibi, karı gibi, leş gibi*. vb. hoş karşılanmayan, kabalığı anlatmada kullanılan benzetmelerdir.

B. Mekâna ve Konuma Göre Kullanımlar:

Romanlarda geçen mekânların bazıları gerçek anlamlarında kullanılırken bazıları da hem gerçek hem mecaz anlamları ile birlikte kullanılmıştır. *orman gibi*'ninsaçların yoğunluğunu anlatması mecaz kullanımı için, yerin kalabalıklığını anlatması ise gerçek anlamda kullanımının örnekleridir.

ada gibi, bodrum gibi, cennet gibi, hamat gibi, kale gibi, konak gibi, köprü gibi, mağaza gibi, orman gibi, sığınak gibi. vb. mekân ve konuma göre kullanım örnekleridir.

hapis gibi, kuyu gibi, sığınak gibi, zindan gibi. vb. örnekleri mekânın karanlık, görünmez olduğunu; *cehennem gibi, fırın gibi.* vb. örnekleri mekânın sıcaklığını; *cennet gibi, çiçek gibi, mis gibi, rüya gibi.* vb. örnekleri mekânların güzelliğini ve sıradışılığını anlatmada yararlanılan benzetmeli yapılarıdır.

C. Yeme İçmeye Göre Kullanımlar:

I. Yiyecek isimlerine göre;*armut gibi, ayva gibi, bal gibi, balık gibi, biber gibi, darı gibi, elma gibi, et gibi, hamur gibi, havuç gibi, karpuz gibi, katmer gibi, keşkek gibi, kıyma gibi, meyve gibi, midye gibi, nar gibi, süt gibi, şap gibi, turp gibi, un gibi, , yumurta gibi.* vb. benzetmeleri kullanılmıştır. Yiyecek isimlerine göre kullanımlarda dikkat çekici özellik benzetilenin meyvelerden oluşmasıdır.

II. İçecek isimlerine göre;*kola gibi, su gibi, şarap gibi.* vb. benzetmelerinden yararlanılmıştır.

Yeme içmeye yönelik kullanımlarda *bal gibi.* vb. lezzeti; *biber gibi, şap gibi, zehir gibi.* vb. acılığı ifade eden anlatımlardır.

D. Giyim Kuşama Göre Kullanımlar: Bu yapıdaki kullanımlar az olmakla birlikte *ipek gibi, kayış gibi, keçe gibi, şal gibi.* vb. örneklerine rastlanmıştır.

E. Renklere Göre Kullanımlar:

I. Maden isimlerine göre: *altın gibi, cıva gibi, demir gibi, elmas gibi, gümüş gibi, mermer gibi, pırlanta gibi, yakut gibi, zümrüt gibi.* vb. örneklerinden yararlanılmıştır. Kullanılan bu örnekler benzeyen nesnenin parlaklığı için *gümüş gibi, pırlanta gibi.* vb.

örnekleri; ender olduğunu anlatmak için, *yakut gibi, zümrüt gibi*. vb. örnekleri, sarı rengi anlatmak için *altın gibi*. vb. örneği kullanılmıştır.

İsim kısmı özel isimlerden kurulan benzetmeli yapıların sayısı 31'dir.

A. Etnik Kimliğe Göre Kullanımlar:*Arap gibi, Bedeviler gibi, Budistler gibi Çinli gibi, Moğollar gibi, Osmanlı gibi, Türk gibi, Venedikli vb.*

B. Kişi Adına Göre Kullanımlar:*Hitler gibi, Radloff gibi, Thomsen gibi*. vb.

C. Tarihî Kişiliklere Göre Kullanımlar:*Azrail gibi, Hızır gibi, Hipokrat gibi, Hitler gibi, İsa gibi, Köroğlu gibi, Mecnun gibi, Murat gibi, Napolyon gibi, Orhan gibi, Sezar gibi, Şems gibi, Tarzan gibi*. vb.

D. Yer/Mekân Adlarına Göre Kullanımlar:*Ayasofya gibi, Breslav gibi, Goben, Konstantin gibivb.*

İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlaması Kalıbında olan gibi edatlı yapıların sayısı bir hayli fazladır. 2005 baskılı TDK TS'de 34 adet olan bu yapı taramalarımız sonucunda 472 adete ulaştırılmıştır.

A. Hayvan Adlarına Göre Kullanımlar:*ateş böceği gibi, ayı yavrusu gibi, balık sırtı gibi, baykuş ötüşü gibi, davar köpeği gibi, deve dişi gibi, hamam böceği gibi, il yavruları gibi, kurbağa sırtı gibi, meyve kurdu gibi, su yılanı gibi, tespah böcekleri gibi, yılan tıslaması gibi, yılan dili gibi*. vb. Bu benzetmelerin çoğunun insanlar için kullanıldığı görülür.

B. Bitki Adlarına Göre Kullanımlar:*ağaç dalı gibi, buğday başağı gibi, gelincik çiçeği gibi, gül goncası gibi, gül yaprağı gibi, ısırgan otu gibi, mine çiçeği gibi, zeytin tanesi gibi*. vb.

C. Aynı Kelimeden Kurulan Yapılara Göre Kullanımlar:Yaptığımız incelemede tamlayanı aynı olup tamlananın değiştiği yapılar dikkatimizi çekmiştir. Aynı yapıların

farklı yazarlar tarafından kullanılması hatta aynı yazarın aynı romanında farklı kullanımları vermiş olması Türkçemizin söz varlığı zenginliğini gösterir.

çam ağacı gibi, çam budağı gibi, çam fidanı gibi, çam yarması gibi. vb.

çiy damlası gibi, çiy kristalleri gibi, çiy tanesi gibi. vb.

çocuk heykeli gibi, çocuk saçı gibi, çocuk sesi gibi, çocuk yazısı gibi vb.

çöl bedevisi gibi, çöl rüzgârı gibi, çöl yolcusu gibi. vb.

gül bahçesi gibi, gül goncası gibi, gül yaprağı gibi. vb.

dağ delisi gibi, dağ keçisi gibi, dağ parçası gibi, dağ pınarları gibi. vb.

gelincik çiçeği gibi, gelincik tarlası gibi, gelincik yaprağı gibi. vb.

kartal başı gibi, kartal gagası gibi, kartal kanatları gibi, kartal pençesi gibi, kartal yuvası gibi. vb.

nar ağacı gibi, nar çiçeği gibi, nar tanesi gibi. vb.

kuş gagası gibi, kuş kafesi gibi, kuş uçuşu gibi, kuş yuvası gibi. vb.

satranç oyuncusu gibi, satranç tablası gibi, satranç taşı gibi. vb.

yılan dili gibi, yılan ısıltığı gibi, yılan masalı gibi, yılan tıslaması gibi, yılan zehri gibi vb.

aile büyüğü gibi, aile hatırası gibi, aile şirketi gibi, aile yadigârı gibi. vb.

D. Yiyecek Adlarına Göre Kullanımlar:*akide şekeri gibi, baklava dilimi gibi, buğday taneleri gibi, bulgur pilavı gibi, muska böreği gibi, yaban mantarı gibi. vb.* örneklerinden yararlanılmıştır.

E. Yer/Mekân Adlarına Göre Kullanımlar:*barut mahzeni gibi, çarşı arastası gibi, harman yeri gibi, kuyumcu dükkânları gibi. vb.*

F. Maden İsimlerine Göre Kullanımlar:*altın tozu gibi, fal taşı gibi, loğ taşı gibi, yıldız taşı gibi. vb.*

balık istifi gibi, düğün alayı gibi, gelincik tarlası gibi, leylek sürüsü gibi, mahşer yeri gibi, musiki heyeti gibi, ordu birliği gibil, peri kafilesi gibi, yaban mantarı gibi. vb. yapılar bir şeyin/yerin sıklığını belirtmek için kullanılır.

arpacı kumrusu gibi, arslan pençesi gibi, ateş topu gibi, barut fıçısı gibi, cumartesi kibarı gibi, kedi yavrusu gibi, kukumav kuşu gibi, sinek vızıltısı gibi, sosyete finoları gibi vb. yapılar insan davranışları için kullanılır.

ateş topu gibi, çam yarması gibi, film starı gibi, kedi yavrusu gibi. vb. yapılar insanların fiziksel özelliklerini tasvir için kullanılan yapılardır.

Özel isimle kurulmuş belirtisiz isim tamlaması kalıbında olan yapıların sayısı 37'dir.

A. İsim Kısmı Etnik Kimliğe Göre Kullanımlar:*Alman tırı gibi, Çin harfleri gibi, Frenk askeri gibi, İtalyan espressosu gibi, Konstantin sikkesi gibi, Mısır Arabı gibi, Moğol atı gibi, Moğol Ordusu gibi, Prusya zabiti gibi, Türk köylüsü gibi. vb.*

B. Ülke/Şehir Adlarına Göre Kullanımlar:*Adana horozu gibi, Ankara kedisi gibi, Amerika cumhurbaşkanı gibi, İstanbul kızı gibi, Medine fukarası gibi, Roma taburu gibi. vb.*

C. Tarihî Kişi Adlarına Göre Kullanımlar: *Abbasi halifeleri gibi, Battal Gazi Destanı gibi, Leyla-Mecnun hikâyesi gibi, Meryem Ana tasviri gibi, Nuşirevan sofrası gibi, Türk Hakanı gibi.vb.*

D. Diğer İsimlere Göre Kullanımlar:*Allah yapısı gibi, Amanos Dağı gibi Binbir Gece masalları gibi, Boğaz sabahları gibi, Keşiş dağı gibi, Yörük atı gibi, vb.*

İsim kısmı belirtili isim tamlaması kalıbında olanların sayısı 72'dir.

A. Hayvan Adlarına Göre Kullanımlar:*ayının kıcı gibi, ceylanın sesi gibi, güvercinin kanatları gibi, ineğin memeleri gibi, kurdun uluması gibi, kuşun kanatları gibi vb.*

B. Bitki Adlarına Göre Kullanımlar:*elmanın iki yarısı gibi, lalenin ışığı gibi meyvenin eti gibi, soğanın yarısı gibi vb.*

C. Aynı Kelimeden Kurulan Yapılara Göre Kullanımlar:

eski zaman devesinin çanları gibi, eski zamanın miting alanları gibi, bebeğin işemesi gibi, bebeğin yeni patlayan dişi gibi, çocuğun dudakları gibi, çocuğun yanakları gibi, zamanımızın doktorları gibi, zamanın kutsal bekçileri gibi, zamanın yadigârı gibi. vb. İsim Kısmı Belirtisiz İsim Tamlamasına göre sayıları ve tamlanan kısımları sınırlı olsa da tasnife dahil dılmıştır.

D. Organ Adlarına Göre Kullanımlar: *beş parmağın beşi gibi, çocuğun dudakları gibi, çocuğun yanakları gibi, gelinin gözleri gibi, insanın elleri gibi, kalbinin içi gibi, mukaddes bir gebenin karnı gibi, simsiyah bir ejderhanın dev ağzı gibi vb.*

E. Eşya Adlarına Göre Kullanımlar: *celladın kılıcı gibi, çifte tüfeğinin saçmaları gibi, dış kapının mandalı gibi, eğri bir bıçağın kını gibi, ırgatbaşının fırıldaklı düdüğü gibi. vb.*

F. Yer/Mekân Adlarına Göre Kullanımlar: *annesinin mezarı gibi, eski zamanın miting alanları gibi, kıyıların yalıları gibi. vb.*

G. Durum Bildiren Adlara Göre Kullanımlar: *dünyanın sonu gibi, ihanetin canlı hatırası gibi, mahallenin nabzı gibi, yoksulların bahtı gibi. vb.*

H. Ses Bildiren Yapılara Göre Kullanımlar: *ceylanın sesi gibi, nehrin sesi gibi, Rönesans mezarlarının ağlayan kadınları gibi, tavukların bir yumurta çıkardıktan sonraki gıdaklamaları gibi, televizyondaki kadın spikerin sesi gibi. vb.*

Belirtili isim tamlaması kalıbında olanlar büyük ölçüde insanlara yöneliktir. *elmanın iki yarısı gibi* arkadaş iki insanı; *sözünün eri gibi* sözlediği sözün arkasında duran insanı; *ceylanın sesi gibi* insan sesinin inceliğini *avucumun içi gibi* bir kimsenin bir konuyu çok iyi bildiğini; *ikinin ikincisi gibi* iki kişiden birinin destek konumunda olduğunu anlatan kullanımlardır.

Özel isimle kurulmuş belirtili isim tamlaması kalıbında olanların sayısı 18'dir.

A. İsim Kısmı Etnik Kimliğe Göre Kullanımlar: *Arap'ın yalellisi gibi, Türklerin talim hedefi gibi,*

B. İsim Kısmı Ülke/Devlet Adlarına Göre Kullanımlar: *Britanya'nın denizaşırı bir şubesi gibi, Osmanlı'nın çöküşü gibi, Selçuk ordusunun atlı subayları gibi.*

C. Tarihî Kişiliklere Göre Kullanımlar: *Alaaddin'in cini gibi, Aristoteles'in ahtapotu gibi, Goethe'nin Homunculus'u gibi, İsrail'in kıyamet borusu gibi, Nasreddin Hoca'nın helvası gibi.*

D. İsim Kısmı Yer/Mekân Adlarına Göre Kullanımlar: *Diyarbakır'ın karpuz bostanı gibi, Haliç'in tuzlu suyunun uzantısı gibi, Kumkapı'nın papazı gibi.*

E. Diğer İsimlere Göre Kullanımlar: *Ahfeş'in keçisi gibi, Gökışık'ın öz eniği gibi, Hınzıryedi'nin pistoli gibi, Muhlis Beyin sağ kolu gibi, Wagner operasının şahısları gibibenzetmeleri kullanılır.*

İsim kısmı sıfat tamlaması kalıbında olanların sayısı 571'dir. Bu noktada TDK TS'teki oranın (12 adet) ne kadar az olduğuna dikkat çekmek isteriz.

A. İnsan Özelliklerine Göre Kullanımlar: *ihtiyar kurtlar gibi, sıtma tutmuş kediler gibi, süslü bir bebek gibi, taş bebek gibi kullanımları insanların fiziksel özelliklerine yönelik; aç kurtlar gibi, bakar kör gibi, beşlik simit gibi, deli danalar gibi, iki başlı yılan gibi, kurbanlık koyun gibi, makineli tüfek gibi, patlamaya hazır bomba gibi, sümüklü böcek gibi, yapışık ikizler gibi insanların davranış özelliklerine yönelik kullanımlardır.*

B. Hayvan Adlarına Göre Kullanımlar: *aç tavuk gibi, avını yutan kertenkele gibi, azgın manda gibi, başıboş atlar gibi, çaresiz bir serçe kuşu gibi, kancık ayı gibi, mecruh bir güvercin gibi, ölü balıklar gibi, uyuz köpek gibi, vahşi bir kedi gibi, yaralı sırtlan gibi,, vb. kullanımlarının neredeyse tamamı insanları tasvire yöneliktir.*

C. Bitki Adlarına Göre Kullanımlar:*akça yapraklı bir lahana gibi, beyaz zambaklar gibi, buzlar altında filiz süren otlar gibi, büyük buğday başakları gibi, ince fidanlar gibi, kara çalı gibi, kuru bir dal gibi, rüzgâra tutulmuş yaprak gibi. vb.*

D. Aynı Kelimededen Kurulan Yapılara Göre Kullanımlar:Bu yapıya en çok isim kısmı sıfat tamlaması kalıbında olanlardır kategorisinde rastlanmıştır.

altın kelimesiyle kurulanlar; *altın damarımı rastlamış madenci gibi, altın ejderha gibi, altın oluk gibi, altın sarısı renklere bürünmüş rakkaseler gibi, altın yapraklı bir ağaç gibi,altın yelpaze gibi, altın yosunlar gibi*

beyaz kelimesiyle kurulanlar; *beyaz bir zambak gibi, beyaz toprak gibi,beyaz yelkenli savaş gemileri gibi, beyaz zambaklar gibi*

büyük kelimesiyle kurulanlar; *büyük bir sedef gibi, büyük buğday başakları gibi, büyük denizler gibi, büyük fırtına gibi, büyük pınar suları gibi,büyük rüzgârlar gibi, büyük ve siyah bir gül gibi*

deli kelimesiyle kurulanlar; *deli camız gibi, deli danalar gibi, deli dervişler gibi, deli kasırğa gibi, deli rüzgâr,deli sular gibi*

demir kelimesiyle kurulanlar; *demir bir kapı gibi, demirden bir ortaçağ şatosu gibi,demirden bir pençe gibi, demir kıskaç gibi, demir yumru gibi*

eski kelimesiyle kurulanlar; *eski bir muşamba gibi, eski bir otomobil gibi,eski bir türkü gibi,eski bir uygarlığı tanımaya çalışan uzaylılar gibi, eski divan âşıkları gibi, eski elbiseler gibi,eski kale anahtarları gibi,eski nadide bir şarap gibi, eski ressamalar gibi,eski zaman aynası gibi, eski zaman tılsımı gibi*

gümüş kelimesiyle kurulanlar; *gümüş para gibi, gümüş su gibi, gümüşü bir deniz gibi, gümüşten bir nehir gibi*

iki kelimesiyle kurulanlar; *iki ayrı kimyasal madde gibi, iki başlı yılan gibi, iki lastik boru gibi, iki uzun yol denizcisi gibi, iki yanardağ ağzı gibi, iki yelpaze gibi*

ince kelimesiyle kurulanlar; *ince bir tül gibi, incecik bir tülbent gibi, ince fidanlar gibi, ince hilal gibi,*

kara kelimesiyle kurulanlar; *kara akikten bir kütle gibi, kara bohça gibi, kara böcek gibi, kara bulut gibi, kara büyü gibi, kara çalı gibi, kara dağ gibi, kara delik gibi, kara derya gibi, kara meşe ormanı gibi, kara ormanlar gibi, kara tapan gibi*

kuduz kelimesiyle kurulanlar; *kuduz bir hayvan gibi, kuduz canavar gibi, kuduz köpekler gibi*

küçük kelimesiyle kurulanlar; *küçük bir mağara gibi, küçük bir top gibi, küçük bir yıldız topluluğu gibi, küçük dikenler gibi, küçük kervanlar gibi, küçük kuklalar gibi, küçük spor otomobilleri gibi*

rüzgâr kelimesiyle kurulanlar; *rüzgâra kapılmış karahindiba tohumları, rüzgâra karışmış bir fısıltı, rüzgâra tutulmuş yaprak gibi, rüzgârda sallanan beşik gibi, rüzgârla dolmuş yelkenler gibi*

tehlikeli kelimesiyle kurulanlar; *tehlikeli bir adam gibi, tehlikeli bir engel gibi, tehlikeli bir miras gibi, tehlikeli bir tuzak gibi*

yeni kelimesiyle kurulanlar; *yeni bilenmiş bir balta gibi, yeni bir keşif gibi, yeni doğmuş bahar güneşi gibi, yeni doğmuş keçi yavrusu gibi, yeni gelin gibi, Yeni Zelandalılar gibi.*

Yukarıdaki kelimelerle kurulan gibi’li yapılarıdaki en dikkat çekici özellik renk isimleriyle (*beyaz, kara* şeklinde) ve rengi de ifade eden maden isimleriyle (*altın, demir, gümüş* şeklinde) kurulmuş olmalarıdır. Yine zıt sıfatlarla (*eski-yeni; büyük- küçük* şeklinde) kurulumlar da mevcuttur.

Bu yapılar içerisinde dikkat çekici olan “*Yeni Zelandalılar*”dır. Bir ülke adı olsa da sıfat + isim yapısında olduğu için burada değerlendirmeye alınmıştır.

E. Yiyecek Adlarına Göre Kullanımlar:*gevrek karpuz gibi, gökten düşen elma gibi, kuru üzüm gibi.* vb. meyve adları olarak kullanılırken; *acı bir çörek gibi, efsanevi bir meyve gibi, hardalda bırakılmış bir hıyar gibi, kırağı yemiş patlıcan gibi, leziz bir lokma gibi, pişmiş spagetti gibi, sıcak ekmek gibi, soğumuş bir çorba gibi, şarapla tatlanan ekmek gibi, üzerine limon sıkılmış bir istiridye gibi, yeşil yumurta gibi,* vb. örnekleri yiyecek ve içecek için yapılan benzetmelerdir.

F. İsim Kısmı Yer/Mekân Adlarına Göre Kullanımlar:*kara meşe ormanı gibi, karlı dağ tepesi gibi, küçük bir mağara gibi, sürülmüş tarla gibi.* vb. örneklerinden yararlanılmıştır.*Mısır’daki piramitler gibi* örneği ise aitlik ekiyle kurulmuş özel isimli bir yapıdır.

G. Maden Adlarına Göre Kullanımlar:*altın oluk gibi, cıvalı bilyeler gibi, çelik tel gibi, çil altınlar gibi, demir kıskaç gibi, erimiş altın gibi, gümüş para gibi, inci kolye gibi, kristal şamdanlar gibi, mermer direk gibi.* vb. örneklerde madenlerin görünüş ve kullanış özelliklerinden yararlanıldığını göstermektedir. *çelik tel gibi* nesnenin sağlamlığını anlatırken *kristal şamdanlar* nesnenin parlaklığını, *çil altınlar gibi* çokluğuanlatmaktadır.

H. Organ Adlarına Göre Kullanımlar:*çürük bir göğüs gibi, çürük dişler gibi, ihtiyar ağızlar gibi, şehrin kalbine çakılmış beton hançerler gibi* vb.

I. Eşya Adlarına Göre Kullanımlar:*açık bir kitap gibi, alaca yörük kilimi gibi, al bez gibi, billur bir kâse gibi, , boş bidonlar gibi, bozuk plak gibi, durmuş bir saat gibi, eski zaman aynası gibi, ıslak sabun gibi, küçük spor otomobilleri gibi, lastik top gibi, renkli balonlar gibi, rüzgârda sallanan beşik gibi, sedefli bir muska gibi, sentetik bir ilaç gibi, sönmüş lamba gibi, süzgeçli teneke gibi, tahtadan kutu gibi, uçan bir halı gibi.*

İ. Giyim Kuşama Göre Kullanımlar:*cansız bir perde gibi, eski elbiseler gibi, hareli bir kumaş gibi, ince bir tül gibi, incecik bir tülbent gibi, sırma iplikler gibi, siyah bir pelerin gibi* vb. örnekleri kullanılmıştır.

İsim kısmı sıfat-fiil grubu kalıbında olanların sayısı 114'tür.

Bu bölümde en dikkat çekici nokta, *gibi*'li yapıların en çok -Ar geniş zaman eki ile kurulmuş olmasıdır. *deve kervanı ile seyahat (eder) gibi* bu bölümde sadece bu örnekte *gibi*'ye ekleme yapılmıştır.

A. İnsan Özelliklerine Göre Kullanımlar:*aklını oynatır gibi, sinirlenmek anlamında; akli yatar gibi, bir konunun kişi için uygunluğu; inler gibi, can çekişir gibi hastalıklı bir hâli; kendinden geçer gibi, küçük dilini yutacak gibi şaşırmak, bayılmak anlamlarında; damdan düşer gibi beklenmedik bir anda olmak; meydan okur gibi karşılık vermek anlamında; nutuk çeker gibi bir konuda beyanatta bulunmak; adak adar gibi söz vermek; Kâbe'yi tavaf eder gibi bir konu, nesne etrafında dolaşmak; irkilir gibi, kanı donacak gibi şaşırmak, korkmak anlamlarında; tereyağından kıl çeker gibi, bir işi kolayca yapmak anlamında; kurda kuşa yem olacak gibi güvenli ortamda olmak, çaresiz olmak anlamlarında kullanılarak insanların davranış özellikleri anlatılmıştır.*

B. Hayvan Adlarına/Eylemlerine Göre Kullanımlar:*hırlar gibi, ısırır gibi, koyun güder gibi, sardalya istifler gibi, sinek kovalar gibi, tavuk boğazlar gibi* örnekleri insanları tasvire yöneliktir.

C. Yiyecek Adlarına Göre Kullanımlar: *bir meyveyi kabuğundan soyar gibi, dut ağacı silkeler, ekmek doğrar gibi, fasulye ayıklar gibi, havuç eker gibi, kumara toplar gibi, üzüm ezer gibi, yağı bala katar gibi.* vb.

D. Durum Bildiren Adlara Göre Kullanımlar:*ağzımızın tadını kaçırarak gibi, angarya savar gibi, ardı arkası kesilecek gibi, dünyaya kapılarını kapar gibi, hoşafın yağı kesilir gibi, , tespih çeker gibi.* vb.

–*mİş gibi* kalıbında olanların sayısı 131’dir. –*mİş gibi* yapısı hem benzerlik hem de sıfat-fiil yapısında kullanıldığı için örnek teşkil eden cümleler bir arada kullanılmış ve alt başlık altında tasnif edilmiştir. –*mİş gibi*’li örnekleri taranan eserlerden tanıklamada özellikle deyimleşme/mecazlaşma olanlarının seçilmesine özen gösterilmiştir. Bu şekilde malzeme yığınının önüne geçilmiştir.

A.İnsan Özelliklerine Göre Kullanımlar:*afyon yutmuş gibi, ağır bir kılıç tersi yemiş gibi, ağızları kulağına yapıştırılmış gibi, balyoz yemiş gibi,baston yutmuş gibi, çivilenmiş gibi, taş taşımış gibi.* vb.örnekleri insanın fiziksel özelliklerine yönelik benzetmeler;

beyninden kurşunlanmış gibi, cin çarpmış gibi dilini yutmuş gibi, elimle koymuş gibi,ezberden bilirmiş gibi, hortlak görmüş gibi, hayrete düşmüş gibi, kırk yıllık ahbapmışız, pusuya yatmış gibi, put kesilmiş gibi, testi testi şarabı devirmiş gibi vb. örnekleri ise insanın davranış özelliklerine yönelik benzetmelerdir.

beygir suluyormuş gibi, deney faresiymişiz gibi, solucanmış gibi örnekleri hayvan adlarına göre kullanımlar; *afyon yutmuş gibi* örneği ise bitki adlarına yönelik kullanımlardır.

B. Eşya Adlarına Göre Kullanımlar:*ayna tutulmuş gibi, iple çekilmiş gibi, mıknatıslanmış gibi, orakla biçilmiş gibi, paslı çivi yalamış gibi.* vb.

–*DIĞI gibi* kalıbında olanların sayısı 13’tür.

–*DıĞI gibi* kalıbı TDK TS’de olmadığı ve romanların taraması esnasında dikkatimizi çektiği için ayrı alt başlık altında değerlendirilmiştir. –*mİş gibi* kalıbı gibi bu kalıbın da romanlarda çok sık kullanıldığı görülmüş ve deyimleşme/mecazlaşma olanlarının seçilmesi yoluna gidilmiştir.

eline aldığı gibi, kapıldığı gibi örnekleri *gibi* edatının TDK TS’deki olan ‘o anda, tam o sırada, hemen arkasından’ şeklindeki 2. anlamıyla paraleldir. *aklına estiği gibi, aklından geçtiği gibi, aklına koyduğu gibi, bıraktığın gibi, dünyaya geldiği gibi, farz ettiği gibi, gerektiği gibi, hepimizin bildiği gibi, içinden geldiği gibi, kedinin fareyle*

oynadığı gibi, umduğu gibi örneklerinde anlamsal farklılıklar gözlense de asıl dikkati çeken nokta örneklerin hemen hepsinin insanlara yönelik olmasıdır.

Taramalarımız sırasında dilimizde *-DIĞI gibi* yapısında kurulmuş *ol-* fiiliyle kullanılan *olduğu gibi* kalıp sözüne rastlanmıştır. Bu kalıplaşmış söz öbeğinin farklı anlamlara geldiği örnek cümleler bulunmaktadır. Bunlar:

apaçık anlamı için; “Fakat kemikleri *olduğu gibi* görünen bu vücudun kendisine mahsus bir sihri var.” SB,256

“Yazıya düşen hiçbir şey ateşini *olduğu gibi* yansıtmıyor, her şey yazıya dönüşürken munisleşiyor.” NA,401

boylu boyunca anlamı için; “Mümtaz yukarıya annesinin yanına çıktığı zaman, demin gelen kadının on sekiz, yirmi yaşlarında bir kız olduğunu, annesinin yanına *olduğu gibi* boylu boyunca uzanmış, gözleri açık, yüzü adeta kaskatı, hıçkırdığını gördü.” H,22

değişmemiş anlamı için; “Binanın eski halini *olduğu gibi* korumuşlardı, zemindeki tahtalar, pencerelerin pervazları, merdivenler, tırabzanlar, odaların kapılan...” BEA,173

“Hâlbuki o *olduğu gibi* kaldıkça her adımda bin bir şekle bürünerek gene karşımıza çıkacaktı.” MB,82

el değmemiş anlamı için; “Geçen gün kolumdaki bohça *olduğu gibi* duruyor.” S,97

“Bir de yerdeki karolar *olduğu gibi* duruyor.” NA,453

eski zaman ve yaşanılan an anlamları için; “Havada mavi bir mendil tutan bir hokkabaz eli gibi yine şaşırtıcı, tutulmaz hareketleriyle uçuyorlar, fakat keyifleri yerinde ve iştahlı zamanlarında *olduğu gibi* hep birden o lodos dalgası hızıyla yükselmiyorlar...” H,39

“Önceki cesetlerde *olduğu gibi* hiç kan yoktu.” İH,396

tamamen anlamı için; “Fakat sahneyi *olduğu gibi* göremiyordu; ikide bir sahifelerin üstüne, Nuran’ın başıyla beraber Suat’ın kendi başı da eğiliyordu.” H,313

“Fotoğrafların asılı olmadığı tek duvar, *olduğu gibi* içki raflarına ayrılmıştı.” BEA,77
olduğu gibi’nin TDK TS’de yer verilmesinin tarafımızca katkı olacağını bir kez daha ifade edelim.

İsim kısmı isim-fiil grubu kalıbında olanların sayısı 8'dir.

Sayılarının az olması nedeniyle ayrı alt başlıklar altında incelenmemiştir.

Türk kahvesi içmek gibi bir millete ait içeceğe yönelik; *kılıç taşımak gibi, kibrit tutuşturmak* eşya adlarına yönelik; *putlara tapmak gibi* dini inanca yönelik kullanımlardır. *cehenneme çevirmek gibi* bulunulan ortama ve bir kişiye huzursuzluk vermek için; *yaz ortasında kar duasına çıkmak gibi* gerçekleşmeyecek bir olaya kalkışmak için; *vatandan gurbete düşmek gibi* özlenilen ortamdan uzaklaşmak için; *su yüzüne çıkma(sı) gibi* örneği ise bir konunun aydınlığa kavuşması için anlatılmıştır.

İsim kısmı bağlama grubu kalıbında olanların sayısı 9'dur.

Bu yapıda kullanılan örneklerin sayısı az olmakla birlikte 5 tanesi *ve* bağlacıyla; 1 tanesi *veyahut* bağlacıyla; 2 tanesi *veya* bağlacıyla; 1 tanesi ise *ile* bağlacıyla kullanılmıştır. *ile* bağlacıyla kurulan bağlama grubunda *ile* edatı ekleşmiştir.

dar ve tahta gibi, hakem veya arabulucu gibi, şıracıyla bozacı gibi, yağlı ve kaymak gibi örneklerinde bağlanan her iki unsur tek kelimedir. *esham ve hisse senedi gibi, tul ve arz daireleri gibi* örneklerinde ikinci unsur belirtisiz isim tamlaması yapısındadır. *eşyası ve evi gibi* de iyelik ekli kelimeler, *sabah gezintisine çıkmış veyahut namaza durmuş gibi, masal dinliyormuş veya kitap okuyormuş gibi* örneklerinde ise sıfat-fiil grupları bağlanmıştır.

İsim kısmı birleşik isim kalıbında olanların sayısı 51'dir.

Birleşik isim en az iki kelimededen oluşan ve bu kelimelerin kendi kavramları dışında yeni bir kavramı karşılamak üzere, birleşik kelime kalıbına göre bir araya gelerek meydana getirdikleri isimdir(Korkmaz 2007: 45).

Çalışmamızdaki *aksiseda gibi, medcezir gibi, somnambül gibi*, örnekler Farsça tamlama niteliğindedir. *akarsu gibi, akbaba gibi, başkomutan gibi, keloğlan gibi, körbağırsak gibi, sivrisinek gibi, yanardağ gibi* vb. örnekler sıfat tamlaması kuruluşundadır. *derebeyi gibi, göktaş gibi, gülfidanı gibi, içyağı gibi, külhanbeyi gibi, külkedisi gibi, ortaoyunu gibi* örnekler belirtisiz isim tamlaması niteliğindedir.

akbaba, karakuş, kuş kanadı, sivrisinek hayvan adlarıyla kurulmuştur.

başkomutan, başöğretmen, derebeyi, fikrisabit, işadamı, keloğlan, kocakarı, külhanbeyi, onbaşı, yeniyetme, yüzbaşısı b. insanlara yönelik kullanımlardır.

karabasan gibi, karabasanlar gibi, karabiber gibi, karadeniz gibi, karakuş gibi örnekleri ise *kara* kelimesiyle sıfat tamlaması oluşturmuştur.

İsim kısmı tekrar grubu kalıbında olanların sayısı 13'tür.

tekme tekme gibi, tokat tokat gibi, yumruk yumruk gibi aynı kelimenin tekrarıyla kurulanlara örnektir.

baba oğul gibi, boyu posu gibi, deli divane gibi, derya deniz gibi, eylül ekim gibi, karı koca gibi, kedi köpek gibi, koyun kuzu gibi, sular seller gibi örnekler yakın manalı iki kelime kuruluşunda olup her iki kelimesi de anlamlı olan gruplardır.

aslan maslan gibi yapısında ikinci kelime anlamsızdır. *boyu posu gibi* iyelik ekli, *sular seller gibi* çokluk ekli isimlerle kurulmuşlardır.

Tekrar grubu kalıbında olan *gibi*'lerin hemen hepsi insanlara yöneliktir. *eylül ekim gibi* örneği insanlara yönelik olmayıp herhangi bir mecazlaşmanın bulunmadığı kullanımdır.

İsim kısmı unvan grubu kalıbında olanların sayısı 2'dir.

Unvan grubu bir şahıs ismiyle bir unvan veya akrabalık isminden kurulan kelime grubudur (Karahana 2004: 68). *Hızır Peygamber gibidinî* bir kişiliği; *Kemal Paşa'lar gibi* Türkiye Cumhuriyetinin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü çağrıştırmak için kullanılır.

İsim kısmı birleşik isim grubu kalıbında olanların sayısı 5'tir.

Birleşik isim grubu, bir şahsa özel ad olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur. (Karahana 2004: 69)

Çalışmamızda ad soyad yapısında birleşik isim grupları vardır, bunlar popüler kültür içinde yer bulduğu için çalışmamıza alınmıştır. *Cüneyt Arkın* gibi kişinin güçlü, savaşçı olduğuna yönelik; *Kıvanç Tatlıtuğ* gibi kişinin yakışıklı olduğuna yönelik; *Sadri Alışık* gibi kişinin bıyıklarını tasvire yönelik yapılarıdır.

Tamlananı özel isim olan sıfat tamlamaları zamanla bir şahsa ad olmak üzere birleşik isim grubuna dönüşebilir (Karahan 2004: 69). Çalışmamızda bu tarzda 2 yapı vardır: *Hazreti Meryem* gibi kişinin mucizevi olduğunu ifade ederken, *Tuzsuz Bekir* gibi tarihi karaktere gönderme yapar.

İsim kısmı kısaltma grubu kalıbında olmaların sayısı 2’dir.

Tez konumuza uygun örneklerin taranması esnasında dikkat çekici olan kısaltma grubu yapısı örnekleri, *çifte kumrular gibi* yönelme grubu yapısında iken *kafadan sakat gibi* çıkma grubu yapısındadır. Her 2 örnek de insana yöneliktir.

İncelediğimiz malzemenin hangilerinin Deyim hangilerinin Kalıp Söz olduğu konusuna gelince; bu konuya tereddütlü yaklaştığımızı ifade ederek Sev’in ifade ettiği şekilde isim kısmı sıfat-fiil grubu kalıbında olanların Deyim, diğerlerinin Kalıp Söz olduğunu düşündüğümüzü belirtelim. *damdan düşer gibi, hiçbir şey olmamış gibi*, (başından bir kazan)*kaynar su dökülmüş gibi, tereyağından kıl çeker gibi* örnekleri sıfat-fiil yapısında olan deyimleri gösterir. *Avını kollayan atmaca gibi, avını yutan kertenkele gibi, bakar kör gibi, bir kütüğü lokma lokma yiyen balta gibi, dişi görmüş aslan gibi, fırtınadan sonra karaya vurmuş yüzlerce balık gibi, omuzlarından bir yük kalkmış gibi, siniri çekilmiş bir diş gibi, üzerine limon sıkılmış bir istiridye gibi, yanlış bir şey yemiş ispinoz gibi* örnekleri yaygın kullanımı bulunmayan, sıfat-fiil ekleriyle sıfat tamlaması oluşturmuş, deyim olabileceğini düşündüğümüz yapılardır.

ağına ateş değdirilen petrol kuyusu gibi (parla-), *arpacı kumrusu gibi* (düşün-), *baston yutmuş gibi* (dindik dur-), *beşlik simit gibi* (sırılt-), *bozuk plak gibi* (takıl-), *çorap söküğü gibi* (gel-), *dut yemiş bülbül gibi* (sus-), *hallaç pamuğu gibi* (savur-), *Halil İbrahim sofrasından yeni kalkmış gibi* (uyu-), *kabak çekirdeği gibi* (aç-), *koyunun tuza koşması gibi* (yürü-), *kukumav kuşu gibi* (otur-), *putmuş gibi* (tap-), *un çuvalı gibi* (yere yığıl-), *un torbası gibi* (at-) şeklinde olup fiille kullanılan *gibi*’li söz öbeklerinin ise “...benzetmeler kullanılırken birer eylem gerekli olmakta, bunlar eylemlerle birlikte, deyim niteliği kazanmaktadır” (Aksan 2006: 88) ifadesinden de yola çıkarak, deyim olduğunu söylemekte sakınca görmüyoruz. Çünkü bu yapıdaki

örnekler incelendiğinde, *gibi*'ler, hem sonrasında fiillerle isim-fiil kalıbında birleşiyor hem de mecazlı ya da mecazsız kalıplaşıp zihinlerde yerini buluyor.

KAYNAKLAR

Aksan, Doğan (1995). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK yayınları.

Aksan, Doğan (2006). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi yayınevi.

Aksan, Doğan (2006). *Anlambilim*. Ankara: Engin yayınevi.

Aksoy, Ömer Asım (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1 Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Çotuksöken Yusuf (1992). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül yayınları.

Dinar, Talat (2016). *Türkçede Bir Deyimleşme Örneği: Gibime Gelmek*. Türkbilig 2016/31: s.145-152.

Ergin, Muharrem (2009). *Orhun Abideleri*. İstanbul: Boğaziçi yayınları.

Eyüboğlu, Kemal (1975). *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler – Deyimler (Tabirler), C.2*. İstanbul.

Gökdayı, Hürriyet (2011). *Türkçede Kalıp Sözler*. İstanbul: Kriter yayınları.

Hacıeminoğlu, Necmettin (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: MEB yayınları.

Karaağaç, Günay (2013). *Anlam (Anlam Bilimi ve İletişim)*. İstanbul: Kesit yayınları.

Karaağaç, Günay (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.

Karahan, Leyla (2004). *Türkçede Söz Dizimi*, Ankara: Akçağ yayınları.

- Korkmaz, Zeynep (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Özezen, Muna Yüceol (2001). “Türkçe Deyimler Üzerine Birkaç Söz”,*Türk Dili*, 2001/III, s.600, s. 869-879. TDK yayınları.
- Özkan, Mustafa (20-26 Eylül). “Deyimleşmiş İkilemeler”.V. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II*, s. 2289-2318.
- Sev, Gülsel (2007). *Tarihi Türk Lehçelerinde Hal Ekleri*. Ankara: Akçağ.
- Sev, Gülsel (2012). “Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Benzetmeli Anlatımlar.”*Turkish Studies* Ankara: s.499-512.
- Türkçe Sözlük* (2011). Ankara: TDK yayınları.
- Üstünoğlu, Kerime (2010). “ ‘-Ecekmiş Gibiyim’ Yapısının Düşündürdükleri.”*Dilbilgisi Sorunları*.s.59-63. İstanbul: Kesit yayınları.
- Vardar, Berke (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Multilingual Yabancı Dil yayınları.
- Yılmaz, Yakup (2010). *Türkçede Dil Yanlışları*. İstanbul: Özel kitaplar.

TARANAN ESERLER:

Adıvar, Halide Edip (2001). *Sinekli Bakkal*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Adıvar, Halide Edip (2012). *Ateşten Gömlek*. İstanbul: Can Yayınları.

Adıvar, Halide Edip Tatarcık. İstanbul: Özgür Yayınları.

Albay, Reşad (2004). *Reşad*. İstanbul: Çınar Matbaacılık.

Algör, İlhami (2016). *Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Anar, İhsan Oktay (2015). *Puslu Kıtalar Atlası*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Atay, Oğuz (2012). *Tutunamayanlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Atsız, Hüseyin Nihal (2015). *Ruh Adam*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Baykurt, Fakir (1980). *Efkâr Tepesi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Baykurt, Fakir (1993). *Yılanların Öcü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bekiroğlu, Nazan (2012). *Nar Ağacı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Cumalı, Necati (2005). *Susuz Yaz*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Cumalı, Necati (2007). *Viran Dağlar*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Günel, Burhan (1981). *Başka Bir Yaz*. İstanbul: Yalçın yayınları.

Gürpınar, Hüseyin Rahmi (2007). *Mürebbiye*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Gürpınari Hüseyin Rahmi (2007). *Hayattan Sayfalar*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Ilgaz, Rıfat (2003). *Hababam Sınıfı İcraatın İçinde*. İstanbul: Çınar Yayınları.

Ilgaz, Rıfat (2005). *Halime Kaptan*. İstanbul: Çınar Yayınları.

Kemal, Orhan (1989). *Bereketli Topraklar Üzerinde*: Can Yayınları.

Kemal, Orhan (2013). *Hanımın Çiftliği*: Tekin Yayınevi.

Müftüoğlu, Ahmet Hikmet (2013). *Gönül Hanım*. Ankara: Elips Yayınları.

Pala, İskender (2011). *Od*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Pala, İskender (2009). *Babil’de Ölüm İstanbul’da Aşk*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Pala, İskender (2010). *Katre-i Matem*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Pamuk, Orhan (1998). *Benim Adım Kırmızı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Pamuk, Orhan (2016). *Kırmızı Saçlı Kadın*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Sayar, Abbas (1984). *Dik Bayır*. İstanbul: Can Yayınları.

Sayar, Abbas (2002). *Yılkı Atı*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Seyfettin, Ömer (1970). *Efruz Bey*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Sezer, Orçun (2014). *Babasız Melekler*. Bursa: Baydur Yayınevi.

Şafak, Elif (2009). *Pinhan*. İstanbul: Doğan Kitap.

Şafak, Elif (2009). *Aşk*. İstanbul: Doğan Kitap.

Şafak, Elif (2013). *Ustam ve Ben*. İstanbul: Doğan Kitap.

Şafak Elif (2016). *Havva’nın Üç Kızı*. İstanbul: Doğan Kitap.

Tahir, Kemal(2001). *Devlet Ana*. İstanbul: Tekin Yayınları.

Tahir, Kemal (1991). *Sağırdere*. İstanbul: Adam Yayınları.

Taner, Haldun (1987). *Şişhaneye Yağmur Yağtıyordu*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Tanpınar, Ahmet Hamdi (1999). *Sahnenin Dışındakiler*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Tanpınar, Ahmet Hamdi. *Huzur*. Tercüman 1001 Temek Eser.

Tanpınar, Ahmet Hamdi (2003). *Mahur Beste*. İstanbul:Dergâh Yayınları.

Uşaklıgil, Halit Ziya (2009). *Mai Ve Siyah*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Uşaklıgil, Halit Ziya (2009). *Aşk-I Memnu*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Uşaklıgil, Halit Ziya (1989). *Kırık Hayatlar*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Uşaklıgil, Halit Ziya (1987). *Soygun Demet*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Uzunener, Buket (2002). *Uzun Beyaz Bulut Gelibolu*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet (2010). *İstanbul Hatırası*. İstanbul: Everest Yayınları.

Ümit, Ahmet (2003). *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*. İstanbul: Everest Yayınları.

Yıldız, Ahmet Günbay (2013). *Yanık Buğdaylar*. İstanbul: Timaş Yayınları.